

Vestnik
o Lenarški
občini

VOZNI RED VESTNIKOVEGA VLAKA

12. junija 1993

VESTNIK

Murska Sobota, 10. junija 1993 • Leto XLV • Št. 23 • Cena 80 SIT

MURSKA SOBOTA	06.20	22.12
BELTINCI	06.27	22.05
VERŽEJ	06.35	21.57
LJUTOMER	06.43	21.49
LJUTOMER MESTO	06.47	21.46
IVANJKOVCI	06.59	21.35
ORMOŽ	07.10	21.24
PTUJ	07.32	21.03
PRAGERSKO	07.57	20.44
ČELJE	09.00	19.43
ŠMARTNO OB PAKI	09.30	19.10

Včeraj, danes, jutri... Le kaj bo prinesel nov dan? Učitelji osnovnih in srednjih šol ter vzgojitelji dijaških domov in drugi zaposleni v teh javnih vzgojno izobraževalnih ustanovah stavkajo, ker niso zadovoljni z nagrajevanjem svojega dela. V minulih mesecih so jim prištevali k plačam še poračun premalo izplačanih prejemkov za lansko leto, tako da jih je to nekako pimiralo. Zdaj je to 'veselice' konec, tako da naj bi od maja spet dobivali samo 'čiste' plače, ki pa bi bile brez poračunskih dodatkov nižje skoraj za četrtino. Tega pa ne morejo razumeti in privoliti, da bi se prav njim zmanjšala že tako nizka plača. Čistilke bi dobile le okrog 15.000,00, učitelji osnovnih šol pa blizu 40.000,00 tolarjev (neto), če bi ostala izhodiščna plača za I. tarifni razred 23.833,00 SIT bruto, oziroma kakšen tisočak več, če bi pristali na ponujeno povišanje izhodiščne plače na 26.000,00

Prezgodnje počitnice?

SIT bruto. Zahtevajo da mora biti ta znesek 30.600,00 SIT in da jim junija izplačajo tudi regres za letni dopust (36.000,00 SIT).

Zaman so bila vsa prepričevanja vlade, da v republiškem proračunu ni denarja za tolikšno povišanje, saj je gospodarstvo v hudih težavah in je potrebno celo zmanjševati izdatke za javno porabo. Delavci v šolstvu pa ne morejo razumeti, zakaj je potem vlada poskrbela za višje plače drugim zaposlenim, 'uslužbencem' na občinah, v policiji, vojski itd. Zakaj lahko delavci na poštah, v bankah, zavarovalnicah in še marsikje z nižjo strokovno izobrazbo zaslužijo veliko več kot oni? Zakaj dopušta, da lahko dobivajo nekateri nagrade (stimulacije) za na videz uspešno delo? Kako je mogoče, da se ob razglašeni splošni gospodarski krizi in revščini širijo vladne službe, kupujejo palače in dragi avtomobili ter skoraj brez težav financirajo številne brezploдне aktivnosti? Zakaj ji ni mar, da je učiteljski poklic v Sloveniji že skoraj povsem feminiziran, saj moški zaradi prenizkih plač 'bežijo' v donosnejše državne službe ali gospodarstvo? Kako lahko navsezadnje od njih zahtevamo, da bodo delali z voljo, zagnanostjo, prijaznostjo... kot to od njih pričakujejo tudi učenci in starši?

In še bi lahko naštevali njihove dokaze. Prav gotovo jih je večina upravičenih, lahko pa slišimo, češ da imajo učitelji, vsaj zagotovljeno službo in redno mesečno plačo, delavci v podjetjih pa se lahko hitro znajdejo na cesti, na zaslužek pa morajo ponekod čakati tudi več mesecev. Tudi v tem je precej resnice, mar ne?

Ko so se že prejšnji teden odločili za enodnevno opozorilno stavko in napovedali nadaljevanje stavkovnega boja, če bo potrebno, so najbrž pričakovali, da bo razplet hujši in ugodnejši. Med drugim pričakujejo tudi razumevanje staršev za svoje dejanje. To pa bodo težje našli, kajti stavekajo prav te dni, ko se končuje šolsko leto, ko je potrebno poskrbeti za zaključevanje ocen, izkaze in spričevala, zaključne in popravne izpite in še za marsikaj drugega. Ali naj bodo žrtve nič krivi otroci?

JOŽE GRAJ

deve razumljivejše. Zaradi nasprotujočih si interesov soboških strank, ko nekaterim očitno ustreza pat pozicija, je vprašljiva tudi nadaljnja usoda volitev za mandatarja soboške vlade. Tako so se naposled odločili, da vso težo bremena volitev nove soboške vlade in s tem tudi mandatarja prepustijo občinskim odbornikom, ki naj bi se sestali 22. junija.

Upajmo le, da se bo večina odbornikov vseh treh zborov zanesljivo udeležila tega zasedanja, kjer naj bi se zrelo, preudarno in demokratično odločali o tistih, ki bodo vodili občinsko vlado v naslednjem mandatnem obdobju.

MILAN JERŠE

...če na svoja leta gledam tako po številu, potem moram reči, da se mi devetnajst zdi običajen dovolj in malo. Dovolj za karikol, tudi za poroko, če že hočete. Seveda ne čisto resno, in pa, saj nisem neumna! Toda če mi oče že zabrusi, ja sem še mlajša in da naj vendar ne hodim brez polnoč zunanega, ga že spominam na katero od babic, ki so se poročale tudi že pri sedemnajstih. Ne, na poroko ne mislim, čeprav, mar ne, je devetnajst že dovolj let za življenjske odločitve. O poklicu in teh rečeh... (odlomek iz maturnitelne naloge)

Neuspešna pogajanja o mandatarstvu

Ze četrtkovni maratonska pogajanja od zgodnjega jutra do večera večera med predsednikom Skupščine občine Murska Sobota Andrejem Gerenčerjem in predstavniki posameznih političnih strank o novem mandatarju za sestavo občinske vlade so bila usidra, da rešitev ne bo lahka. Zahteve, ki so jo jih vedno postavljali strankarsko obarvani pogajalci, so velikokrat preveč v slepo ulico, iz katere niso mogli najti pravega izhoda. Novega novega izvršnega sveta, na kar druga stran ni mogla konkretno rezultat, sprejemljiv za vse strani, so se upanja žal pokazala za prazna. Znova se namreč niso mogli dogovoriti za spremembe v vladi, ki naj bi jo vodil Ervin

Potemtakem kaže, da je zdajšnja kriza, ki se vleče že kar predolgo in resno onemogoča delo najvišjega organa oblasti v občini, nekaterim zelo pogodu. Kako si namreč drugače razlagati, da so v tej »igri« nekateri sodelujoči že prav otročje neresni, politično nezreli in nasploh neodgovorni.

Če razkrijemo, da se to dogaja predvsem v t. i. desnem bloku, ki je nekakšna opozicija, so za-

Vse poti vodijo v **Potrošnik**
AKCIJSKA PRODAJA

od 11 - 19.6.'93

helios oljarna domžale...

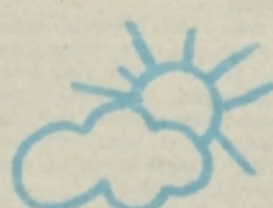
jedilno rafinirano rastlinsko **Olje** pvc 1/1
samo **117,80** samo **133,90**
V PRODAJALNAH **Potrošnik**

SALON POHISTVA
INTERDOM
VELIKA IZBIRA POHISTVA
SALON POHISTVA, MARIBOR
Tržaška 65, VEGROS SHOPPING CENTER
SALON KUHNJ, MARIBOR
Ruška 104, tel. (062) 102 618

POLJOOPSKRBA
trgovina MARIBOR
tel.: (062) 303 984
trgovina M. SOBOTA
tel.: (069) 21 048
• Visokotlačne stiskalnice za baliranje sena in slame iz uvoza in rezervne dele dobite takoj pri POLJOOPSKRBI
• V zalogi rezervni deli za traktorje URSUS

MENJALNICA LEND

Ugoden nakup in prodaja deviz ter drugih valut.
Mohorjeva 2, Lendava,
telefon: (069) 75 427, 75 518

VREME

Ob koncu tedna se bo vreme poslabšalo, vremenoslovci napovedujejo padavine in osvežitev.

Vestnikov koledar

10. junij, četrtek, Diana, telovo
11. junij, petek, Alica
12. junij, sobota, Adela
13. junij, nedelja, Anton
14. junij, ponedeljek, Valerija
15. junij, torek, Vid
16. junij, sreda, Beno

Pregovor

Pred Vidom napovedujejo muhe dneve prav suhe.

aktualno okoli nas

PO SLOVENIJI

CELJE – Državni svet je obravnaval stališča o lokalni samoupravi. Zavzel se je za dvostopenjski sistem lokalne samouprave, ki bi v skladu z voljo občanov omogočala občinam tudi združevanje na ravni regij oziroma pokrajin.

LJUBLJANA – Prejšnji teden se je končalo maratonsko zasedanje državnega zbora, začeto že v drugi polovici maja. Na dnevnem redu je bilo kar 46 točk. Poslanci so večinoma odločali o predlogih zakonov ali pa jih sprejemali. Med drugim so za pol leta podaljšali rok za vložitev denacionalizacijskih zahtevkov. Sprejet je bil tudi zakon o gospodarskih javnih službah, ki omogoča lastninjenje podjetij posebnega družbenega pomena, kot so komunalna, energetika itd.

LJUBLJANA – Veleposlanik BiH Uglješa Uzelač je slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu izročil diplomatska poverljiva pisma. Sogovornika sta se pogovorila tudi o položaju v BiH in mednarodnih prizadevanjih za končanje vojne na Balkanu.

LJUBLJANA – Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je sprejel delegacijo dveh osrednjih organizacij zamejskih Slovencev v Italiji. Seznanil se je z njihovimi problemi in jim obljubil pomoč Slovenije pri reševanju le-teh.

PO SVETU

PARIZ – Tudi 61. francosko-nemško posvetovanje med predsednikom Mitterrandom in kanclerjem Kohlom se je končalo z izjavo o BiH. Čeprav je nemška stran od vsega začetka kritizirala novi načrt za rešitev jugoslovanske krize, sta oba državnikoma izjavila, da je ureditev zaščitnih con v BiH za zaščito muslimanskega prebivalstva nujno potrebna in da je to prvi korak pri uresničevanju Vance-Ownovega mirovnega načrta.

ZAGREB – Mirovna posrednika Owen in Stoltenberg sta se s hrvaškim vodstvom pogovarjala o uresničevanju mirovnega načrta. Obisk na Hrvaškem je bil začetek njune večdnevne turnee na območju nekdanje Jugoslavije.

BAR – Zaradi napada jugoslovanske patrolne ladje na italijanski ribiški čoln, pri tem je bil en član posadke ubit, eden pa ranjen, je Italija svojim pomorskim enotam v Jadranskem morju ukazala stanje pripravljnosti.

BEograd – Odstavljeni predsednik samozvane Jugoslavije Dobrica Čosić je srbskega voditelja Slobodana Miloševića opozoril, da državo vodi v propast in katastrofo. Pri tem je Miloševića posredno primerjal s Hitlerjem.

GUATEMALA – Gvatemalska armada je odstavila predsednika Serrana. Podpredsednik Espina pa se je razglasil za predsednika države in ob tem dejal, da bo to funkcijo opravljal do januarja 1996, ko bo uradno potekel mandat odstavljene predsednika Serrana.

BEograd – Predsednika SPO Vuka Draškovića in njegovo ženo Danico so zaradi ogrožanja javnega reda in mira obsodili na 60 dni zapora. Tako skušajo oblasti voditelju najmočnejše opozicijske stranke preprečiti organiziranje novih demonstracij.

KAIRO – Slovenija je uradno odprla svoje prvo veleposlaništvu na Bližnjem in Srednjem vzhodu ter na afriški celini. Za zdaj ga vodi odpravnik poslov Vladimir Kolmanič, veleposlanik Peter Toš pa naj bi prišel v Kairu prevzel predvidoma septembra.

NEW YORK – Varnostni svet OZN je s 13 glasovi za in 2 vzdržanimi sprejel resolucijo št. 836 o ustanovitvi 6 varnostnih območij v BiH, ki jih bodo okrepile mednarodne sile varovale tudi s težkim orožjem in letalstvom.

GARMISCH PARTENKIRCHEN – Ob 46-letnici Marshallova načrta za pomoč v 2. svetovni vojni porušene Evrope so v tem nemškem mestu odprli Marshallov center. Navzoči so bili najvišji vojaški predstavniki ZDA in Evrope ter obrambni ministri držav članic zveze Nato ter nekaterih drugih evropskih držav.

KIJEV – Ruski zunanji minister Andrej Kozirjev se je z ukrajinskim predsednikom Leonidom Kravčukom dogovarjal o bližnjem sestanku z ruskim predsednikom Borisom Jelcinom. Predsednika naj bi se skušala dogovoriti o razdelitvi črnomoškega ladjevja.

GROZNI – V glavnem mestu Čečenske republike je znova tekla kri. Republika, znana po tem, da je prva odrekla poslušnost Moskvi in da je še formalno v sestavi Ruske federacije, že več mesecev doživlja napetost med opozicijo in samoljubnim predsednikom, generalom Dudajevom. Vojska je v pripravljenosti.

MOGADIŠ – Zaradi napada somalskih upornikov na pakištanske pri padnike mirovnih sil, v katerem je bilo ubitih 20 Pakistancev, ranjenih pa 60, se je na izredni seji sestal varnostni svet OZN.

MOSKVA – O krizi v BiH se je z ruskim odposlancem Čurkinom pogovarjal hrvaški predsednik Tuđman, ki se je tam ustaval na poti v Peking. Hrvaški predsednik je med drugim izrazil zadovoljstvo, ker se tudi Rusija vedno bolj približuje stališču, da je problem BiH mogoče rešiti s konfederacijo treh konstitutivnih narodov.

MOSKVA – Tu je bilo prvo zasedanje ruske ustavodajne skupščine, ki jo je sklical predsednik Jelcin. Na zasedanje je prišel tudi predsednik parlamenta Hızbulatov, vendar mu niso dovolili govoriti in je zato zasedanje zapustil.

Medijski dvoboj Života Panić – Vojislav Šešelj

Žalostinka, podobna poslovilnemu pismu

Načelnik vrhovnega poveljstva jugoslovanske vojske Života Panić je končno odgovoril na napade Vojislava Šešlja, vodja srbskih radikalov pa še naprej obdolžuje prvega generala jugoslovanske vojske. General Panić je v izjavi za Tanjug povedal, da so ga hude klevete, s katerimi Šešelj blati njega, ženo in otroke, zelo pretrese. General zavrže obtožbe s trditvijo, da jih Šešelj z ničemer ni argumentiral, in poskuša z zmagošlavnim pohodom na Vukovar prepričati javnost o svojem velikem domoljubju.

Izjava je pravzaprav prej podobna poslovilnemu pismu Živote Panića, saj v njem namreč pravi, da nikakor nima namena enačiti svoje osebnosti z interesi in usodo jugoslovanske vojske, čeprav ji je posvetil vse svoje življenje. Večernje novice so še naprej glavni organizator Šešljevih napadov na generala Panića. Tako so objavile domnevne dokaze o Panićevem »kriminalnem delovanju«, ki jih je posredoval štab Srbske radikalne stranke. Na dan je prišel s »konkretnimi dokazi« Šešelj osebno, ki v enajstih točkah opisuje Panićeve »grehe«.

Šešelj najprej očita Paniću prav »osvoboditev« Vukovarja. Trdi, da Vukovar ni bil osvobojen, ampak porušen zaradi Panićevih napak pri poveljevanju. Naslednjih devet točk se nanaša na preobrazbo jugoslovanske vojske, ki se po Šešljevih trditvah praktično sploh še ni začela. Šešlja npr. moti, ker je med častniki še vedno precej Hrvatov, Muslimanov in Albancev. Šele enajsta točka neposredno zadeva domnevne malverzacije generala Panića, vendar Šešelj tokrat ne omenja več korupcije Panićevoga sina,

ampak govori o nekakšnem vojnem plenu iz vukovarske operacije in se sprašuje, od kod Paniću avto Mercedes.

Večernje novice poskušajo popraviti to Šešljevo »nedoslednost«, kajti na isti strani objavljajo svojo raziskavo o poslovanju firme Centaur, ki je last Panićevoga sina Gorana. Časnik navaja tudi, da ima Goran v Beogradu še eno firmo, in trdi, da brez očetovega vpliva ne bi mogel postati glavni dobavitelj prvega vojaškega območja. O poslovanju firme Panićevoga sina piše tudi Borba, ki objavlja dolg demantni namestnika direktorja Centaura; ta seveda zavrača vse Šešljeve obtožbe.

Sporočilo vrha jugoslovanske vojske o Šešljevih napadih na načelnika vrhovnega poveljstva Života Panića dokaj potrjuje tezo poznavalcev razmer v jugoslovanski armadi, da gre za poskus vojaškega udara. V sporočilu je namreč rečeno, da vodja srbskih radikalov Vojislav Šešelj poskuša odstraniti ljudi z odgovornih funkcij v državi in vojski. Z napadi na vojško ZR Jugoslavije bi rad de-

stabiliziral državo in mese oborožene sile, kar bi omogočilo nemoteno uresničitev ločenih zamisli in naklepe. Nj trdi vrhovno poveljstvo. Najbolj sporno naj bi bilo soglasje nekdanjemu prvemu človeku protibevšečvalne (KOS) Aleksandru Vasiljeviću, ki je bil pučistom očiten najbolj »napoti«. General Vasiljević je bil sredi letošnjega aprila oproščen obtožbe, njegovo mesto so postavili cer že upokojenega Nedeljka Boškovića, ki menda v tesnih stikih s Šešjevimi radikali. Pučisti naj bi hoteli odstraniti načelnika vrhovnega poveljstva Života Panića. Na njegovo mesto bi postavili poveljnika vojaškega letalstva Božidarja Stevanovića.

Vendar je prišlo pred prvo majskimi prazniki do preobrnega udara. Dobrica Čosić je prišel v pokoj Nedeljka Boškovića in Panićevoga namestnika generala Ljubomira Domazetovića. Od takrat pa so se začeli Šešljevi napadi na Dobrica Čosića in Života Panića. Panić omenja tudi Poljsko, ki piše, da je skupina visokih funkcionarov vložila tožbo proti nekdanjemu članu predsedništva SFRJ Branku Kostiću, generalu loma Božidarju Stevanoviću in Nedeljku Boškoviću in za katerim drugim častnikom vojske ZRJ. Vrhovno poveljstvo je Šešlja tudi obtožilo, da je dal časa in vztrajno postavljal »obstruirati nacio malo časa« in hkrati napadati določeno bližnji Šešljev padec. Po STA

KARADŽIĆEVA TAKTIKA ZMED

– Če verjamete ali ne, sem resnično dal ukazati ustaviti napade na Goražde, toda generala Mladića nisem mogel dobiti, zato sem to naročil nekemu oficirju, čigar imena se ne spomnim!

Razraščanje islamskega fundamentalizma

V zadnjem času v Egiptu in Alžiriji kar nizajo ukrepe, s katerimi, kot pravijo, želijo enkrat za vselej obračunati z islamskimi fundamentalisti. Toda najnovější ukrepi so predvsem odsev naraščajoče nerazume in nemoči oblasti. V Egiptu je v terorističnih napadih islamskih fundamentalistov na predstavnike oblasti in tuje turiste kot tudi v povračilnih nasilnih racijah policije v zadnjih šestih mesecih življenje izgubilo že 150 ljudi. Še več žrtve je bilo v tem času v Alžiriji, saj si Fronta islamske rešitve, ki so jo oblasti razglasile za nezakonito, zdaj z orožjem skuša izboriti oblast, za katero so jo opeharili z razveljavitvijo volitev januarja lani. Toda vsi dosežani v glavnem le represivni ukrepi oblasti v Kairu in Alžiru naraščajočega nasilja še niso ustavili. Zato so jim te dni dodali še dva, ki po svoje zgovorno pričata o vedno večji paniki oblasti.

Egiptovski predsednik Mubarak, ki se je pred nedavnim mudil na desetdnevni turneji po arabskih zalivskih državah, kjer se je spet zaman dogovarjal za skupni obrambni pakt pred Teheranom, ki naj bi z denarjem in orožjem podpiral islamske fundamentaliste v arabskem svetu, je ukazal prekiniti telefonske zveze z Iranom, Irakom, Sudanom, Afganistanom in Pakistanom. Kot je pojasnil, naj bi namreč egiptovski islamski fundamentalisti od tam po telefaksu dobivali pisna navodila za usklajene oborožene napade. S tem naj bi jih, kot je prepričan, dokončno osamili ter tako olajšali delo policiji. Alžirska vlada pa je sprejela nič manj osupljiv dekret, ki zaposlenim v državnih uradih in podjetjih prepoveduje nositi tradicionalna islamska oblačila.

Fronta islamske rešitve pred zmago na parlamentarnih volitvah, je bilo na ulicah Alžira iz dneva v dan manj evropskih oblačil, zdaj pa so si tudi vdani privrženci islama že začeli briti brade, da bi se izognili nadlegovanju policije. Tudi alžirske oblasti so ukrep pospremile z dodatnim pojasnilom, češ da s tem želijo preprečiti izražanje pripadnosti političnim ali verskim organizacijam v javnih uradih, kršiteljem pa so mimgrede zagrozili z odpovedjo. Toda prav s prepovedmi in represivno v očeh ubožanih množico islamski fundamentalisti upravičeno ali ne že preraščajo gibanje zatiranih, ki mu ne bo tako kmalu zmanjkalo novih rekrutov, saj nič ne kaže, da bi se Egiptu ali Alžiriji kmalu uspelo izvit iz vse bolj zaostrenih gospodarskih težav.

Iz Ljubljane piše

Dan mladosti ali radosti ali norosti

Vlasih je bil dan mladosti dan vseh nas; zdaj so ga preselili v ljubljanski študentje, ki so ga iz varnostnih (oporničnih) razgov preimenovali v dan radosti. »Žuriralo« naj bi se ves večer igrali; igrali naj bi »bendi« iz vse nekdanje juže, pa jih na srečo Srbije ni bilo, volti naj bi študentsko mis, pa je niso, ker imajo prijavitelje le tri kandidatke, izvedli naj bi tombolo in za nagrado podarili rdečo zastavo 101, pa je niso... Organizacija je bila pravno vsakega vaškega na hitro sklicanega »žura«, verjemo pa, da ker je ves denar za prireditev šel iz – proračuna. Le poveljstvo medu medu popa se je sjelek do golega na odru, ker pa so fotoreporterji med tem počivali, je posebej zanje še enkrat ponovil svoj žur. Še se je, pokazal malenkost, uredniki vseh časopisov pa so bili enotni: niso objavili njegovih golih slik. Vse, kar je bilo vredno na glasbenem področju, so bili Lačni Franzi, ki so svojo muziko še vedno »palijo«. Edini, ki so se spotalniti ob dan mladosti, so bili mladi narodni demokrati, izsolani pri Rajku Pirnatu, ki pisali nekaj o cinizmu in podobnem. Pa o dnevu mladosti in norosti itd. ... Ja, pa so bile ob nekdanjem dnevu mladosti drugične stvari, kot je prenašanje palice in gledanje prenevanja Beograda; marsikakšen mladinec, pa ne narodni demokrati, so noč ali dan preživel na zasljevanju UDBe, to je bil dan, ko pregona niso dajali dovoljenje niti za »fuzbalski« turnir, kaj ni glasbeni »žur«, pa so jih nekateri le organizirali.

Med 31. 5. in 4. 6. je minevalo pet let od aretaciji Jovana Davida Tasića in Ivana Borštnerja ter napada na Francijo. Dnevi obdobja, ko se je začela (razcvetena) slovenska pomlad, od nje smo upali, da nam bodo dali vsaj nekaj več postojnosti, kot imamo. Pa se ni veliko zgodilo, samo bolj smo se imeli prilichnost spoznati, še bolj si prisluškujemo in še bolj želimo zdaj pa nihče ne upa z besedo in prstom pokazati na to, da je zdaj na oblasti in bo verjemo do smrti, ki je v osajajni sodeloval, zdaj pa nič ne ve. Kot vedno. Pata čenrice so v teh letih razšla, tako kot se je razel odbor za njihovo večina jih je v politiki ali pa v kulturni politiki, najbolj izrazito tako poznamo s teve ekranov. Njihovi sodniki pa niso dobili govori, da je celo zloglasni tožilec Mazić dobil slovensko državljanstvo in je samo vprašanje časa, kdaj bo odkupil svoje ljubljansko vojaško stanovanje. Najmlajši med ljubljanskimi domoznanci Tasić je edini, ki je zunaj aktualnih političnih dogajanj; v ljubljani ima založbo Karantanjio, ki letno izda okoli 50 novit in pomen starih knjig.

Dogodek ugrabitve teve novinarjev pod Borhorjem je bil godok za ljubljansko teve hišo. Skoraj so postali CNY, helikopter, ki jim ga je radodarno posndila teroristična oporuga. Drugo je seveda, da iz tega niso znali prav nič, če se seveda niti ne čudi, še posebej sedaj ne, ko smo izvedli, da se najodgovornejši ljudje na televiziji ob kritičnih izjavah misel o rešitvi svojih ljudi s helikopterjem. Helikopter je spustil na dvorišče hiše, kjer so bili ugrabljeni, njihovi helikopterji obvestili ugrabljena novinarja, vsi skupaj bi zbrali pronačelnika in terju in se dvignili pod nebo. Res je, nekaj podobnega se je v nekakšnem ameriškem filmu. Ampak tam ne kažejo pronačelnika elise itd.; helikopter je pristal pod Borhorjem kar in kakovost, saj je le tam našel dovolj velik prostor za pristajanje. Dan novinarja sama izmuznula in odšla, za kar je bilo še in še pomen to pa ne. Verjetno sta se počutila tudi kriva, saj menda ni bil četudi si holivudar – da vdrš na meznano posestvo in s skakeš po njivah in vinogradih, ne da bi obvestil.

P. S. V Ljubljani stane laško pivo v gostilni Solarjev, veliki »spricer« z janzejcem pa od 140 to ...

VESTNIK

Izdaja podjetje za Informiranje
Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Gader, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Štitar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jarše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šoršen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Navenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopiesov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1993 je 980,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Smisel sejmov

Konec maja in v začetku junija so bili na sejmšiču v Ljubljani skoraj istočasno kar trije sejmi: podjetniški, marketinški in umetniški. Med njimi se lahko s pravim podjetništvom in tržno zanimivostjo pohvali le del 3. sejma AAF - ARS ANTIQUES FAIR, in sicer tisti del z antikvariatni in umetniškimi materiali. Drugi del sejma, kjer je 21 domačin in 17 tujih galerij predstavljalo slikarje in njihova dela, se ne more pohvaliti z veliko tržno zanimivostjo in prodajo. Kako neki, ko pa je malokateri, ki se ukvarja z umetnostjo, vedel, da je v Ljubljani tovrstni sejem.

Podobno bi lahko rekli tudi razstavljalci MARKETING KLUBA 93 oziroma 5. sejemskega srečanja ponudnikov in porabnikov marketinških in z izvrjnimi recepti jedi ob reki Muri. Žal pa sejmiji niso dosegli takšne učinkovitosti in odmevnosti, kot bi jo lahko. Tudi organizator bo moral več vložiti

poslovnih storitev, materiala in opreme. Na njem so se predstavljali tudi mediji, med njimi so se pokrajinski časopisi odločili za skupno predstavitev. Gorenjski glas, Dolenjski list, Primorske novice in Vestnik so največji slovenski pokrajinski tedniki; letos so se odločili tudi za skupno prilogo Počitnice v Sloveniji, ki so jo obiskovalci zelo dobro sprejeli (naši bralci so jo prejeli s prejšnjo številko Vestnika). Prav tako je bila dejna velikega zanimanja tudi kuharska knjiga Cilke Sukič

Agencija Venera je na sejm MARKETING KLUB 93 v Ljubljani v okviru skupne predstavitve pokrajinskih časopisov predstavljala Podjetje za informiranje oziroma medije in možnosti oglaševanja v njih: Madžarski radijski program, Murski val in Vestnik. bbp

v propagiranje sejmov in obveščanje javnosti, saj sicer na naslednjih sejmih ne bo več razstavljalcev - ker to zanje ne bo učinkovito. bbp

Bistveno poslabšanje poslovnih rezultatov gospodarstva

Lastnina in (ni) dobiček

Navado imamo reči: še dobro, da smo blizu meje in na območju, kjer je doma kmetijstvo. Zakaj? Ker si lahko vsak, ki ima voljo do dela, brez težav najde zasluzek s fizičnim delom v sosednji Avstriji. Kmetijsko območje in sorodniki na kmetih pa so z darili v obliki jajčk, krompirja, mesa, zelja, solate in drugega marsikatero »delavsko« družino iz mesta obvarovali pred propadom, ko je eden od staršev (ali pa oba) ostal brez zaposlitve. Zato ni večjih socialnih nemirov, čeprav bi jih po prikazanih številkah uradne Informacije o poslovanju podjetij s področja gospodarstva v letu 1992 lahko upravičeno pričakovali.

Nelikvidnost podjetij je v letu 1992 še večja kot leto prej. bruto dobiček je skromen, izguba pa je kar 4,9-krat večja od akumulacije; zaposlenost se je zmanjšala za 4,1 odstotka, brezposelnost povečala za 32,9 odstotka, delež delovno aktivnega prebivalstva pa je 77,2-odstotni. Na nelikvidnost in nasploh poslovne rezultate podjetij pa zelo vplivajo nenormalno visoke obrestne mere. Če bi izbirali uspešna podjetja (nekdanje delovne organizacije) po ustvarjeni akumulaciji, bi v to rubriko lahko uvrstili gornjeradgonska podjetja: na prvem mestu sta MIR Gornja Radgona in Prašič

čereja Podgrad, nato Pekarna Mura, Elrad Orodja, ARCONT, Lina Aroča (povzeto po informacijski op.a.), podjetje Gozdarstvo, Radenska Trisra, Radgonske gorice, VINO gradniško gospodarstvo Kapela, ARTRG, TOK Gozdarstvo in Komunalno podjetje. V poslovnem letu 1992 so imela izgubo podjetja: Radenska & Steinle, Avtoradgona Holding, Mercator Sloga, ARŠPED, Radenska EKOSS, Kmetijstvo Črnci, Radenska s tremi srca, Elrad (štiri družbe), TAM BUS, Gales Radenci, Kmetijska zadruga Kapela, Kmetijska zadruga Radgona in drugi. Marsikatero

od teh podjetij je le še na papirju. Gornjeradgonska vlada je pravne osebe v gospodarstvu razvrstila po obliki lastnine tako:

OBLIKA LASTNINE	ŠTEV. PODJETIJ	ŠTEV. ZAPOSLENIH	% PRIHODKA
družbena	28	3.233	21,1
zasebna	97	331	3,3
zadruga	2	73	5,9
mešana	6	281	1,8
SKUPAJ	133	3.918	100

Izguba v poslovnem letu 1992 znaša 922.960.000 tolarjev, kar je za 116,1 odstotka več kot leto poprej in je 4,3 odstotka celotnega prihodka. Družbena podjetja so imela 59,97 odstotka celotne izgube, mešana podjetja 32,98, zadruga 4,84 in zasebna le 2,2 odstotka ce-

lotne izgube. Se bo vse podjetja olastnila, tudi ta, ki so bila popravljena? Nasprotno od družbenih je bilo v zasebni podjetjih tudi največ akumulacije na zaposlenega. Struktura akumulacije po obliki lastništva v radgonski občini:

	akom. v tisoč SIT	struk. v %
DRUŽBENA	93.384	46,2
PRIVATNA	107.419	53,2
ZADRUŽNA MEŠANA	1.185	0,6
SKUPAJ	201.988	100

Obseg proizvodnje se v gornjeradgonski občini še vedno zmanjšuje, in to je še posebej vznemirljivo. Težave rešujejo v glavnem z odpuščanjem delavcev, ne pa iskanjem razvojnih programov ali preusmeritvijo proizvodnje. Vprašanje je tudi, ali je smiselno vztrajati pri ohranjanju posameznih

programov in podjetij (za te gre ogromno denarja). »Klinično mrtva«. Tudi gornjeradgonski izvršni svet proizvodstva podjetij, naj bi večjo pozornost in skrbnost v notranje podjetništvo in na tujem (zahodnem) trgu. BERNARDA B. PEKAR

Gospodarska gibanja v začetku tega leta

Proizvodnja na ravni leta 1974

Gibanja slovenskega gospodarstva v letošnjem prvem četrtletju kažejo, da na nekaterih področjih prihaja do umirjanja, vendar stanje še ni takšno, da bi lahko bili preveč optimistični. Padanje proizvodnje v marcu je bilo sicer nekoliko manjše, pa tudi število brezposelnih se ni povečevalo, vendar je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem položaj še vedno neugoden. Analize, ki jih mesečno pripravlja ekonomski inštitut ljubljanske pravne fakultete, kažejo, da se cene še naprej umirjajo, plače pa so se ustalile na previsoki ravni, zato naraščajo vse oblike domačega povpraševanja. Tisti, ki spremljajo dogajanja okoli plač v zadnjem času, se bojijo, da bodo te ponovno eksplodirale, to pa bi lahko privedlo do novega inflacijskega vala.

Podatki o gibanju industrijske proizvodnje kažejo, da je bila ta v marcu le za 0,3 odstotka manjša od februarске, je pa še vedno za dobrih 5 odstotkov manjša od lanske marčevske, medtem ko je bila v prvem četrtletju letos za več kot 7 odstotkov pod ravnino lanskim prvih treh mesecev. Če to stanje primerjamo z letom 1987, ko je bila raven proizvodnje najvišja, zdaj zaostaja za njim za 37 odstotkov in bi jo za doseg ravnino leta 1987 morali povečati kar za 59 odstotkov. To pa bo seveda dolgotrajen proces, saj je bila letošnja četrtletna proizvodnja na najnižji ravni po letu 1974, kar pomeni, da je dosegla obseg izpred skoraj 20 let. Če bi sklepali po domačem povpraševanju, bi lahko zapisali, da so možnosti za rast proizvodnje, saj se povečuje trgovina na drobno, ki je letos prvič realno nad primerljivo lanske ravnino, zmanjšujejo pa se tudi zaloge neprodanega blaga pri izdelovalcih.

Nihanja različnih kazalcev gospodarskega stanja so iz meseca v mesec različna, vendar le kažejo na določeno umirjanje. Seveda pa nas to še ne more zadovoljiti, saj tudi stagnacija še ne pomeni rešitve nastalih problemov. Samo-umevno je namreč, da so se z izgubo nekdanjega jugoslovskega tržišča podjetja morala prilagoditi novim razmeram. Slovenski trg je zanje postal pretesen in tista podjetja, ki se niso bila sposobna preusmeriti na svetovna tržišča, so morala proizvodnjo zmanjšati. Kako slabo prilagodljivo je slovensko gospodarstvo, najbolje potrjujejo gornje ugotovitve, zato tudi ni pričakovati skorajšnje večje rasti proizvodnje. Na to kažejo tudi podatki o gibanju izvoza, saj je še vedno negativna razlika v blagovni menjavi s tujino. V letošnjem prvem četrtletju je bil izvoz za petino manjši kot v enakem lanskem obdobju, uvoz se je povečal za 8 odstotkov, v menjavi s tujino pa ponovno beležimo negativni saldo. Skorajda bi si upali trditi, da je k temu prispeval dokaj liberalen uvozni režim, saj so fizične osebe k skupnemu uvozu prispevale kar 4-odstotni delež, medtem ko je njihov delež pri izvozu zanemarljiv.

Kot smo uvodoma zapisali, so se cene dokaj umirile, saj so se v aprilu povečale le za 1 odstotek, medtem ko plače ostajajo bolj ali manj na isti, vendar dokaj visoki ravni. Ker se še vedno izplačujejo poročeni v družbenih dejavnostih, je bila raven mase plač v družbenih dejavnostih in družbenopolitičnih skupnostih aprila precej višja kot decembra, pa tudi letno povečanje je precej nad gospodarstvom. V gospodarstvu se je namreč masa plač v letu dni realno povečala le za 17,3 odstotka, v družbenih dejavnostih za 37,9 odstotka in v družbenopolitičnih skupnostih kar za 58,4 odstotka. Plače so že od začetka lanskega drugega četrtletja nad »normalnimi«, žal pa se povečanje plač ne pozna pri večjem domačem povpraševanju, pač pa se je odtekalo v povečanje premoženja prebivalstva. Realno povečanje plač v gospodarstvu je seveda vplivalo na povečevanje stroškov proizvodnje, zavrlo je gospodarsko aktivnost in tudi povečalo število brezposelnih. Kaj se bo zgodilo po juniju, ko bo prenehal veljati interventni zakon, ne vemo, vse aktivnosti pa bodo morale biti naravnane tako, da plače ne bodo povzročile novega inflacijskega vala. LUDVIK KOVAČ

Zaprli bodo mejne prehode

Slovenska vlada še naprej ostaja gluha za nekatere opravilne zahteve kmetijcev. Od tistega, kar so zahtevali že pred letom, se je le malo uresničilo, pa tudi razni opozorili in protetični ukrepi kmetov niso zalegli. Tudi državni zbor je že 26. marca 1993 vladi, da pripravi določene ukrepe, vendar ne reagira. Zadnja zveza Slovenije in Slovenska kmečka zveza sta 11. maja 1993 vladi 11 zahtev, vendar ostaja vse le pri zahtevah.

Kmetom je lastni kapital skopnel, pravijo njihovi predstavniki, svoje je lani opravila še suša, ta pa letos grozi še bolj. Če bo vladi še naprej vseeno za položaj v slovenskem kmetijstvu, je to pred katastrofo, zato so tokrat svoj glas povzdignili pomurski kmetijci. Na vlado in ustrežna ministrstva so naslovili zahteve po takojšnji uvedbi zaščitnih cen za mleko in višini 31 tolarjev, za govodo 185 tolarjev, za prašiče 175 tolarjev in za pšenic 27 tolarjev, hkrati pa zahtevajo tudi določitev zaščitnih cen za krompir, oljno ogrščico, sadje, grozdje, vrtnine in hmelj ter opredelitev natančnih pogojev za odkup sladkorne pese v razmerju do pšenice 1:4. Hkrati s tem zahtevajo tudi zaščito domače kmetijske pridelave in uvedbo ustreznih zaščitnih dajatev, ki pa se morajo usmeriti v pospeševanje kmetijstva na manj razvitih območjih ter v spodbujanje izvoza kmetijskih proizvodov. Nujna je tudi vzpostavitev ustreznega tržnega reda.

Po besedah predsednika Združenja zveze Slovenije Lea Freliha sta vlada in parlament

strategijo razvoja slovenskega kmetijstva sicer sprejela, vendar manjkajo ukrepi. Če smo se v Sloveniji odločili za socialokološki model razvoja kmetijstva, ga je treba ustrezno spodbujati, saj nam njega liberalizacija ni prinesla. Pred napovedanim novostom se bodo predstavitelj kmetov še srečali s predsednikom OSTERČEVEGA in ministrom HARJEVA, saj so se obremenjeni ki jih imajo do potokov in zdravstvenega zavarovanja močno povečale, cene lovske pridelkov pa temu ne bodo dijo. Če vlada njhova zahteva ne bo sprejela, bodo poslej kmetje 14. junija zaprti mejni prehodi v Dolgi vas in na dušo, ob morebitni postavitvi prometa pa še druge stvari. Z zaprtimi mejnimi prehodi ni mogoče upoštevati tako dolgo, dokler ne bodo zahtevam ne bo upoštevani. Slovenski kmetje, posebno pomoč pa so jim iz ljubili štajerski kmetje. LUDVIK KOVAČ

Naši zdomci med trgovce in gostince

Nemško in slovensko ministrstvo za delo sta konec lanskega leta podpisali dogovor o vračanju zdomcev, kar sta obe strani podprli z ugodnim posojilom desetih milijonov mark. Izvajanje dogovorjenega ali razdeljevanje posojila pa je prevzela Slovenska investicijska banka. O posojilu, nekaterih vsebinskih vprašanih in posojilnih pogojih smo že pisali v eni prejšnjih številčk časopisa, ko je bil sogovornik namestnik direktorja Slovenske investicijske banke Franc Krašovec. V ljutomerski poslovni enoti Slovenske investicijske banke, ki sodeluje pri izvajanju posojil, pa imajo pregled, kako je s posojili na našem območju, in vedo, v kaj zdomci vlagajo.

Za pomursko območje je bilo do sedaj odobrenih sedem programov, o štirih programih za pridobitev posojila pa se še odločajo, vendar bodo največkrat sprejeti. Vrednost posojila je 2,5 milijona mark, odobreni zneski pa so 300 tisoč mark in manj, odvisno pač od zaprosila, dejavnosti in možnosti odplačevanja. Posojilni pogoji so, kot smo že pisali, 85-odstotni R in 4-odstotne obresti, odplačilna doba je od 8 do 10 let. V izjemnih primerih odobrijo tudi moratorij na odplačevanje, vendar samo glavnice, obresti pa je potrebno poravnati.

Na našem območju bomo torej dobili 11 novih zasebnikov, kar šest jih posojilo vlagava v trgovino ali gostinstvo, dva v grafiko in kartonazo, dva sta se odločila za predelavo kovin, eden pa bo sodeloval pri odkupu dela podjetja. Kot je ugotavljal direktor poslovne enote Slovenske investicijske banke v Ljutomeru Franc Strakl, se zdomci usmerjajo v dejavnost za domači trg, torej ne izpolnjujejo pričakovanja, da bi domov prinašali tehnologijo in na tuji trg, nazaj v Nemčijo, prodajali svoje izdelke. Le v dveh primerih gre za programa, ki prinašata sodelovanje z zunanjim trgov, čeprav bo tudi tu šlo za uvoz surovine iz tujine. Domača bo torej samo delovna sila.

Čeprav se večina podjetnikov zdomcev usmerja v trgovino in gostinstvo, pa je dobro, da so v to dejavnost naravnani že tudi otroci zdomcev in da tako nastajajo družinska podjetja. Posojiljemalci tudi ne začenjajo povsem na novo, vsi so doma že tudi vlagali in posojilo jemljejo za dokončanje naložb. To je torej jamstvo, da bo dejavnost zaživela, čeprav v več primerih oba zakonca ne bosta hkrati prišla domov. V teh primerih gre za poslovni interes in sploh varnost, če projekt ali dejavnost ne uspe. Sodeč po programih torej lahko sklepamo, da se domov ne vračajo zdomci, ki so v Nemčiji opravljali zahtevnejše poklice in visoko strokovno delo. MH

KURIVO PREVOZ BOJAN JAKŠIČ Gor. Bistrica 51

PREMOG

HITRA DOBAVA IN ZELO UGODNE CENE:

- velenjski lignit, kosi:	6.450,00
- velenjski lignit, kocke:	5.800,00
- trbovlje, kosi:	10.400,00
- trbovlje, kocke:	10.400,00
- senovo, kosi ali kocke:	11.300,00

Možnost plačila na obroke. Pridite ali pokličite po telefonu: 70 106.

varstroj®

ISČEMO SODELAVCE

- ZA KOMERCIALNO PODROČJE (nabava in prodaja, domači in tuj trgi)
- ZA TEHNIŠKO-TEHNOLOŠKO PODROČJE (projektante, konstruktorje, tehnologe)

Pogoji:

- visoka oz. višja šola ekonomske oz. tehniške smeri
- izkušnje na ustreznem področju

Ponujamo: - solidno plačo - stanovanje

Ponudbe pošljite v 8 dneh na spodnji naslov ali nas pokličite na telefonu št. (069) 75271, int. 418, da se dogovorimo za uvodni pogovor.

VARSTROJ Lendava, d. o. o. Industrijska 4, 68220 LENDAVA

gospodarstvo

Pogovor s predsednikom IS SO Lenart Avgustom Zavernikom

Lenarško gospodarstvo v vrtincu krize

V vrtincu težav, ki ga povzročajo potapljavača se ladja zastarele mariborske predelovalne industrije, se je znašlo tudi gospodarstvo v občini Lenart, ki je bilo v zadnjih desetletjih precej tesno povezano z nekaterimi mariborskimi »industrijskimi giganti«. Da bi kaj več zvedeli o težavah lenarškega gospodarstva in o tem, kakšne možnosti ima za rešitev iz sedanjih kriznih razmer, smo se pogovili k predsedniku izvršnega sveta skupščine občine Lenart Avgustu Zaverniku.

Stečaj po tekočem traku

V Lenartu sta morala že pred več kot dvema letoma zaradi Cemont s 106 zaposlenimi in Centrovod s 176 delavci. V lanskem letu sta morala v stečaj Klemos tovarna s 150 zaposlenimi in konstrukcijska s 139 ljudmi. Avgust Zavernik in dodaja, da so morali zmanjšati število zaposlenih tudi druga podjetja v občini. Tako je v nekdanjem podjetjuTVT ja iz Maribora 100 presečnih delavcev, ki bodo morali vsi izgubiti delo, v Klemos, proizvajalca avtomobilskih delov imajo 50 presečnih delavcev, v podjetju Caprice so morali zaposlenih že zmanjšati od 400 na 370, manj delavcev kot nekoli pa je tudi v obratu mariborske Livarne, ki sedaj posluje popolnoma samostojno. Zaradi denacionalizacije se je preoblikoval tudi nekdanji Agro Lenart v dve novi podjetji Zipo in Sadjarstvo, ki zaposljuje danes 50 ljudi manj kot poprej enotno podjetje. V naši občini je tako že 1500 brezposelnih delavcev, vendar pa jih je tudi na čakalniki pravni predsednik lenarškega izvršnega sveta in dodaja, da je stopnja brezposelnosti kar 25-odstotna. Glede na to, da je povprečna kmetinja v občini manjša od 4ha, se zaradi s številom brezposelnih povečuje tudi število družin, ki imajo socialne probleme.

Slabe perspektive za brezposelne

Po oceni predsednika lenarškega izvršnega sveta Avgusta Zavernika je okoli 20 odstot-

kov brezposelnih ostalo na kmetijah ali pa so poskusili srečo v obrti in podjetništvu, trideset odstotkov jih dela na črno ali pa hodijo delat v Avstrijo, okoli 50 odstotkov brezposelnih pa preživljava zakoniti in sorodniki ali pa prejemajo socialnovarstvene dodatke.

Je rešitev v zasebništvu

V Lenartu pa vendarle ni vse tako črno, kot je videti na prvi pogled. »V občini Lenart deluje že 239 obrtnikov, ki zaposlujejo skupno 600 ljudi,« pojasnjuje Zavernik. Nekateri so v tej manjši občini že tako razvili svojo dejavnost, da imajo zaposlenih že deset in več ljudi. Mesarija Fekonja iz Svete Trojice, Trgoprevoz, Vindiš iz Lenarta in mnogi drugi obrtniki so znani daleč prek meja občine.

V Lenartu imajo tudi 62 zasebnih podjetij, ki so oddala zaključni račun in ki zaposlujejo 50 ljudi. Ustvarijo precej akumulacije, res pa je, tudi veliko uvažajo. Tako izvozijo lenarška družbena podjetja za 9,5 milijona dolarjev izdelkov, uvozijo pa za 2,5 milijona dolarjev reprodukcijskega materiala, pri zasebnih podjetjih pa je ravno obratno. Uvozijo za 5 milijonov dolarjev izdelkov, izvozijo pa le za 0,5 milijona dolarjev.

Tisto, kar Avgusta Zavernika še posebno skrbi, je »odtekanje pameti« iz lenarškega gospodarstva, saj so si po stečajih mnogi intelektualci, ki so doslej delali v Lenartu, poiskali kruh drugje. »Zasebni sektor gospodarstva še ni tako razvit, da bi potreboval veliko višje in visoko izobraženih kadrov,« pravi Zavernik.

Izboljšati možnosti za podjetništvo

Lenarška občina si prizadeva pospeševati gospodarski razvoj na svojem območju zlasti na ta način, da ustvarja ugodne razmere za razvoj podjetij (pri nakupu komunalno opremljenih parcel del plačila občina podjetniku odloži, pomaga s posojili ali pa jim subvencionira obrestne mere itd.). Sicer pa

predsednik lenarškega izvršnega sveta Avgust Zavernik ni prijatelj »državnega intervencionizma« v gospodarstvu. »Podjetniki so ustvarjalci, od njih je predvsem odvisno, kaj se bo na gospodarskem področju premaknilo v naši občini,« pravi Zavernik in dodaja, da so v preteklosti nekatere intervencije pravzaprav samo podaljšale agonijo nekaterih podjetij, čeprav je tudi res, da je občina tako pomagala ublažiti socialne težave ob stečajih.

Občina Lenart pa namenja veliko pozornosti hitrejšemu razvoju infrastrukture v tej najmanj razviti slovenski občini. Letos bodo tako okoli 50 milijonov SIT investirali v širitve vodovodne mreže, 90 milijonov v cestno infrastrukturo, 140 milijonov bodo namenili za dokončanje telovadnice Osnovne šole v Lenartu, 13 milijonov bodo dali za dograditev

vrtca, opravili pa bodo še druga manjša dela.

Kako se bodo izobraževali mladi?

Na srečo je sistem financiranja šolstva, kulture in zdravstva v Sloveniji sedaj tako urenjen, da gospodarskih težav v lenarški občini vsaj ne občuti okoli 2 tisoč otrok v osnovnih šolah. Čeprav v Lenartu že čutili razkorak med podeželsko in mestno mladino. Tisti mladi prebivalci občine Lenart, ki se vozijo v srednje šole v Maribor in nimajo štipendij, so za marsikateri družinski proračun že zelo velika obremenitev. »Mnogo kmečke mladine je izgubilo štipendije, ker se drugače izračunava katastrski dohodek,« malce žalostno ugotavlja Avgust Zavernik, ki se dobro zaveda, da se občina ne bo izvila iz klešč manjrazvitosti, če se mladi ne bodo imeli možnosti izobraževati.

S turizmom iz nerazvitosti

Čeprav so v Lenartu prazne proizvodne hale nekdanjih lenarških in mariborskih podjetij, pa ni videti, da bi v Lenartu obupavali. Imajo polno načrtov, kako se izvele iz krize in narediti lenarško občino prijaznejšo za domače ljudi in tuje turiste, ki bi jih lahko bilo veliko zlasti iz sosednih držav. »Izvršni svet je ravno pred dnevi sprejel odločitev o ureditvi turističnokrekacijskega centra ob jezeru pri Sveti Trojici, tuje turiste in poslovneže pa si prizadevamo privabiti tudi z mednarodnim sodelovanjem z avstrijskim Cmurekom in Zalaegerssegom, kjer so dobili letos naši obrtniki celo zlato plaketo na mednarodnem sejmu,« pravi Avgust Zavernik.

Razvoj Lenarta je na razpotju. Ali ga bodo problemi potegnili v brezno krize ali pa mu bodo sposobno ljudje znali najti sodobno razvojno perspektivo? **TOMAŽ KŠELA**

Milijoni za delo v sto dneh dela

Ministrstvo za delo in socialne zadeve je pripravilo poročilo po sto dneh dela nove vlade. V njem smo lahko prebrali, da so za nadomestitev dela stroškov za ohranitev produktivnih delovnih mest v 65 podjetjih sofinancirali zaposlitev 10.144 delavcem. V ta namen so podjetja prejela nekaj več kot 350 milijonov tolarjev. Poudarili so tudi, da so imela pri tem ukrepu prednost podjetja z demografsko ogroženih območjih ter izvozniki in delovno intenzivna podjetja. Pred časom smo z istega ministrstva izvedeli, da so dobila lani ter v treh mesecih letos pomurska podjetja v ta namen 154 milijonov za 3.872 delovnih mest.

V poročilu so tudi zapisali, da v skladu z ekonomsko in socialno politiko postopno zmanjšujejo sredstva za ohranjanje produktivnih delovnih mest, povečujejo pa sofinanciranje novih delovnih mest.

Potrebno je tudi zapisati, da je dalo ministrstvo za delo v zadnjih treh mesecih 576 milijonov za 11 tisoč 390 presežnih delavcev v državnih podjetjih (tudi podjetjih, ki so svoje premoženje prenesla na Sklad za razvoj) in drugih proračunskih porabnikov. MH

Človek je povzročil za 150.000, suša pa za 170.000 tolarjev ribje škode; ribarjenje kot turistična ponudba

Raki izginili, ogrožene tudi žabe

Dejstvo je, da so bili ribiči doslej zaprti v ozki krog ribiške družine; sedelovali so le s sosednjimi družinami, se srečevali na športnih tekmovaljih ali pri izmenjavanju rib za vlaganje. Hoteli, moteli, zdravilišča so živeli v svojem ozkem krogu dejavnosti; animatorji so se le redkokdaj spomnili, da so mnogi od njihovih gostov tudi ribiči.

V Ribiško družino Gornja Radgona je včlanjenih 762 ribičev, ki so lahko lovili v 20 gramoznicah, 2 jezerih (Negovsko in Blaguško), reki Muri, Ščavnici in Plitvici ter potokih. Ribiška družina Gornja Rad-

žab. Ribiči poskušajo te napake odpravljati. S čiščenjem in poglobljanjem gramoznic (kot so storili v Hrasstu Motu) in vlaganjem rib poskušajo načrtno skrbeti za ohranjanje zadostnega števila posameznih

Na območju Radgonskega ribiškega okoliša so v letu 1992 ovrednotili za okrog 320 tisoč tolarjev ribjih škod:

IME VODE	IME POVZROČITELJA	VZROK POGINA	VREDNOST
LESJAKOVA STRUGA	SEJMIŠČE	KANAL, KEM.FEK.	100.000
GRAMOZNICA GORNIKOVA	ZASEBNIK	KANAL, KEM.FEK.	50.000
PLITVICA	SUŠA		50.000
ŠČAVNICA	SUŠA		100.000
POTOKI	SUŠA		20.000

gona je ena največjih; vključena je v Pomurski ribiški rajon in v Radgonski ribiški okoliš, kar pomeni, da skrbijo za reko Muro od mostu v Cmureku do broda v Krogu, v njihovo okoliš pa spadajo tudi vsi pritoki, rokavi in mrtvice ter druge naravne vode na tej vodni progi, prav tako pa skrbijo za reko Ščavnico od izvira do mostu v Žihlavi.

Ribiči so tako kot tudi lovci in gozdarji prvi in marsikje še vedno edini naravovarstveniki. Kdor je ribič z vsem srcem (in ne le na tekmovaljih) ve, da so tudi v Pomurju mnoge vodne živali ogrožene, vzrok za njihovo izumiranje pa je čedalje večja onesnaženost. Zaradi regulacije potokov, rek in jezer (ker so izvajalci prepričani, da bo njihovo delo dobro opravljeno le, če bo struga čim globlja in obrežje čim bolj počiščeno) so že skoraj izginili raki, ki so v preteklosti privabljali tuje turiste, manj pa je tudi

ribjih vrst. V lanskem letu so v športnem ribolovu ujeli 43.491 rib ali 11.716 kilogramov, vložili pa 5.150 tržnih rib (od tega 4.600 kilogramov krapa). Skupno so vložili 20.750 netržnih rib. Tudi letos bodo vložili okrog 20.550 kosov rib, od tega 10.000 krapov, 6.000 koresljev in 4.000 rdečeperk.

»Bistvena dejavnost ribičev je varstvo okolja in preprečevanje že razširjenega onesnaževanja vod in njihove okolice. Posledica je povečanje osnovne črede gospodarske reje sladkovodnih rib in smotno gospodarjenje z ulovom in prodajo po nižjih cenah od perutninskega in junječega mesa. S tem se bo poraba rib povečala, to bo vplivalo na donosnost, želimo pa tudi povečati športni ribolov tujih turistov. Vzporedno s tem se mora razvijati ustrezna infrastruktura cest, motelov in kampov,« so zapisali v letnem poročilu oddelka za gospodarsko in negospodarsko dejavnost občine Gornja Radgona, s čimer bi morali seznaniti tudi turistične delavce, predvsem pa največje onenaževalce okolja in podtalnice. Člani Ribiške družine Gornja Radgona so si za letos zadali kar nekaj pomembnih akcij, ki jih je vredno omeniti. Tako bodo na primer na kanalu reke Ščavnice pripravili nekaj zbiralnih akumulacij, ki bodo pozitivno vplivale na višino in vzdrževanje vode. Načrtujejo tudi ureditev rezervnega dela stare struge reke Ščavnice v Slatincih, ureditev nabrežin ob Blaguškem in Negovskem jezeru ter postavitev posod za odpadke.

BERNARDA B. PEČEK

Zbor Pomurske banke – Sedmi po kapitalski moči – Namesto Štefana Hajdinjaka, ki odhaja v pokoj, bo novi direktor Viktor Šbül

Prednjačijo po deviznih prihrankih

Leto 1992 je prelomnica za slovensko gospodarstvo in s tem tudi za ves bančni sistem. Zaradi slabih gospodarskih in finančnih razmer podjetij in omajanje zaupanja varčevalcev je morala posloviti številne teževe in se hitro prilagajati tekoči politiki. To so med drugim ugotovili na 6. zboru LB Pomurske banke, d. d., v Murški Soboti, na katerem so ugodno ocenili poslovneje te ustanove v preteklem obdobju. Po kapitalski moči je Pomurska banka na 7. mestu med 30 bankami v Republiki Sloveniji. V tem obdobju so ustvarili več kot 8,86 milijarde posojil, največji delež (4,28 milijarde SIT) zaradi razlik tečajne razlike. Medtem ko so devizna sredstva ostala praktično ravnoli, so se tolariska povečala za 123 odstotkov. Spodbujena vsota povečala za 94 odstotkov. Zanimivo je, da je med bankami v Sloveniji 77 odstotkov deviz in da imajo največji delež tolariska varčevalcev (41 odstotkov), to pa je največ v Sloveniji.

Za 332 zaposlenih v 20 organizacijskih enotah je pomembno dosežek tudi 17,26 milijard tolarjev, kolikor so jih namenili za skupne naložbe, kar je povečanje 94-odstotno.

Kot so poudarili v razpravi, si bodo v letošnjem letu kakovosti prizadevali izboljšati storitve in popestrili ponudbo, s tem pa prispevati k večjemu zaupanju komitentov in varčevalcev. V prihodnje jih čaka veliko nalog pri dopolnilnem izobraževanju kadrov, pa tudi pri izboljšavi kakovosti aktivne in deviznega varčevanja v re-

loti. Prizadevali si bodo za preustroj bilančne vsote, povezane s kreditnimi, valutnimi, obrestnimi in drugimi tveganji. V ta namen naj bi preoblikovali kreditni portfelj banke, da se čimbolj zniža delež slabih posojil iz časov prejšnjega deviznega varčevanja, več pozornosti pa bodo namenili tudi poslovanju z vrednostnimi papirji in storitvam za prodajo na trgu. Nič manjšega pomena ni zagotavljanje likvidnosti, kot so rokovna usklajenost sredstev in naložb ter spremljanje gibanja sredstev deponentov in varčevalcev.

Delničarji so se ob 120-letnici organiziranega bančništva in hranilništva v Pomurju odločili, da z Ljubljansko banko sklenejo pogodbo o poslovnem sodelovanju do 30. junija 1995, potem pa se bodo znova dogovarjali o nadaljnjem sodelovanju. Po reorganizaciji bančništva si prizadevajo, da bi Pomurska banka ostala ena od licenčnih bank, ki bi lahko opravljala vse bančne storitve. Na zboru Pomurske banke so opravili tudi nadomestne voli-

tve članov upravnega in nadzornega odbora, hkrati pa so sprejeli predlog za imenovanje novega direktorja LB – Pomurske banke, d. d. To naj bi s 1. julijem postal pomočnik glavnega direktorja 39-letni ekonomist Viktor Šbül. Zdajšnji generalni direktor Štefan Hajdinjak namreč odhaja v pokoj. MILAN JERŠE

Svet zavoda Osnovne šole I Murška Sobotna

razpisuje delovno mesto

ravnatelja

Kandidat mora poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še:

- da je učitelj, vzgojitelj predšolskih otrok, šolski svetovalni delavec ali drugi strokovni delavec,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- da je pri svojem delu dosegel delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal dela in naloge pedagoškega vodje zavoda.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiriletno mandatno obdobje.

Izjave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi razpisa na naslov:

Osnovna šola I Murška Sobotna, Štefana Kovača 32, Murška Sobotna, s pripisom »za razpis«.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v zakonskem roku.

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Tokrat bo tedensko poročanje o dogajanju na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 1. 6. in ponedeljkom 7. 6. 1993.

Uvrščena kotacija I - obveznice

1. 6. je enotni tečaj obveznice RSL 1 poskočil za 0,4 odstotne točke in se tako izoblikoval na 117,8, prometa pa je bilo za 3699 lotov. Njen tečaj je porasel tudi naslednjega dne, tokrat na 118,0, ko je bilo za 39801 lot prometa, v sredo pa ostal na istem nivoju pri prometu 16602 lota. V petek je njen tečaj rahlo padel na 117,9, ko je bilo za 11384 lotov prometa, na istem nivoju pa se je zadržal tudi v ponedeljek, prometa pa je bilo za 11947 lotov.

Z obveznico RSL 1 z davčno olajšavo 1. 6. ni prišlo do sklenitve poslov, saj so jo imetniki ponujali po tečaju 114,5, medtem ko so jo bili kupci pripravljene kupiti po tečaju 113,1. Naslednjega dne je bil prijavljen aplikacijski posel s 56 loti te obveznice po tečaju 111,0, v četrtek pa je bilo za 200 lotov poslov s to obveznico po tečaju 113,0. V petek je njen tečaj padel na 112,2, ko je bilo za 155 lotov poslov, v ponedeljek pa so bili sklenjeni aplikacijski posli s 109 loti te obveznice po tečajih med 111,0 in 113,0, enotni tečaj pa se je tokrat izoblikoval na 111,2.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je 1. 6. porasel za 0,2 odstotni točki na 89,7, ko je bilo za 942 lotov prometa in se nato zadržal na tem nivoju do petka, prometa pa je bilo v sredo za 1144 lotov, v četrtek pa za 1606 lotov. V petek se je njen tečaj vrnil na 89,5, prometa pa je bilo za 1732 lotov, v ponedeljek pa se je ponovno povzpel na 89,7 pri 1413 lotih prometa. Tako lahko trdimo, da so bili v tem tednu tečajji obeh republikih obveznic dokaj stabilni.

Z obveznico RSL 2 z davčno olajšavo se ni trgovalo od 22. 3., ko je bil dosežen enotni tečaj 89,0. V začetku maja so jo bili kupci pripravljene kupiti po tečaju 82,0 (1. 4. je namreč zapadel kupon te obveznice), vendar niso našli prodajalcev. 3. 6. sta dva lota te obveznice zamenjala lastnika po tečaju 86,0.

Uvrščena kotacija II - obveznice

V tem tednu je močno upadel promet z obveznico Mesto Ljubljana, saj je bil prijavljen le aplikacijski posel s to obveznico 2. 6. in še to samo z 2 lotoma po tečaju 87,3.

Uvrščena kotacija II - delnice

Z delnico Salus je bil 2. 6. sklenjen aplikacijski posel s 7 loti po

tečaju 5103, naslednjega dne je bilo za 6 lotov prometa s to delnico po tečaju 5100, v petek pa je bil ponovno prijavljen aplikacijski posel, tokrat s 3 loti po tečaju 5150. Po nespremenjenem tečaju je bil sklenjen aplikacijski posel s 3 loti tudi v ponedeljek.

Enotni tečaj delnice LEK je 3. 6. neznatno porasel iz 12631 na 12700, prometa pa je bilo za 40 lotov. V ponedeljek je lastnika zamenjalo 188 lotov te delnice, njen tečaj pa je tokrat porasel na 12800.

Prosti trg - obveznice

1. 6. je ostal enotni tečaj obveznice Gorenje nespremenjen (96,1), prometa z njo pa je bilo za 1600 lotov, v četrtek je njen enotni tečaj nekoliko poskočil na 96,4 pri prometu 1000 lotov, v petek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 102 lotoma te obveznice, enotni tečaj pa se je ponovno povzpel na 96,1. V ponedeljek so bili s to obveznico sklenjeni aplikacijski posli s 134 loti po tečajih od 96,0 do 96,7, enotni tečaj pa se je tudi tokrat izoblikoval na 96,1.

Z obveznico LEK 1 se tudi v tem tednu ni trgovalo (zadnji promet 12. 5. po tečaju 95,0), vendar se je 1. 6. po tej obveznici povpraševalo po tečaju 95,0. Tudi z obveznico LEK 2 1. 6. ni bilo sklenjenih poslov, saj so jo imetniki ponujali po tečaju 98,0, kupci pa so jo bili pripravljene kupiti po tečaju 95,0. V sredo je bil z obveznico LEK 2 prijavljen aplikacijski posel po tečaju 97,9, v četrtek pa je kar 100 lotov te obveznice zamenjalo lastnika, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 98,4. Po nespremenjenem tečaju so bili v ponedeljek prijavljeni aplikacijski posli z 2 lotoma te obveznice.

Tudi v tem tednu drsi enotni tečaj obveznice Metalna. Tako je 1. 6. ponovno zdrsnil za dovoljenih 10 odstotkov in sicer iz 64,5 na 58,1 pri prometu 40 lotov, v četrtek pa na 55,8, ko je bilo za 200 lotov prometa.

Enotni tečaj obveznice občine Laško je tudi v tem tednu padel. Tako je 1. 6. padel iz 76,8 na 76,6, ko je bilo za 420 lotov prometa, naslednjega dne na 76,5 pri 179 lotih promet, v četrtek pa za kar 0,5 odstotne točke na 75,0 (40 lotov prometa). V ponedeljek so bili s 4 loti te obveznice prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 75,5. Obveznica občine Šmarje pri Jelšah je 1. 6. neznatno porasla (81,8), prometa pa je bilo za 28 lotov, se naslednjega dne zadržala na istem nivoju, ko je bilo za 8 lotov aplikacijskih poslov, v četrtek pa je njen tečaj padel na 81,6 (26 lotov prometa). V petek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 35 loti te obveznice po tečaju 81,4, v ponedeljek pa z 12 loti po tečaju 81,8. Drastičen padec enotnega tečaja pa je doživela 1. 6. obveznica občine Zagorje (-3,4 odstotne točke), saj je njen tečaj padel iz 76,7 na 73,3, ko je bilo za 30 lotov prometa. Tudi v četrtek je tečaj te obveznice padel, tokrat na 73,1, prometa pa je bilo za 690 lotov. V petek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 67 loti po tečaju 74,1, v ponedeljek pa s 34 loti po tečaju 75,3.

Enotni tečaj obveznice PTT Celje je pričel takoj po vnovčenju kupona ponovno naraščati. Tako je 1. 6. porasel iz 96,0 na 97,0, ko je bilo za 108 lotov prometa, se naslednjega dne zadržal na istem nivoju, ko so bili prijavljeni aplikacijski

posli z 10 loti, v petek pa ponovno porasel, tokrat na 97,3 pri 66 lotih prometa. V ponedeljek je njen enotni tečaj nekoliko padel na 97,1, ko je bilo za 49 lotov prometa s to obveznico. Obveznica PTT Gorica je vse do petka zadržala stabilen tečaj 87,5, skupen promet treh dni pa je znašal 37 lotov. V petek je tečaj te obveznice padel na 87,2, ko je bilo za 48 lotov prometa, v ponedeljek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli z 20 loti po tečaju 87,8. Za 0,5 odstotnih točk je 2. 6. padel enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana in sicer iz 103,8 na 103,3 (337 lotov prometa), vendar se je naslednjega dne povzpel na 103,7, ko je bilo za 60 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v petek pri 22 lotih prometa. Po enakem tečaju so bili v ponedeljek prijavljeni aplikacijski posli s 44 loti te obveznice.

3. 6. je za 10 odstotkov padel tečaj obveznice ROG 1 in sicer iz 87,0 na 78,3, prometa pa je bilo za 40 lotov. Tudi v petek in ponedeljek se je nato njen enotni tečaj zadržal na istem nivoju, skupno pa je bilo za 4 lote prijavljenih aplikacijskih poslov. Padec tečaja te obveznice ni presenetljiv, saj ji je 1. 6. zapadel kupon. Enako velja tudi za obveznico ROG 2, s katero se v tem tednu ni trgovalo, imetniki pa so jo ponujali po tečaju 27,5. V ponedeljek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 30,5, kar pomeni, da se s tem poslom še ni oblikoval pokuponski tečaj. Tudi z Rogaško blagovno ni bilo v tem tednu sklenjenih poslov, imetniki pa so jo 1. 6. ponujali po tečaju 12000, medtem ko so jo kupci bili pripravljene kupiti po tečaju 11500, v četrtek so jo imetniki sicer že bili pripravljene kupiti po tečaju 11500, vendar je tokrat kupci niso bili pripravljene kupiti več po tem tečaju, temveč po 11300, tako tudi v četrtek ni prišlo do sklenitve posla.

Prosti trg - delnice

1. 6. je enotni tečaj delnice Dadas ponovno porasel, tokrat iz 92037 na 100445 pri 45 lotih prometa, naslednjega dne na 100652, ko je bilo za 157 lotov prometa, v četrtek pa kar na 104343 (35 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj nekoliko padel na 103690, ko je bilo za 36 lotov prometa, v ponedeljek pa ponovno poskočil, tokrat na 105077 (41 lotov).

Enotni tečaj delnice MK Založba je 1. 6. rahlo padel iz 2400 na 2390, ko je bilo za 20 lotov prometa, naslednjega dne pa na 2300 pri 232 lotih prometa. V četrtek je njen tečaj porasel na 2530 (100 lotov prometa), v petek pa so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli z 59 loti po tečaju 2780. Delnica NIKA je v tem tednu v glavnem naraščala. 1. 6. je njen enotni tečaj porasel iz 44657 na 44791, ko je bilo za 2311 lotov prometa z njo, naslednjega dne na 45029 pri 86 lotih prometa, v četrtek pa na 45597 (188 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj neznatno padel na 45532, ko je bilo za 22 lotov prometa, vendar je že v ponedeljek ponovno porasel, tokrat na 45718 pri 30 lotih prometa. Rekorden promet je bil v tem tednu opravljen z delnico Probanke, njen enotni tečaj pa je tudi v tem tednu zmerno naraščal. Tako je 1. 6. porasel iz 20572 na 20703, ko je bilo za 1980 lotov prometa, naslednjega dne na 20805 pri kar 13100 lotih prometa, v četrtek pa na 20941 (2978 lotov prometa). V petek je bil porast tečaja te delnice najskromnejši, saj je porasel na 20994, ko je bilo za 7972 lotov prometa, v ponedeljek pa je porasel na 21049 pri 7575 lotih prometa.

V tem tednu je padel enotni tečaj prednostne delnice Rogaska in sicer 1. 6. iz 1703 na 1670, ko je bilo za 100 lotov prometa, v četrtek pa na 1550 pri 20 lotih prometa.

Enotni tečaj redne delnice SKB je 1. 6. porasel iz 12780 na 12963, prometa pa je bilo za 160 lotov, v četrtek pa na 13000 pri 50 lotih prometa. Na istem nivoju se je nato zadržal tudi v ponedeljek, ko je bilo za 110 lotov prometa s to delnico. Nihala pa je v tem tednu prednostna delnica SKB. Tako je njen tečaj 1. 6. porasel iz 13472 na 13831 pri 872 lotih prometa, naslednjega dne neznatno padel na 13829, ko so bili prijavljeni aplikacijski posli s 319 loti, v četrtek porasel na 13870 (800 lotov prometa), v petek pa ponovno nekoliko padel na 13842, ko je bilo za 372 lotov prometa s to delnico. Nekoliko je njen enotni tečaj porasel v ponedeljek in sicer na 13878, prometa pa je bilo za 118 lotov.

Tončka Božinović, NIKA d.d., Poslovalnica Maribor

Prihodnji teden začetek ocenjevanja prijavljenih prekmurskih, prleških in slovenskogoriških kmetij na razpis:

Iščemo Naj... kmetije 93

S skupno voljo, znanjem, izkušnjami in medsebojno pomočjo želimo pomagati našemu podeželju, da bi postalo spet prijazno, skladno z naravo, in da ne bi napačno videli najvišjih vrednot le v vsem novem in sodobnem. Ni res, da mora biti merilo uspešne kmetije čim večja hiša, čim več hlevov in živine v njej, čim več mehanizacije ter čim večji pridelek in prirast. Ljudi želimo prepričati, da je potrebno spoštovati in ohranjati tudi staro, pa najsi gre za stari način gradnje domačij ali način pridelovanja. Seveda pa nobena skrajnost ni priporočljiva.

In zakaj se ukvarjamo prav s kmetijami? Kdor spremlja tednik Vestnik, ve, da smo lani in predlani organizirali zanimivo in dobro sprejeto ocenjevanje oziroma akcijo Naj... kmetije. Vzrok, da smo se odločili prav za kmetije, ni naključen: kmetija, na kateri živi v sožitju in uspešno gospodari več generacij, je osnovna celica vasi; če je v kraju vsaj nekaj takšnih kmetij, je vas urejena, si prizadeva za razvoj; kraji so del pokrajine, podeželja in države. In osnovni pogoji, da bo kmetija živela, je, da na njej ostanejo mladi gospodarji. Mladi pa bodo ostali na kmetiji le, če se bodo v vasi, kraju, pokrajini počutili dobro, če bodo videli možnost razvoja in zasluzka tudi na kmetiji. To je nekakšen osnovni cilj, ki ga želimo doseči s skupno močjo kmetijski svetovalci, arhitekti, urbani-

Razkošen gank ene od goriških kmetij v Vučji Gomili, kjer pa živi tudi samo starejši ljudje.

Tipični panonski hiši, kritih s slamo, kakršna je v Lipovcih 65, je vedno manj. Lepo bi bilo, če bi se ohranile vsaj kot »vikendice«.

sti, krajinski arhitekti, strokovnjaki vrtnarstva, etnologi in novinarji.

Že tretje leto smo se v redakciji Vestnika odločili, da organiziramo akcijo Naj... kmetije. Ocenjujemo jih po strojih in marsikomur že znanih kriterijih s štirih področij: arhitektura, urejenost okolice, vrta in sadovnjaka, kmetovanje ter ohranjanje tradicije in skrb za okolje. Pravilnik vsako leto dopolnjujemo in izpopolnjujemo; tako bomo letos na primer spraševali ljudi tudi, če nabirajo in sušijo gobe, zelišča in domače čaje, kot so bezeg, lipa, kamilica, šipek... Lani smo poleg starih in dobro ohranjenih kmetij ocenjevali tudi nove kmetije, letos pa smo v ocenjevanje vključili tudi čebelnjake.

In če si še malo obudimo spomin na lansko leto: sklepna prireditelj je bila na Petovarjevi NAJ... KMETIJI 92 v Bunčanah 1; leta 1991 je bila najbolje ocenjena Seršenova kmetija v Verzeju. Bogate nagrade so prejeli tudi gospodarji kmetij, ki so bile najbolj ocenjene po posameznih področjih, nadaljnjih pet pa priznanja in manjša darila.

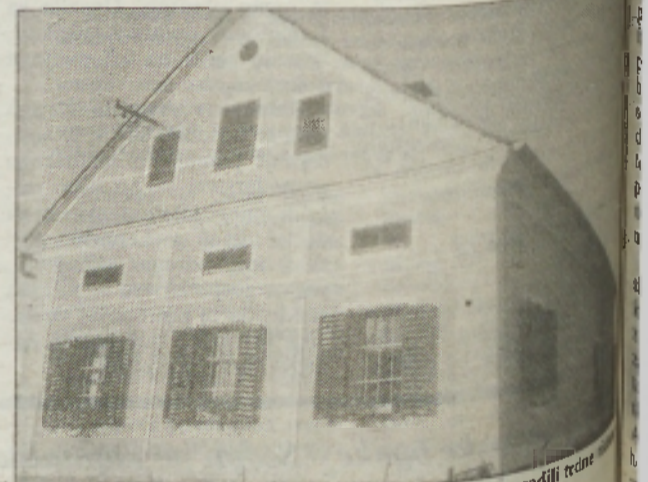
V Vestniku smo vse poletje objavljali prispevke in fotografije o arhitekturi, urejenosti okolja, ohranjanju tradicije, običajev, o okolju prijaznem kmetovanju, v začetku septembra (pred sklepno prirediteljo) smo izdali prilogi s predstavitvijo nagradjenih kmetij, jeseni pa smo s pomočjo kmetijske svetovalne službe organizirali zanimiv izlet po Slovenskih goricah, Prlekiji in Prekmurju za gospodarje in gospodinje 10 najbolj ocenjenih kmetij v 1991. in 1992. letu; izleta so se udeležili vsi povabljeni in čez 40 ljudi je spoznalo kmetije v drugih pokrajinah in navezalo tesne stike.

Prvo leto so člani ocenjevalne komisije obiskali 60 kmetij, lani 50 in toliko jih bo verjetno prijavljenih tudi letos. Družine so izvedle marsikaj koristnega, člani komisije so spoznavali podeželje in ljudi, 20 tisoč bralcev je lahko prebralo marsikaj zanimivega. Vemo, da ni lepo hoditi po tujem dvorišču in okrog tuje hiše, če nisi povabljen; pa vseeno - upamo, da bomo tudi letos tako prijazno sprejeti kot minula leta. Predjsem pa bi poudarila nekaj: doma naredijo ljudje in

ne arhitektura, bogate grede in drago okrasno gradivo, če je arhitektura hiše napačna, je bila zgrajena v letih, ko so gradili nadstropne hiše, jo z nemi posegi lahko izboljšate. Če pa ni spoštovanja, sodelovanja, ljubezni, ni pravega doma.

14. junija bodo strokovnjaki čeli delati, torej ocenjevali prijavljene kmetije z Goriškega, Prekmurskega, Dolinskega, Murskega in Slovenskih goric. Letos bodo vabilu za sodelovanje odzvali: Kovač, Judita Šeruga, Anja Dokl-Mir, Štefan Baler, Janja vič ter Ivanka Donko (in krški svetovalci), dr. Aleksander Melita Varga, Štefan Bralci Vestnika boste lahko hodnih številkah prebrali kaj zanimivega o načinu ter ohranjanju tradicije in obnove hiše v okolju prijazni mačijo in drugem.

BERNARDA B. PRA...

Ob vnožju Slovenskih goric so že v prejšnjem stoletju gradili trane hiše. Ena takih je Plojeva domačija v Brengovi.

LIŠČEMO NAJ... KMETIJI 93

PRIJAVNICA:

Naslov lastnika: _____

Po domače: _____

Kmetija je:

- a) starejša, dobro ohranjena
- b) nova, krajini prilagojena arhitektura
- c) čebelnjak
- d) druge posebnosti: _____

Če imate ali poznate kmetijo, ki se s svojo arhitekturo spaja z goriško, mursko ali slovenskogoriško krajino, kateri kmetujete vzorno in okolju prijazno, spoznavate ohranjanju tradicije, kjer so doma rože in prijazni ljudje, jo prijavite za Vestnikovo ocenjevanje kmetij.

KMETIJI 93.

Prijave zbiramo do 12. junija 1993 na naslov: Vestnik...

Slovenska 41, 69000 M., Šobota.

Cesta prvih borcev II Brezica 62000
t 0608 62-236 Telefaks: 0608 62-852

POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
t 061 134-525, Telefaks: 061 134-347

POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
t 062 23-460 Telefaks: 062 23-460

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

OBRETNOSTNE MERE ZA DEVIZNE POSLE ZA OBČANE V JUNIJU

DEVIZNE HRANILNE VLOGE (spremenljiva obrestna mera)

	DEM	ATS	CHF	USD	ITL	FRF
vpogledne obr. mere	3,30%	3,30%	3,10%	1,90%	5,00%	3,00%

DEVIZNE DEPOZITI (spremenljiva obrestna mera)

Višina depozita nad	1.000 DEM	10.000 DEM	50.000 DEM	100.000 DEM
	7.000 ATS	70.000 ATS	350.000 ATS	700.000 ATS
	5.000.000 ITL			
rok vezave	DEM 5,20%	DEM 5,30%	DEM 5,40%	DEM 5,50%
od 31 dni	ATS 4,90%	ATS 5,00%	ATS 5,10%	ATS 5,20%
	ITL 6,00%			
od 91 dni	DEM 5,50%	DEM 5,60%	DEM 5,70%	DEM 5,80%
	ATS 5,10%	ATS 5,20%	ATS 5,30%	ATS 5,40%
	ITL 6,50%			
od 181 dni	DEM 5,60%	DEM 5,70%	DEM 5,80%	DEM 5,90%
	ATS 5,30%	ATS 5,40%	ATS 5,50%	ATS 5,60%
	ITL 7,00%			

Lahko vpisujete tudi depozite z nespremenljivo letno obrestno mero.

Prvi kongres šolske medicine

Za varovanje otroka in dejavnosti

Konec prejšnjega tedna je bil v Radencih prvi kongres šolske in visokošolske medicine Slovenije, katerega cilj je, boriti se za otroka, za boljšo, zdravo in manj stresno šolo in življenje. Tega bi morali zavedati prav vsi odgovorni za otroka, je dejala predsednica sekcije za šolsko in visokošolsko medicino pri slovenskem zdravniškem društvu dr. Jožica Muškoša. Tudi medijem je veljala za tema novinarskih prispevkov, v medijih otroci in mladina niso omenjeni. Stiska, preobremenjenost in stresi pa so najpogostejša obremenitev otrok in mladih, še posebno ob zaključevanju ocen in pripravi za uspeh.

Za otroke in mlade se zavzamejo zdravniki, vendar si želijo, da bi se ne le z besedo, ampak tudi z dejanji. To pomeni, da bi imeli otroci in mladina še naprej popolno zdravstveno varstvo kot do sedaj. Možna namreč ne sme dopuščati, da bi iz organiziranega

zdravstvenega varstva izpadli prav dispanzerji za šolsko mladino. Zamisli, predvsem pa politično ponovno obujanje družinskega zdravnika, ki bi nadomestil tudi strokovno delo šolskih dispanzerjev, za celostno zdravstveno varstvo otrok, preventivno in zdraviljenje ne bi

prineslo napredka. Priznati je treba, da je zdravstvena zaščita otrok in mladih pri nas na zavidljivi ravni in je ne kaže spreminjati ali rušiti.

Prvi kongres šolske in viso-

košolske medicine je bil torej naravnin v dve smeri, v zaščito otrok in njihovo manj stresno življenje ter za ohranitev zdravstvene dejavnosti za otroke in mladino. MH

Otrokom, obolelim za rakom, in njihovim staršem

Sklad za izboljšanje kakovosti zdravljenja in življenja otrok, obolelih za rakom in krvnimi boleznimi, je eden prvih humanitarnih skladov v medicini, saj so ga ustanovili konec leta 1990 skupini zdravnikov. Spodbudo so dobili na Univerzitetni pediatriki za nakup tehnične opreme namenil večjo vsoto denarja. Otroška onkologija je v zadnjem desetletju v izrednem razvoju. Še ga spremlja potreba po zelo dragi opremi, ki pa jo zdravstvenih ustanovah s svojim denarjem le težko kupijo.

To je bila ena pobuda za ustanovitev sklada, druga pa je bila misel, da je otrok, ki se zbolijo za rakom, osebnost, da se zdaleč ni prizadeno samo njegovo telo, ampak tudi duša in socialne vezi. Otroci enostavno izpadajo iz aktivnosti, še posebej, če družina ni dovolj spodbudna ali ekonomsko močna, da bi pomagala pri omilitvi bolezni, ki jih prinaša rak. Mi otroci želimo peljati na počitnice ali izlet.

odmevna akcija za zbiranje denarja za nakup stanovanja za starše obolelih otrok. Starši, predvsem matere vsak dan prihajajo k otroku in sodelujejo pri zdravljenju, kar je zanje, še posebej, če se vozijo od daleč, zelo naporno. Z bivanjem v stanovanju bi jih približali otroku ter jim olajšali napore. Torej gre tudi za solidarnost do staršev in obolelih otrok iz naše pokrajine.

Sklad za izboljšanje kakovosti zdravljenja in življenja otrok, obolelih za rakom in krvnimi boleznimi, UKC, Univ. pediatrična klinika Ljubljana, Račun pri SDK: 50103-743-51056. Namen: Solidarnostna pomoč otroku, obolelim za rakom. MH

»Pobuda za nakup stanovanja pa je nastala v civilni družbi. Prišla je iz krogov staršev intelektualcev, ki so preživeli stres in skrbi za svoje otroke v zadnji vojni. Gre torej za starševsko solidarnost.« Umetniki so darovali svoje stvaritve, izkupiček od prodaje pa namenjujejo za nakup stanovanja. Denarja jim ne manjka več dosti.

»Zavedamo se širšega pojmovanja raka in njegovega zdravljenja kot ne samo telesnega, ampak globoko socialnega in psihološkega problema. Gre tudi za to, da bi s starši lahko psihohigijensko delali ter občasn timerapijske skupine, ki jih onkološka medicina tako potrebuje.« (dr. Jožica Anžič)

Otrok raka lahko že pri- nese s seboj na svet ali zaradi tega do osemnajstega leta. Vsako leto v Sloveniji na novo zbolijo petdeset do šestdeset otrok. To pa so tragične, a hkrati hrabre zgodbe odpovedovanja in napora ter boja z boleznijo, ko je prav tako otrokom potrebna pomoč in trdna opora tudi staršem in vsej družini. MH

Posebne pokojnine

Država Slovenija je pokojninskega zakona za vse izredne pokojnine dolžna deset milijard tolarjev, samo za letošnje pokrivanje obveznosti pa bi mu morala nakazati novih 12 milijard. Vemo, da se je vlada odločila, da državnega dolga pokojninskemu zavodu ne bodo poravnali takoj, ampak ga bodo odplačevali od 1995 do 2005 leta. V pokojnine, ki so bile pridobljene pod posebnimi pogoji, in njihovo višino pa, kot kaže, ne upa dregniti nihče.

Zavod za pokojninsko zavarovanje je pripravil obračun obveznosti za lansko leto in iz tega lahko vidimo, da imamo več kot deset skupin upravičencev ali upokojencev, ki so si pokojnino in druge prejemke pridobili pod posebnimi pogoji. Imamo pokojnine za borce, izjemne pokojnine, pokojnine delavcev organov za notranje zadeve ter zavodov za izvajanje zakonskih sankcij, potem so tu vojaški upokojenci, upokojenci ali žrtve dachavskih procesov, administrativni upokojenci, poslanski upokojenci, tu so še prispevki k pokojninam iz drugih republik, k nizkim pokojninam in drugi. V Sloveniji imamo torej kar 100 tisoč 372 upokojencev, ki prejemajo pokojnine in dohodke, pridobljene pod posebnimi pogoji in za katere je plačnik država. S svojo višino pa najbolj bodo dejavne upravne in vojaške pokojnine. MH

Komu dodatna pomoč pri izobraževanju?

Že nekaj časa potekajo prizadevanja za ustanovitev Izobraževalne fundacije Pomurja, v okviru katere bi storili korak naprej od klasičnega načina štipendiranja dijakov in študentov. V ta namen je ustanovljen poseben iniciativni odbor, ki ga vodi dr. Etelka Korpič-Horvat. Njegovi člani so medtem pridobili številna podjetja in zasebnike v Pomurju, pa tudi posameznike, ki so pripravljene prispevati za delovanje tega sklada.

Kakšen je pravzaprav namen te akcije? Predlog pravilnika predvideva, da bi iz tega sklada dodeljevali finančno pomoč pri izobraževanju nadarjenim študentom in dijakom. Gre predvsem za dodatno strokovno izpolnjevanje, za finančno pomoč pa bi lahko zaprosili nadarjeni študentje s povprečno oceno najmanj 8,5 ter dijaki odličnjaki 3. in 4. letnika s stalnim bivališčem v Pomurju. Enim in drugim bi torej plačali ali sofinancirali stroške za različne oblike izpolnjevanja, s čimer bi spodbujali željo mladih po dodatnem znanju, ki bi lahko prispevali h gospodarskemu in družbenemu razvoju Pomurja. To je vsekakor dobra zamisel.

Nekateri (tudi spodaj podpisani) pa so mnenja, da bi bilo dobro, če bi del sredstev iz sklada namenili tudi za nujne primere, ko bi se ugotovilo, da kdo brez (dodatne) finančne pomoči ne bi mogel več nadaljevati izobraževanja. Večina nadarjenih (v Pomurju okrog 300) namreč prejema Zoisove štipendije, ki so v prvi vrsti tudi kot spodbuda za poglobljanje znanja.

Če o tej dilemi ne bo doseženo soglasje med člani iniciativnega odbora, bo treba sprejeti končno odločitev na ustanovnem zboru Izobraževalne fundacije Pomurja, ki bo predvidoma 18. tega meseca v Murski Soboti. J. GRAJ

Domova za ostarele

Biti v proračunu še ni jamstvo za denar

Pomurskih sedem poslancev je ob sprejemu republiškega proračuna uspelo z dopolnilom, da so tudi dom za ostarele v Rakičanu uvrstili med proračunske investicije ministrstva za delo družino in socialne zadeve. Petnajst milijonov naj bi dobili za preureditev in obnovo strehe, ki je ravna in ob deževju zamaka.

Četudi je proračun že bil objavljen v uradnem listu ter se je pretresanje proračunskih postavk preselilo za ministrska vrata, rakičanski dom o tem, da je »prišel v proračun«, še ni dobil nobenega uradnega obvestila. To jih moti, prav tako še vedno ne vedo, ali bodo denar dobili ali ne, kajti uvrstitve na proračunsko listo ni nobeno jamstvo. Prav lahko se zgodi, da jih bodo »vlekli« do konca leta, ob sprejemu rebalansa proračuna pa jih bodo kar izrinili. Znano je, da se vlada, predvsem pa ministri z marsičim, kar so parlamentarci izglasovali, ne strinjajo in tudi na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve je tako.

Za denar pa se bodo potegovali, ker ga nujno potrebujejo, je dejala direktorica doma v Rakičanu Viola Bertalanč. neuradno pa so jim z odgovornega mesta povedali, da bo denar zanje v septembru.

Za drugi, lendavski dom za ostarele je v proračunu 162 milijonov, kar je manj, kot bodo potrebovali za dokončanje gradbenih del. V dopolnilu k proračunu so namreč zapisali številko 207 milijonov. Zaradi tega so se že obrnili na ministrstvo, saj pričakujejo, da bodo dobili denar vsaj za gradbena dela, če letos ne že tudi za notranjo opremo. Da pa gradnja doma ni zastala, so iz občinskega proračuna že založili 25 milijonov. MH

izvršni svet Skupščine občine Gornja Radgona je na podlagi 5. člena Pravilnika o pogojih, načinu in kriterijih za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona (Ur. list RS, št. 28/93) sprejel 3. 6. 1993

RAZPIS
za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.
— sredstev finančna razpisanih sredstev 24.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992.

2. za pridobivanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Gornja Radgona, in sicer:

— sredstev občinskega proračuna v višini 8.000.000,00 SIT,
— sredstev Ljubljanske banke — Pomurske banke v višini 8.000.000,00 SIT.

Sredstva se dodeljujejo za naslednje namene:

1. za samozaposlovanje in za samoposlovanje, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992 v vrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31. 12. 1992; za namene, ki so v zvezi s poslovanjem, vključno z oblikovanjem in izvajanjem, ki ne vključujejo posameznemu subjektu ali delovnim telesom, ki so s srednjem tečajem Banke Slovenije na dan 31.

Kakšna naj bo nova lokalna samouprava

Lokalna samouprava ima v Evropi že večstoletno tradicijo, saj so se pojavljale zelo pestre in različne ureditve. Le-te se razlikujejo predvsem po obsegu, strukturi, funkciji in tudi v odnosu do države oziroma osrednje uprave. Njihova skupna značilnost je v trdnem opiranju na lastno tradicijo oziroma zgodovinski razvoj, ki je v mnogih deželah bolj ali manj vplival na doseženo stopnjo lokalne samouprave. Pri nas so lokalno samoupravo uvedli že sredi prejšnjega stoletja, in sicer z avstrijskim provizoričnim zakonom o občinah, ki ga je podpisal cesar tik po marčni revoluciji 1848. Na osnovi tega zakona so bila prva občinska zastopstva na Kranjskem izvoljena leta 1850, leta 1862 je bil izdan okvirni državni zakon o občinah, sledili pa so jim deželni zakoni o občinah, npr. za Kranjsko leta 1866. Poleg tega ne smemo pozabiti, da je bila med avstrijsko vladavino Slovenija razdeljena na 25 okrajev.

Podaljšana roka državne uprave

Med obema svetovnjima vojnama so nastali še novi okrajji. Na italijanskem ozemlju so okraje strnili v štiri pokrajine. Tako so imeli 29 enot. Po drugi svetovni vojni je število okrajev zelo nihalo; leta 1952 jih je bilo 19, leta 1958 le še 9, v šestdesetih letih pa 6. Ustavno so bili okrajji ukinjeni leta 1965, dotlej pa so bili nekakšna podaljšana roka državne uprave. Potlej je trajalo zakonodajno urejanje lokalne samouprave vse do leta 1955, ko je bil uveden zdajšnji komunalni sistem, za katerega pravijo, da je ukinil lokalno samoupravo. Hkrati so v sedemdesetih letih ustanovili 12 medobčinskih skupnosti, ki so bile zametek širših lokalnih samoupravnih skupnosti, vendar to nikoli niso postale. Bile so zgolj oblika medobčinskega sodelovanja, ki je bilo večinoma neučinkovito.

Naše občine petkrat prevelike

Raziskave kažejo, da so občinski organi več kot 3 tisoč nalog oziroma 85 odstotkov svojih dejavnosti v bistvu opravljali za državo, kar pomeni, da so bili resnično zgolj podaljški državnih resorjev. Do podobne ugotovitve se dokopljemo tudi pri pregledovanju občinskih odlokov in drugih splošnih aktov, saj je bila velikanska večina teh normativnih aktov namenjena izvajanju zakonov in drugih državnih predpisov. Po tem konceptu so nastale velike občine, ki so v povprečju po velikosti območja in številu prebivalstva nekajkrat večje od povprečne evropske občine. Današnja slovenska občina ima v povprečju 31.740 prebivalcev in obsega 321 kvadratnih kilometrov. To pomeni, da je naša občina približno 5-krat večja po prebivalstvu in 10-krat večja po površini od novooblikovane nemške občine. Čeprav je treba v isti sapi dodati, da je ravno po številu prebivalcev zelo težko določiti objektivni kriterij. In to kljub temu, da je prav število prebivalstva zelo pomembno za opredelitev in delovanje občine.

Odrava komunalnega sistema

Z odpravo družbene lastnine kot prevladujoče oblike lastnine, samoupravljanja s koncepcijo združenega dela, delegatskega sistema, vodilne vloge zveze komunistov itd., ki jih nadomestijo pluralizem lastnin, tržno gospodarstvo, politični pluralizem večstrankarskega tipa itd., so nastale razmere za odpravo dosedanjega komunalnega sistema. »Zanj je značilno, da je bila občina hkrati oblastna in samoupravna skupnost, vendar je večino nalog opravljala za državo. Klasična občina je pristojna le za opravljanje zadev lokalnega pomena, zlasti na komunalnem in socialnem področju. Taka občina je bila kot komunizem po ustavi temeljna družbenopolitična skupnost, zato ni bila pristojna le za lokalne zadeve, temveč tudi za zadeve širšega državnega po-

mena. Med drugim je bila pristojna za neposredno izvajanje na prvi stopnji vseh zveznih in republiških zakonov, ter vseh drugih zveznih in republiških predpisov, če ni bilo za posamezne primere izrecno z zakonom drugače določeno, »navaja mag. Stane Vlačj, eden od glavnih avtorjev novega koncepta lokalne samouprave pri nas. Nedvomno so bile dosedanje občine prevelike za vlogo prave klasične občine in premajhne za vlogo prvostopenjske državne uprave ali vlogo regionalne skupnosti. Znotraj velikih občin so se oblikovale ožje samoupravne enote, ki so se leta 1963 preimenovala v krajevne skupnosti. Prav v njih se je do določene mere razvila lokalna samouprava. S ponovno uveljavitvijo lokalne samouprave v besedilu

V občini morajo biti prebivalcem zagotovljene osnovne možnosti za življenje, kot so: osnovna oskrba za življenjske potrebe (trgovina), zdravniška in socialna oskrba, osnovno šolanje, minimalne komunalne in stanovanjske razmere za bivanje, osnovne prometne, komunikacijske in informacijske povezave (ceste, pošta), banka oziroma hranilnica ter prostori za upravno in politično dejavnost.

slovenske ustave naj bi se tudi na tem področju uskladili z demokratično Evropo. **Evropska lista o lokalni samoupravi**, ki je bila sprejeta leta 1985 v Strasbourgu, postavlja pravico državljanov, da sodelujejo pri vodenju javnih zadev kot enega od ključnih demokratičnih načel. Pravica državljanov, da sodelujejo pri opravljanju javnih zadev, se lahko najbolj neposredno uresničuje na lokalni ravni. Zato omenjena lista poudarja, da lahko le lokalne oblasti s stvarno odgovornostjo zagotovijo takšno vodenje javnih zadev, ki ne bo samo učinkovito, ampak tudi blizu državljanom.

Zagotavljanje avtonomije lokalne samouprave

Ob koncu leta 1991 smo dobili novo ustavo, ki uvaja kot eno od svojih temeljnih načel koncept lokalne samouprave. Ustavne določbe so sicer dokaj skope, vendar dajejo dovolj tehničnih razlogov za uvajanje celotnega koncepta, ki sloni na občinah in mestih kot temeljnih enotah lokalne samouprave, ki se lahko prostovoljno povezujejo v širše enote lokalne samouprave. Od tu naprej pa je izvedba koncepta lokalne samouprave prepuščena zakonu. Ta je v bistvu že pripravljen, toda njegove rešitve seveda še niso dokončne. V skladu z Evropsko listino lokalne samouprave Ustava Republike Slovenije zagotavlja avtonomijo, ki jo bodo prebivalci Slovenije uresničevali v občinah kot temeljnih samoupravnih lokalnih skupnostih in v drugih lokalnih skupnostih. Omenjena lista navaja v svojem uvodnem delu, da so lokalne oblasti eden od glavnih temeljev vsake demokratične vladavine. Ko je Republi-

Slovenija 14. maja letos postala polnopravna članica Sveta Evrope, se je obvezala spoštovati Evropsko listino lokalne samouprave in druge dokumente Sveta Evrope o tem področju.

Poglaviti cilji uvedbe lokalne samouprave v Republiki Sloveniji so:

- uveljavitev lokalne samouprave kot bistvenega elementa parlamentarne demokracije in decentralizacije oblasti;
- kakovostnejše življenje ljudi v lokalnih skupnostih;
- ponovna ugotovitev in uveljavitev identitete klasične občine in drugih oblik lokalne samouprave;
- primerljivost s sosedji in Evropo;
- učinkovit sistem upravljanja, racionalna in učinkovita lokalna uprava;
- enakomernejši razvoj celotne države.

Občina kot temeljna oblika

Po novi slovenski ustavi uresničujemo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih. Občina predstavlja temeljno obliko lokalne samouprave, poleg nje pa lahko obstajajo tudi ožje, npr. krajevne oziroma vaske skupnosti, in širše samoupravne lokalne skupnosti, npr. pokrajine. Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi. Opredeljeno je, da je občina naravna skupnost ljudi na določenem območju, ki jih povezujejo skupni interesi in zavest o pripadnosti tej skupnosti in kjer so možnosti za organiziranje dejavnosti za zadovoljevanje njihovih interesov. V občinah naj bi opravljali lokalne naloge, ki se nanašajo na lokalno infrastrukturo, na oskrbo prebivalstva s komunalnimi storitvami ter na pospeševanje različnih vprašanj prostora lokalne skupnosti, na katerem se oblikuje lokalna samouprava. Zavedati se moramo, da je lokalna skupnost pač objektivna danost, nastala z družbenim razvojem, zato bi bilo priporočljivo, če bi meje lokalne samouprave oblikovali po njenih naravnih mejah. Nedvomno na obseg teh meja zelo močno vpliva tradicija, ki izvira iz zavesti ljudi o pripadnosti določenim skupnosti. Nedvomno pa nekaterih skupnih potreb preprosto ni mogoče zadovoljiti v okviru sorazmerno majhne teritorialne enote. Posledica tega je nujnost oblikovanja lokalne samouprave na različnih ravneh, zato se prostovoljnemu oblikovanju druge stopnje lokalne samouprave ne bo možno izogniti. Teoretično bi sicer lahko obstajale občine, ki ne bi ustanovile pokrajine, vendar bi pri tem izgubile precejšen del pristojnosti v okviru pokrajine.

Prostovoljnost je pri tem bolj ali manj navidezna, saj bo obseg pristojnosti na ravni pokrajin silil občine k njihovu ustanavljanju.

Referendum – preskusni kamen

Bolj zamotan so posebni kriteriji za normativno ureditev lokalne samouprave in določitev spodnje meje števila prebivalstva. Tako bi nova občina morala imeti najmanj 3 tisoč prebivalcev, razen v izjemnih primerih, ko bi bilo lahko število prebivalcev tudi manjše. Prednost tega kriterija je v tem, da je objektivni in lahko ugotovljiv, hkrati pa preprečuje nastajanje pretirano majhnih občin. Seveda obstaja bojazen, da bo tak način pretirano administrativen, ki lahko negira bistvo lokalne samouprave. Poleg tega zahteva dodatno pojasnitev, kako bi rast ali upadanje števila prebivalstva vplivalo na oblikovanje posameznih občin. Enako zahteven je tudi postopek določitve območja posameznih občin. Obstaja namreč več možnosti, in sicer od splošnega referenduma do določitve občinskih meja v republiškem parlamentu. Nedvomno je najbolj demokratičen postopek referendum, kar je zapisano v ustavi.

toda tudi tu se pojavljajo določeni zadržki. Po tem predlogu je treba vnaprej določiti območje, na katerih se bo izvedel referendum, to pa lahko prebivalci zavrnejo. Poleg tega lahko občani zavrnejo tudi predlagano združitve v določeno občino, kar je njihova temeljna pravica. Zato je treba dosledno

Pričakovati je, da bi do novih lokalnih skupnosti – občin – v RS prišli v dveh do treh letih po uveljavitvi zakona o lokalni samoupravi. Nastalo naj bi jih čez 200. Organi bodo občinski oziroma mestni sveti, župani ter po potrebi odbori za posamezna področja.

upoštevati izsledke stroke in kriterije za oblikovanje občine, da ne bi prišlo do neracionalnih rešitev. Druga možnost je, da določijo referendumsko območje organi sedanjih občin. Dobra stran te rešitve je, da se lahko bolj upoštevajo lokalni interesi, slaba stran pa je, da lahko pride do delitve sedanjih občin. Pri vsem tem je treba omeniti, da ustava pri določanju območja občine uvaja t.i. **posvetovalni referendum**, s katerim se ugotovi volja prebivalcev.

Za ločenost države od lokalne samouprave

V Republiki Sloveniji sta dve nasprotujoči si stališči o konceptu lokalne samouprave. Prvo zagovarja popolno ločenost države od lokalne samouprave. Po tem konceptu mora država najprej prevzeti funkcije, za katere je odgovorna. Če gre za samoupravo, občinam ni mogoče predpisovati, kaj morajo delati. So le določene stvari, ki jih lahko republika v javnem interesu tudi zanje uredi, npr. financiranje, odgovornost itd. Uniformiranost občin potemtakem ni potrebna, kot sicer velja za državno upravo. Po tem stališču so občine avtonomne in naj same odločijo o svoji organiziranosti. Tako stališče zagovarja tudi dr. France Bučar, ki je na okrogli mizi o lokalni samoupravi dejal, da je potrebno nekatere stvari v lokalni samoupravi pohenotiti, kar naj bi storila stroka z neobveznimi smernicami oziroma navodili za obnašanje. Pri tem zagovarja stališče o prostovoljni ustanovitvi lokalne samouprave in njeni popolni ločitvi od upravnih okrajev.

Zagovorniki drugega stališča pa menijo, da se pri pripravi zakona o lokalni samoupravi odpira **dvojna problematika: ustavnopravna in politična**. Pri prvi ustava predvideva kot obvezno lokalno skupnost le občino z minimalnimi pristojnostmi. Drugi problem pa je 143. člen ustave, ki govori o širši lokalni skupnosti kot o obliki prostovoljnega povezovanja občin. To je po mnenju večjega dela stroke le medobčinsko sodelovanje, ne pa oblikovanje širših lokalnih skupnosti kot lokalnih skupnosti posebne vrste, ki jih mora določiti in urediti država. Na ta način naj bi Slovenija dopustila drobljenje in marginalizacijo občin ter omogočila državnemu centralizmu. Kot navaja dr. Janez Šmidovnik, gre pri politični problematiki uvajanja lokalne samouprave za problem politične podpore zanjo. »Te podpore in političnega koncepta reorganizacije ni.«

Velikokrat se omenja tudi predlog, da bi državni zbor sprejel poseben zakon, s katerim bi v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi izpeljali volitve občinskih svetov že v sedanjih občinah, ki bi imele omejen mandat do oblikovanja novih občin. Na ta način bi odpravili še vedno tridomne občinske skupščine. Uvedba lokalne samouprave pri nas pa bo, podobno kot so bile reforme v drugih državah, npr. v Nemčiji, Avstriji in Italiji, nedvomno zelo zahteven postopek. Njegova dosledna uresničitev bo ob gromotnih predpostavkah terjala tudi ogromno, dela pri njegovem pojasnjevanju. Zato bo potrebno nenehno izobraževanje kadrov za lokalno samoupravo. Izvolitev no-

vihi ljudi v občinske svete kot priprava na uvedbo lokalne samouprave v Republiki Sloveniji pa bo terjala izobraževanje in usposabljanje kadrov, ki bodo kot izvoljeni funkcionarji ali upravni delavci delovali v novih občinah.

Uprava se ne sme razbohiti

Opozoriti pa je treba zlasti na to, da uvedba koncepta lokalne samouprave ne sme privedi do širjenja uprave. Zato se moramo najprej znebiti miselnosti, da se sedanje občine delijo v manjše, pri čemer vsaka oblika celoten upravni sistem, podoben današnjemu. Zavedati se moramo, da občina izgubi vse dosedanje državne funkcije, kar takoj močno zmanjša njen upravni sistem. Za preostale funkcije pa ni nikakršne potrebe, da ima vsaka majhna občina celoten upravni sistem, ampak lahko upravo ustanavlja skupaj z drugimi občinami. Takšno skupno upravo bi vodil direktor uprave, kar zagotavlja strokovnost njenega dela. Na ta način bi občini lahko ostal le prestavniški del upravnega sistema (svet in župan) z nepoklicnim opravljanjem funkcij.

Ne hiteti za vsako ceno!

Preobrazba sedanjih v mnogičem neučinkovite občin je nujnost. Prav udejanjanje lokalne samouprave oziroma stališča za njeno uresničevanje, ki jih je pripravila pristojna parlamentarna komisija za lokalno samoupravo, so vsekakor dobra osnova za razpravo in odpiranje številnih dilem: od pristojnosti občin in razmejitve med njimi in državo pa vse do njihovega financiranja. Brez finančne avtonomije prihodnjih občin, čeprav temu nekateri oporekajo, pa ne more biti govora o lokalni samoupravi. In če vemo, da je vprašljivi tudi način financiranja na demografsko ogroženih območjih, nerešeno pa tudi vprašanje premo-

Izrazita značilnost »švedskega modela« lokalne samouprave je močna širitev socialnega skrbstva, otroškega varstva, skrbi za starejše in izobraževanja, ki ga izvaja lokalna in regionalna samouprava. To širitev so pomenovali manifestacija »socializma mestnih občin«. V švedski je visok odstotek vseh javnih delavcev zaposlenih v lokalni samoupravi. Leta 1980 jih je bilo 25 odstotkov, zdaj pa jih je že 54 odstotkov; podobno je tudi v drugih skandinavskih državah.

ženja sedanjih občin in njegova morebitna razdelitev med nove občine, potem je jasno, da s procesom preobrazbe lokalne samouprave pri nas ne kaže hiteti za gospodarskih in drugih dejavnosti. Druge vrste lokalnih nalog pa lahko občinam kot obvezne predpiše država. Tretja vrsta občinskih nalog pa so tiste, ki jih z zakoni prenaša država na občine. Organi občine naj bi bili: občinski svet, eden ali več občinskih odborov in župan. **Občinski svet** je najvišji organ odločanja o vseh zadevah. **Občinski odbor** skrbi za izvajanje odločitev občinskega sveta, župan pa predstavlja in zastopa občino ter skrbi za izvajanje odločitev občinskega sveta in občinskih odborov. Manjše občine bi lahko imele tudi **skupno občinsko upravo**, kar je praksa v nekaterih nemških deželah, npr. v Hessnu. Po drugi strani pa morajo biti občinske enote, kor so soseske, četrti ali vasi, ki so koristne za sodelovanje državljanov in izvajanje funkcij izrecno krajevnega značaja in podrejene občini.

Mestne in podeželske občine

Nova slovenska ustava pozna tudi mestno občino. Po zakonu lahko dobi mesto status mestne občine, ki opravlja tudi z zakonom določene naloge iz državne pristoj-

nosti, ki se nanašajo na razvoj mest. Mestne občine bi potegnile delovale v okviru pokrajine, v primerjavi s podeželskimi občinami pa bi lahko imele nekakšne posebne pristojnosti, vezane na lastnosti urbanega območja. S tem bi priznali razliko med mestnimi in podeželskimi občinami, ki izražata sedanjega razvoja in različnih interesov, medtem ko bi skupne lastnosti reševale na ravni pokrajine. Mestne občine bi se razlikovale od podeželskih predvsem po tistih nalogah, ki bi jih država od sebej prenesla v njihovo pristojnost in ki se nanašajo na razvoj mest.

Občina z lastnimi podjetji

Glede dohodkov bodoča občina pa ustava določa, da se občinski nancira iz lastnih virov. Finančne občin se opira na ustavno obliko, po kateri država in lokalne skupnosti pridobivajo vstopne prispevke svojih nalog in drugih obveznih davkov in v zvezi s tem je treba oblikovati avtonomne vire – davke, s katerimi občina lahko financira opravljanje svojih funkcij. Kot član član membem del sredstev lokalne skupnosti njihovo lastno premoženje in dohodki, zato je občina opredeljena kot samostojna gospodarska enota, ki ima pravico postopati, pridobivati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja in imeti lastna podjetja za uresničevanje svojih nalog. To pa seveda ni vse, kar oblikuje lokalne samouprave tudi vzpostavitev občinskih lastnine, ki bo nastala iz premoženja dosedanjih občinskih ustanov ter vrtnice občinskih inine v postopkih denacionalizacije.

Pri tem je še določeno, da država v skladu z zakonom določa in izvede celotne občinske zadeve zaradi slabše gospodarske situacije ne morejo v celoti zagotoviti izvajanja svojih nalog, sredstva.

Pokrajine imajo širši regionalni pomen

V ustavi je zapisano, da so občine samostojno odločajo o postopkih zvonanju v širše samoupravne lokalne skupnosti, pri čemer morajo nujajo pokrajine. V pokrajini dev širšega pomena. Pokrajina naj bi opravljal lokalne naloge šega (regionalnega) pomena. Nanašajo na komunalni razvoj, kultura, kulturni in socialni razvoj, njega območja, na zagotavljanje skupnih potreb prebivalstva, gospodarstva, krepitev lokalne samouprave v občinah in v razvoj njihovega razvoja. Tako sta bila njihovega razvoja. Tako sta bila komunalnih, energijskih, prometnih in drugih infrastrukturalnih dejavnosti regionalnega pomena. V tej zvezi skrbi za gradnjo in izvajanje objektov in dejavnosti služb družbenih dejavnosti, šolstvo, kultura, zdravstvo, redno alno varstvo itd., ki so pomembna za razvoj regije in niso deli lokalnih nalog republike na tej ravni. To pomeni, da se postopki ustanovi na širšem geografskem območju, na katerem kroženem območju, ki so potrebni poteka večji deli družbenih dejavarskih in kulturnih dejavnosti živečega prebivalstva, hkrati pa možno načrtovati razvoj, ki je speševal gospodarstva, izboljšanje socialno ravnotežje v pokrajini republiki. Tako morajo imeti močje pokrajine vključevati celotno območje posameznih občin.

Iskanje naravnih meja

Čedalje aktualnejši postajajo vsako ceno. Treba je ugotoviti, da brez celostne koncepcije sistema državne uprave in lokalni samoupravi ni mogoče mnogo. Zato ni dovolj, če se da brez hkratnega razvoja lokalnih zakonov o državnem lokalni samoupravi, ki so nastali na posebej pomembnih nam po-
centralizacija, »Zanj je značilno, da je bila občina hkrati oblastna in samoupravna skupnost, vendar je večino nalog opravljala za državo. Klasična občina je pristojna le za opravljanje zadev lokalnega pomena, zlasti na komunalnem in socialnem področju. Taka občina je bila kot komunizem po ustavi temeljna družbenopolitična skupnost, zato ni bila pristojna le za lokalne zadeve, temveč tudi za zadeve širšega državnega po-

Posledice suše in ukrepi

Suša, ki je prizadela kmetijstvo v Pomurju v lanskem letu, je tudi v letošnjem letu. Zaradi majhne količine padavin v lanskem letu se je podtalnica znižala. Nižja raven podtalnice do normalne in majhna količina padavin do konca maja letošnjega leta zmanjšata rast kmetijskih kultur.

Dolgoletno povprečje količine padavin v letih 1951-1985 v času januar-maj na meteorološki postaji v Rakičanu je 258 mm. V istem obdobju leta 1992 je padlo 155 mm padavin ali 58% dolgoletnega povprečja in v letošnjem letu 95 mm, to pa predstavlja komaj 37% dolgoletnega povprečja. Zaradi pomanjkanja vlage v tleh so najbolj prizadeta žita, saj so dobila v tem obdobju od razraščanja do letenja le eno tretjino vlage na osnovi meritve padavin. Tako so klasi manjši, imajo manj zrn, zrnje bo ostalo drobno. Na najbolj kritičnih površinah je ječmen že suh, torej je vegetacija končana.

Kakšne bodo posledice na drugih kulturah - kuzuza, sladkorna pesa, krompir - je sedaj težko ugotoviti. Ti posevki se ne sušijo, ampak so zaostali v rasti in tega ne bodo mogli nadomestiti.

Zato je potrebno takoj pristopiti k zagotovitvi dovolj voluminozne krme za govedo in prašiče. To bomo dosegli s siliranjem žit ali rastline ali samo zrna in s strniščnimi dosevki.

Vodja kmetijske svetovalne službe

JANKO SLAVIČ, dipl. inž. agr.

Ukrepi za omilitev posledic suše

Za trimorejce še ni konec lanske suše, saj je bilo največje pomanjkanje osnovne krme ravno v začetku vegetacije tega leta. Suša je pridelka prvega odkosa oz. sušila. Kot kaže, se bomo morali tudi v tem letu spoprijeti z sušo, in so že v začetku vegetacije dobe.

Če upoštevamo izkušnje lansko letošnje suše, si moramo priskrbeti dovolj voluminozno krmo, kajti suša je bila za prehrano v tej zimski sezoni najdražja. 1 kg slabega sena je stala 18,00 SIT, žita, kot so krompir, ječmen in oves, pa precej manj. Vemo pa, da je hranilna vrednost slabega sena, kot je bilo ocenjeno 700 g SE in ovsu 610 g SE. Če pa bomo imeli istih težav tudi v tem letu, je še čas, da si priskrbimo osnovno voluminozno krmo.

Kaj priporoča Kmetijska svetovalna služba za Pomurje M. Sobota?

Za povečanje zaloga voluminozne krme je potrebno, da bomo vključili tudi slamo. Do sedaj smo pozorni na slamo kot nastili ali pa smo jo vključevali poleg dobre paze, ko je primanjkovalo

vlaknin. Sedaj pa priporočamo slamo kot osnovno voluminozno krmo. Vsi vemo, da slama vsebuje precej vlaknin, zelo malo pa prebavljivih beljakovin in energije. Da izboljšamo njeno hranilno vrednost, si lahko pomagamo z delno obdelavo z ureo ali natrijevim hidroksidom.

Celične membrane slame vsebujejo do 25% lignina, ki pa je glavni povzročitelj slabe prebavljivosti organske snovi, saj tvori vezi s celulozo in hemicelulozo. Alkalije, kot sta amonjak ali natrijev hidroksid, pa razrahljajo te ligninske vezi in z tem povečajo prebavljivost za 30%.

Druga možnost pa je, da siliramo žita (cela rastlina) v voščeni zrelosti. Rastline (pšenice, ječmen, oves) na drobno zrežemo s silažnim kombajem ter dobro potlačimo v silos, ki ga na koncu pokrijemo in obtežimo. Priporočamo tudi, da se uporabljajo dodatki za siliranje PLANTANAZE. Ta dodatek vsebuje poleg mlečnokislinskih bakterij še encime, ki pomagajo dobro razgraditi težkotpne ogljikove hidrate na bolj topne.

Vsa strokovna navodila konzerviranja z alkalijami ali siliranja cele rastline dobite pri Kmetijski sveto-

Hranilna vrednost silaže iz cele rastline pšenice iz prejšnjih let (kemijski laboratorij M. Sobota)

suha snov (g/kg)	291,5	1.000,0
vlaga (g/kg)	708,5	
sur. beljakovine (f = 6,25) (g/kg)	19,9	68,3
sur. vlaknine (g/kg)	90,2	309,5
sur. maščobe (g/kg)	7,7	26,5
pepel (g/kg)	15,4	52,8
BES (brezduš. ekstr. snovi) (g/kg)	158,3	542,9
preb. s. beljakovine (gov.) (g/kg)	11,9	41,0
škrobna vrednost (g/kg)	144,3	494,8
NEL (neto laktacijska energ.) (MJ/kg)	1,58	5,44
kalcij - Ca (g/kg)	0,83	2,83
fosfor - P (g/kg)	0,57	1,96
razmerje Ca/P (-)	1,447	
kalij - K (g/kg)	2,58	8,83
natrij - Na (g/kg)	0,06	0,20
pH (-)	3,79	
amoniak NH3 (mg/kg)	224	767
amoniakni dušik (g N/kg TN)	57,8	
skupne organske kisline (g/kg)	38,32	131,47
mlečna kislina (g/kg)	10,48	35,93
octova kislina (g/kg)	27,61	94,71
propionova kislina (g/kg)	0,21	0,72
maslova kislina (g/kg)	0,03	0,10
puferska zmogljivost (mmol/kg. pH)	112	386
ocena (točke)	51	
ocena (kak. razred)	3	

Kmetijska svetovalna služba: Jože Puhan, dipl. inž. agr.

valni službi za Pomurje M. Sobota. Dobili boste podrobnejša strokovna navodila za pripravo krme in krmljenje.

Za katere strniščne dosevke se bomo odločili?

Ker bo primanjkljaj voluminozne krme očiten, bomo dali prednost setvi takšnih strniščnih dosevkov, ki se odlikujejo po hitri rasti in visokih pridelkih suhe snovi, primernih za krmljenje živali.

Prav tako moramo upoštevati dolžino rasti zaradi pravočasne setve naslednjega glavnega posevka, odpornost proti mrazu in suši, potrebo, da dobimo spomladi čim prej zeleno krmo in da zeleno krmljenje podaljšamo v pozno jesen.

Po žetvi ječmena bomo dali v Pomurju prednost sudanski travi, ki se odlikuje po hitri rasti in regeneraciji po vsaki košnji, saj je mogoče pridelati z njo veliko suhe

snovi. Je odporna proti suši. Za silažo jo sejemo 12 kg/ha v medvrstno razdaljo 60 do 70 cm, za zeleno krmo pa 18 kg/ha v medvrstno razdaljo 12 cm. V obeh primerih sejemo z žitno sejalnico.

Med prezimnimi krmnimi dosevki bi dali prednost mnogocvetni ljulki oz. mešanici z inkarnatko in graščico (grašljinka). Z njo dobimo obilo zelene mase in hranilnih snovi v letu setve in še obilen odkos spomladi. Na ha sejemo 35 do 40 kg semena v medvrstno razdaljo 12 cm.

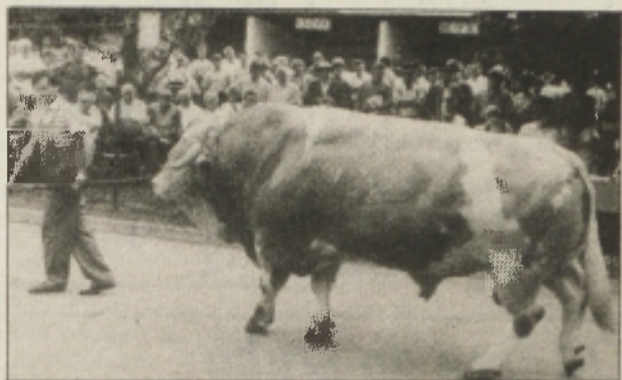
Po žetvi pšenice bomo dali prednost setvi mnogocvetne ljulke in grašljinki.

Krma ogrščica (listni ohrovt) je zelo primerna za zeleno krmo vse do začetka zime, ker brez škode prenese tudi hujši mraz. Zaradi obilja hranilnih snovi ji moramo dati prednost pri izbiri strniščnih dosevkov v drugi polovici julija. Na ha sejemo 10 do 12 kg semena, v medvrstno razdaljo 12 cm.

So še nekateri drugi strniščni dosevki, ki pa se ne morejo primerjati po pridelku suhe in hranilnih snovi z navedenimi.

Kmetijska svetovalna služba: STANE KAPUN, dipl. inž. agr.

Ocenjevanje bikov

Konec minulega tedna so v na Živinorejsko-veterinarskem zavodu za Pomurje v Murški Soboti pripravili redni vsakoletni pregled in ocenjevanje bikov. Tudi tokratno ocenjevanje, ki ga je strokovno komentiral slovenski kmetijski ministar dr. Jože Osterc, si je ogledalo veliko obiskovalcev, med njimi tudi državni sekretar za kmetijstvo Ivan Obal. Fotografija: Nataša Juhnov.

Kakšno seme za pomurske krave

V prejšnji številki Vestnika smo opisali licenciranje bikov, tokrat pa pogledimo, kako je s semenom.

Po vsakem licenciranju se sestane licencirna komisija in naredi »razsek« semena. To pomeni, da pove, koliko doz semena posameznega bika bo šlo v uporabo. Tako je letos komisija dala na voljo za osemnitev 120.000 slovenskih simentalc 218.000 doz semena. To seme je od 79 bikov vseh kategorij, torej mladih, delno testiranih in testiranih. Semena testiranih bikov je 70.440 doz, delno testiranih 13.000 doz in od mladih bikov 135.000 doz. Od skupnega števila doz semena bomo v pomurski regiji porabili okrog 25%.

BIK LIBERAL 120660, rojen 15. 3. 1988, priraščal 1482 g/dan, težak 1255 kg, potomec bika LEBERA, odlikuje ga mišičavost.

Poleg semena domačih bikov imajo kmetje na voljo še seme t.i. bikov melioratorjev. To so biki, ki izrazito izboljšujejo določene lastnosti, npr. čistost vimena, okvir, parklje, toliščo, mišičavost... Doze semena teh bikov so omejene.

Trenutno je na voljo seme tehle bikov melioratorjev:

Ime bika in številka	Izboljšuje	Zaloga doz
HEROLD 720274	bicljji, mlečnost, mišičavost, dolžina in oblika seskov vime, čisti peseske, maščoba, količina mleka	1.900
SATLER 720235	mleko, maščoba, vime	3.200
HAXINUS 720231	okvir, mišičavost, tolišča	220
BIMULLER 720329	mleko, maščoba	150
HOREB 720276		340

Do semena bikov melioratorjev so opravičeni vsi govedorejci, pogoj je le doplačilo 100.000 SIT pri osemnitvi. JOŽE ČRNKO, dr. vet. med.

Kaj bo, če ne bo krme?

Delo v prvih dneh junija je prav gotovo spravilo k življenju marsikakega kmetov, ki bi sicer shiral, če ne bi bilo blagodejne rose. Nič pa ni potrebno, da se pred tem omagale zaradi dolgotrajne suše. Vodja kmetijske svetovalne službe za lendlavsko območje inženir Franc Rezonja ni je povedal, da bo na turniškem območju pšenice za 40 odstotkov manj, kot bi je bilo ob ugodnejših vremenskih razmerah. Kmetijstvo je torej še kako odvisno od vremena.

Dne časa trajajoče sušno obdobje je naredilo škodo tudi na travniških površinah in seveda travniških pasah, da je bil prvi odkos sušil. Je pa tudi res, da se starejši pasovi ovsar ne zanašajo na krmno ovsar. Verjetno imajo slabe

bi (le kdo pa ne bi!), da bi kmetija še in še napredovala. Vsaj tako, kot je doslej! Vse to, kar sem videl na gruntu in v hlevih, najbrž ni

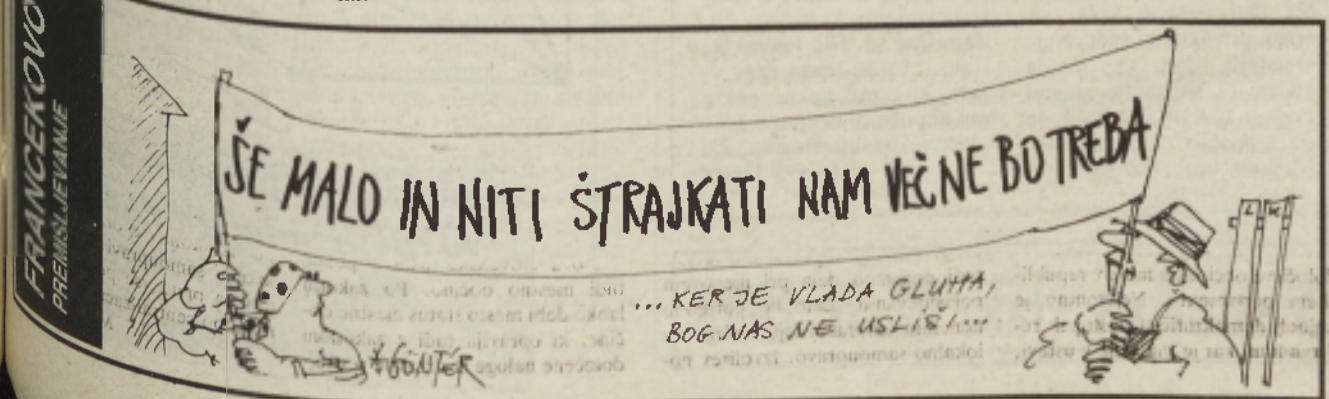
Del Srakovi dobro rejenih molznic je med izpustom poslikal Vestnikov novinar. Na sliki sta še gospodar Franc Sraka in njegov sin (naslednik?) Martin.

rezultat kmetovanja, kajti gospodar je svojčas delal pet let v Nemčiji, potem pa je bil štiri leta zaposlen doma, pa vendarle: nekaj je delo na poljih, pri živini... prav gotovo navrglo. Kmetija ima novejši hlev za 19 glav živine (15 krav in 4 plemenske telice). Sedaj čas je v »štali« 17 glav: 6 molznic, 3 plemenske telice in 8 pitancev. Staleža živine torej ni bistveno zmanjšal.

Resnici na ljubo morda zato ne, ker so nastale motnje pri prodaji plemenske živine. Pomembno je, da je vsa živina last kmetije, torej nobenega storitvenega krmiljenja več.

Srakovi so 7-članska družina. Martinova žena Marija je zaposlena v turistični Planiki, dva otroka (14-letni Martin in 15-letna Sonja) hodita v osnovno šolo. 6-letni Kristjan pa v vrtec. Martinov oče Jožef je star 80 let, mati pa jih ima 76. Tudi onadva pomagata pri delu, kolikor pač lahko glede na leta in zdravstveno stanje. Hčerko Sonjo, ki končuje osnovno izobraževanje, mika izobraževanje v živilski stroki, toda šola je v Mariboru. Bodo starši zmogli »štipendijo«, če ne bo večjih dohodkov s kmetije? Tudi plača ni hogvekakšna. Še sreča, da se ni treba zanašati zgolj na pitance in plemensko živino, ki »ne gre«, ampak so tu krave molznice, ki dajo letno okrog 30.000 litrov mleka, zato ima kmetija bolj ali manj redne mesečne dohodke. Prav gotovo pa so krave dobre mlekarice ne le zaradi izdatne domače krme, ampak tudi zato, ker živina ni nenehno v hlevu, pač pa je veliko zunaj (tako imenovani izpust). To pa je koristno tudi zaradi odprave plodnostnih motenj.

Š. SOBOČAN

Kovaštvo - kmetijska mehanizacija
ANDREJ MUŠIČ
Loka, Testenova 47, 61234 MENGEŠ
Telefon: (061) 738 619

IZDELUJEMO IN PRODAJAMO:
• kultivatorje z ježi in valji • travniške brane • planirne deske za sneg in zemljo • ogrodja s priključki za osipavanje, okopavanje, izkop krompirja in medvrstno dognojevanje
PRODAJAMO NA DVA ALI TRI ČEKE!
• Blago dostavljamo v Prekmurje in na Štajersko!

odsevi mladosti

Moj kraj

Stara cerkev na hribu stoji, vsa v pomladnem soncu žari, daleč krog nje vidi se sjaj, to zame najlepši je kraj.

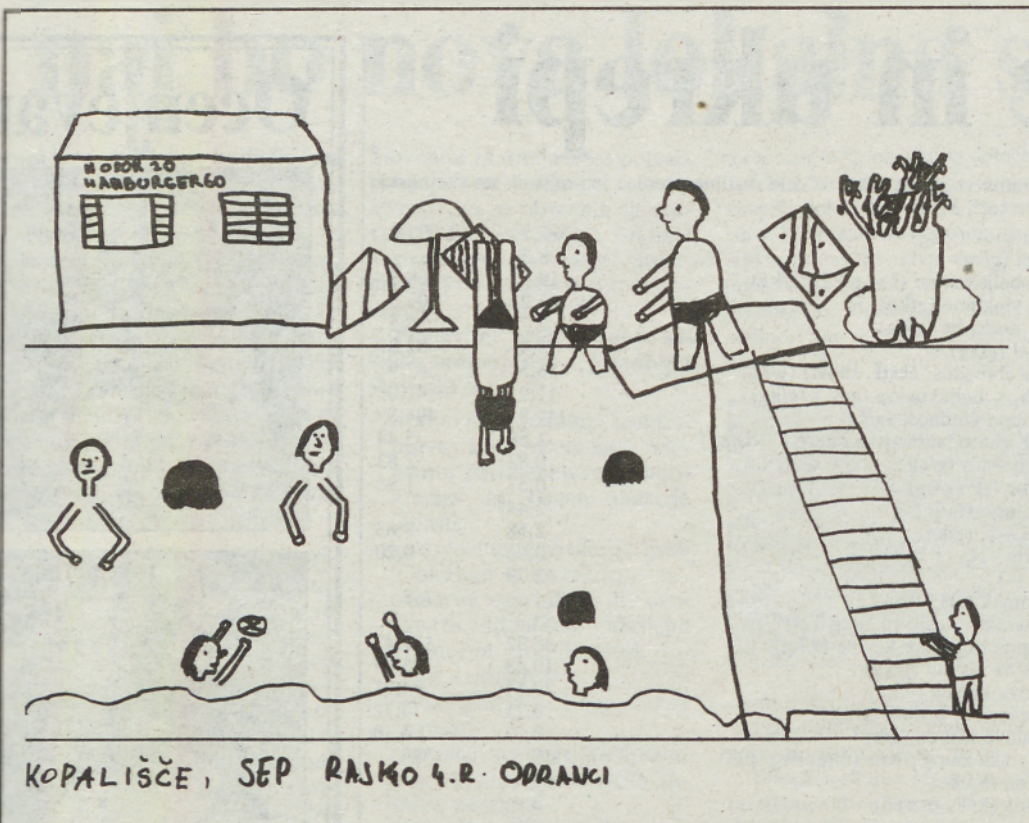
Zlahtna trta naše hribe krasi, rujno vince iz nje se rodi, lepota tej ves se predaj, to zame najlepši je kraj.

Tod živijo prijazni in pridni ljudje, z žulji so njihove roke prekrte, veselo imajo srce kot nekdanj, to zame najlepši je kraj.

Kapelo poznajo Štajerci vsi, tudi Prekmurec se je veselil, drugi poznajo po vinu jo vsaj, to zame najlepši je kraj.

Če kdaj po učenost podala se bom v svet, vedno se rada nazaj bom vračala spet; iz srca povem vam jaz zdaj, to zame najlepši je kraj.

Patricija Belak, 5.a OŠ Kapela

KOPALIŠČE, SEP RASJKO 4.R. ODRAVCI

Nekaj izletniških utrinkov

Že dolgo smo se veselili dneva, ko smo šli na izlet.

Najprej smo se peljali v Moravske Toplice. Tam smo si ogledali različne bazene. Potem smo se ustavili pri lončarju v Filovcih. Izvedeli smo veliko zanimivega. Rekli so nam, da je bilo nekoč v vasi šestdeset lončarjev, zdaj pa je samo še eden. Naša naslednja postaja je bila Murska Sobota, kjer smo si ogledali grad, se igrali na igrišču in najedli v samopostrežni restavraciji. Nato smo krenili proti Puju. Tudi tam je bilo zelo zanimivo.

Dan je hitro minil, ker smo se imeli lepo.

KARMI SEMLER, 3.a OŠ Apače

S člani planinskega krožka smo se podali na Donačko goro. V Zetalah smo izstopili iz avtobusa. Začeli smo se vzpenjati. Najprej smo blodili po gozdu, dokler nismo zagledali prve markacije. Čez čas smo prispeli do koč, ki stoji na višini 605 metrov. Na klopih ob njej smo si odpočili in se pripravili za vzpon na strmo pot proti vrhu. Kar osupnili smo, ko smo zagledali pred sabo ozko vijugasto stezo. Vendar smo se pogumno odpravili dalje. Čez čas smo zagledali bel spomenik. Vedeli smo, da se približujemo cilju na nadmorski višini 881 metrov. Očaral nas je čudovit razgled daleč naokoli.

MAJA ARZENŠEK, 6.r. OŠ I.M. Sobota

V četrtek smo se odpravili v Ljubljano. Vožnja je bila dolga in nekaterim je bilo malo slabo. Najprej smo si ogledali lepote in zanimivosti Ljubljane. Nato smo se odpravili v gledališče, kjer smo si ogledali živalski karneval. Nastopile so smopice, ki so največkrat nastopile v kletki v živalskem vrtu. Na hovi žalosti. Povedale so, da živalski vrt živalska smrt. Peli pa so zmerjale »s človeki«. Peli so pesmice in plesale. Aska je volk pa je zgodba o ovci Aski, ki je rada plesala. Odšla je v leto 1990 in se naučila plesati baleta. Nekega dne pa se je odpravila od plesa odpravila v svet. Tam je bil volk. Aska ni vedela kaj naj stori, in je začela plesati. Nato je plesal še volk. Potem je prišel lovec in volka ugnal s cvetjem. Predstava se je končala, mi pa smo se odpravili proti Volčjemu potoku. Ogledali smo si arboretum. Tam je bilo zelo lepo. Ogledali smo si cvetje vseh vrst. Osvežili smo se s sladoledom, kupo ali sokom. Vsehi smo položeni smo se odpravili proti domu. Vozili smo se v avtobusu. Peli smo in se pogovarjali. Peli smo in se pogovarjali. Peli smo in se pogovarjali. Utrujena in tudi zaspana v postelji sem se peljala z avtobusom in v ušesih mi je igrala glasba iz gledališča. Bilo je lepo in upam, da bo tako.

Katy Kovčič, OŠ Bakovci

Od zrna do kruha

V že pripravljeno njivo posejemo seme pšenice. Potem počakamo, da vzkali, prezimi in se pokaže klasje. Ko poleti dozori, ga požanjemo. Zrnje odpeljemo v mlin, kjer ga zmlejejo v moko. Potem lahko babica speče kruh. Komaj čakamo, da se ohaladi in ga lahko jemo.

Taka je torej pot od zrna do kruha.

SANDRA TRSTENJAK, 1. r. OŠ Mala Nedelja

Krivica boli

Krivica. Le kdo ne pozna te kratke besede? Če samo pomislim, koliko je je na tem svetu! Tudi mene je nekega dne onesrečila.

Bil je lep sončen dan. S sestro sva bila sama doma. Zjutraj sva se že sprla zaradi televizije in tako je bil »pokvarjen« ves dan. Spraševal sem se: »Le kaj vse me danes še čaka poleg te moje sestre?«

Ravno sva pojedla kosilo in pospravljala z mize. Sestra je bila nerodna in je zlomila mamino najljubšo skodelico, ki jo je dobila za rojstni dan. Razletela se je na tisoč črepinj. Sedaj bi šele morali videti sestro. Bila je rdeča kot kuhan rak in jezna. Ni si upala reči niti besede, kaj pa šele jaz. Hitro je pospravila črepinje in že v mislih »skovala« plan. Vendar jaz nisem vedel, kaj namerava. Ko sta prišla starša domov, so ravno prišli k nam na obisk sosedovi. Mama je skuhalo kavo in jo je hotela naliti v skodelice. Vendar je ena manjkala. Na njenem obrazu se je zarisal žalosten pogled. Ni bilo več takega smehljaja kot prej. Ko so sosedje odšli, naju je mama zaslislala. Seveda je sestra vso krivdo »zvalila« name, meni pa zagrozila, da me bo natepla. Kaj sem mogel? Bil sem tiho. Mama ji je seveda vse verjela. Jaz pa za kazni nisem smel en teden na igrišče, pa še ravno tisti teden, ko smo imeli tekmo s sosednjo vasjo. Seveda so moji vrstniki tekmo izgubili in bili name jezni. Imeli so me za strahopetca. Tako vidite me je v kratkem času dvakrat doletela krivica. Ko bom jaz velik, pa bom vedno pravičen.

Krivica je zame največje zlo na svetu. Kako lepo bi nam šele bilo, ko je sploh ne bi poznali. Zato bodimo pravični, le tako bo moj in vaš svet popoln.

Dejan Marinič, 8. r. OŠ Križevci

Zbogom otroštvo, pozdravljena mladost...

Prišli smo tiho; kakor miške smo bili drobni, molčeči in s strahom smo gledali učitelje, ki smo jih prej srečevali le na hodnikih. To je bilo v petem razredu. Vsak je pri sebi upal, da ne bo izgubil najboljšega prijatelja oziroma prijateljice. Toda morali smo se razdeliti na a- in b-razred. Tako sem spoznala tudi nove vrstnike iz Serdice in Pertoče, s katerimi smo sedaj dobri prijatelji.

Sedaj že komaj čakamo, da se bo šola končala. Obljubljamo si, da se bomo med počitnicami še družili, vendar ne verjamem, da bomo veliko skupaj, saj bo vsak odšel kam na počitnice in pozabil na druge. Jeseni pa bomo stopili v srednje šole in našega otroštva bo kmalu konec. Že sedaj nismo več tisti otroci, ki se skregajo in tožarijo za prazen nič. Včasih smo bili jezni tudi na učitelje, ker smo mislili, da jim ni mar za nas. Toda to ni bilo res. Bili so prijazni, tudi ko nam ni šlo. V srednjih šolah pa bomo najbrž le številke, ki se borijo za svoj obstoj.

Res, lepa so ta šolska leta, a minevajo. Stopamo v svet odraslih. Želim si, da bi me sprejeli na gimnazijo in da me fizike ne bi pučeval profesor Dečko, ker vsi pravijo, da je zelo neusmiljen.

ANITA NEMEC, 8. b OŠ Sveti Jurij

Da slovo ne bo pretežno, sedaj zapojmo skupaj vsi...

Pesem, kakršno bomo kmalu peli tudi mi. Hodim v osmi razred in kmalu bom odrasla. Ko sem bila stara sedem let, sem prvič prestopila šolski prag. Tam sem se srečala z drugimi sošolci in sošolkami. Skupaj smo štiri leta hodili v isti razred. Takrat smo bili še otroci, zato slovo ni bilo preveč težko. Poleg tega nas je družila misel, da bomo še vedno skupaj hodili v šolo. V petem razredu so nas razdelili na a- in b-oddelek. Jaz in še dvanajst drugih sošolcev in sošolk smo prišli v a-oddelek. Tam se nam je pridružilo še šest učencev iz Dokležovja.

Zdaj nas je v razredu 19 učencev, 9 deklic in 10 fantov. Razredničarka je Nada Katalinič. V teh štirih letih smo postali dobri prijatelji. Veliko smo si pomagali in zaupali. Skupaj se smejemo, veselimo, učimo, včasih tudi jokamo. Čez čas pa se bomo poslovili. Vsak bo izbral svojo pot, ki bo za marsikateriga posuta s cvetjem, za drugega pa s trnjem.

Vsem svojim sošolcem in sošolkam želim, da bi našli pravo pot, polno smeha in veselja in da bi še naprej ostali dobri prijatelji.

SANDRA MEOLIC, 8. a OŠ Bakovci

Zanimivo srečanje

Učenci OŠ Veržej smo se ob podelitvi bralnih značk srečali s slovenskim pisateljem in dramatikom Tonetom Partljičem in njegovo hčerko Mojco, gledališko igralko.

Kaj je lepšega kot srečati se z avtorjem zanimivih in šaljivih zgodb, ki opisuje otroštvo v pesniški dolini?

Iz pisateljevih ust smo slišali, kako nastane zgodba, kako se je spomnil toliko zanimivih dogodkov itd. Ker je po njegovem delu nastal film, smo tudi zvedeli, kako poteka snemanje filma. Seveda smo lahko gosta povprašali o tem in onem.

Ker smo se prvič srečali z gledališko igralko, je bilo tudi to za nas zanimiv dogodek. Njene igralske sposobnosti so nas navdušile ob uprizoritvi dveh zgodb.

Srečanje smo sklenili s podelitvijo Miklošičevih bralnih značk in priznanj.

Učenci 6.a - razreda (dodatni pouk) OŠ Veržej

Kri rešuje življenje

V mladih je večni optimizem. V njih je skrita mavrica življenja, kujejo visoke načrte in tiho upajo v njihovo uresničitev.

Poznam zgodbo mladega para, ki sta živ dokaz prej zapisane teorije.

Ko sta se spoznala, sta šla nekaj čez dvajset let. Dovolj, da je v njih vzkli ljubez in da sta se odločila za življenje v dvojje. Gradila sta temelje prihodnosti in drug drugemu v težkih trenutkih ponudila toploto dlan. Brodila sta skozi vrtnice življenja, ki so ju včasih speljali s prave poti. Toda z medsebojno pomočjo in večnim upanjem sta živela srečno in prijetno. Njuna ljubezen je rasla iz dneva v dan. Dan, ko sta izvedela, da sta starša še nerojenega otroka, sta zapisala v »zlato knjigo spominov«. Veselila sta se tega še nerojenega bitja in pripravljena sta mu bila dati topel in prijeten dom, poln ljubezni in miline. Živela sta samo še za dan, ko bo sad njune ljubezni ugledal zlato svetlobo dneva, in ta dan se je bližal s sunkovito naglico. Na tisti petkov večer je otrok privekal na svet. Najsrečnejši dan za mlada starša bi skorajda utegnil postati najbolj žalosten, je pa postal najusodnejši. Majhno bitje, ki je nekaj

minut po polnoči ugledalo luč sveta, je bilo na robu preživetja. V srcu staršev sta se naselila nemir in hkrati upanje, da bo vse v redu. Otrok namreč s svojo krvjo ne bi mogel preživeti. Potrebna sta bila izkušnost zdravniškega osebeja in zadostna količina krvi ustrezna skupine. Nekaj dni je mladi par držal pesti in stal ob strani svojemu otroku. Težko si je predstavljati srečo, v kateri sta plavala, ko sta izvedela, da bo njuna punčka preživela. Preživela bo, ker je bilo dovolj ustrezne krvi. Preživela zaradi ljudi, ki so to kri darovali. Rdeča tekočina, ki se pretaka po žilah ljudi, rešuje življenje. Zdravega človeka nič ne stane, če daruje nekaj mililitrov svoje krvi, bolnega pa rešuje in omogoča obstoj. Oče preživele punčke je že nekaj let darovalec neprecenljive tekočine. Pomagal bo drugim, tako kot so drugi pomagali njemu.

V imenu mladega para in punčke se zahvaljujem vsem darovalcem krvi, obenem pa opominjam s temi vrsticami vse, ki to še niste. Zamislite se. Nič vas ne bo stalo. Morda boste prav vi tisti, ki boste nekoč nekje nekomu rešili življenje.

Melita Bagola, 7.c OŠ Tišina

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Ne vemo, kje ste nekateri videli podatek, da je najmanjši planet v našem osončju Pluton; po naših virih je največji to Merkur, ki ima premer 4.850. Pluton pa 6.400 kilometrov. Med tistimi pravilnimi, ki so odgovorili, pa smo izbrali Silva Pozderca iz Beltince (Prekmurska 17). Cestitamo!

KUPON št. 41

Ali veste, koliko (približno) tekačev in tekačic se je udeležilo maratona treh src v Radencih in kdo je tekel najhitreje na najdaljši progi? Odgovore (s kuponom) pošljite najkasneje do 16. junija na uredništvo Vestnika.

KOVINOPLASTIKA
STANKO ŽIŽEK
DOLINA 4
69201 PUCONCI
Telefon: 069/45 014

Senčila za prijemo senco v vročih poletnih dneh in polepšanje vašega gostišča ali trgovine!

kulturna obzorja

Divan: nova pesniška zbirka Milana Vincetiča Arheolog erotike

Milan Vincetič, Divan, Pomurska založba, 1993; uredil Jože Ternar, opremil Sandi Černek, tehnično uredil Franc Mesarič, grafična priprava Atele Antolin.

Pogled se najprej ustavi na zguljenem divanu. Zaštrlela reka, posivela prevleka, sčrvele zoige in nitke, s katerimi so bile na prevleko prišite rože iz blaga. V zraku je postan prašni vonj, iz kotov se slišijo vzdihni nastade. V predzadnji kitici pesmi Divan, po kateri ima Vincetičeva najnovejša pesniška zbirka naslov, je divan moker od skušnjave in v verzih se pojavlja vlažna črka »ž«, v besedi vmeži.

Skozi posem je Milan Vincetič izvedel erotično dekonstrukcijo nekoga objekta, ki bi ga sicer lahko imenovali objekt za ljubezen, vendar ne gre za to.

Divan je tukaj bolj po naključju, ker Vincetič podoben stopnja etnologije erotike opravja na temelju svoje vdrtažne ljubezenske zajetodnosti v zemeljsko nabreklost, v erotični vzgon, ki pesnikom potiska pero v roke. Vincetič svoj poetski postopek izvaja manipulacijo, ki bi se ji lahko reklo »onomatopoezija«. Vse kar zaskrta, zahlipa, priveje, se poblebne, scedi, kar je štorasto, postrebreno ali zasoplo, vse je meleso od temeljega dionizičnega vrvanja, brbotanja in

Gremo v kino

Film Art fest

Ran (Kaos), režija: Akira Kurosawa, država: Japonska/Francija, predstava je bila 14. maja 1993

Zgodba, kot sta jo v evropski literaturi ubesedila že Shakespeare v tragediji Kralj Lear in Balzac v romanu Oče Goriot, je režiserju tega filma ravno iztek, da je lahko prinesel v 15. in 16. stoletju so se na Japonskem namreč formirali v obrabne za oblast in prevlado.

Oče treh sinov, ki je bil nekdanji nasilen osvajalec ozemelj in hladnokrvnen morilec, se na stara leta odloči, da bo razdelil in posestva prepustil svojim otrokom. Vladavino prepusti najstarejšemu, samemu očetovemu, ki je še simbolni vladar, ostalima dvema sinovima pa prepusti vsakemu svojo posestva. Najmlajši sluti, da bo očetova odločitev prinesla neurebo, oče pa ga ne razume in ga zaradi domnevne nepokorščine celo izobči.

Najstarejši sin vladava na očetovem mestu in očeta hkrati nastavlja. Podobno stori drugi sin, Oče je osramočen in ne ve, kaj bi. Medtem se po čudnem preokoliščju reši iz bitke, ko se njegova sinova že spopadeta za posestva. Pri tem je najstarejši sinov odovpa pa skuša rešiti vladarja. Pri tem pa sama poteka tragična zrcelva.

Treji, izobčeni sin je edini, ki v očetov vendarle rad. Ko se v vprta, kaj vse se mu je zgodilo, poblebne, naj ga poskušata spravi na varno. Očeta preganjata z dvojnimi očeti, ki v kašerjo znake nprta bolezn. Zaveda se, da najstarejši sinov se v vprta svojemu sinu. Še dodatno preokoliščju se najmlajši sinov se v vprta svojemu sinu. Oče v vprta, da za je imel res rad in v vprta, da je z izgonom storil križično. Sodal skuša to popraviti.

prelivanja. Vincetič stoji sredi tega, rahlo hudomušen, vendar samo toliko, kolikor to od njega še izsilil konvencionalni svet, in odstira naslage lažnega greha.

Kaj ga briga apolinični red, ki hoče med stvarmi vzpostaviti kazuistiko. Zakaj vstopati v krog ljubezni skozi vrata, opeta s cvetočimi vrtinami, in po poti, ki je postлана z napudranimi pismimi. Erotični vzbuh že najde skupni tok libida.

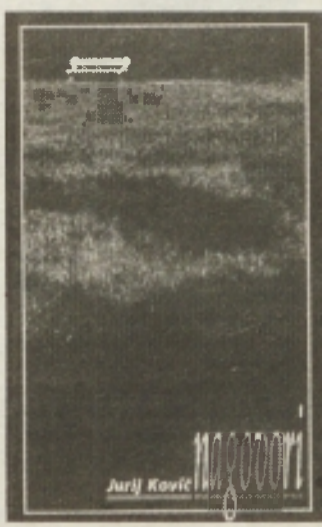
Malo mu je mar, da je bila morda starost njegovih prednikov tragična, Vincetič hoče v svojih pesmih zaslišati tisto od spodaj, kar je njega, njegove prednike, dekle z vrčtem in klinton pognalo v strast razpiranja in prodiranja.

Nagovori: nova pesniška zbirka Jurija Koviča

Koža je pretanka

Jurij Kovič, Nagovori, Pomurska založba 1993; opremil Jurij Koček, tehnično uredil Franc Mesarič, grafična priprava Atele Antolin.

Koža je pretanka in konvencionalnost vsakdana prenumna, da bi lahko zaštrla romantiko. V glavi kljuje razum, toda »razuma puščice/ so mile cvetlice/ ko k čelu prisloniš roko«. Omnia vincit amor. Ljubezen vse premaga. Ko se gibljem v hermenvičnem krogu pesmi Jureta Koviča mi je žal, ker sem slišal, kar je pesnik o sebi na literarno večerni predstavitvi sam povedal. Da je po študiju matematik in profesor, in da sta se se nekoč, v pohujšanje in obsojanje zapeljala s svojo učenko. Ni ona zapeljala njega ali on nje, zapeljala sta se. Tega ni tako izrek na predstavitvi, tako je rekel v pesmih. Ko zdaj to vem, vedno znova mislim, da tega nisem odkril v pesmih. Ne zato, ker tovrstnega vstopa v pesnikovo intimo ne bi dopuščal diskurz pesmi, marveč zato, ker je nad njimi vseskozi neko tako čudno migotanje iz posmihanja in zakravanja. Kako ta pesnik s silogizmi srca pobija aritmično konvencionalnost? S čisto navadnimi pesniškimi besedami samopodoživljanja skorajda (pre)držno opraviči početje, ki bi ga lahko pripeljalo pred sodišče. Ne išče nobenega verbalističnega ekskluzivizma, osnovne elemente besednega doživljanja sveta je

prečistil, ne toliko s poetskim postopkom kot z neposrednostjo. Z neposrednostjo, ki seveda ne zdrži pritiska, če ni nekoliko odmaknjena, »rahlo zunaj dosega racionalistične roke. Tja zunaj tega dosega se rešuje s pesnikovim samonanašanjem, s sklicevanjem na lastni jaz, ki ga ni mogoče enoznačno opredeliti. Stvarnost, ki zaokroža pesnikovo premikanje med rečmi, ko se šiva nagovore, je stvarnost sodobnega vsakdana. Tudi če kje nastopi kaka vila, je postavljena v čas trajne bitnosti, kot bi rekli z Aristotelom. »Mišični ogenj vile, ki nekoč« (podčrtal Š.S.)/ verjame, da postala bo svetnica.« »Nekoč« kot preteklost in »bo« kot prihodnost.

ŠTEFAN SMEJ

onemogli oče, nekdanji glavni akter takšnih spopadov.

Izbor filmov iz Art festa, ki je v Soboti potekal vse do decembra minulega leta, se je s Kurosavomovom filmom iztek. Za vse prikazane avtorske filme od Krapačuka do Kaosa je bilo značilno, da sodijo v kategorijo resnih žanrov. Ljubezenske »limonade« in lahkotne komedije so se tu umaknile stvarnemu, včasih že kar natu-

Novice iz kulture

- V petek, 4. junija, je bilo v čitalnici lendavske knjižnice srečanje s pisateljem Tiborjem Takacem.
● Kresnik! Kot je znano, je užaljeni Vlado Žabot po mučni izkušnji z organizacijo Kresnika tega z domačih razkriških tal prestavil na Dolenjsko. Kresnik se imenuje nagrada za vsakoletni najboljši slovenski roman. Sedemčlanska žirija, ki ji je predsedoval dr. Franc Zadravec, je s tajnim glasovanjem izbrala pet letošnjih finalistov. To so Veliki voz Miloša Mikelna, Lovci na Rembrandta Petra Malika, Zaznamovana Nedeljske Pirjevečve, Sneg na zlati veji Igorja Škamperleta in Kajnov rod Ivana Zormana. Nagradenec z 10 tisoč markami bo znan v soboto, 19. junija, ko ga bo žirija izbrala v rojstni sobi Josipa Jurčiča.
● Po Linhartovem srečanju slovenskih otroških gledališč, ki je bilo od 27. do 30. maja v Soboti, so razen novih izkustev ter znanstev ostale tudi štiri številke biltena srečanja. V zadnjem od njih piše, da so organizatorji 6. Linhartovega srečanja Geza Kišfalvi, Milivoj Miki Roš, Duša Škof, Željko Marušič, Borut Sihanerle, Matej Fišer, Dejan Fujs, Igor Žabot, Goran Šiška in Meta Šabjančič.
● Ko bo od 31. 8. do 17. 9. 1993 odprta kiparska razstava Jožeta Baršija, bo izšla 1. številka časopisa Klara Klausberger. Trik z ničelno številko se jim je posrečil - novico smo povzeli po njej.

RAZPIS
Zveza kulturnih organizacij Slovenije razpisuje XV. srečanje pesnikov in pisateljev drugih narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno bivajo v R Sloveniji. Srečanje bo oktobra 1993 v Murski Soboti. Sodelujejo lahko avtorji, ki razen v samozaložbi niso izdali knjige. Sodeluje se tako s proznimi ali dramskimi deli (do 10 strani) kot tudi s pesmimi (prav tako do 10 strani). Besedila morajo biti napisana s pisalnim strojem v treh izvodih, biti morajo podpisana ali šifrirana, priložni morajo biti tudi podatki o naslovu, datumu in kraju rojstva, izobrazbi, poklicu, narodnosti, delovni organizaciji ali šoli. Pošana morajo biti do 15. junija na naslov: ZKO Slovenije, Štefanova 5, Ljubljana, s pripisom (za 15. srečanje literatov drugih narodov).

Za zeleni jezik (37)

(»Ali je slovenščina ogrožena?« - Anglinizacija jezika trgovine in ekonomskopropagandnih sporočil)

Vsakodnevna ulična trgovska reklamna vabila, ekonomskopropagandna sporočila v sredstvih obveščanja in na javnih mestih (različni reklamni panoji, razkazovalni/prikazovalniki - »displeji«...) so nas tako preplavili, da se, dirjajoči skozi čas, največkrat pravzaprav ne zavedamo več niti njihove vsebine (le-ta prodira v našo duševnost nezavedno), kaj šele njihove jezikovne podobe. Šele, če vdklopimo brisalce kritične razdalje in zavesti o razliki med domačim in tujim, lahko jasneje uzremo, kako močno je val anglinizacije pljusnil čez to področje našega življenja.
Primere javnih napisov kot Happy New Year (srečno novo leto), proglašanj za authorized dealer (pooblašteni prodajalec/posrednik) itn., itn. bi lahko naštevali v nedogled. Posebej občutljivo pa je v tem pogledu vprašanje imen podjetij. Seveda nihče ne bo zanikal, da se je ob pospešeni mednarodni gospodarski izmenjavi, katere neizogibni in dejansko življenjsko pomembni del je tudi ekonomska propaganda, mogoče izogniti tujim imenom izdelkov in firm kot t. i. stvarnim lastnim imenom. Še posebej, če so te firme naročniki npr. dragih reklamnih oglasov v slovenskih časopisih: Microsoft je pač znani izdelovalec računalniške opreme, tako kot je Autronic Computer - Sisteme znan avstrijski prodajalec le-te. Toda: taistemu proizvajalcu ne bi smeli dopustiti, da na 41. strani slovenske računalniške revije Moj mikro ponuja npr. Other Computers (druge računalnike), Color monitors (barvne monitoare), Matrix Printers (matrlične tiskalnike), Keyboards (tipkovnice), kakor je tudi nevzdržno, da ljubljansko podjetje REPRO na naslovnici taiste številke Mojega mikra reklamirano kakovost računalniških izdelkov, ki jih prodaja, podkrepljuje s povedjo v angleščini (If you want the best in 15-inch monitors, you'll find it difficult to do any better than this.). Kajti tu je ta jezikovni Rubikon, pred katerim je treba razpustiti čete slepega pragmatizma. Kajti posledica tega pragmatizma, ki se mu na naslovnici slovenske revije ne zdi potrebno dveh angleških stavkov prevesti v slovenščino, je pristanek na golo sporočilnost besede (brez njenega simbolnega pomena) in na tej ravni na poljubno nadomestitev manj razširjenega jezika z bolj razširjenim.

FRANCI JUST

"Pri tem slednjem, pri ohranjanju jezika, pa seveda odloča predvsem osebna zavest. Tista zavest, ki zna in zmore seči nekoliko čez mejo provincialne tržne mitologije, ta pa je in postaja mišljenje večine. Kaj mišljenje, postaja globinski biološki refleksi!"
Boris Petermu

O podobni zamenljivostni logiki pričajo tudi številna imena naših domačih podjetij, ki se »kitijo« z marsikatero tujejezično prvino ali so sploh tujejezična. Le-ta bodo predmet naslednjega zapisa.

kulturni koledar

- RAZSTAVE
MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava, ki je odprta vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure.
MURSKA SOBOTA: V galeriji je razstava umetniških fotografij in dokumentacije fotografa Jožeta Kološa-Kološa, razstavlja pa tudi akademski kipar Tornay Andre-Andraš iz Madžarske. Razstavi bosta odprti do 13. junija.
MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju je na ogled razstava Skviti in gozdovniki na Slovenskem, ki jo je pripravil muzej narodne osvoboditve iz Maribora, odprta pa je vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure, ob sredah pa tudi od 16. do 18. ure. Razstava bo odprta do 20. junija.
LENDAVA: V lendavskem gradu je na ogled stalna zbirka slik in kipov v dosezadnjih mednarodnih likovnih kolonij, na ogled so tudi freske Zoitana Gaborja.
LENDAVA: V lendavski galeriji razstavlja akademski slikar Sandor Bedo iz Madžarske. Razstava bo odprta do 26. junija.
MURSKA SOBOTA: V razstavem prostoru Zavarovalnice Triglav razstavlja akademski slikar Štefan Červek.
PRIREDITVE
Vsakoletno tradicionalno srečanje predstavnikov kulturnih organizacij iz Slovenije in zamejstva bo letos 11. in 12. junija v M. Soboti in Porabju.
RADENCI: V petk, 11. junija, ob 20. uri, bo v Radencih otvoritev MUZEJA RADENSKE, ki ga je uredil Pokrajinski muzej iz M. Sobote.
LIPOVCI: Petrovi slikarji se bo imenovala slikarska kolonija, ki jo pripravljata Lipovčarja Izidor Horvat-Izak, slikar in Miriam Sraka-Mirč. »Zaradi družjenja in zato, da bi se prekinilo kulturno mrtvilo, ki duši,« je izjavil Izak. Kolonija bo od 21. do 29. junija v Lipovcih. Zakaj Petrovi slikarji? Zato, ker je patron lipovske kapelice sv. Peter, proščenja so na god patrona, Petrovo pa je konec junija. Približno v času, ko so zrele Petrove češnje.
LJUBLJANA: Cekinov grad od 7. 6. do 30. 6. je odprta razstava MARJANA GUMILARJA. Organizira Rembrandt, agencija za likovno umetnost.
MURSKA SOBOTA: Zveza kulturnih organizacij Slovenije bo na svojem letošnjem tradicionalnem srečanju gostila ministra za kulturo Sergija Pelhana.
Predavala bosta tudi Dušan Findelsen in Maša Stavanja o kulturnem izobraževanju za kulturo.
SOBOŠKI KINO: 10. in 11. junija ob 20. uri ter 12. in 13. junija ob 19. ter 20. uri film Iztrebljevalec (Blade Runner)
KNJIŽNICE
MURSKA SOBOTA: Pokrajinska in študijska knjižnica je odprta vsak dan razen nedelje od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.
LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.
LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, v torek in petek pa od 8. do 15. ure.
Vsak ponedeljek so pravljicne ure za otroke.

Ganljiva zgodba

Od kod je beli delfin

Delfin Tiška je bel, ruski znanstveniki ga imenujejo beluga. Januarja 1992 je pobegnil iz vojaškega oporišča v Sevastopolu, kjer so ga urili za polaganje min.

Tiška je bil nadarjen učenec. Spretno je izvrševal ukaze, čeprav so mu gospodarji obrusili zobe skoraj do dlesni, da je laže zgrabil mino. Nekega dne je pobegnil. Dobre štiri metre dolga in osemsto kilogramov težka žival je priplaval v turške obalne vode. Italijanski časninar Emilio Nessi je od prijatelja zvedel, da se po »Črnem morju sprehaja delfin«, ki se dobro počuti v hladnejših severnih morjih.

Odpravil se je na pot. Z Rasimom, turškim univerzitetnim profesorjem, sta začela delfina iskati v morju pred Sinopom in Gerzo vzhodno od Istanbula. Res sta ga kmalu uzrla skozi daljnogled. »Beli kit« je bil ljubljenec ribičev in turških otrok. Natanko ob desetih dopoldne je priplaval k obali in se metal iz vode. Prikazoval je svoje umetnije in ves srečen gotal ribe, ki so mu jih metali v vodo.

Rasim se je potopil. Delfin mu je na vse načine kazal, kako je vesel družbe. Profesor ga je smel pobožati, žival pa je spuščala glasove, žvižgala in hrkala, da bi prijatelju pokazala, kako srečna je. Oč kod se je vzela skrivnostni delfin? Nessi je spravil na noge pol sveta – turške oblasti, razne televizijske mreže in ekološke organizacije. Navsezadnje je prišlo na dan, da je beli delfin, ki so mu italijanski otroci nadeli ime Snežka kepa, pobegnil iz ukrajinskega oporišča. Nekdanji gospodarji so ga zavzeto iskali. Aprila lani so se znašli pred Sinopom. Spet so ujeli nesrečnega delfina. Povezali so ga kot velikansko salamo. Tiški so se razblinile sanje o svobodi. Nič ni zalego posredovanje pomembnih ljudi in organizacij. Emilio Nessi ni odnehal. Odpotoval je v Sevastopol in v delfinariju nedaleč od tega mesta znova našel svojega prijatelja. Kakšen žalosten prizor. Delfin je negibno ležal na dnu bazena. Oči je imel zaprte. Vaditeljica ga je hotela predramiti z nekaj ribicami. Bližala se je predstava, delfin bi moral zganjati umetnije, skakati skozi obroč, plavati na hrbtu in si čistiti zobe. Ni bil sam. Z njim je nastopal tudi mlajši vrstnik Igor. Emilio Nessi je o usodi Snežke kepe obveščal svet in svoje bralce, tisoči otrok so pisali ruskim oblastem, da bi delfina rešili in mu zagotovili boljše bivaljšče. Usoda je hotela drugače. Decembra je delfinarij v Ukrajini med nevihto poplavilo naraslo vodovje. Tiška je bil ponovno prost. Hotel je vzeti s seboj še mladega Igorja. Dolgo ga je varoval med silnimi valovi. Potem ga je velikanski val odplahnil s seboj. Igor hudo ranjen okreva v akvariju na Krimu. Tiško so iskali dolge mesece, nazadnje so ga spet ugledali v morju pred Sinopom. Vrnil se je k prijateljem. Spet se igra, na boku ima brazgotino, a se ne zmeni zanjo. Kaj se bo zgodilo tokrat? Tokrat Rusi ponujajo petdeset tisoč rubljev. Japonci bi plačali več, da bi bil beli delfin zvezda v njihovem akvariju. Emilio Nessi pa vroče upa, da bo Snežna kepa ostala na prostosti.

Ciglij, ka je bŭv svetovni dan boja prouti kajenju 31. maja, se ne da mimo njega samo tak, kak ŕi ga ne bi bilo, posebno zatou nej, ka so cilou na republiŕkon nivoji od bage razpravljali, pa so cilou gučali od prepovedi kajenja na javnon mesti, pa od cigaretnoge dinara, se pravi tolara. Ali kak je ŕe poznano pri nas v "staro(yugo)slovanskon" jeziki povejdano, "tresla se gora, rodio se miš". S toga ŕe pa nika nede, zvŭn, ka je Beleki eden povedo stari ŕtos. Je Pepi Ferija pijto: "Čuj, ka tvoje krave kadijo?" Feri pa: Ka je pa s teboj, ka pa tak nouro spita vieš, pa znaš ka nej?" "No, ŕi je tak, ka ne kadijo, te ti pa ŕtaia gori", pravi Pepi. Seferle razprave so pri nas glij tak, kak dim s te ŕtaie, pravi Bela. Dosta guča, malo haska. Dosta pišem, malo ŕtemo. Pa gda pišem, tŭdi ŕčasi nauoupak napišem. V novinaj so napišali, ka je cesta pred Vanečo razkopana, pa ka bi jo bar do Vaneče napravili. Do Vaneče, pa skouz je ŕe napravljena, liki od Vaneče do Moščanec je razkopana. Tou trbej do kraja napraviti, zatou, ka je tou zapŕšeno gradbiŕe, na gradbiŕci pa more biti zagvŕšana varnost, zdaj se pa skoro niti ne vej, ŕi je gradbiŕe, niti ŕi je ceta, niti ŕi je njiva, pa inŕpekcija ne vej v ŕido pristojnost je tou valon, pa nemre nika ukrepati, se pravi z mesta genoti ali pa koga ŕtrofati. Pozdravlja vas prezŕhapi, brat ŕtouži

ne zgodi se vsak dan

Helve Villechaize iz Hollywooda je visok ali nizek samo 110 centimetrov, tehta le 27 kilogramov in je vendarle filmski zvezdnik. Prvič je zaslovel leta 1974 v filmu o Jamesu Bondu Mož z zlato pištolo. Pri vsem pa je zelo zanimivo, da so mu vseč visoke ženske in da ima pri njih tudi uspeh. Hervejeva zadnja spremljevalka – vidimo jo na našem posnetku – temperamentna Torrie Talent meri v višino 171 centimetrov in z njo živi na ranču v San Fernardu Valleyu. Œe prej je bil dvakrat poročen z ženama, ki sta bili obe višji od 170 centimetrov.

Źenin jo je pretepel

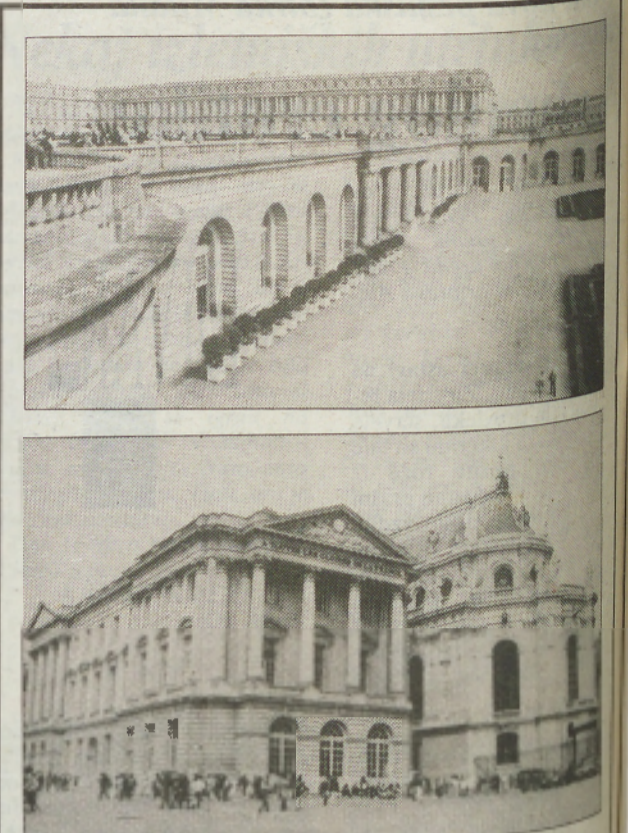
Ljubke pande so tudi v naravi kot igračke, zato je razumljivo, da jih imamo vsi radi. V naravnem okolju na jugu Kitajske jih živi samo ŕe 700 in zaradi divjih lovcev na trofeje, spreminjanja okolja in njihovega zelo zapletenega in redkega razmnoževanja so tudi te ogrožene.

Upali so, da bo ljubezen izbruhnila na prvi pogled. Toda ženitni posredniki, ki so londonski samički pripeljali ženina iz berlinskega živalskega vrta, so se zmotili. Poroka je bila polomija. Ljubka Ming iz Londona, 75 kilogramov teška samička v najboljših letih z okroglimi črnimi očmi in svilenno dlako, je potrpežljivo čakala na ženina, miŕiĕastega Bao Baa iz Berlina. Toda stokilogramski Prus ni neŕne narave. Takoj po prihodu je Ming poŕteno pretepel in uŕajlena nevesta ga veĕ niti ne pogleda. Źaradi varnosti sedita zdaj vsak na svoji strani reŕetk in njuni skrbniki lahko samo ŕe upajo, da bo narava premagala uŕajlenost in da bo medvedka sprejela ženina ob parjenju. Ta ŕas pa je pri pandah zelo kratek: samička je godna samo dva do ŕtiri dni na leto. V 30 letih, kolikor znaša njena povprečna starost, ima panda do 8 mladiĕev, kar je zelo malo. Breja je 135 dni, skoti do tri mladiĕke, ki so slepi, veliki okoli 15 centimetrov in 100 gramov teŕki. Panda je izredna mati, ki svojega mladiĕka doji tudi 14-krat na dan. Pande v živalskih vrtovih imajo zelo redko mladiĕe. Kitajcem se to ŕe poseĕi, imajo jih okoli 40, v drugih živalskih vrtovih pa jim je uspelo samo v Madridu in Ciudad Mexico. Veĕ upanja na preŕivetje vrste pa daje uspeŕna umetna osemenitev, ki so jo vpeljali na Kitajskem.

30 metrov nad tlemi

Ŗtiriletna Li Ji-jun je pred dvema dnevoma za las uŕla smrti, ko je padla iz kabine na vrtiljaku v zabaviŕnem parku. Z glavo se je zagozdila med rob kabine in vrat, to pa jo je reŕilo, da ni padla 30 metrov globoko. Preden so priŕli reŕevalci, je takole visela pet dolgih minut.

Jugovzhodno od Pariza leŕi preĕudovito mesto Versailles. Ustanovil ga je Ludvig XIV. proti koncu 17. stoletja. Mesto je bilo do leta 1793 rezidenca francoskih kraljev. Versailles ima ĕudovit park z vodometi in kraljev dvorec z razkoŕnimi dvoranami. Dvorec so spremenili v nacionalni zgodovinski muzej, ki si ga je res vredno ogledati. Źlast znana je zrealna dvorana, kjer so leta 1782 sklenili dogovor o priznanju neodvisnosti ŹDA, leta 1871 so v njej razglasili zdruŕitev Nemŕkega cesarstva, leta 1919 pa podpisali mir z Nemĕijo. Ĉe ljubite zgodovino ali ne, ĕe vam je vseĕ arhitektura 17. stoletja ali pa vam je bolj pri srcu moderna, ob pogledu na Versailles vam bo zagotovo zastal dih.

ANDREJA PIRHER

zvezde vam kaŕejo

OVEN

Ona: Trenuten razplet dogodkov ti ne bo omogoĕal kdo ve kakŕnega meŕetarjenja s srĕnimi zadevami. Drŕi se raje tistega, ki ga imaŕ, ĕeprav je nekdo drug veliko bolj mamljiv. Toda tudi veliko bolj nedosegljiv!
On: Ŗe vedno pograŕaŕ nekdanji mir in varnost, ĕeprav si venomer dopovedujeŕ ravno nasprotno. Sicer se boŕ poskuŕal zakopati v posle, a ti to ne bo prav niĕ pomagalo. Pojdi raje v druŕbo in se zabavaj.

BIK

Ona: Zaupaj tistemu, ĕigar zaupanje bi si rada pridobila. Sicer se ti obeta ŕe kar prijeten teden, vendar pa se takrat, ko so potrebna ĕustva, obnaŕaŕ preveĕ preraĕunljivo. To te lahko ŕe pokopije.
On: Vpletel se boŕ v dogodivŕĕine, ki ti bodo ŕe dolgo lepŕale ŕivljenje in jih boŕ ohranil v kar najlepŕem spominu. Pa ŕe obilo koristi boŕ imel tako v ljubezni kot tudi v poslovnem ŕivljenju.

DVOJĒKA

Ona: Premiŕljevanje o vzrokih, zakaj te prijatelj zadnje ĕase zanemarija, ti ne bo prav niĕ koristilo. Rajŕi se podaj v druŕbo in kaj hitro boŕ izvedela odgovor na svoje vpraŕanje, ki pa utegne biti prav neprijeten.
On: Nekdo si zelo trudi, da bi ti olajŕal neprijeten poloŕaj, ti pa ostajaŕ ŕe naprej siep in zaverovan v nekaj, kar sploh ne obstaja. Poslovni naĕrni se ti lahko kaj hitro prevesijo v pravo pravcato polomijo.

RAK

Ona: Vse bo lahko ŕe veliko bolje, kot so tvoja najbolj optimistiĕna priĕakovanja. Na prijatnem popivanju s prijateljicami boŕ spoznala osebo, ki ti bo v prihodnosti ŕe mnogo pomenila.
On: Najprej ti vsa stvar ne bo preveĕ diŕala, vendar se boŕ kaj kmalu privadil in postalo ti bo celo vseĕ. Ŗe vedno pa ti ne bo uspelo sprijazniti se z izgubljeno priloŕnostjo, kar se ti lahko ŕe maŕuje.

LEV

Ona: Doŕivila boŕ nekaj nesporazumov, predvsem zaradi stalnega vmeŕavanja prijateljev v povsem zasebne zadeve. Proti koncu tedna se ti obeta zanimiva zabava, ki pa se bo konĕala na nekoliko neprijeten naĕin.
On: Preveĕ se boŕ ukvarjal s samim seboj, drugih pa enostavno ne boŕ hotel videti. Prav hitro se ti lahko zgodi, da boŕ zamudil enkratno priloŕnost, ki se zlepa ne bo veĕ ponovila. Poslovno uspeŕen teden!

DEVICA

Ona: Mogoĕe je prav tvoja premajhna obveŕenost tisto, kar vztrajno kvari tvoje odnose s partnerjem. Pogled malo okoli sebe in kaj hitro ti bo vse popolnoma jasno. Predvsem pa te ĕaka zelo zanimiv teden.
On: Glede na to, da zelena barva pomirja, bi bilo dobro, ĕe bi veĕ ĕasa preŕivel v naravi. To bo koristilo tako poslovnim zadevam kot tudi tvojim odnosom s partnerko. Romantiĕna veĕerja v dvoje...

TEHTNICA

Ona: Imelo te bo, da bi storila nekaj, kar te zelo mika, a je zate trenutno prepovedana zadeva. Doletela te bo odliĕna popestritev v ljubezni, ki ti zna prinesti ŕe kaj veĕ kot samo prehodno avanturo.
On: Ĉetudi boŕ poskuŕal krivdo zvaliti na tuja ramena, se ti to vendarle ne bo povsem poseĕilo. Prijateljica ti bo to preĕej zamerila in se ti utegne ŕe zelo otepati. Boŕ pa drugiĕ raje dvakrat premisli...

ŖKORPIJON

Ona: Skrajni ĕas je ŕe, da si temeljito izpraŕaŕ vest in dokonĕno razĕistiŕ, kaj v resnici priĕakujeŕ. S partnerjem se boŕ zapletla v preĕej neprijeten prepir, ki se bo konĕal veliko bolje, kot boŕ priĕakovala.
On: Tvoja arogantnost te lahko privede do besedno na rob prepada. Tudi tvoja partnerica nima neskonĕnega potrpljenja, predvsem pa se ji lahko kaj hitro porodi ideja, da z vajinim odnosom ni vse v redu.

STRELEC

Ona: Vsega sicer res ne moreŕ imeti, vendar ti lahko dobiŕ tisto, kar te najbolj mika. Naŕa boŕ ĕe popestritev dnevov ob koncu tedna, ki ti bodo prinesli veliko veselja. Izkoristi ugodno priloŕnost!
On: Svojo poslovno pot moraŕ nactrovati kar najbolj preudarno, pa tudi z dobrŕno mero razuma. Na ŕe naĕin ti uspeh ne more pobegniti. V ljubezni se ti utrditi predvsem tisto, kar imaŕ saj se ti ŕe mamejo.

KOZOROG

Ona: Nekdo, ki ga prav dobro poznaŕ, se bo ponovno ŕal vriniti v tvoje osebno ŕivljenje in storil bo morda da bi ga opazila in ohranila v lepem spominu. Źalje bi enkrat tvegala in si privoŕĕila tudi kaj novega.
On: Skrajni ĕas je ŕe, da tudi ti poprimeŕ za svoje ti poleŕzavanje v senci ne bo prineslo prav mamejo dobiĕka. Konec tedna se ti obeta zanimiva avantura, se je nikakor ne spleĕa zamuditi...

VODNAR

Ona: Zaljubila se boŕ na prvi pogled, vendar bo skupaj minilo ŕe hitreje, kot je priŕlo. Nekdo ti bo obljubil veliko veĕ, kot je v resnici pripravljeno zate. Ponudba bo veĕ kot mamljiva.
On: Ŗe vedno se ne boŕ uspel pomiriti z izgubljenim poloŕajem, toda vsa tvoja napreŕanja bodo ŕe zgrabi ponujeno priloŕnost. Znanec ti bo laŕe pomagati, vendar pa se bo na koncu utegnil pr...

RIBI

Ona: S teboj je pogosto tako, da te ŕe nenehno razoĕaranje uspe privedi na pravilno pot do... Razmisli raje in se naslednjiĕ poskuŕi uĕiti pred... na tujih in ne svojih napakah. In postarbi malo... obveznosti.
On: V prihodnjem tednu se ti obeta marsikaj... nega in vznemirljivega, zato nikar ne b... zgrabi ponujeno priloŕnost. Znanec ti bo laŕe pomagati, vendar pa se bo na koncu utegnil pr...

za vsakogar nekaj

Človek v stiski

Izgubljen žepni nož

Včeraj sem izgubil žepni nož in ob tem spoznal, da sta moja filozofija in pripravljenost na usodo na trlih nogah, kajti malenkostna izguba me je sorazmerno močno razžalostila in še danes se ne morem znebiti misli na izgubljen nož. Čeprav si ne morem kaj, da se ne bi smejal svoji sentimentalnosti. Močno navezan sem na oklep stvari, ki jih imam dalj časa. Zato mi je vsakič nelagodno, včasih me celo malo boli, če se moram ločiti od obleke, ki sem jo dolgo nosil. H. Hesse

Verjetno ga ni človeka, ki se bi kdaj česa izgubil. Danšnji tempo življenja nas dela vedno bolj pozabljive, da izgubljam drage reči, darila, spominekce. Vsak dan se izgubi kakšna jopa, copati, denarnica, največ pa zvezkov in učbenikov. Ostajajo po obešalnikih, saj morajo pod šolskimi klopmi, a jih nihče ne pogreša.

Na vsakem koraku lahko najdeš kakšen tolar, pobežejo ga samo tisti, ki verjamejo v srečo. Pri odprtem avtu sredi belega dne ostane brez avtoradia ali fotoaparata. Na potovanjih nas okrajuje, storilcev nikoli ne najdejo. Z vrhov nam pridelke pokradejo nezani storilci. In že pri vsakdanjih opravilih razbijemo na kilograme kozarcev, krožnikov, posod.

Kaj bi rada povedala? Stada bi vas opozorila na niste majhne dragocenosti, ki smo jih dobivali še kot

otroci v vrtcu, za rojstne dneve, družinske praznike, za darilca kot izraz ljubezni in pozornosti, za tisto, kar so nam podarili starši, otroci, prijatelji, neznani ljudje v zahvalo. Čez leta se nam nabere kar veliko podobnih reči.

Kje so vse knjige, stari zvezki, čestitke in razglednice, ura starega očeta, spominki s potovanj, star porcelanast čajnik, srebrni nož, otroške risbe? Mnogo teh predmetov se je izgubilo neznano kam, podstrešja so polna stare krame, koši za smeti se vedno znova polnijo.

Večina ljudi je na vse to pozabila, kot da jih na to ne bi vezali nobeni spomini, nobeni prijetni dogodki, zanimivi in dragi ljudje. Ljubljena oseba ali kar mimo-idoči potepuh, ki nam je podaril nasmeh.

Podarjeno, te drobne radosti, bi morali shraniti na vidno mesto. Vsak pogled nanje vas bo preplaval z občutkom neizmerne radosti in vzbudil v vas še neznan sentimentalni srh za stari časi in ljudmi. Darila nikoli ne smemo zavrniti in vpričo ljudi pokazati, da nam ni všeč, ker bomo tako prizadeli sebe in tistega, ki nam ga je prinesel.

V svojem svetu, v svojih stanovanjih imamo zagotovo še prostor za takšne predmete, ki nam bogatijo dušo.

Na polici v stanovanju je moja prva ročna ura, ki mi jo je podaril oče, na steni se smehlja klovn, ki ga je narisala moja hčerka, na delovni mizi sta posušeni vrtarici iz očetovega pogrebne venca...

Kuhajte z nami

Zelenjava v prehrani

Ugotovitve prehrembnih strokovnjakov v svetu dokazujejo, da je zelenjava pomemben vir človeške prehrane. Prav v tem času je je mnogo na vrtovih in tržnicah. V prehranjevanju jo uvrščajo takoj za mesom. Medtem ko se danes hranijo nekatera ljudstva predvsem z mesom. Eskimi, in druga samo z rastlinsko hrano. Himalajci, potrebujemo v naših razmerah in našem okolju mešano hrano. Z zaužito zelenjavo dobi človeški organizem predvsem potrebno količino vitaminov A in C ter mineralov. Listnata zelenjava in sadeži vsebujejo manjše količine škroba in beljakovin. Poleg vitaminov in rudnin je zelenjava pomemben vir celuloze, ki naredi hrano voluminozno in daje občutek sitosti ter pospešuje prebavo. Večjo vrednost v prehranbenem smislu imajo tiste vrste zelenjave, ki jih je mogoče uživati surove. Pri zelenjavi, ki jo je potrebno kuhati, pa velja spoznanje, da je razkuhana brez vrednosti, saj izgubi vse hranilne snovi. Pri kuhanju zelenjave je osnovno pravilo, da jo pripravljamo z majhno količino vode, dobro pokrito in kuhamo ali dušimo čim krajši čas.

Iz zelenjave je mogoče pripraviti neštetost samostojnih jedi ali jo uporabiti kot dodatek drugim živilom.

Vedno bolj se uveljavljajo prej premalo cenjene in pri nas slabo razširjene kapusnice, kot so brščini ohrovt, brokoli, kodrolistni ohrovt. Zelenjava, ki jo pripravljamo, mora biti, sveža in zdrava, brez rastlinskih škodljivcev, čista in odbrana.

Klop - nevaren zajedalec

Blizajo se topli, skoraj že poletni dnevi, ki nas, pa tudi našega štirinožnega prijatelja kar vlečejo v naravo. A tam v gozdni podrasti in na travnikih čaka klop, ki je nevaren tudi človeku. Na srečo poznamo pri nas le eno vrsto tega zajedalca (Ixodes Ricinus). Če si ga ogledamo v gozdu, vidimo, da ima samica rožnat zadek, samec pa temnosivega. Lačni klopi merijo od 1 do 3 mm, ko se napijejo krvi, pa tudi do 1 cm. Najraje se zadržujejo v visoki travi in grmičevju, kjer prežijo na mimoidoče (ker ima klop osem nožic, je dober plezalec), se nanje spustijo in s kleščami prisesejo na kožo. Najpogostejše žrtve so psi, še posebno lovski. V kožo človeka ali psa zapičen klop ostane tamkaj različno dolgo. Ko jevelik kot grahovo zrno in tudi dovolj sit, sam odpade. Vendar razlika obstaja: če na primer odpade s psa v stanovanju, se posuši in odmrje, če pa se to zgodi na prostem, mu je omogočeno razmnoževanje.

Če imamo srečo in klopa opazimo, še preden se ta mali vampir napije krvi, ga odstranimo tako, da ga rahlo primemo za nabrekli zadek, čim bliže glavi, ga zasučemo in s sunkovitim gibom odstranimo. Pri tem pazimo, da odstranimo tudi glavo, kajti če ostane prisnana v koži, lahko pride do vnetja, srbenja ali celo ekcema. Lahko pa na mesto, kjer je klop prisnana, nakapljamo malo alkohola, s tem klopa omamimo, z oljem ali vazelinom pa ga zadušimo. Če sam ne odpade, ga lahko že po nekaj minutah zlahka odstranimo, mesto kjer je bil prisnana, pa razkužimo.

Psa lahko pred zunanjimi zajedalci zaščitite z različnimi sredstvi, razpršili in ovratnicami.

Vaš zelenjavni vrt

Klitje krompirjevih gomoljev

Od vzklitih krompirjevih gomoljev za saditev imamo večstransko korist: pridelek krompirja je veliko večji, precej zgodnejši, med kalitvijo pa odstranimo bolne gomolje, zato sadimo le zdrave plodove, kar je velikega pomena za uspešno vzgojo. Gomolji srednje velikosti klijejo od marca do aprila, ko jih sadimo. Za manjše zelenjavne vrtove lahko gomolji klijejo kar v stanovanju v zabojih iz letcev ali na žici v svetlem in topllem prostoru ob oknu. Tako najlažje opazimo okužene gomolje. Če se pojavijo beli poganjki, jih moramo odstraniti. Kratke in debele poganjke na gomoljih pustimo in poskrbimo, da se ne odlomijo, ker so nujni za razvoj rastlin. Kako kalijo gomolji? Na dno plitkega zaboja položimo debelejši sloj časopisnega papirja in ga potresemo z 2-3 cm debelim slojem zrelega komposta. Na ta sloj položimo izbrane krompirjeve gomolje drugega poleg drugega. Pri čemer je navzgor obrnjena tista stran, ki ima več očesc. Te zaboje imate lahko tik ob oknu ali v topllem in svetlem prostoru (lahko v kališču), kjer se bodo kmalu pojavile kratke klice. Ko se dovolj okrepijo, gomolje posadimo v pripravljena tla, lahko pa klijejo tudi na žici. Na koncu debelejša žice, dolge okrog 130 cm, naredite kaveljček, na drugi konec žice pa nabadajte gomolje (ne po dolžini, temveč po širini). Na drugem koncu žice naredite prav tako kaveljček in žico z gomolji, med katerimi je 1-2 cm razmaka, obesite v svetlem in topllem prostoru na močnejši žebelj. Za saditev se najpogosteje uporabljajo celi gomolji, lahko pa se sadijo tudi deli gomolja, in sicer razrežite večje gomolje z ostrim nožem na dele, od katerih bo imel vsak 2-3 dobro razvite klice. Priporočljivo je rezati le gomolje, ki so vzklili. Gomolje, težke 50-60 gramov, razrežite na dva dela po dolžini, večje pa lahko razrežete na 3-4 dele, tudi po širini. Za saditev lahko uporabite tudi vršičke velikih gomoljev, ki so vzklili, sicer pa so namenjeni za uporabo v kuhinji. Sadite le take, ki imajo več klic. Tako dosežete praviloma večji pridelek kot pri saditvi drobnih gomoljev. Vršički krompirjevih gomoljev morajo biti težki 10-12 gramov. Z zbiranjem vršičkov lahko začnete čimprej, že decembra. Poskrbite, da se na prerezanem mestu čimprej naredi večja debelejša skorja, ki bo vršičke ščitila pred izgubo vlage. Priporočljivo je, da jih za deset dni obesite v suhem prostoru, kjer je 18-20 stopinj. Posušene vršičke zatem spravite v prostor, kjer je 4-5 stopinj. Posipajte jih s tankim slojem subega peska in občasno odstranite zgornje vršičke. Pred saditvijo je vršičke priporočljivo preložiti v plitki zaboj, kjer bodo lažje vzklili. Zlagajte jih z odrezano stranjo na sloj komposta, gornjo površino pa enkrat ali dvakrat tedensko poškropite z mlčno vodo.

Saditev vzklilega krompirja

Ob saditvi vzklitega krompirja mora biti temperatura tal najmanj 7 stopinj (april). Vzklitim gomoljem pred saditvijo skrajšate vegetativno obdobje od saditve do spravila. Pred saditvijo gomoljev tla prekopljete do globine 15-20 cm in zemljo dobro razrahljajte. Naredite jamice, v katere polagate zreli kompost, nanj pa gomolje, pri čemer naj bodo klice obrnjene navzgor. Gomolje sadite 10 cm globoko z razmakom 30 cm v vrsti in jih zagrnite z zemljo. Razmak med vrsticami naj bo 60 cm. Med rastlinami morajo biti tla rahla, površina pa se ne sme zapleveliti. Ko zrastejo krompirjeva stebelca do višine 10-15 cm, vrste zagrnite z zemljo. Vzganjanje krompirja je zelo enostavno in v zelenjavnem vrtu običajno sadimo le zgodnje sorte. Vegetacijsko obdobje krompirja - od saditve do obiranja - je 10-12 tednov, pridelek pa je okrog 1 kg pri-rastlini. Krompir nima rad sosedov, kot so čebula, kumare, rdeča pesa in zelena. Sadimo ga na rahlih do srednje težkih tleh, ki morajo biti prepustna in obogatena s humusom. Gnojenje s hlevskim gnojem ugodno vpliva na povečan pridelek, ker potrebuje krompir več hranljivih snovi v tleh. Med saditvijo lahko tla pognojite tudi s posebnim mineralnim gnojivom za zelenjavne vrtove (30-40 gramov na kvadratni meter), pred zadnjim osipanjem pa mu lahko dodate še 40 gramov tega gnojila na kvadratni meter. Krompir dozoreva junija in ga lahko sproti kopljete za dnevne potrebe. Pri tem pobirajte le večje gomolje, manjše pa pustite za kasneje.

Pripravil Milan Jerše

Glasbene lestvice

NABOJLIŠI SEDEM TUJIH SKLADB NA MV

- 1. I AM OVER EL BOTE - Texas Tornados
- 2. YOU NEVER WALK ALONE - Maribou
- 3. ONE TONGUE - Hothouse Flowers
- 4. CATS IN THE CRADLE - Ugly Kid Joe
- 5. TELL ME A POEM - Papermoon
- 6. SEVEN DAYS - Sting
- 7. YOU SEXY THING - Hot Chocolate

LEDVICA SLOVENSKE ZARAVNE GLASBE

- 1. JAZ POTREBUJEM VEČ - Montrose
- 2. TISTI SITI - Aleska Godec
- 3. MICHELLE - Irena Vrčković
- 4. KOROŠE SREČE - Faraconi
- 5. POIDI MI S POTOI - Brane Drvarić
- 6. SLOVENIJA TE KLJIČE - Nov a Legija
- 7. DAJ, POVEJ MI - Don Mentony band

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. HEJA HEJA - Afi Nipič in njegovi muzikanti
- 2. VESLE DEKLICE - Ans. Vrtica
- 3. MOJA ZIDANICA - Ans. Lobjeta Slaka
- 4. PRAKO TEČE REKA - Ans. Tonija Verderberja
- 5. PRAKO PLOTA - Ans. Slavka Pluta
- 6. 50 LET IMAS - Slovenskopoporni kvintet
- 7. NATE ŠMO PONOSNI - Ans. Petra Finka

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. HEJA HEJA - Afi Nipič in njegovi muzikanti
- 2. VESLE DEKLICE - Ans. Vrtica
- 3. MOJA ZIDANICA - Ans. Lobjeta Slaka
- 4. PRAKO TEČE REKA - Ans. Tonija Verderberja
- 5. PRAKO PLOTA - Ans. Slavka Pluta
- 6. 50 LET IMAS - Slovenskopoporni kvintet
- 7. NATE ŠMO PONOSNI - Ans. Petra Finka

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

LEDVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

- 1. RAZAJNA VAS - Igor in Zlata zvoki
- 2. TO SE TI - Fantje z vseh vetrov
- 3. NAJINI SPOMINI - Irena iz Oplotnice

RADIO MV - MURSKI VAL - UKV

94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Borzni utrip - 9.30 NSTSNMV - 10.00 Poročila - 10.30 Kabaret - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Prireditve ob koncu tedna - 17.30 Alternativno - 18.00 MV-dur - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.40 Tržnica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljam vam - 10.00 Poročila - 10.40 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Glasba je življenje - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.10 Angleščina - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.10 Panonski odmevi - 8.30 Horoskop - 8.45 To bi moral biti kabaret - 9.10 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 Nedeljsko premišljevanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Evropa v enem tednu - 10.00 Poročila - 10.30 Sport - 11.15 Zgodilo se je - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Bila je nekoč - 17.30 Sport - 18.00 S kranščakom, cekron, pa z marelof - lestvica narodnozabavne glasbe - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Kost/gost dneva - 9.15 Glasbene novice - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Tema popoldneva - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Istemu za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 11.15 Borzni utrip - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodni fermi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarsčini - 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Kost/gost dneva - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 To sem jaz - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

SESTAVIL MARKO NAPAST	ČEŠKI FILMSKI REŽISER (+VESNA)	HRVŠKA MEZZOSO PRAJNISTKA (MARJANA)	RIJE JAJCECE	NEMSKI OPERNI DIRIGENT (JOSEPH)	OČE	IT. FILM. IGRALKA MILO	LJUBEZENSKI PESNIK
VRSTA MESNE OHAKE							
IZDELOVALEC RAKET							
IT. FILM. IGRALEC IN PEVEC CELENTANO							
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (PATRICIA)						DRAGO TRŠAR REKA V ROMUNJI	
TELEVIZIJA			IGLAVCI MOŠKI PEVSKI GLAS				
RIMSKA ENKA		BEL PRAŠIČ BORILNI SPORT					
NEKVALITETNI IZDELKI, IZMEČEK							HUDIČ, ŽLODEJ DRUŽINA IZDELOVALCEV GOSLI IZ CREMONI
ANGLIŠKO IME ZA VZHOD						SARAJEVO ČEŠKI SAHOVSKI TEORETIK	
AVTOMO-BILSKA OZNAKA KRANJA			POSVEČEN PROSTOR BRKATI DREL				
ČETRTA DIMENZIJA				GRŠKA CRKA NIKOLAJ TIHOV			
OBOROŽEN NAPAD NA POLITIKA							
NEKDANJI IT. PREDSEDIK (SANDRO)							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodavno: ljubica, Jarovit, uniteta, Dinara, oca, Ita, Zalec, S, Er, NASA, R, kc, LD, striga, Trojane, vokativ, os, nika.

Kupon št. 23

Glasujem za skladbo:

- tuja
- domača
- saradnozabavna

Ime prijatelja ter naslov

Iz župnijskih kronik: Kobilje (29)

Osem nevest za osem ženinov

Kobilje, ta oaza slovenstva, ima zanimivo zgodovino, ki jo je lepo opisal domačin jezuit Pavel Berden, župnijski urad pa jo je 1968. leta izdal v brošurici. Zanimivo je, da cerkev na tamkajšnjem območju omenjajo že v letu 1271, dejansko pa je Kobilje postalo samostojna župnija šele 1. januarja 1944. leta, torej pred manj kot 50 leti.

Zakaj je bilo tako?

Židov ni bil jud

Listino, ki 1271 leta posredno omenja nekdanje Kobilje, je izdal madžarski kralj Štefan V. Njegove čete so se vojskovale s Čehi in v bojih naj bi se odlikoval neki Židov iz Mileja, kraja, ki leži severovzhodno od Kobilja na Madžarskem. Naš junak je bil v obrambi gradu Parapah ranjen, dva njegova sorodnika pa celo ubita. Grad pa so le obranili. Za svojo zvestobo in junaštvo je prejel od kralja »terram castri Zaladiensis Kebele vocatam, in qua ecclesia sancti Martini esse dicitur« (zemljišče Kobilje, ki pripada Zalskemu gradu in kjer je cerkev sv. Martina). Zgodovinarji so mnenja, da Židov ni bil Žid, oziroma Jud, kajti beseda, oziroma ime izhaja v tem primeru od korena žiti, žetivi... Še zdaj imamo podobna imena, na primer Žida, Židko, Živan, Živko... Jezuit Pavel Berden domneva: »Smemo torej upravičeno sklepati, da so leta 1271 na Kobilju še živel Slovenci. Smemo tudi sklepati, da Tatari, ki so leta 1242 pustili v naših krajih in o katerih se je ohranilo ljudsko izročilo vse do danes, Kobilja niso popolnoma uničili. Izročilo sicer pravi, da so »pesjani« vse pobijali in da so se nekateri pred njimi skrili celo v konjski gnoj.«

Listina (darilna pogodba) iz leta 1338 pa pravi, da je na posestvu Kobilje »ecclesia sancti Martini lapidea est constructa« (cerkev sv. Martina, zgrajena iz kamna). Kakšna je bila, si lahko predstavljamo ob pogledih na staro turniško, soboško in martjansko cerkev, ki so iz tistega časa. Leta 1342 in 1372 so postali lastniki Kobilja lendavski grofje Banfyji (Baniči), listina iz lendavskega urbarja iz leta 1663 pa navaja: »Kobilje. Sodni okoliš Heteš. Posestvo. Last grafa Nadasy Ferenc. Nekdaj je bilo tukaj 42 četrtinskih kmetij. Zemljo imajo v najemu svobodnjaki od Sv. Jurija.« Nazadnje pa so po medsebojnem sporazumu dobili Kobilje v posest knezi Eszterhazy, ki so ga imeli do novejših časov.

Kaj je bilo s cerkvijo?

»Urbarialni zapis kmetov na posestvih grofov Banfyev iz leta 1542 navaja za naselje Kobilje (Villa Kebele) imena: Blaž Bčki, Matej Berkeš, Simon Both, Blaž Nagy... Blaž Sabo, Tomaž Santo, Blaž Varo, Martin Ivan... Tomaž Barla, Jurij Fejer, Mihael Kebele, Sebastijan Buza, Jurij Čacok... Kot kočarje (želare) navaja imena: Nikolaj Vargha, Andrej Morton, Gregor Kutj, Valentin Ščiči, Nikolaj Mihoc... Za naselje na bregu Sv. Martina so navedeni kmetje: Blaž Sabo, Mihael Nagy, Barnaba Varo... Pri popisu mlinov na Kobiljskem potoku, ki jih je bilo deset, najdemo imena, ki jih v popisu kmetov ni: Benedikt Faber, Blaž Sobor, Tomaž Soš... Če računamo, da je na bregu Sv. Martina stanovalo tudi več svobodnjakov (nemešev), potem dobimo sliko naselja. Kot opidum je imelo obzidje, znotraj njega so bili cerkev, župnišče (ki pa ga usto izročilo uporno imenuje kloster – samostan) in približno deset hiš.« je zapisal opisovalec kobiljske preteklosti. Naseljitveno območje pa je moralo biti večje, kajti Banfyev popis iz leta 1524 omenja 53 hiš. V listini iz leta 1569 pa se kobiljska naselja imenujejo z imeni: Felseá Kebele (Gornej Kobilje), Zenth Marton (Sveti Martin) in Also Kebele (Dolnje Kobilje). Tako stanje je trajalo več ali manj vse do uničenja Kobilja. Le-to naj bi izginilo v času tridesetletne vojne (1618–1648). Turki so namreč po zavzetju Kaniže napadali tudi naše kraje; požigali so hiše, odvajali žene v sužnost, otroke pa so odpeljali, da bi jih vzgojili v turške vojake janičarje. Ledinsko ime Táráktemeš spominja na pohod Turkov skozi kobiljsko dolino. Tam naj bi tudi pokopali turškega poveljnika, o čemer priča gomila. V tistem obdobju pa se je širil tudi protestantizem, zlasti kalvinizem. Prekmurški zgodovinar Jožef Kosič v Zgodbah vogrskoga kraljestva pravi, da je Betlehem Gabor, goreči pristaša kalvinske veroizpovedi, s svojimi vojaki ropal po posestvih lendavskih in lentipskih plemičev Banfyev.

ker je Kristof Banfy branil kalvinskim pridigarjem oznanjati na svojih posestvih kalvinsko vero. Prvih gotovo so kalvinci požigali nekaj hiš, vendar ustno izročilo trdi, da so Kobilje požigali in porušili Turki, in sicer vsa naselja spodaj v dolini ob potoku, porušili pa so tudi hiše in cerkev pri Sv. Martinu. Ustno izročilo pravi, da so ljudje skrili zvonove in dragocenosti cerkve v vodnjak, ki je bil znotraj obzidja. Leta 1929 je nekaj Kobiljanov iskalo ta zaklad, a našli so le človeške kosti.

Novo naselje, nova cerkev

V 18. stoletju go po končani turški nevarnosti nastali za naše kraje mirnejši in boljši časi. Za vlade Marije Terezije (1740–1780) je v gospodarstvu zavlada tako imenovani fiziokratizem, ki je naglašal, da je moč države odvisna od kmeta... Lendavski veleposestniki so želeli upustošene kraje naseliti, površine bolj obdelati, ker bi tudi sami imeli od tega večjo korist. Leta 1747 je provizor lendavskega posestva pisal predpostavljajenim, da je dal k sebi poklicati tiste, ki so se javili zaradi naselitve Kobilja. Leta 1748 (9. maja) je bila na len-

Cerkev sv. Martina v Kobilju so zgradili 1925. leta. Pred gradnjo se menda niso posvetovali z dobrovojniskim župnikom, po čemer je moč govoriti, da so bile vezi raztrpane, želja pa samostojni župniji pa velika. - Posnetek: S. S.

davskem gradu izdana Ustanovna listina, s katero je »knez svetega rimskega cesarstva Galathay Esterhazy Pavel Anton, dedni gospodar Frankljonske grašče, vitez zlatega runa, tajni in notranji svetnik vzvišene gospe madjarske kronane kraljice, plemeniti predstojnik in popolni gospodar naših posesti in gosposčin, ki ležijo v županijah Zala, Šmodj, Tolna in Baranja, dal za znanje vsem, ki se jih tiče, da je dal v najem dednim podložnikom Mihaelu Toplaku, Jurju Farkašu, Marku Jobi, Janezu Bukovcu, Petru Mateju, Štefanu Kovaču, Janezu Gerendjerju, Janezu Vargi in še drugim sonaseljencem pusto, ki se imenuje Kobilje, za 500 renških forintov...«

Izpustil sem nekatere podrobnosti. Ljudsko izročilo pravi, da so se na pustih začeli naseljevati ljudje iz bližnjih vasi: Bukovnice, Bogojine, Filovci in Strehovec. Najbrž pa tudi od drugod. So bili novonaseljenci potomci nekdanjih prebivalcev Kobilja? Pomembna je ugotovitev, da so bili predvsem Slovenci. V popisu krajev 1773 je zapisano: Kebele – pagus slavonica (Kobilje – slovenska vas). Bili pa so očitno močno navezani na bogojinsko faro, oziroma župnijo, četudi je bilo s Kobilja do tja dve uri hoda, ne pa na bližnji Dobrovnik, do katerega je pešec porabil uro in četrť; pa tudi Sv. Jurij (zdaj je na madžarski strani) jih ni premamilo, čeprav je bilo do te župnije eno uro peš hoje. Pisec kobiljske kronike jezuit Pavel Berden v zvezi s tem pravi: »Tam so bili njihovi predniki, na Bogojino jih je vezal materinski jezik. Naši predniki so hodili 91 let mimo Motvarjevca in skozi Bukovnico k maši v Bogojino. Sele, ko je prišel na svet četrti rod prvotnih naseljencev, so bili 1839. leta prefarani v župnjo Dobrovnik, kjer so ostali 99 let – do ustanovitve svoje ekspozičure leta 1938, oziroma do ustanovitve svoje fare 1944. leta.«

Leta 1752 so Kobiljani zgradili sredi vasi leseno kapelo z zvonicom. Božjo hišo so hoteli imeti v svoji vasi, hoteli so slišati »svoja« zvon, ki bi jim oznanjal jutro, poldne in večerni počitek ter jih vabili k molitvi angelovega pozdravljenja. Šest let pozneje, leta 1814, pa so si zgradili zidano cerkvico. O njej je cerkveni preglednik leta 1830 zapisal: Številno duš 449. Cerkev je zgrajena 1814. leta. Bila je zidana in blagoslovljena. Imela je le en oltar, zidan strop, dva zvonca in kor s harmonijem. Zakristije ni bilo. Prižnica je bila lesena. Učitelj je pri cerkvi-matici v Bogojini. Razume se, da dobi pšenico, denar v gotovini in rž.

Kobiljčani, oziroma njihova cerkev, niso imeli lastnega duhovnika, pač pa je tja prihajal maševat štirikrat letno bogojinski župnik, in sicer: tretjo nedeljo po veliki noči in na dneve treh svetnikov: sv. Martina, sv. Antona in sv. Roka. Po priključitvi Kobilja v župnjo Dobrovnik (1839) so dobili k omenjenim dnem še maše: božično polnočno, na dan sv. Štefana, na velikonočni in binkoštni ponedeljek ter na dan 18. decembra, ko je bilo celodnevno češčenje svetega rešnjega telesa.

Ljudje pa so si želeli večjo cerkev. Leta 1924 so se dogovorili z ljutomerskim gradbenim mojstrom Jandlom za gradnjo nove cerkve. Glavnino stare so porušili, ohranili so le zvonik. Z gradnjo so očitno zelo hiteli, saj so jo sklenili že naslednje leto. Cerkev je 1925. leta blagoslovil škofov pooblaščenec. Ni pa znano, ali je prišel v Kobilje neposredno, ali pa posredno (ob posredovanju župnije Dobrovnik), dejstvo pa je, da je župnik izjavil: Brez mene ste jo zrušili, brez mene zgradili, pa jo še brez mene posvetite! Če je bilo res tako, potem lahko tudi sklepamo, da odnosi med Kobiljem in Dobrovnikom niso bili vzorni. Taki pa so postali, ko je prišel za kaplana v Dobrovnik Ivan Zelko, ki je hodil pogosteje maševat v Kobilje, v letu 1937 pa daroval mašo že vsako drugo nedeljo, razen tega pa še ob štirih kobiljskih proščenjih. V tej zvezi je zapisal: »V tem času so okusili dobrine redne pastorizacije, se oprijeli slovenskega cerkvenega petja in v cerkev se je uvedla književna slovenska molitev. Bila je večkrat priložnost za sprejem svetih zakramentov. Ob teh dobrih duhovnega značaja... in s podarjanjem njihove zgodovinske preteklosti... je končno v njih zavestno in podzavestno dozorel sklep: imeti lastno duhovno. S tem je soglašal tudi dobrovniški župnik G. Lejko.« Za ekspozičuro na Kobilju sta se močno zavzemala takratni lendavski dekan Ivan Jerič in Jožef Klekl.

Kobiljski duhovniki in župniki

Leta 1499 omenjajo zgodovinski viri, da je bil duhovnik cerkve pri Sv. Martinu neki Jurij, 1501. leta je bil Mihael, 1512. leta se pojavlja ime Urbana... So pa seveda znana imena novjših duhovnikov in župnikov. Mariborski ordinarij dr. Ivan Jožef Tomažič, kot apostolski administrator Prekmurja, je 25. februarja 1939 določil, da se nova duhovnjija pravno uvedlavi 1. aprila 1939. Ivan Koren, rojen v Renkovcih, ki je prišel za dobrovniškega dekana na mesto Ivana Zelka, ki je zbolel, je postal prvi krajevni duhovnik v Kobilju. To se je zgodilo 1. oktobra 1938, ko so mu pripravili na Kobilju svečan sprejem. Ivan Koren je bil ekspozičur na Kobilju do poletja 1941, ko so ga premestili v Olad pri Sombotelu. Na njegovo mesto pa je prišel Jožef Škrapič, po rodu gradiščan-ski Hrvat. Verniki so zgradili svojemu duhovniku lepo župnišče. Sombotelški škof dr. Jožef Grász naj bi bil navdušen nad verniki, ko so tako zavzeli, da je z listino z 31. oktobra 1943 povzdignil duhovnijo v samostojno župnjo sv. Martina, in sicer s 1. aprilom 1944. Vanjo je vključil še Motvarjevce. Župnik Škrapič se je po vojni vrnil na Gradišče, na njegovo mesto pa je prišel Mihael Jerič iz Dokležovja, ki je bil kobiljski župnik do 1. aprila 1964. leta, ko je iz zdravstvenih razlogov zapustil. Za čas treh mesecev je nato »vskočil« Štefan Bakan, dotodaj župnik in dekan na Cankovi. Nov redni župnik Janez Šošterec s Krajne pa je prišel 1. maja 1964. leta in ostal do konca septembra 1967. ko je odšel za župnika v Dolence. 1. oktobra 1967 je

prevzel kobiljsko župnijo Franc Halas, rojen v Črenšovcih, ki je še sedaj tamkajšnji dušni pastir.

Množična poroka

Vsi kobiljski duhovniki so si prizadevali za ustrezno versko, moralno in ter siceršnje življenje svojih ljudi. 27. julija 1901. leta je bila na Kobilju množična poroka. Tega dne se je kar 8 kobiljskih deklet poročilo z 8 fanti, ki so prišli v Kobilje – podobno kot se množica drugih – sekati drevje. Franc Kristof se je poročil s Terezijo Ferenc, Mihael Kogolek si je vzela Uršulo Ferencek, Matija Cirk se je oženil z Uršo Ferencek, Franc Juvan si je izbral Terezijo Horvat, Ivan Metelko je popejpal pred oltar Uršulo Horvat, Matija Zalar je objubil zvestobo Rozi Korosec, Mohor Ufjančič si je izbral Suzano Bukovec, Gregor Mohor pa je bil ženini Nane Bukovec. Nekaj teh parov je že imelo nezakonske otroke. Zdaj seveda ni tolikšnega števila ženinov in nevest, saj, kot mi je povedal župnik Halas, so imeli lani le 8 porok, do konca maja letošnjega leta pa le 2. Lani je krstil 8 otrok, letos pa komaj 1; lani je

bilo v celem letu 9 pogrebv, v tem letu, čeprav je poteklo le pet mesecev, pa je k večjemu počitku spremil že 8 ljudi.

G. župnik Franc Halas mi je bil prijeten sogovornik. Nekaj pridobitev v času njegovega delovanja! Nove elektronske orgle, 8 vitražev (barvnih oken) s podobami svetih: Cirila in Metoda, Frančiška Asiškega, Slomska, Janeza Evangelista, Eve Krške, Avgustina in Ladislava. Temeljito so obnovili ostriše, notranjost in zunanost cerkve, v kateri je vse novo, razen oltarja sv. Martina. Nov je tudi daritveni oltar, obrnjen proti ljudstvu. 1968. leta, ko so praznovali 25-letnico župnije, ga je posvetil mariborski škof Vekoslav Grmič.

V cerkvi je nov velik luster, nov križev pot je naslikal Geza Kocou... 30. avgusta 1992 je mariborski škof Franc Kramberger posvetil na hribu Sv. Martin, kjer je stala cerkev že v 12. stoletju, lepo kapelico Marije kraljice miru, za katero je izdelal načrte Jože Kovač, poslikal pa jo je akademski slikar Štefan Hauko... Letos so vgradili na temelje župnijske cerkve v Kobilju izolacijske plošče. Delo je bilo zahvalno, saj je mojster Horvat s sodelavci pred tem s posebno žago vo-

doravno izrezal reže. Zdaj so verski obredi ne le v matični cerkvi, ampak tudi v kapelici na Sv. Martinu, in sicer v nedeljo po veliki noči, avgusta po godu sv. Roka. V nedeljo po 22. avgustu, ko je praznik Kraljice miru... Župnja s Kobilja pa občasno mašuje tudi v Motvarjevcih, kjer je ekumenski kapela, saj so tam ob katoliškem, ki so v manjšini, še pripadniki katovinske veroizpovedi. Večkrat je obred skupen. Sploh pa je b. Halas lahko še kar ponosen na svoj vernike, saj se jih nedeljske božje službe udeležuje več kot 60 obiskov, k verouku pa prihajajo šolarji. Očitno je vzpostavilo stike s svojimi verniki, in sicer, takega mnenja sem podpisano, zato, ker se ne zapira v župnijo, ampak je nenehno med ljudmi, tudi med gasilci, katerim v poldrugo leto celo predstavlja Rad ima rože, skrbi za vrtno prebere 50 knjig, veče je tudi priča, ko je ob mojem obisku njega zaigral.

Gospod župnik pa rad v roke tudi koso. Skratka: človek v ljudstvu – za ljudstvo. Poveča tudi na »svoje« novomašne, nezna Ferencek s Kobilja, ki je postal 5. julija 1987. leta, to pa je 40 let potem, ko je bil njegov novomašnik (avgusta 1947) Pavel Berden. Pred njim je bil novomašnik Kalman Kisilak, ki je pozneje odšel v Argentino, na renkovci novi maši naj bi se okrog 4.000 ljudi.

STEFAN SOBČAN

JANEZ BALAZIČ

Johannes Aquila

38

Slednji prizor, namreč Smrt sv. Martina, kaže tudi na zanimive novice, ki so v delavnico Janeza Akvile zašle z njegovim prvim sodelavcem, mojstrom martjanskih apostolov. Te se ne kažejo zgolj v že orisani kompozicijski shemi, tamveč v obdelavi likov. Slikar je namreč operiral z značilno risbo, ki je na prvi pogled celo nekoliko groba, zato pa v učinku mnogo bolj ekspresivna. Za mojstra martjanskih apostolov je povedno, da je slikal sicer na freskni, se pravi sveži omet, vendar pa je figure potlej še dodatno obdelal z lazurnimi nanosi. V tem se oddaljuje od mojstra Janeza Akvile in njegove sklenjene, plastično ujete modelacije.

Martjanec, župnik Erazem in apostola na prezbiterijski steni, Mojster martjanskih apostolov po letu 1392

Liki mojstra martjanskih apostolov v držo lahne S-linije, psihološki učinek obraznih tipov, ki se nagibajo k ekspresiji, približujejo slikarja struji evropske umetnosti zadnje četrtine 14. stoletja, smeri t.i. mehkega sloga. V genezi izraza našega slikarja stoji seveda tudi t.i. gotski prostorsko-plastični slog, ki mu je pripadal sam mojster Akvila, predvsem pa prvine stila Mojstra trebonskega oltarja (Praga, Narodna galerija, ok.1385-90). V tem mislim predvsem na neko ožjo slikarsko smer mehkega sloga, ki se je potlej vplivno razširila čez srednjeevropski kulturni prostor, v Martjanec pa z delom Mojstra martjanskih apostolov doživela ustrezno kakovostno različico.

Pri tem velja opomniti tudi na znamenite iluminirane rokopise, v šestih knjigah zasnovano Biblijo Venceslava IV., legitimnega naslednika cesarja Karla IV. Luksemburžana, vrhunski dosežek rokopisnega slikarstva v času po letu 1385 (Dunaj, Nacionalna biblioteka, dat. po letu 1390). Čeprav so sodelovali pri nastanku Biblije Venceslava IV. številni iluminatorji, se zdi, da je na Mojstra martjanskih apostolov napravil poseben vtis neki iluminator Frana, ustvarjalec, ki je po slikarskih prvinah skorajda identičen z martjanskim slikarjem. Prav presenetljivo je, kako blizu sta si po izrazu.

Ob klečečem Erazmu stoji prvi apostol, mož krajših sivih las z brado, ki z roko kaže na kodeks, ki ga drži z levice. Njegova celotna postava v rahli S-liniji. Spodaj je oblečen v opečno, nog segajočo tuniko, čeznjo pa je ogrnen s plavratom spetim plaščem svetlo rjavih odtenkov. Vleto podložena draperija plašča je poslikana z zamorim vzorcem, blago pa se izraziteje pokaže v pasu, kjer sta se napravili dve močnejši uskokani

Tako lahko opažamo skorajda istovetne poteze, npr. med liki revežev v prizoru Smrti sv. Martina in sceno mojstra Frane v Vencljevi bibliji, številne primerjave pa se kažejo tudi v drugih prizorih, še zlasti pri upodobitvah Pavla Puščavnika in Leva pri vodi na notranji slavoločni steni. To kajpak dviguje vrednost Mojstru martjanskih apostolov, saj ni med novim praškim slogom in stilno naravnostjo, ki jo v Martjanec zastopa Mojster martjanskih apostolov, pravzaprav nobenih bistvenih razlik.

Drugi apostol, sv. Jernej s knjigo oz. kodeksom v levem naročju in z nožem, ki ga drži z desno, predstavlja značilen lik, naslikan v duhu mehkega internacionalnega gotskega sloga. Telo apostola je naslikano v S-krivulji in se v pasu pretrga s plavratom, ki ga karakterizirajo rjavimi vzorci. V obrazu, ki ga karakterizirajo rjavirjavni lasje in brada, se nova formalna narava prav lepo manifestira tudi v potekih podoba. Ustnic. Tu ne gre več za ujetje tistega, ki izraza, kot ga kažejo liki Janeza Puščavnika in Leva pri vodi, morda celo ekspresivnejši obrabi, čila apostola Jerneja, karirana in s srednjeveškem poslikana dolga tunika ter vijolični. Dekoriran plašč, se lepo prilegata pasu, dasiravno pri njem ne opažamo, več tihkega v plastičnega gubanja draperije kot npr. v Turnišču.

(Nadaljevaj)

kronika

Sporočilo za javnost

Ministrstvo za notranje zadeve svetuje državljanom Republike Slovenije, ki si še niso uspeli priskrbeti novega slovenskega potnega lista, da to storijo čimprej; 26.6.1993 bodo namreč prenehali veljati stari (rdeči) potni listi, izdani v Republiki Sloveniji.

Tak potni list ima tudi veliko tujcev, državljanov drugih republik nekdanje SFRJ, ki so po prejšnjih predpisih prebivali v Sloveniji ali so imeli pri nas status tujca. Po 25.6.1993 potnega lista ne bodo mogli več uporabljati za prehajanje državne meje, še več: neveljavna bodo tudi vsa dovoljenja (začasno ali stalno bivanje) in vizumi (delovni, tranzitni, poslovni) v potnih listih.

Zato tem tujcem svetujemo, da storijo vse potrebno in si pravočasno priskrbijo potni list države, katere državljanin so. Le tako se bodo izognili neprijetnim posledicam pri prehajanju državne meje ali urejanju statusnih zadev.

Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije je o tem obvestilo vse države, pri tem pa poudarja, da organi za notranje zadeve ne bodo priznavali listin mednarodno nepriznanih držav (Zvezne republike Jugoslavije, krajin, Hrvaške zajednice Bosne in Hercegovine...)

Gasilci praznujejo

Preteklo je 100 let, odkar so v Stroči vasi ustanovili gasilsko društvo. Osrednja slovesnost bo v nedeljo, 13. junija, ko se bodo gasilci zbrali pri maši, nato pa položili temeljni kamen za novo gasilsko hišo. Ob 14. uri bo proslava, na kateri bo govoril poveljnik gasilskega štaba civilne zaštite Miran Bogataj. Praznovanje gasilskega stoletja se bo začelo pravzaprav že danes, v četrtek, 10. junija, ko bo gasilci v sodelovanju z nogometnim društvom iz Stroče vasi na nogometnem igrišču postavili kamen temeljni za novo gasilsko hišo. Hiša bo površena v soboti pa kresovanje. Gasilsko društvo iz Stroče vasi ima 95 članov; dom, ki ga nameravajo zgraditi blizu osnovne šole, bo meril 8 krat 14 metrov.

D. K.

Skladivom po glavi

V sredo, 1. junija, sta se v Kurinčah sprla 37-letni Anton M. in 70 let star Bogomir L. Ta naj bi med prepričnim sodelovanjem iztrgal iz rok in udaril Bogomira L. in najprej po glavi, nato pa odpeljal v bolnico.

Poskodovali v bolnico, da bi se odprl pri pregledu. Poškodbo so odprli v bolnici, da bi se odprl pri pregledu. Poškodbo so odprli v bolnici, da bi se odprl pri pregledu.

prvega hotel prehiteli). Stefan F. je dobil pri trčenju hude telesne poškodbe.

Težka nesreča pri Muri

V soboto, 5. junija, se je zgodila huda prometna nesreča zunaj Srednje Bistrice pri Muri (gostišče Kantina). Preded osebnim avtomobilom Štefana L. s Spodnjega Kamenščaka, ki naj bi vozil z neprimerno hitrostjo, peljal pa se je proti Razkrižju, je nenadoma stekel pešec Jožef R. s Stare Nove vasi, ki je hotel čez cesto. Posledice neprevidnosti pešca, za katerega se mnogi sprašujejo, čemu se je zadrževal v samotnem kraju ob glavni cesti in tako daleč od zdoma, so hude. Zdravijo ga v soboški bolnišnici.

Odkrili 150 nabojev

Gornjeradgoski cariniki so med pregledom osebnega avtomobila, s katerim se je pripeljal iz Avstrije hrvaški državljan N. N., našli 150 nabojev za malokalibrsko puško. Strelivo so zasegli, tihotapcu pa je carinski sodnik za prekrške izrekel denarno kazen.

Odkar so prijeli vlomilca, o katerem smo pisali v prejšnji številki, je nekam mirno. To pa žal ne pomeni, da smo poslednjemu brez skrbi za svoje premoženje. Zgled za to so vlomi

Huda nesreča motorista

Prezadnji terek se je zgodila na regionalni cesti Lendava-Dobrovnik huda prometna nesreča. Stefan F. iz Lendave se je peljal z motornim kolesom mimo skoki Mostje. Vozil je na zadnji v skupini petih kolesarjev. V desnem preglednem ovinku je prehitel neki avtomobil, vendar se ni vrnil na svoj vozni trak, ampak je hotel prehiteti še en avtomobil. Stefan F. je trčil v levi kolesi. V tem hipu pa se je iz nenasprotni smeri pripeljal avtobus, ki ga je odbil v motorista Tilka S. iz Lendave (tega je kot

... V okviru obnove magistralne ceste skozi Gornjo Pomurje so potekala najobsežnejša dela pri ureditvi križišča blizu cerkve, kjer se na magistralo stekajo ceste s Šlebingerjevega brega ter iz Majstrave ulice, ki vodi proti Prehodu. Ker so križišče razširili v breg, so morali zgraditi deset metrov podpornih zidov, odstranili pa so tudi več starih zidov. V ta del ceste razširjen in pregled večji, nesreče ne bodo. Fotografije: Š. S.

na dobrovniškem območju. Vlomiljeno je namreč bilo v koči lovske družine Kobilje in gozdne uprave Dobrovnik ter v počitniško hišico Jožeta T. v Dobrovniških goricah. Iz koč je storilec odnesel v glavnem hrano, iz počitniške hišice pa zračno puško in tranzistor.

Vlomilci pa »operirajo« tudi v radgonski občini. V prvih dneh junija so iz počitniške hišice v Kraljevcih, katere lastnik je Ivana P., izginili brivski aparat in drugi predmeti, tako da je škoda za 18.000 tolarjev.

Vlomilec tudi v Hrastovcu

Nezanelec je obiskal počitniško hišico v Hrastovcu v lenarški občini, katere lastnica je M. Š. iz Maribora. Pobral je razne tehnične predmete in povzročil za 700.000 tolarjev škodo. Domnevajo, da je isti vlomilec skušal priti še v počitniško hišico F. Š., vendar jo je popihal prej, preden so ga odkrili.

Padla s podstrešja

45-letni Franc Ješovnik iz Komarnice v ormoški občini je spravljal seno na gospodarsko poslopje. Pri delu pa ni bil dovolj previden, sicer se ne bi zgodila nesreča: z višine dveh metrov je padel na betonska tla in se hudo poškodoval.

Nekaj dni pred to nesrečo pa se je hudo poškodoval 72-letni Ivan Petek iz Osluševec. Hodil je namreč po podstrešju gospodarskega poslopja in hotel prestopiti razpoko v stropu, široko dober meter. Žal mu je spodsrdnilo in je padel na tla v predprostor in se hudo ranil.

Odkrili »bombaše«

Delavcem kriminalistične službe in lendavskim policistom je uspelo izslediti osumljenca in pojasniti vrsto eksplozivnih ročnih bomb na območju lendavske občine. Predzadnji sredo, 2. junija, so odvzeli prostost 40-letnima Jožetu H. in Ladislavu K. iz iz Lendave. Privedli so ju k preiskovalnemu sodniku, ki je zoper njiju odredil pripor.

Jožef H. je utemeljeno osumljen stotitve kaznivega

dejanja nedovoljene posesti orožja ali razstreliv. V letošnjem letu naj bi namreč pretihotapil s Hrvaške v Slovenijo več ročnih bomb in pištol. Nekaj bomb je odvrget sam, in sicer 3. marca na avtobusnem postajališču v Dolgi vasi, z eno bombo pa je 22. maja ob poskusu samomora ogrožal varnost več občanov. Tri bombe pa naj bi skupaj s prijateljem odvrget v vinogradu Štefana G. v Dolgovaških Goricah. Eno od bomb pa je izročil Ladislavu K., ki jo je potem 15. aprila v zgodnjih jutranjih urah odvrget v hodnik ob Partizanski ulici. Le-ta je s tem storil kaznivno dejanje splošne nevarnosti. Jožef H. pa naj bi eno bombo izročil še Štefanu G. iz Dolge vasi, ki jo je 1. maja aktiviral in tako storil samomor.

Jožef H. naj bi ročne bombe in drugo orožje nabavljal na Hrvaškem. V preiskavi je namreč povedal, da je te reči mogoče dobiti od prodajalcev, ki se zadržujejo v raznih lokalih, za 5 mark po kosu.

Smrt pri delovnem stroju

Noč s petka na soboto je bila tragična za 31-letnega Josipa R. s Hrvaškega, ki je bil zaposlen pri zasebnem podjetju Kovinoplastika v Čentibi. 5. junija je ob 22. uri začel delati v nočni izmeni v delavnici, v kateri je delal že nekaj let. Delal je pri stroju za pihanje plastike, ki deluje šele deset dni. Naslednjega dne ob pol šestih zjutraj je odprl levo krilo vrta stroja in vanj potisnil glavo. Verjetno je hotel pogledati, kako je z orodjem v njem. Varnostno stikalo na vratih, ki pri odpiranju stroj avtomatično izključuje, je bilo izključeno ali pa pokvarjeno, to še raziskujejo. Orodji v stroju se med delom približata na razdaljo 12,5 centimetra. Ker se stroj ni ustavil, sta orodji delavcu Josipu R. stisnili glavo. Nezavestnega je našel sodelavec in poklical zdravniško pomoč, vendar je ponesrečeni umrl v zdravniških rokah. Smrt je bila posledica preloma lobanjskega dna in možganskih krvavitev. Ponesrečeni je sicer imel vse preizkuse iz varstva pri delu.

Nova uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju

Premoženje že za neprevidnost

Vlada Republike Slovenije je skladno s svojimi zakonskimi pooblastili izdala Uredbo o varstvu pred požarom v naravnem okolju, ki bo začela veljati 13. junija.

Uredba določa, da morajo vsi, ki kaj kurijo, sežigajo ali uporabljajo odprti ogenj v naravi, urediti kurišče, ki mora biti obdano z negorljivim materialom, prostor okoli kurišča pa mora biti očiščen vseh gorljivih snovi najmanj v razdalji 10 metrov.

Prav tako uredba določa, da mora biti kurišče oddaljeno od dreves najmanj 10 metrov, od gozda pa 50 metrov. Ves čas kurjenja mora nekdo kurišče nadzorovati, na kuriščih v naravi pa je prepovedano sežigati gorljive tekočine ali materiale, ki pri gorenju katerih nastajajo močan dim ali strupeni plini. Po končanem kurjenju je treba pogasiti ogenj in žerjavico ter kurišče pokriti z negorljivim materialom.

Prav tako uredba določa, da je treba ob zmernem vetru, ki piha 6 metrov na sekundo ali več, prenehati kuriti in prižigati odprti ogenj v naravi.

Uredba posebej določa, da je v sušnih obdobjih prepovedano kuriti, sežigati ali uporabljati odprti ogenj v naravi ter puščati ali odmetavati goreče ali druge predmete ali snovi, ki lahko povzročijo požar.

Uredba prepoveduje tudi sežiganje sečnih ostankov v gozdu (razen kadar gre za zatiranje lubadarja), kurjenje v grmiščih in nasadih, kurjenje kmetijskih ostankov na kmetijskih zemljiščih, če ni mogoče urediti kurišča ter zažiganje nepokošenih travnikov in ledin med kmetijskimi zemljišči in kjer lahko ogenj ogrozi gozd.

Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju določa tudi, kako poteka opazovanje in obveščanje o nevarnosti požara v naravi. Pri tem morajo sodelovati gozdarska, kmetijska in požarna inšpekcija ter policija. Posebno pozornost nadzor je predviden ob suši na območjih, ki so razglašena za ogrožena.

Za kršilce so predvidene visoke kazni. Pravne osebe ali posamezniki, ki se bodo prekršili zoper uredbo, ki jo je podpisal predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek, bodo morali plačati visoke kazni. Z najmanj 250 tisoč (!) tolarji kazni bodo kaznovane pravne osebe ali posamezniki, ki bodo storili prekršek pri samostojnem opravljanju dejavnosti, če bodo v naravi uporabljali odprti ogenj v nasprotju z določili uredbe. S 25 tisoč tolarji pa bo za te prekrške kaznovana odgovorna oseba pravne osebe.

Z denarno kaznijo 10 tisoč tolarjev, ki se bo izterjala na kraju samem, pa bo kaznovan posameznik, ki bi v naravi kuril v nasprotju z določili uredbe. Denarno kazen za prekršek bo izterjal na kraju samem gozdarski, kmetijski ali požarni inšpektor ali pa policist, ki bo neprevidnega kurilca ognja zalotil pri delu.

T. KŠELA

Lendava

Kam gre gasilski tolar?

V lendavski občini naj bi letos zbrali 12,3 milijona tolarjev, večino pa zagotavlja občinski proračun. Za izvajanje programa požarnega varstva skrbi 37 teritorialnih gasilskih društev od dveh industrijskih društvih in poklicni enoti Nafte.

Prostovoljna gasilska društva so kategorizirana v skladu s požarno ogroženostjo kraja in se po tem načelu tudi opremljajo. S tako razporeditvijo je zagotovljena minimalna požarna varnost, vendar bo ponekod potrebno posodobiti opremo. Ker pa so za dobro požarno varnost potrebni tudi dobri kadri, bodo letos v občini opravili dodatno izobraževanje za 550 članov ter 76 članov za vodilne kadre v društvih. Financiranje gasilskih društev oziroma njihovih programov pa obsega zagotavljanje možnosti za shrambo opreme, vodo za gašenje (bazeni, vodnjaki, hidranti...) in dopolnjevanje opreme (osebna zaščitna sredstva, specializirane delovne obleke, sredstva za zveze) in voznega parka. Letos bo več gasilskih društev v občini praznovalo 70-letnico delovanja, še posebej pa velja omeniti 120-letnico gasilskega društva v Lendavi. Sredstva za gasilstvo bodo letos, čeprav skromnejša, koristno naložena.

JANI D.

Sindikatale Pomurja in pomurski aktiv Društva novinarjev Slovenije sta na seji 4. junija 1993 spregovorila o razmerah na področju informiranja madžarske narodnostne skupnosti. Člani obeh organizacij so sprejeli

IZJAVA ZA JAVNOST

Strinjamo se, da je pravica madžarske narodnosti na območju Pomurja do informiranja njihova ustavna pravica. Zavedamo pa se, da imajo pravico do ustrezne, kakovostne in politično neobremenjene informacije. Ob dogodkih zadnjih mesecev pa obstaja možnost, da pride do politično vodene in nadzirane informacije. To pa člani obeh organizacij najbolj skrbi.

Način, kako so se začeli postavljati temelji prihodnjega Javnega zavoda za informiranje madžarske narodnostne skupnosti, je doslej prinesel med člane kolektiva Podjetja za informiranje, pa tudi med Slovence in Madžare nesirpnosti, za nekatere novinarje pa tudi vprašanje njihove nadaljnje zaposlitve.

Sindikatale in Društvo novinarjev Slovenije ter obe območni organizaciji zato odločno obsojata vsakršno spodbujanje in vnašanje razdora med madžarsko narodnostno skupnost in Slovence.

Predvsem sindikatale Pomurja (tudi ob pomoči Sindikatale novinarjev Slovenije) bo skrbno bedel nad spoštovanjem kolektivne pogodbe za poklicne novinarje, in da bodo vsi do sedaj zaposleni poklicni novinarji, člani Sindikatale, zaposleni pri novem delodajalcu. Še posebno skrb bomo namenili spremljanju uresničevanja Kodeksa novinarjev Slovenije in drugih predpisov, ki zagotavljajo novinarsko svobodo in politično neodvisno informacijo.

Sindikatale novinarjev Pomurja Pomurski aktiv Društva novinarjev Slovenije

Odbojarski komentar

Beltinci in Pomurje v drugi državni ligi

Pomurske odbojarske ekipe so bile v minulem državnem prvenstvu najbolj množično zastopane doslej ter tudi igrale pomembno vlogo v tekmovanju. V prvi državni ligi so prvič tekmovali odbojkarji Vigrosa Pomurja iz Murske Sobote, v drugi državni ligi so nastopali odbojkarji Ljutomera, v tretji državni moški ligi so igrali Beltinci, Radenci, Pomurje II iz Murske Sobote in Cven, v tretji državni ženski ligi pa Pomurje - Pomurske mlekarne iz Murske Sobote, Ljutomer, Cven in Puconci.

Odbojkarji Vigrosa Pomurja so tekmovalje v prvi državni ligi sklenili na šestem mestu, po končnici prvenstva, v kateri je sodelovala tudi ekipa mariborske Vilede, ki je postala novi državni prvak, pa so Sobočani zasedli sedmo mesto. Taka uvrstitev je bila bolj ali manj pričakovana, brez spodrsaljcev z Bledom in Kamnikom pa bi lahko bila tudi boljša. Sicer pa je to lep uspeh, zlasti še, ker so se v klubu zaradi nediscipline med tekmoval-

njem odpovedali igralcema Josipoviču in Mašiču. Tako sta imela trener Jure Čopi in pomočnik Andrej Šiftar na voljo le domače igralce. Kljub temu pa sta uspešno ustvarili homogeno ekipo, v kateri so se uveljavili tudi mladi igralci. Vsekakor pa si po besedah tehničnega vodje in direktorja slovenske moške odbojarske reprezentance Borisa Cipota od ekipe več obetajo v novi tekmovalni sezoni, ker računajo na nekatere okrepitve, vendar o imenih tokrat še nečemo govoriti, saj bo prestopni rok odbojkarjev šele v zadnjem tednu junija. Z vadbo Sobočani po končanem prvenstvu niso prenehali, vadijo pa z manjšo intenzivnostjo, saj jih čaka še pokalno tekmovanje. V drugi državni ligi so odbojkarji Ljutomera brez večjih težav zasedli prvo mesto in se uvrstili v prvo državno ligo, kjer bodo delali družbo ekipi Vigrosa Pomurja. O uspehu Ljutomerčanov smo že poročali.

V tretji državni moški ligi so prijetno presenetili odboj-

Odbojkarji Vigrosa Pomurja iz Murske Sobote - člani prve državne lige. Stojijo od leve: Alojz Kerec, Dani Vnuk, Bogdan Marič, Danijel Poredoš, Stane Gobec, Robi Poredoš in Mitja Belec; čepijo: Bogdan Novak, Igor Prša, Roman Ratkai in Darko Žalik, manjkata trenerja Jurij Čopi in Andrej Šiftar.

karji Beltinec, saj so kot novinec zasedli prvo mesto in se uvrstili v drugo državno ligo. To je lep uspeh mlade ekipe, v kateri se je posebej odlikoval Borut Prelog, uspešno pa jo je vodil igralec Janko Hochsteter. Beltinčani so kljub nekaterim spodrsljajem prikazali najboljšo igro, tako da je njihov uspeh zaslužen. Z nekaterimi okrepitvami in strokovno pomočjo izkušenega Ludvika Janže imajo Beltinčani lepe možnosti, da se obdržijo v drugoligaški konkurenci. Uspešno so tekmovali tudi Radenci, ki so zasedli tretje mesto in za las zgrešili najvišji naslov, saj za prvima dvema ekipama zao-stajajo le za dve točki. Ekipa Radenec, ki jo vodi igralec Primož Starčič, pa ima lepe možnosti, da osvoji naslov prvaka v prihodnji tekmovalni sezoni. Druga ekipa Pomurja, v kateri se pod strokovnim vodstvom Ivana Hochsteterja kalijo mladi igralci, je zasedla sedmo mesto, s čimer so v klubu zadovoljni. Zlasti še, ker imajo v svojih vrstah državnega mladinskega reprezentanta Alojza Kereca in državnega kadetskega reprezentanta Igorja Pršo, ki sta že zaigrala v prvi ekipi Vigrosa Pomurja. Odbojkarji Cvena so bili za-

radi nerednega tekmovanja po jesenskem delu izključeni iz tekmovanja.

Lep uspeh je dosegla tudi ženska ekipa Pomurja - Pomurskih mlekar iz Murske Sobote, ki je v tretji državni ligi zasedla drugo mesto za ekipo mariborske Palome Branika. Ker pa Mariborčani že imajo drugo ekipo v drugi državni ligi, so se v višji tekmovalni razred - drugo državno ligo - uvrstile Sobočanke. V ekipi Pomurja, ki jo strokovno vodita trener Branko Mesarič in njegov pomočnik Robi Gruškovnjak, imajo tudi kadetsko reprezentantko Slovenije Petro Štebinger, ki bo sodelovala na kvalifikacijah za svetovno prvenstvo, ki bo konec tega meseca. Strokovni štab: Laci Kepe, Janez Žalik in Tine Cipot, ki uspešno dela tudi z mlajšimi deklicami, ima v svojih vrstah tudi državni reprezentantki Petro Mörce in Blanko Denko. Od preostalih pomurskih ekip v tretji ženski državni ligi so se najboljše uvrstile Ljutomerčanke, ki so zasedle peto mesto. Ekipa Cvena je bila osma, medtem ko se je morala ekipa Puconec zaradi nerednega nastopanja posloviti od tekmovanja.

FERI MAUČEC

Odbojkarji Beltinec - prvaki v tretji državni ligi. Stojijo od leve: Vulje, Strniša, Čeh in Prelog; čepijo: Goršak, Lenarčič, Hochsteter in Janža.

Kolesarski klub Tropovci

Obetavni rezultati mladih kolesarjev

Mladi kolesarji iz Apač in Tropovec, združeni v Kolesarskem klubu Tropovci, že nekaj mesecev pridno vadijo po pomurskih cestah. Kljub težkim razmeram za kolesarski šport pri nas so si v klubu, ki ga vodijo Tomaž Škraban (predsednik), Stefan Titan (tajnik), Zvonc Bevč (vodja sekcije v Apačah) in trener Dalivoj Titan, smelo začrtali naloge, ki jih tudi uspešno uresničujejo. Prvi letošnji rezultati, ki jih dosegajo tropovski in apaški kolesarji, so spodbudni. Ne gre pa tudi brez neveselosti. Letos so veliko pričakovali od Bernarda Omarja, ki je v mladinski konkurenci zasedel deveto mesto in prešel v najelitnejšo skupno članov. Klub mu je kupil kolo, vredno več kot 2.500 DEM, in omogočil za naše razmere optimalne možnosti za priprave. Žal pa je moral zaradi poškodbe roke dva meseca počivati in zanj je letošnja tekmovalna sezona končana. Najuspešnejši mladi kolesar lanske sezone med starejšimi dečki Tomaž Hlanc, ki je bil po točkovanju za pokal Frutabelle uvrščen na osmo mesto, je letos prešel med mlajše mladince, kjer je delo veliko zahtevnejše in konkurenca veliko močnejša. Vsekakor gre za obetavnega kolesarja, ki sodi v prvo tretjino slovenskih tekmovalcev, dober rezultat pa je pokazal tudi na nedavni dirki v Apačah, kjer je zasedel peto mesto. Od njega pa lahko pričakujemo vrhunske rezultate šele v naslednji tekmovalni sezoni. Najštevilčnejša in najkakovostnejša je skupina mlajših in starejših dečkov, ki dosegajo zelo dobre rezultate. Med njimi najbolj izstopa začetnik Davornja Peternelj, ki se je z osmega mesta v Podturnu in Urhu pri Ljubljani povzpela na četrto mesto v Mariboru ter zasedel odlično drugo mesto na tekmi v Bršljinu in v Apačah. Največje presenečenje pa je pripravil na prvi letošnji dirki v Podturnu Goran Jagetič, ki je na gorski etapi na kronometer celo zmagal in oblekel majico vodečega za pokal Frutabelle. Izkazal pa se je še s tretjim mestom v Mariboru in četrtem v Apačah. Med mlajšimi dečki pa je še nekaj tekmovalcev, ki se vedno bolj uveljavljajo. Najštevilčnejša kategorija kolesarjev na slovenskih cestah so letos starejši dečki, saj jih običajno starta okrog 90. Med njimi se uveljavljajo tudi pomurski kolesarji. Še posebej velja omeniti Gregorja Djura, ki je v odličnem finišu na dirki v Ljubljani med stotimi kolesarji za las zgrešil tretje mesto. Dobro družbo mu dela Primož Kavčič, ki sodi med prvih deset tekmovalcev v Sloveniji. Nekoliko v ozadju se še vozi Zlatko Erjavec, ki mora najti največje samega sebe. Sicer pa so v KK Tropovci zadovoljni z doseženimi rezultati, zlasti še ker je v Sloveniji opaziti profesionalizacijo v kolesarstvu. Na prvi letošnji kolesarski dirki v Pomurju, ki je bila v Apačah, se je zbralo nad 50 kolesarjev v treh kategorijah, kar je razveseljivo. Naslednja večja kolesarska prireditev, ki jo bo organiziral KK Tropovci, bo tretji kolesarski maraton Ajda pod pokroviteljstvom Zdravilišča Moravske Toplice - hotel Ajda (27. junija). Rekreativci bodo lahko izbirali med malim, 40 km. in velikim maratonskim tekom, 110 km. Sicer pa bo potekala proga za velik maratonski tek po lepem Gorjškem in bo tudi precej zahtevna. Organizatorji pričakujejo, da se bo kolesarskega maratona udeležilo veliko kolesarjev iz Slovenije in Avstrije.

FERI MAUČEC

Ob praznovanju 20-letnice ustanovitve Društva holnikov z multiplo sklerozo Slovenije so na športnih tekmovanjih dosegli lep uspeh tekmovalci pomurskega društva. Od leve proti desni: Milan Brenčič - tretji v plavanju na 50m, Gustika Horvat - druga v plavanju na 25m in Milan Koren - tretji v šahu. (F. Matko)

Košarka

Prvo mesto gostiteljem

Košarkarski klub Sobota - veterani je pripravil prvi mednarodni košarkarski turnir veteranov. Sodelovalo je šest ekip. Sklepní rezultati: Žicer : Nagykanizsa 49:40, Lindau : Koroška 44:33 in Sobota : IPC Sebeborci 55:35. Vrstni red: 1. Sobota, 2. IPC Sebeborci, 3. Lindau (Lendava), 4. Koroška, 5. Žicer (Ljubljana), 6. Nagykanizsa (Madžarska).

Dva poraza Pomurja

V tekmovanju slovenske košarkarske lige za mladinke je ekipa Ivec Vetrok iz Maribora premagala Pomurje iz Murske Sobote s 66:39. Najboljše strelke pri Pomurju: Ivančič 18, Kar 7 ter Lang in Mate po 5. V tekmovanju slovenske košarkarske lige za starejše deklice je Ivec Vetrok iz Maribora premagal Pomurje iz Murske Sobote z 48:41. Najboljše strelke: Horvat 15, Ori 10 in Škoberne 6. (Z.T.)

Zmaga Pomurja

V tekmovanju druge slovenske mladinske košarkarske lige je Pomurje premagalo Agrohito iz Slivnice s 84:73. Najboljši strelci: Balazič 28, Kuzmič 28 in Đonko 10. (S.D.)

Preskakovanje ovir

Uspela konjeniška prireditev v Rakičanu

V Rakičanskem parku je bil odprt dvodnevni mednarodni konjeniški turnir v preskakovanju ovir, ki ga je drugič pripravil Konjeniški klub Murska Sobota - grad Rakičan. Na turnirju, ki je štel tudi za mladinsko in članski pokal Slovenije, je sodelovalo 80 konj z okrog 60 tekmovalkami iz Avstrije, Madžarske, Češke in Slovenije. Prireditev na novem prostoru si je v lepem vremenu ogledalo več tisoč ljubiteljev konjskega športa. Organizacija turnirja je bila na visoko ravni, o čemer so se pohvalno izrazili tako predstavniki tujih klubov kot tudi Konjeniške zveze Slovenije. Na prireditvi je sodelovalo tudi domačih tekmovalk, ki so se v močni konkurenci lepo odrezale. V parkuru A1 (1,00m) je bila najuspešnejša Jožica Horvat (Chlum), ki je zasedla tretje in peto mesto. Nina Meško je bila s konjem Kordon četrta, s Capilom pa sedma. Marjanca Zrim (Hallag) je bila šesta in petnajsta, Mojca Horvat (Dona) pa sedma in dvajseta. V parkuru A2 (1,10m) je bila Jožica Horvat (Chlum) peta in šesta, Nina Meško s Capilo-

lom šesta in s Kordon deveta, Katja Bogataj (Juran) enajsta in trinajsta. V parkuru L (1,20m) je bila Katja Sajnovič (Laič) štirinajsta, Nina Meško (Krodon) sedemnajsta in Katja Bogataj (Juran) štirindvajseta. V tekmovanju za pokal Slovenije je bila Nina Meško (Kordon) šesta, Katja Bogataj (Juran) pa sedma. V parkuru L (1,20) in MA (1,30) je v skupni uvrstitvi zmagal Avstrijec Wolfgang Jager (Putzi Mann).

Rokoborba

Zec najboljši tekmovalc

V telovadnici soboške tretje osnovne šole je bilo odprto prvenstvo Murske Sobote v rokoborbi za mladince do 18 let, ki ga je pripravil domači rokoborski klub. Sodelovalo je okrog 60 tekmovalcev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Največ prvih mest so zasedli hrvaški tekmovalci. Najboljše tekmovalca pa so sodniki razglasili Sobočana Zec, ki je zmagal v kat. do 68 kg. Poleg njega sta prvi mesti zasedla še Cener v kat. do 46 kg in Lukašev v kat. do 58 kg. Drugo mesto je zasedel Horvat v kat. do 46 kg, tretji pa so bili: Vogrinec (46 kg), Horvat (54 kg) in Sobočan (63 kg). (E.V.)

Zec prvi, Lukašev drugi

V Eisenstadtu v Avstriji je bilo mednarodno tekmovanje pionirskih mladincev v rokoborbi. Sodelovalo je 80 tekmovalcev iz Avstrije, Madžarske in Slovenije. Od Sobočanov se je najboljše odrezal Zec, ki je zmagal v mladincih v kat. do 74 kg. Lukašev (63 kg) je bil drugi, Horvat (54 kg) tretji. Med pionirji je Casar (29 kg) zasedel drugo, Miholič (31 kg) tretje, Gomboc (48 kg) peti. (E.V.)

Badminton

Lendavčani premagali vodečega

V Lendavi je bilo drugo kolo tekmovanja v prvi državni badmintonski ligi. Sodelovale so tri ekipe. Lep uspeh so dosegli domači tekmovalci, ki so premagali vodečo Olimpijo iz Ljubljane s 5:4 in tesno s 4:3 izgubili z ekipo BIT iz Ljubljane. Najboljši v ekipi Miadosti iz Lendave so bili Madžar Labodi, Bojan Sekereš ter ženski dvojici Karina Sekereš in Štefan Nagy. (B.S.)

Motokros

Uspeh Kozarja in Gjergjeka

V Orehovi vasi je bila dirka za svetovno prvenstvo prikolničarjev v motokrosu. Med svetovno elito sta kot edina slovenska tekmovalca nastopila Jure Kozar in Branko Gjergjek, člana Motokros kluba Murska Sobota. Jure Kozar je dosegel solidne uvrstitve. Sodelovala sta v vseh treh dirkah in dosegla osemnajsto, devetnajsto in dvajseto mesto.

Košarka

Visoka zmaga Radgone

V tekmovanju druge slovenske mladinske košarkarske lige je Radgone z visokim rezultatom 186:26 premagala Starše. Najboljši strelci pri Radgonci: Niderl 68, Bratkovič 31 in Trstenjak 20. (B.D.)

Najboljši Tehnostroj

Že nekoliko pozabljene sindikalne športne igre delavcev so na pobudo sindikata zasebnega sektorja ljutomerske občine ponovno zabeleže organizacijo turnirja v malem nogometu. Na igrišču v Stroči vasi se je v petih ekipah, ki so igralo v štirih skupinah. V finalu je Tehnostroj premagal Slovenske železnice s 4:2, za tretje mesto pa Murales Agrotehnika s 2:1. Vrstni red: 1. Tehnostroj, 2. Slovenske železnice, 3. Murales, 4. Agrotehnika. (N.S.)

Balinanje

DRŠI drugi

V Mariboru je bilo tekmovanje invalidov v balinanju. Med tremi ekipami iz severovzhodne Slovenije je zmagal Maribor pred Društvom za rekreacijo in šport invalidov Murska Sobota in Slovensko Bistrico.

Tenis

Zmaga Sobočanov

V tekmovanju tretje državne teniške lige je Murska Sobota premagala Mežico s 3:2. Za Soboto so zmagali: Bežan in Babo v dvojicah.

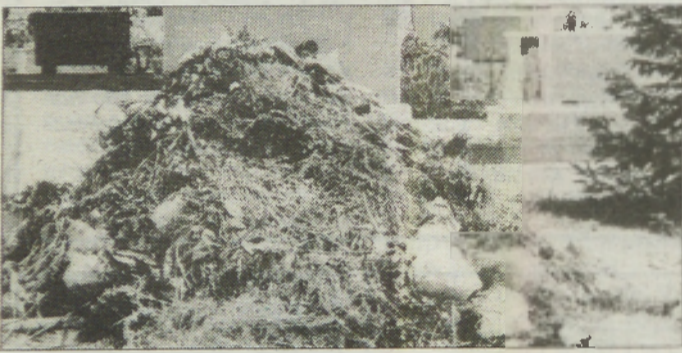
iz naših krajev

Ljutomer

Ratiznojniki na čelu ljudske univerze

Na predlog komisije za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja so zbori ljutomerske občinske skupščine sprejeli sklep, po katerem ustanovitelj, torej SO Ljutomer, daje soglasje k imenovanju Toneta Ratiznojnika, vodje enote muzeja in galerije, za vršilca dolžnosti direktorja Ljudske univerze Ljutomer. To delo bo opravljal največ šest mesecev. Svet Ljudske univerze Ljutomer je v sredstvih javnega obveščanja razpisal dela in naloge direktorja, ker pa razpis ni bil uskladen s členoma zakona o osnovni šoli in usmerjenem izobraževanju ter ni vseboval sklepa občinske skupščine (19. novembra lani), da morajo kandidati predložiti vizijo razvoja tega zavoda in svojega prispevka v njem, je svet LU sklenil, da razpis ponovi.

Sicer pa se ljutomerska delavska univerza reorganizira, zato pričakujejo, da bo predlog odloka o ustanovitvi javnega zavoda za kulturo in splošno izobraževanje odraslih sprejet na juljskem skupščinskem zasedanju. Tako bo moral biti javni razpis za direktorja tega zavoda najpozneje v septembru, imenovanje pa novembra letos. Za to prehodno obdobje pa je za normalno funkcioniranje zavoda potrebno imenovati vršilca dolžnosti. M. JERŠE

LJUDJE PA TAKŠNI - Nekateri stvari je težko verjeti, če pa vidiš na lastne oči, tega skoraj ne moreš razumeti. Tako bi lahko dejali za nered na pokopališču v Ljutomeru. Čeprav je Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer, ki je upravljalec počivališča mrtvih, nastavilo 2 večja zabojnika za smeti in do njih uredilo tudi primerno pot, so nekateri tako malomarni, da odlagajo kupe smeti, kjer se jim zljubi (so bili nekoč navajeni). Takšni kupi kot tale v neposredni bližini zabojnikov, nastajajo na več mestih, tako da jih morajo 'komunalci' pogosto odvažati z manjšim traktorjem ali samokolnicami. Kdo bi vedel, zakaj so nekateri tako malomarni! Posnetek in besedilo: J. GRAJ

Prleški fučkêc

Hônga le, durêka zmêšêtôrjênêga! Po šumah stôrê Agrarnê skupnosti **Železnê Dvêri, Bunčani, Krâpjê**, pa šê indî, na črno podirajo drevjê, pa sê pofučkajo na moratôrî, pa na lôtmêrškêga prêcednika vlôdê, kerî bi rad na fšê milê vižê prêprêča toto črno podirajê - ja, pa nê Prlêčk, tôtê tak sàmê pôdnêjo, gda pridê ta prôvî, pač pa ta ta prôvo drevjê. Krivi so prê glavôci, kerî bi si radi prêd denacionalizacijo rastôlali najvêkšê falatê; potli pa do začêli vujdrîhati po bôgi râji; tê dê znâvič: «Cincadrîja, cincadrîja, plêši, plêši bôga râja!» ta kak jê bilô f ta stôrên sistêmi. Poštên êlovik jê durhmarš naprêckani, s fučkêcion, ali brêžjêga.

Fučkêc do mogli fîkênôti v vûsta tudi Bôgêci na vêkên križi na Rôžîčkên vrhi; ka ga nêdo obrnoli fšôko nôc v drugo smer. Fsi Bôžîčari bi prê radi, ka bi Bóg gleda prta jihovoj hiši, pa ga vnôci ilêgalno obrôčajo. E stê čuli ali kâkšê cirkusê môjô ž jin! Nekê jin jê dûnilo f kêblaêê, tê pa zâj toti bôgi križ vrtîjo ta kak rînglšpil v luna parki - kmêtjê zatô, ka bi jin držôva vêč plôčala za zvôro pa živîno, gasilci ga obrnêjo prta gasilskemu dômi zatô, ka jê jhova špricoška za nič, pênêzof za nôvo pa nêmajô; êna puca jê zasûkala križ prta jênôj hiši, ka bi dobîla bojšêga deda, druga pa prta svojoj; pa namesto Marijê bi rada pod Kristušêka obesila kipec svêtega Kajjasvênkoga. Ên stôri komunist pa jê prê štêja namesto Marijê tô postaviu Josipa Broza, ka bi tê tan pri križi lidên štêja juniskê šmarnicê od Titovega živlêja, ka jê prê Tito zâj zagvîšno žê svêmik...

Jêblan êuk, kôkê mlôdê jârikê so sê krêpêlê na radgûnski rastôvi stôrîh autov; pa kak so êžhoki fučkali za jimî, ka bi jih radi šofêrali. Bôlê so gledali toîê jârikê kak autê. Hja, auti so bli tak ali tak nê bôgvêkaj, ka so mêli na tîstî dên rastôovo tudi Afstrijci, pa Nêmcî. Nû, Afstrijci pa so vseênô poslali po zmôgo Krauzwirhovo diklîno z Grôdca - fskupêr z Mojco z Râdinêc sta bilî pjê lepši kak tîstî mustang, na kerêga sô diklîni, gda sta bli zvôlêni za princêski ôlttajmarof. Radgûnčanov pjê nê naprêkaš samo za êno kîsîlo župo! Či so rêkli, ka êjêno biu êkološko napredni, tê pač so. Zôtoma so šli štêt tîstîh ilêgalniû jôm, f kerê fsi mêčêjo svîjarîjo - tê pa so zavêdno po smetjôkih štêli fkrâj fučkêjênê râjnglê pa drugê êrpâjê, kerîh jê prê na tožntê nô tožntê. So nê vedli, kôn s pênêzi, pa so polêk tîstîh «črniû» jôm za celîh ftrôl miljóna tolarof postavili kôlê s tôblamî z napison, ka jê tan prêpovêdano mêtali odpôdkê. Zâj tê jâ fsi vêjo, kôn naj sê dalê mêčêjo odpôdkê, pa stôro klôžjo. Nêkêpêžû! Naj râjsi dôjo pênêzê za kîstê za smêti, ali pa pênzjoniston, ka do lêhko šli kôn na športni dên!

Tô pa šê jê nê fšê. Naprêckaniû jê tudi tîstîh tožntêststô dêlofocof v lôtmêrskî občîni, kerî nê dobîjo službê. Na vodilnih položôjeh pa môjô prê bliuzik trîstôêdêndêset Hrvôtofof, kerîn dô skoro îscrîlê dovolilnicê za delo, odpîstîti pa jih prê nêmrêjo, ka sê môjô prê za ta predjê hektorê, kerê jê štîtiya za stôrî sistêmi. Fčôsik so Prlêkî rêkli: «Či nêdê šlo, mô šli po Hrvôtiê!» Gnêš prôvjio: «Bojšê bi šlo brêž jîh!» Hê, Bóg jê tudi sêbi najprê bradô narêda.

Majko zêlêno, tota Prlêkîja ali tudi morê fšê gor vzêti! Zâj so tê poslali s Prêkmurja, z Lêndâjskih gorîc, naravnoč v Vêržêj tîsto bêgûnso dêco z mamikamî vred. Za domôcê invalidê pa Lôtmêrčani nê vêjo práf, kôn bi jih poslali - prêt jin jê bilô prê lepšê v méstnoj hiši; zâj, f kučî Doma pênzjonistof, pa jê prê bolê božno, na cintor pa tudi nêmrêjo dokîč sê dîšêjo.

Ta pa srêčno, Prlêkîja, gê pač si - ka sê nêš prêvêč êrêšêjn nazôbala, pa šê hûšê žvrgôlcê dobîla!

Zakaj ne more zaživeti objekt nekdanje vojašnice v Gornji Radgoni?

Radgonski »Fünfkirchni« pa čakajo

V Gornji Radgoni se nejevolja zaradi dela Zavoda za varstvo kulturne in naravne dediščine stopnjuje. Takrat ko bi jih potrebovali, da bi nam svetovali, jih ni, ko pa ni večjih posegov in se nam mudi, pa onemogočajo delo - nekako tako se hudujejo odgovorni na občini. Za strokovnjake spomeniškega varstva tedni, meseci in morebiti leto ne pomenijo veliko, zanje je pomembno, da se čez določen čas naredi tako, kot se zahteva. Drugače pa je z obrtniki in podjetniki: za te je pomemben prav vsak dan, ki ga izgubijo, ker se ne morejo vseliti v nove prostore. Ali so torej v občinski upravi prehitri ali na spomeniškem varstvu prepočasni in pretogi?

Najbolj sveži zaplet je nastal pri obnovi nekdanje vojašnice oziroma objekta, ki je bil zadnjih nekaj desetletij vojašnica.

Danes v Gornji Radgoni ni več vojske, zgradba za avtobusno postajo pa naj bi postala nekakšno poslovno in obrtniško središče. Čeprav so v začetku, ko je občina pisno zahtevala uporabo objekta, in je bilo odločeno, da ga TO ne bo potrebovala, še nekoliko premišljevali, če ga mogoče ne bi uporabili bolj v kulturne namene ali pa ga v celoti dali v najem, so se na koncu odločili, da prostore razdajo več obrtnikom.

Seveda pa je to enostavno reči, nekoliko težje pa uresničiti - v zgradbi je bilo potrebno narediti izolacijo, kanalizacijo, telefonsko napeljavo. Lažje je bilo obnoviti nekdanji objekt TO in garaže, saj zanje ne veljajo tako strogi kriteriji kot za

vrne nekdanja podoba, kakršno je imel dvorec še v času, preden si ga je prilastila vojska.

Gradbeno nezanimivi Schachtenturn, ki je blizu pokopališča, se prvič omenja 1466. Do okrog leta 1930 je bil v posesti grofov Fünf kirchnov... Takšen je skromen opis dvorca v krajevnem leksikonu. Kako je lahko dvorec, ki se prvič omenja že 1466. leta, gradbeno nezanimiv, medtem

Schachtenturn se prvič omenja že 1466. leta, zadnja desetletja pa si ga je prilastila JA. V prihodnje naj bi bil dvorec sedež obrtnikov in podjetnikov. Foto: Andreja Pirher

ko je »špital« iz leta 1618 pravi zaklad Gornje Radgone! Verjetno bo potrebno verjeti strokovnjakom spomeniškega varstva in upoštevati njihove zahteve; od prôjšnjih upravitelj niso mogli zahtevati, naj sê bîjo za podobo dvorca. Vprijeto si ga je uredila po svojih parâbah, če ji je bil kakšen zid v nepoto, so ga enostavno podli.

Ne moromo pa se strinjati s predlogom strokovnjakov spomeniškega varstva, da v območje med zgradbo in pokopališčem spremenili v parkovni prostor. Po mnenju odgovornih na občinskem oddelku za varstvo okolja in urejanje prostora naj bi tukaj uredili otroška in športna igrišča, saj je teren pravzaprav že pripravljen, v neposredni bližini tega tudi osnovna šola. Poleg tega bi radi preusmerili pespo šolskih otrok mimo pokopališča in načrtovanega igrišča ter postopnicah do trgovine in otročnega križišča. Gornja Radgona zaradi gradnje nove magistralne ceste ni ostala le brez številnih parkirnih prostora (ki so bili prej ob cesti), temveč tudi brez štirih prehodov in pešce. Najbolj bosta manjkala prehoda pri pošti in kulturnem domu. Bernarda B. Pečec

Pri Sv. Antonu še poje kovaško kladivo

Kovač, ki je konje »obuval«

»Vrsto let smo imeli takšen šolski sistem, da danes nihče od mladih ne zna niti konja več podkovati, zato morajo hoditi konji, kar jih pač še je v teh naših krajih, kar »bosi« naokoli...« pravi Alojz Fekonja, ki ga v Cerkevniku oziroma pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah vsi poznajo kot Kovačevega Lujzeka, čeprav že nekaj let redno ne dela več »kovaško«, saj je že v zasluženem pokoju.

»Včasih pa smo veliko kovali in prekovali,« pravi zamišljeno Alojz Fekonja, ki se rad spominja časa, ko so k njemu vodili podkovati konje iz vse »antujevske« in sosednjih far.

»Konja je spredaj držal gospodar, za nogo pa sem ga zgrabil sam, če konj le ni bil prehud,« se spominja kovač Alojz in dodaja, da so bili včasih nekateri konji tako »vražji«, da so morali enega konja držati trije ali celo štirje »dedi«, če ni šlo drugače, pa so mu morali dati celo »rinko« na rep in ga »obesiti pod strop«. Najhuje je bilo, kadar so v polletni vročini konje napadali obadi, zato je moral biti eden samo za obade odganjati, smeje se pravi izkušeni kovač in pojasnjuje, da je kovačija začela delati že pred 4. uro zjutraj, ko je bil v Slovenskih goricah še hlad. Čez dan pa konjev niso podkavali, pač pa so popravljali koleca, delali oje, popravljali »zobe« v branah, kalili in ostrili pluge... »Doma si kmetje pač nič niso mogli narediti sami, saj je bil za kovaško delo potreben vroč ogenj, priročnih varilnih aparatov pa še ni bilo,« pravi Kovačev Alojz, ki je v življenju pomagal skovati in dvigniti tudi veliko cerkvenih zvonov. Danes odvažajo od Prekmurja do Savinjske doline, pa tudi onstran naših meja.

»Za hišo sem si sezidal tri stene, četrto pa sem naredil kar iz lesa. Inšpektorji so me nekaj časa grdo gledali, potem pa so mi le dali dovoljenje, saj sem bil voljan delati, pa tudi kovača so ljudje potrebovali...« pravi Alojz Fekonja.

V Lenartu so izdali doslej 65 odločb o denacionalizaciji

Mnogi bodo letos zopet želi na svoji zemlji

Številni kmetje v občini Lenart so letos po mnogih letih ponovno orali in sejali na svoji pred desetletji nacionalizirani zemlji, kmalu pa bodo, če suša le ne bo prehuda, na svojem tudi želi.

»V občini Lenart je doslej komisija za denacionalizacijo izdala že 65 odločb o vračilu nekoč nacionalizirane zemlje,« pravi Marija Golež, predsednica lenarške komisije za denacionalizacijo.

Občina Lenart je bila po sklepu prvega večstrankarskega slovenskega parlamenta nekakšno »vzorčna občina« za denacionalizacijo že pred sprejemom zakona. Zato so v Lenartu o denacionalizaciji na široko, pa tudi polemično razpravljali že pred sprejemom denacionalizacijske zakonodaje, hkrati pa so se pristojne občinske službe za denacionalizacijo prej in bolje pripravile kot drugod po Sloveniji. Navsezadnje so »predhodne« razprave pomagale tudi upravičencem do denacionalizacije.

Zato so v Lenartu o denacionalizaciji na široko, pa tudi polemično razpravljali že pred sprejemom denacionalizacijske zakonodaje, hkrati pa so se pristojne občinske službe za denacionalizacijo prej in bolje pripravile kot drugod po Sloveniji. Navsezadnje so »predhodne« razprave pomagale tudi upravičencem do denacionalizacije, saj so se tako bolje seznanili s problemi denacionalizacije

in so zato lahko hitreje pripravili zahteve.

»Komisija za denacionalizacijo je kmalu po sprejemu zakona prejela več kot 300 zahtev, veliko pa jih je prišlo in še prihaja v zadnjih dneh. Kakor kaže, bo terjalo vrnitev po vojni krivično odvzeta premoženja okoli 500 upravičencev do denacionalizacije. Med drugimi so zahtevo za denacionalizacijo vložili tudi dediči grofovskorobine Herberstein, nekdanji lastniki gradu Hrastovec, ki so jim po vojni nacionalizirali veliko zemljišče, gozdov in drugih nepremičnin.

Po besedah Marije Golež je bilo nekaj problemov s tem, kar so morali in morajo upravičenci do denacionalizacije zelo dolgo - več mesecev - čakati na zemljiškoknjižne izpiske in katastrske izpiske, kar je razumljivo glede na zelo povečan obseg dela teh uradov. Občina je

čijo« nedaleč od mesta, kjer se nekoč stala prva kovačina z leseno steno.

»Kovačija že bo, kovačina pravi za novo zgradbo Alojz Fekonja in smeje dodajati, vedno dar pa ne bo za konje, ampak za jeklene konjičke...»

Če pa bo h kovačevu - tako se hiši po domaći pravili vedno pravi - kdo pripeljal konja, pa tudi ne bo težav. Čisto liko moči pa še imam, da lahko konja podkujem, da mu semu« ne bo treba hoditi okoli...« pravi kovač Alojz Fekonja. Tomaž Kšela

zemljiški knjigi sicer kupiti fotokopirni stroj, vendar tudi to ni moglo rešiti problema.

Občinska komisija za denacionalizacijo je doslej rešila že velik del tistih zahtev, ki zadevajo izključno vrtače zemljišče v naravi. Tako so upravičencem že vrnilo okoli 140 hektarjev kmetijskazelimljišê, sadovnjakov in gozdov. Večje težave pa bodo, ko bodo upravičencem vračevali odškodnine, saj za vsi ustrezni skladi na ravni republike še niso zahtevali. Prati tako, pravi Goleževa, bosta težave z dolgimi roki spravili njih postopkov pri teh službah.

V Lenartu rešujejo zahteve za denacionalizacijo po vrstnem redu - tako kot so bile vložene. Doslej je zapletenih tudi več precej zapletenih primerov, ki bodo v pomoč drugim podobnim primerom. Zato upajo, da bo proces denacionalizacije hitreje sproje seveda če bodo vrstni redni delovali tudi ustrezni republiški skladi. TOMAŽ KŠELA

iz naših krajev

Razmislek pred turistično sezono

Pomurje s štirimi občinami, Lendava, Murska Sobota, Gornja Radgona in Ljutomer, se lahko ponaša z številnimi naravnimi bogatvi, parki, gradovi, cerkvami, jezeri, gozdovi in navsezadnje s travnišči. Vse to je sad odrekanja vrlih Pomurcev, ki so turizmu dali več, kot je potrebno, predvsem da obogatijo sebe, turiste in naključne obiskovalce, ki zaidejo na ta košček naše slovenske dežele.

Da je naša pokrajina pridelna, potrjuje prezasedenost travnišč: lendavske Terme, Moravske Toplice, soboški hotel Diana, hotel Radin Radenci, hotel Jeruzalem v Ljutomeru. Gostje, ki prihajajo v pomurske kraje vse leto, pravijo, da jim prija zrak, domača hrana in okolje, kjer prevladajo odhiti. K temu pa prispeva tudi številna uspešna turistična društva, ki pripravljajo za goste turiste številne zabavne prireditve: Miklošev in Terezin sejem v Murski Soboti, sejem v Ljutomeru, lendavsko trgatve, parado folklorne in drugih običajev med radgonskim sejemom. V Pomurju se zavajajo, da je turizem potrebno

tudi reklamirati z reklamnimi tablami, knjižicami, kjer piše, kaj Pomurje obiskovalcu ponuja, uspešne gostilne, hotele, ribiški turizem, lov ipd.

Pomurska turistična zveza se bo morala bolj podvizati z reklamiranjem, da se Pomurje še bolj predstavi slovenski in evropski javnosti. In ko bo po Pomurju dograjena magistralna cesta od Počehove do Lendave, bo turizem še bolj zaživel. Torej so na potezi pred turistično sezono (ponekod se je že začela) vsi, ki jim je kaj za turizem, delavci turističnih društev, hotelirji, gostilničarji, ribiči, lovci in drugi, da se pokazejo v pravi luči, da gostu ponudijo tisto, kar pokrajina

omogoča in kar gost zahteva, da bo zadovoljen, in se bo še večkrat vračal. Vsa ta prizadevanja za boljše turistično boro se bodo nedvomno poznala tudi v mošnji in predvsem pri zadovoljstvu gostov in tistih, ki s turizmom živijo. Pomurska turistična zveza je za letošnje leto sprejela obsežen in optimističen delovni načrt, ki je predvsem namenjen razvoju turizma. Morda ne bo odveč, če nanizamo nekatere pomurske turistične zanimivosti. Dejavno Turistično društvo Beltinci pripravljajo pri cerkvi sv. Ladislava tradicionalno Markovo senje in folklorni festival, v Izankovcih bodo buraški dnevi, na Melincih »ciglarski« dnevi, parada v Gornji Radgoni, lendavska trgatve... Tudi v Ljutomeru občini bodo pripravili niz zabavnih in drugih prireditev.

Omenimo še poletne vaške veselice: »krumplovo« noč v Lipi, »kupinarovo« noč

v Renkovcih, »varaško« noč v Turnišču, lončarsko noč v Filovcih, lendavsko noč, moravsko noč, soboško noč, banovsko noč... Turisti pa lahko zaidejo tudi v naše vinograde, od Lendave do Ljutomera, Radgone in na Goričko, kjer so jim na voljo (že nekateri) vinotoči. V Pomurju pa se bo v poletnih mesecih tudi mogoče kopati v nekaterih bazenih v Lendavi, Petišovcih, Murski Soboti, Moravskih Toplicah, Radencih, Banovcih, Ljutomeru in Moravskih Toplicah v Ljutomerški občini, ki se šele razvija. Gozdovi omogočajo gobarjenje, tu so še ribolov, lov ipd.

JOŽE ŽERDIN

GOST PROMET – Magistralna cesta Maribor–Lendava sicer ne pelje skozi središče Murske Sobote, kljub temu pa je v mestu huda prometna gneča, saj zadnja podražitev bencina sploh ni vplivala na avtomobiliste, da bi se morda kdaj pa kdaj peljali z avtoбусom ali pa (kar je bolj zdravo!) s kolesom. Še sreča, da so prometne oznake zdaj urejene in prehodi za pešce ustrezno označeni, v središču mesta ob semaforjih pa je tedaj, ko gori zelena luč, slišati celo zvočne signale. Pa še lepa beseda za policiste: poslej se velikokrat postavijo v najbolj prometna križišča, na primer pred Muro, in usmerjajo promet, zaradi tega je večja varnost in manj zastojev. Š. S., fotografija N. Juhov.

ROŽIČKI VRH – Gasilsko društvo na Rožičkem Vrhu praznuje letos 80-letnico delovanja. Osrednja slovesnost bo avgusta, že dotlej pa bo več drugih prireditev. V nedeljo, 6. junija, so tako imeli tradicionalno tekmovanje v gasilskih veččinah za pokal Antona Markoviča, nato pa je bila običajna gasilska zabava. Izkupiček bodo porabili za obnovo gasilskega doma. Člani upravnega odbora pa si tudi prizadevajo, da bi bilo društvo kar najbolj delavno, vendar morajo še bolj poprijeti mlajši člani. (Š. S.)

RENKOVCI – Na potoku Mala Ledava pri Renkovcih s težavo kljubuje času poslopje nekdanjega potočnega mlina, v katerem nekoč niso le mleli žita in stiskali bučnega olja, ampak so ob njem snemali tudi film Strici so mi povedali. Mlin so sicer pred časom prekrili, na delovne roke pa čakajo še neurejeno precej, okolica... (J. Ž.)

ČIČEČKA VAS – Krajanje so zelo marljivi, saj vedno počno kaj, kar je v korist vseh. Tačas postavljajo ograjo okrog vaškega pokopališča. V ta namen bodo postavili 62 betonskih stebrov, namestiti žično ograjo in dvoje vhodnih vrat. Naložba bo stala 100.000 tolarjev. Večino so zbrali vaščani, nekaj pa je primaknila krajevna skupnost Prosenjakovci. Potem bo prišla na vrsto gradnja mrliške vežice, za katero so že začeli kupovati gradbeni material. (K. Š.)

LENDAVA – V jesenskih mesecih naj bi v Lendavi spet poskušali z neposrednim izjavljanjem o uvedbi krajevnega samoprispevka. Predlog referendumskega programa: sofinanciranje kulturnega doma in čistilne naprave, obnovitev mrliške vežice, vzdrževanje komunalnih in drugih skupnih objektov. Naredili naj bi še pločnik od križišča trgovine Market do hotela Lipa oziroma do pokopališča. Načrtujejo tudi napeljavo plinskega omrežja v Lendavi in v delu sosednje krajevne skupnosti Gorice. Tudi za to naj bi del denarja primaknili iz skupne blagajne. (J. Ž.)

LJUTOMER – Učenci glasbene šole Slavka Osterca iz Ljutomera so pripravili ob koncu šolskega leta zelo uspešno koncert. Bila je prava paša za ušesa vseh, ki ljubijo živo glasbo, saj so se predstavili najmlajši iz tako imenovane pripravnice, potem mala glasbena šola, ki raste iz predšolskih otrok. Orffova skupina, ki jo sestavljajo že nekoliko »starejši« učenci; godalne skupine, harmonikarji in mladinski pihalni orkester... Prava škoda, da glasbenemu nastopu ni moglo prisluhniti širše občinstvo, ampak so igrali le svojim staršem ter dedkom in babicam. (M. K.)

ČENTIBA – Leta 1940 so v tem kraju ob vznožju vinogradov sezidali večjo stavbo in v njej uredili vaško žganjarno, ki je imela 72 članov. Slive, jabolka, hruške in tropine so kuhali v 200-litrskem kotlu, ki je bil za tedanje razmere zelo velik. Zdaj, v letu 1993, pa je žganjarna naenkrat kamen spotike: okrog nje je nastalo naselje novih hiš, katerih stanovanjci seveda niso navdušeni nad vonjavami; nastal pa je še problem lastninjenja, saj bi žganjarno hoteli ne le formalni lastniki, ampak tudi morebitni dediči. Najbolje bi bilo, če bi stavbo prodali in si denar razdelili. (J. Ž.)

MALA NEDELJA – Tukaj je bila osrednja proslava ob dnevu upokojencev občine Ljutomer, ki se je je udeležilo več kot 500 članov. Navzoče sta pozdravila tudi predstavnik zveze društev upokojencev iz Ljubljane in predstavnik upokojencev iz občine Čakovec. V kulturnem programu so nastopili: moški in ženski pevski zbor, ljudski godci, folklorne skupine in tamburaši ter ormoški oktet. Na proslavi so čestitali trem zlatoporočencem in jih obdarili. (N. Š.)

Ali spet ogrevanje s plinom?

Vest, da so strokovnjaki sektorja za raziskavo in črpanje nafte in plina začeli z lendavskim podjetjem Gidos pogovore o napeljavi plinskega omrežja v mestu, je sprožila med občani različne govorce. Mlajši prebivalci Lendave seveda ne vedo, da je imelo mesto nekoč že plinsko omrežje, da so se stanovanjci greli s plinom, ki ga je bilo tiste čase, v petdesetih in šestdesetih letih veliko, saj so ga na naftnih poljih spuščali v zrak. Potem je bilo plina čedalje manj, dokler takratna občina plinske kurjave ni ukinila. Ljudi, ki so bivali v zasebnih hišah in blokkih, je čakala velika odločitev, kako se greti v prihodnje ali z elektriko ali s premogom ali oljem. Ker takrat kurjavo olje pri nas ni bilo v modi, se je večina odločila za ogrevanje z drvmi in premogom. Seveda pa je vsakega čakala dokaj velika naložba. Sedaj so razmere drugačne, lastnega plina ni dovolj, je pa možnost, da se omrežje priključi na slovenski plinovod. Gidos bi bil pripravljen sodelovati pri naložbi, če bi bilo za potrebe Lendave plina dovolj za 20 let. Lendavski strokovnjaki (naftni) bi plin zagotovili v prvih petih letih, nato pa bi bilo potrebno omrežje vključiti na slovenski plinovod. Odločitev o ponovnem ogrevanju s plinom bo torej spet težka, a odločiti se bo treba. Večina ljudi, s katerimi smo se pogovarjali, je za plin, saj vidijo v tem ohranitev zdravega okolja, plin je namreč ekološko najbolj čisto kurivo, novejša industrija pa je tudi v Lendavi začela uničevati naravo in zrak.

Jani D.

Ljutomer Pomen arhivskega gradiva

Ljutomer se ponaša z dolgoletno tradicijo pri shranjevanju različnih gradiv, ki so pomembna tudi pri denacionalizacijskih postopkih. Vrsto nalog zanje že dlje časa uspešno opravlja Pokrajinski arhiv Maribor, ki ravno letos proslavlja 60-letnico delovanja. Po Zakonu o naravnih in kulturnih dediščinah opravlja pomembne naloge tudi za pomurske občine, med drugim za Pomurjsko območje. Kljub kadrovskim, prostorskim, gradbenim in drugim problemom so opravili svoje poslanstvo v tem delu severovzhodne Slovenije. Takšna je tudi ugotovitev članov Ljutomerkega izvršnega sveta, ki je hkrati Pokrajinskemu arhivu Maribor predlagal, da se bolj sodeluje z občino Ljutomer pri opravljanju nalog s področja arhiviranja dokumentov, še posebej v Zgodovinskem društvu Ljutomer, ki je aktivno na tem območju.

Poleg tega so Pokrajinskemu arhivu Maribor priporočili, da pri večji popularizaciji uporabnosti arhivskega in dokumentarnega gradiva iz Ljutomerke občine. Glede zagotavljanja denarja za nemoteno delovanje te kulturne ustanove pa Ljutomerški izvršni svet predlagajo, da omenjena institucija pravočasno posreduje občini načrt, ker bi na tej osnovi lahko zagotovili ustrezen delež občinskega proračuna.

M. JERŠE

BILO JE NA FLORIJA-NOVO – Pred praznikom sv. Florijana, zavetnika gasilcev, so v Rankovcih pri Murski Soboti poskrbeli za obnovo »njegove« kapelice. Na novo jo je poslikal akademski slikar Štefan Hauko, domačin iz Sodišinec, ki živi v Ljubljani. Ob kapelici je bila po dolgem času »gasilska« maša, ki jo je imel kaplan Marjan Fescl. Gasilci so prišli na obred v uniformah in s svojimi prapori. Na sliki je rankovska kapela. Fotografija F. Ku.

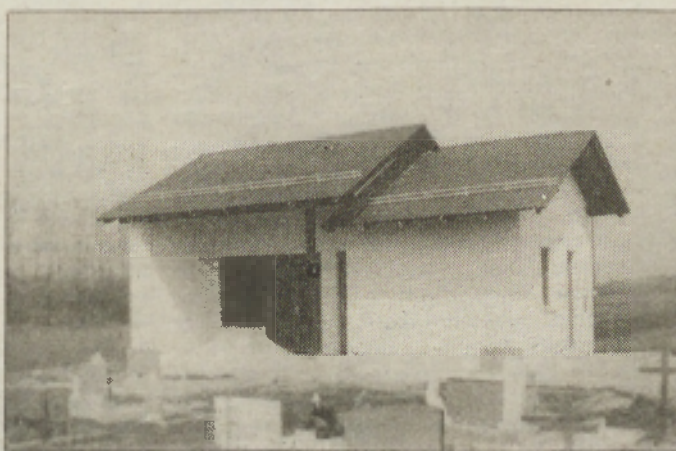
Aktivni podeželski mladinci

V prejšnjih časih so marsikje v naših krajih dokaj uspešno delovale mladinske organizacije (ZSMS), zdaj pa je to drugače. Mladi imajo le malokje svojo samostojno organizacijo. Imajo jo v krajevni skupnosti Videm ob Ščavnici, kjer so ustanovili Društvo podeželske mladine, ki ga prizadevno vodi Jože Lančič. Tako so dokaj uspešno sodelovali tudi na tekmovalni, izobraževalni in družabni prireditvi Braslovče '93. Društvo mladih iz Vidma je nastopilo z 2 ekipama in obe sta se zelo dobro odrezali. Jože Lančič iz Žihlave, Slavko Černel iz Slaptinec in Anton Vrbnjak iz Bolehnečic so med 24 ekipami zasedli 2. mesto, Franc Štuhec iz Bolehnečic, Boris Petek iz Slaptinec in Branko Gerlica iz Bolehnečic pa so bili tretji. Tekmovanje je vključevalo varnost v cestnem prometu, prvo pomoč, požarno varnost in orientacijo.

Tudi Društvo podeželske mladine Videm ob Ščavnici se pripravljajo na podobno prireditev.

J. G.

RADENCI – V Radenski so doslej prejeli 11 zahtevkov za vrnitev nacionaliziranega premoženja, to pa ni veliko, le 3 odstotke vrednosti sedanjega podjetja. Zahtevki se nanašajo na manjša zemljišča; dedič Šaričev, ki so bili lastniki dela turističnega kompleksa, zahteva vrnitev nekaterih starejših domov s pripadajočimi objekti; potomci Toplakov pa bi radi nekaj starih objektov v Boračevi. V Murski Soboti pa dediči zahtevajo vrnitev sedanjega hotela Zvezda in gostišča Central. (G. G.)

MRLIŠKA VEŽICA – V Rankovcih živijo v slogi katoličani in evangeličani, tudi poročajo se med seboj, vendar so evangeličani sklenili, da bodo imeli tudi v prihodnje svoje pokopališče. Zbrali so torej denar, zavihali rokave in zgradili svojo mrliško vežico, ki bo povsem urejena v nekaj mesecih. Fotografija F. Ku.

16 HARMONIKARJEV IN 1 HARMONIKARKA – Na tretjem srečanju harmonikarjev v spomin na znanega harmonikarja Franca Štivanja iz Bodonec so sodelovali: Viktor Časar, Leopold Zorjan, Alojz Šnurer, Štefan Lovenjak, Štefan Šparaš, Štefan Čör, Ludvik Novak, Štefan Baranja, Lea Vlaj (stojijo), Marjan in Štefan Borovnjak, Jože Škerjanec, Janko Fujs, Branko Keršič, Štefan Ficko, Venček Kolarič in Robi Režonja. Obljubili so, da bodo prišli tudi prihodnje leto, seveda če jih bodo bodonski gasilci, ki so organizatorji tega srečanja, povabili. To pa bodo prav gotovo storili, saj Franca Štivanja, mojstra harmonike, ne smemo pozabiti. M. Ž. Fotografija E. Kuzma.

BERNA POROKA V VELIKI POLANI – Jože Žabčič, ki ima 95 let, in njegova žena Ana, ki je stara 82 let, sta imela pred kratkim biserno poroko. Oba sta še kar zdrava, čeprav sta se v življenju zelo nagarala, saj v njunih mlajših letih na kmetijah ni bilo strojev. Bilo pa tudi ni zaslužka, zato je Jože, kot se toliko pogosto opravljal priložnostna dela, tudi s cepmi je mlatil pšenico. Z Babčevima se je rodilo dvoje otrok, zdaj pa imata šest vnukov in pet pravnukov. Fotografija J. Ž.

STREHOVCI – Kapelico z večjim stolpom, v katerem je svetnik sv. Jožetu delavcu, so zgradili pred 80 leti in jo posvečeno zvonar Poldi Farkaš. Za opoldansko in drugo zvonjenje skrbi mladi strojevnik. Pred kratkim so kapelico obnovili, pri obnovi so sodelovali tudi strojevnik in Stefan Kamplin. Fotografija E. Kuzma.

V Razkrižju in še na krajšem postanku v Štrigovi

Njihova 'vznemirjenja'

Nevesta poročena doma – Sprejet samoprispevek – Cmagerjevimi je zares hudo – Jutri romanje v Rim – V Štrigovi želijo zlatorog

Razkrižje. Kako pogosta tema v raznih časopisih in revijah, po radiu, televiziji in v politiki! Če ni kaj v zvezi s tamkajšnjo cerkvi, župnikom Slavičkom in slovenskim bogoslužjem, pritegne pozornost kakšna druga stvar.

Nazadnje je tekla beseda o nevesti Ivanki Šajnovič, ki se je želela poročiti v slovenskem jeziku v domači cerkvi, a je kazalo, da bo morala na 'zdavanje' v Ljutomer. Na njeno prošnjo ali zahtevo so zadnji hip pozitivno odgovorili iz zagrebške škofije, tako da se je, 'velečastni' Slaviček moral ukloniti in dovoliti poročni obred, ki ga je opravil ljutomerski kaplan Marjan Rola. Kdor je bil tam, mu je bilo prijetno sru. Rekli bi lahko, da je bil to dokaj nepričakovan razplet. To je bila vsekakor razumna in življenjska poteza hrvaške cerkve, če se zanj morda le ne skriva kaj drugega – pridobiti si na primer naklonjenost faranov in jih odvrniti od prizadevanj, da bi se odcepili od zagrebške ter se priključili k mariborski škofiji. A to je skoraj neverjetno. Obljubljena dekleta iz Vatikana pa ni in ni. Morda bodo zvedeli kaj več o tem tisti, ki se bodo jutri podali s sestro Vido na 4-dnevno romanje v Rim.

Še nekoliko prej pa je med domačini nastalo nekakšno vznemirjenje zaradi referenduma o krajevnem samoprispevku, ko je šlo obenem tudi za odločanje o obstoju oziroma delovanju krajevnega skupnosti. V tistem času pa je krožila med ljudmi tudi govorica o domnevnih visoki plači profesionalnega tajnika KS Stanka Ivanušiča.

Te dni je temperatura spet narasla zaradi izjave hrvaškega veleposlanika v Sloveniji glede Razkrižja ter incidenta na mejnem prehodu Razkrižje-Banfi.

Vse to je bil povod za ponoven obisk na kraju samem.

Ceste, pokopališče, postajališča, dom...

Kratko novico o uspelem referendumu za samoprispevek v krajevni skupnosti Razkrižje smo že zapisali. Bili so (trenutno) edini v ljutomerski občini brez tega solidarnostnega načina zbiranja denarja za skupne potrebe. Zato jim je grozilo, da v prihodnje ne bodo mogli postoriti skoraj ničesar za razvoj, pa tudi ne reševati nujnih sprotih problemov in

Glede govorice o domnevnem visoki plači tajnika KS Razkrižja Stanka Ivanušiča se je pokazalo (tudi sam sem videl izplačilni listek), da ni ravno tako. Nekateri so najbrž zamenjali bruto in neto plačo, pri čemer gre kajpak za precejšnjo razliko. Glede na njegovo izobrazbo (višješolska), delovno dobo in prizadevnost okrog 50.000,00 tolarjev ni previsoka plača.

potreb. Pestila jih je že tako huda finančna stiska, da včasih ni bilo denarja niti za zamenjavo degorele žarnice za javno razsvetljavo. In ni bilo lahko iti v akcijo sredi teh 'burnih' časov. Obstajala je predvsem bojazen, da bo rezultat negativen v vaseh Globoka, Kopriva in Šprinc (cerkveno spadajo ti kraji k župniji Štrigova na Hrvaškem), ker ležijo bolj na samem in so najbolj oddaljene od Razkrižja oziroma Šafarskega, kjer je večina skupnih objektov (cerkev, pokopališče, šola, kulturni dom), za katere je potrebno zbirati denar. Da le ne bi čisto vse propadlo kot pred poldrugih

letom, so tokrat prvič razdelili krajevno skupnost na dve območji, tako da so potem lahko ugotavljali rezultat glasovanja za vsako območje posebej. V prvo so uvrstili Gibino, Šafarsko, Razkrižje in Veščico, v drugo pa prej omenjene vasi. A glej presenečenje: drugo območje se je odrezalo celo neko-

STANKO IVANUŠIČ si kot tajnik krajevnega skupnosti z domačini veliko prizadeva za boljše življenjske razmere in obrambitev skupnega premoženja, kot tudi pri boju faranov, da bi pri mašah v svoji cerkvi na slovenskem ozemlju in pri vseh cerkvenih obredih slišali slovensko besedo.

liko bolje (78%) od prvega (71,5%)!

STANKO IVANUŠIČ: »Pokazalo se je, da so nas tako imenovani razkriški problemi v lanskem letu združili, poleg tega pa smo po letu in pol brez samoprispevka spoznali, da brez lastne soudeležbe ne moremo nikamor, saj je tisto, kar dobimo iz občinskega proračuna, bistveno premalo, da bi lahko izvajali kakšen projekt oziroma gospodarili s skupnim premoženjem. To premoženje pa so ceste, mostovi, dom kulture, mrliška vežica, pokopališče, javna razsvetljava, skratka vse, kar imamo v tem ali onem kraju, tako tudi farna cerkev in kapelice. In če vse to želimo zapustiti našim zanamcem kar najbolj očuvano, potem moramo poskrbeti tudi za vzdrževanje. Poskrbeli pa smo tudi za dobro informiranost ljudi v vseh krajih.«

Samoprispevek je torej sprejet, kaj pa uresničevanje referendumskega programa?

»Ob posredovanju občine smo uspeli priti v republiški program javnih del in tako so 1. junija 3 delavci že začeli opravljati razna dela, kot so popraviljanje bankin, čiščenje občestnih jarkov in prepustov, popraviljanje poškodovanih cestniš idr. To bo trajalo do 30. novembra. Republika bo prispevala za vsakega delavca okrog 13.000,00 tolarjev mesečno, občina 6.000,00 do 7.000,00, okrog 5.000,00 tolarjev pa bo primaknila naša krajevna skupnost, saj gre za težja fizična dela, ki jih je treba primerno nagraditi.«

Precej dela jih čaka tudi pri urejanju pokopališča, in sicer je sedaj na vrsti glavna pot do nove mrliške veže (okrog nje je že tlakovano), ureditev parkirnega prostora in postavitve ograje (blizu 300 metrov) okrog pokopališča.

Pri načrtovanju so mislili tudi na večjo prometno varnost, v program so vključili asfaltiranje avtobusnih postajališč v Gibini, na Šafarskem, Razkrižju in Veščici, kjer je že vse pripravljeno ter ureditev novega postajališča za Veščico in goraji del Globoka. Če bo dovolil denarja, bodo kdaj kas-

neje postavili še pokrite čakalnice.

Ena od referendumskih nalog je tudi redno vzdrževanje in širitev javne razsvetljave. Med drugim bi kazalo vsaj na nekaterih mestih zamenjati ('puklave') drogove in namestiti takšne, kot so v razkriškem križišču, obenem pa urediti razsvetljavo še v spodnjem delu Razkrižja (v smeri proti Prekmurju) ter v nekaterih drugih zaselkih (Šprinc, Kopriva, Globoka), kjer so pomembnejša križišča ali nevarnejši ovinki.

Glede skupnega premoženja so najprej mislili samo na obnovo strehe kulturnega doma na Šafarskem, a se je pokazalo, da so tudi druge nujne potrebe. Poleg strehe je potrebno urediti tudi sanitarije, obenem pa biti pripravljen na obnovo ali vzdrževanje vaških kapelic in tudi razkriške cerkve, če bo to potrebno. Streha pa je vsekakor nujna naloga, saj je že precej načeta.

Sedanji izračuni kažejo, da bodo lahko za uresničitev referendumskih nalog zbrali v petih letih 52 odstotkov lastnih sredstev. Za 1. območje pomeni to okrog 14,9 milijona tolarjev (248.000,00 mesečno), za 2. pa 4,3 milijona SIT (71.000,00 SIT mesečno). Tako se bodo lahko z lastnim deležem potegovali tudi za republiška sredstva sklada za demografsko ogrožena območja

Ljudi v KS Razkrižje je pred dnevi spet nekaj neprijetno vznemirilo. To je bila izjava hrvaškega veleposlanika v Sloveniji Miljenka Žagarja. Na skupnem sestanku sveta krajevnega skupnosti in odbora faranov so zato sprejeli naslednja stališča in ugotovitve:

1. V dosedanjem obdobju, zlasti pa leta 1992 smo bili prebivalci, ki živimo na območju 7 vasi KS Razkrižje, večkrat izzvani predvsem v nekaterih hrvaških medijih. Šlo je za več kot očitne zahteve po ozemlju KS Razkrižje.
2. Odkrite težnje po ozemlju KS Razkrižje vseskozi kaže hrvaška cerkvena oblast, ki je storila vse, da bi preko svojega nameščenca, župnika Slavička Hrvatizirala tukajšnje prebivalstvo. Ob vsakem srečanju s predstavniki hrvaške cerkve nam je bilo jasno dan vedeti, da hrvaška cerkev to območje šteje za hrvaško, češ da gre za večstoletno območje zagrebške nadškofije. Odnos predstavnikov hrvaške cerkve do območja Razkrižja je bil vseskozi mačehovski. Vsaj najnujnejše pravice so si morali verniki izboriti z velikim naporom. Najbolj očitni primeri, ko so morali verniki in prebivalci svoje pravice dobesedno izsiliti, so bili leta 1934, ko so si uredili lastno pokopališče, na katerem so pokopali prvega domačina brez posvetitve hrvaške cerkve; potem leta 1942, ko so ustanovili samostojno župnijo s pomočjo madžarske okupacijske oblasti (zagrebška nadškofija je ustanovitvi nasprotovala); nadalje leta 1978, ko so si izborili pravico do ene slovenske maše ob nedeljah (ki pa je bila vse drugo kot prava slovenska maša); leta 1992 pa so končno dočakali pravo slovensko mašo. Vendar sedanje stanje ne pomeni dokončne rešitve vprašanja župnije Razkrižje, saj njen upravitelj še naprej ostaja župnik Slaviček, ki duhovno terorizira tukaj živeče vernike, tako da nenehno prihaja do zapletov bodisi pri porokah, pogrebnih svečanostih in ob drugih priložnostih. Prebivalce iz sloven-

v Sloveniji – KS Razkrižje to je vsekakor je – in za sofinanciranje iz občinskega proračuna.

Iz Slovenije v Slovenijo ob stalni kontroli

K Razkrižju spada tudi Cmagerjeva domačija, pot do njih pa vodi najprej čez slovenski, nato pa še čez hrvaški

mejni prehod med Razkrižjem in Banfijem. Kako čudno, mar ne? Tako jih vedno čaka tudi kontrola policije in carine, čeprav gredo iz Slovenije v Slovenijo. Če pa gredo na Hrvaško in se od tam vračajo, tega ni. V podobnem položaju so še tri slovenske domačije (Mesaričevi), ki pa so zaenkrat uradno še na hrvaškem ozemlju.

Ali v krajevni skupnosti razmišljajo tudi o tem problemu?

»Tam je bila že republiška komisija s predstavniki ljutomerske občine. Seznanili so se s problemom, za konkretno rešitev pa se niso dogovorili. Rečeno je bilo, naj bomo strpní, ker se stvari urejajo in bo rešeno tudi to. Zaenkrat je ostalo vse po starem in znano je, da imajo Cmagerjevi in tisti, ki so namenjeni k njim, večkrat težave ob prestopanju meje. Delno bi ta problem zmanjšali, če se bo hrvaška carina preselila nekoliko naprej, kot je to že videti. Najboljša rešitev pa bi bila seveda nova cesta, ki bi jo bilo treba speljati do Cmagerjeve domačije, vendar krajevna skupnost (in najbrž tudi ne ljutomerska občina) za to naložbo ne more zagotoviti denarja. Nova cesta bi bila dolga čez 500 metrov in potrebna bi bila velika zemeljska dela. Moram povedati, da so v podobnem položaju tudi nekateri hrvaške domačije, do katerih vodi pot samo čez slovensko

skih vasi župnik Slaviček pošilja po potrdila na Hrvaško, k župniku v hrvaški Štrigovi, da bi jim dovolil pogreb v slovenskem jeziku na slovenskem ozemlju na razkriškem pokopališču. Vsa takšna in podobna ponažanja in provokacije pa morajo naši verniki in krajsani mirno prenašati ob očitni nemoči slovenske cerkvene in politične oblasti.

3. Izjava hrvaškega veleposlanika v Sloveniji Miljenka Žagarja v zvezi z Razkrižjem je prvi izraz odkrite težnje po ozemlju območja KS Razkrižje. V kontekstu tistih spornih obmejnih točk, ki so po mnenju hrvaške politike hrvaška ozemlja, je veleposlanik Žagar namreč omenil tudi Razkrižje, in sicer: Zagrebška nadškofija nas ves čas sprašuje, kdaj ji bo vrnjen grad Mokrice, pa tudi Razkrižje je moralo nekoč pripadati Hrvaški, ker spada pod zagrebško nadškofijo.
4. Prebivalci KS Razkrižje odločno zavračamo vsakršna namigovanja, da bi se naša vsiljena pripadnost zagrebški nadškofiji obravnavala kot dokaz, da je območje Razkrižja hrvaško ozemlje.
5. Ker nas zgodovina uči, da smo vseskozi predmet raznih političnih in drugih špekulacij in manipulacij, se odločno zoperstavljamo takšnim poskusom.
6. Od pristojnih cerkvenih oblasti zahtevamo takojšnjo razdužitev od zagrebške nadškofije in priključitev k mariborski škofiji.
7. Od državnih organov R Slovenije pa zahtevamo, da uredijo vse potrebno za zavarovanje nedotakljivosti slovenskega ozemlja in da naj z jasno opredeljenimi stališči do rešitve vprašanja Razkrižja zavrnejo sumničena med prebivalci o možnih kupčijah na račun ozemlja KS Razkrižje za znamenjavo v Piranskem zalivu.

Odgovor na vse to naj bi dobili do konca tega tedna. V nasprotnem bodo pripravili protestno zborovanje.

ozemlje, vendar jim naša država ne dela nobenih problemov. Tako bi tudi moralo biti med sosedí, če so dobri odnosi.«

In kako doživljajo mejo Cmagerjevi? Da bi zvedel kaj več iz prve roke, sem se še sam podal k njim. Za pot pa sem povprašal kar naše 'fante' na mejnem prehodu. Rekli so mi, da moram zaviti po prvi cesti na levo, ko bom mimo hrvaške mejne kontrole. Tam me je nekoliko skrbelo, kaj naj odgovorim, če me bo kdo vprašal (kot se mi je to že večkrat zgodilo), kam sem namenjen. Ravno te dni je prišlo na tem mestu do

Do Cmagerjeve kmetije na Razkrižju št. 48 se je mogoče priti samo čez mejni prehod Razkrižje-Banfi, kajti del ceste vodi na hrvaškem ozemlju. Vedno jih torej čaka kontrola policije in carinikov. Zaradi tega prihaja večkrat do zapletov, prečkajajo celo incidentov.

precej hudega incidenta med našim potnikom, ki je bil pri Cmagerjevih, in hrvaškim policistom (grozil je celo s strelnim orožjem). Na srečo mi je mož v uniformi samo zamahnil z roko, naj nadaljujem. Najbrž ni slutil, da sem novinar in da imam namen poizvedovati na bližnji domačiji, kako se razumejo. Žal nikogar ni bilo doma, zato sem se odločil za krajši obisk v Štrigovi. Svoječas si lahko videl tamkaj kar precej avtomobilov s slovenskimi registracijami, tokrat sem zagledal enega šele, ko sem se že vračal, potem ko sem se ustavil v gostišču Škorpion in nekoliko pokramljal z njegovim lastnikom. Med drugim me je zanimalo, kako mu gre, pa je dejal, da vedno slabše, ko pa je vsak mesec tako visoka inflacija. Zdad se gostov iz Slovenije skoraj ni več, ker je vmes mejna kontrola in ker odnosi niso takšni, kot bi morali biti. Posebej je omenil probleme

v drugo. Cmagerjevi so medtem vrnili. Posedli smo mizo in kar precej dolgo pogledali, čeprav jih je čudilo, da na polju. Njihova kmetija je znana po pridelovanju sadja in drugih vrtnin, sicer pa ukvarjajo tudi z živinorejo, prasičerejo. Dobil sem občutek, da je gonilna sila na tujem do kaj visokim letom se vrne. Tudi hčerka Jožica popravlja delo, ko so vrne iz študija v Muralesu, sin Branko pa se zaradi problemov z mejnim odšel v Avstrijo.

MARIJA: »Odkar je bila meja, ki je odrezala našo domovino, tako da moramo iz doma in se vračati le po tujini, kjer nas čaka kontrola delavcev tako na slovenskem kot na hrvaškem prehodu, zelo prizadeti, saj imamo vsajkrat takšne in drugačne probleme. Če začnem pri zadnjem primeru, prejšnji teden se mi je zgodilo, da je bil pri mejnem obisku bratranec, dala sem mu paradižnikove sadike, pa mi smel odnesti domov. Če smo peljemo, recimo naše otroci ali živino, večkrat lahko včasih pripombo hrvaških policistov, češ «samo vozite, niso dovolili nesti domov, jev, ko je dvignil prst, da je imel problem z žigom, ki je nosil pilit. Hčerka je celo odvzeli potni list, vendar jih mi je nekega dne povedal, da je bil v Vukovaru, vendar imajo tudi tisti, ki so namenjeni k nam, predpisi dravnika so neke predravniki, da je moral nekaj v štiri ali latinščine, ker ni imel noben potrdila, da opravljajo klic. Lani niso pustili v šoferja tovarnjaka, ki je prišel iz Celja po ribez. Sem prerekanju je lahko od nas. Težave imajo tudi kdaj tudi poštar, zdavniki, sosedje Mesaričevi, domačije na hrvaški strani, se marsikdo drug, kaj zaplete tudi na slovenskem mejnem prehodu. To me zelo boli, zato sem se že večkrat precej razjezila in se zgala. Včasih si enostavno gade ne morem pomagati, slim, da bi nis moral oditi, kot drugi obravnavati, ki so kot tiste potnike, ki so njeni na Hrvaško ali pa od tam. Če se bo hrvaška rina preselila nekje, jih bomo imeli kljub vsemu pod nosom. Dejali so tudi, da nas bodo vidi kljub vsemu lahko kmetijsko ko se bomo hrvaški peljali po hrvaški meji. Mi pa si kljub vsemu da bi bili v dobrih odnosih. Zato sem jim že večkrat povedal kaj za pod zob, tako kot drugim. Na srečo jih je bilo dobrih, le s posredovanjem imamo težave. Sicer pa je zase poskrbela, da ne!«

Še več neprijetnih dogodivščin so mi opisali Cmagerjevi, da mi je bilo res hudo. Meja! Morda se bo s tem zamislil se kdo drug.

Napisa

Svetinjsko poletje

Organizator zanimivega Svetinjskega poletja, ki bo julija in avgusta v Svetinjah pri Jeruzalemu in drugih krajih Pomurja, je podjetje Mikrokozmos iz Ljutomera. Načrtujejo več raziskovalnih taborov. Prvi bo od 4. do 11. julija in se bo ukvarjal z biodinamičnim kmetijstvom. Glavni namen tabora je spoznavanje možnosti za biološko dinamično kmetovanje v Prlekiji in Prekmurju, pri čemer jim bodo letos pomagali mentorji iz Nizozemske in Avstrije.

Od 11. do 18. julija bo raziskovalni tabor Ohranjanje socialno-etnološkega izročila, v okviru katerega bodo člani štiri skupin iskali korenine tradicionalnega zdravilstva, načinov kmetovanja, proučevali bodo položaj ženske in otroka v tradicionalni družini ter lokalno zgodovino. Sledil bo delovno-terapevtski tabor (18. do 25. julija), v okviru katerega se bo deset mlajših invalidov usposabljal za delo na kmetiji, na statvah ali v drugih domačih obratih. Raziskovalni

tabor Bioturistična vas Bukovnica bo od 25. do 31. julija, od 31. julija do 6. avgusta ter od 23. do 29. avgusta pripravljajo tabor Zdravljenje zemlje, ki naj bi pripomogel k prepoznavanju duhovne vrednote krajine. Nove poti spoznavanja narave pa je naslov raziskovalnega tabora od 10. do 14. avgusta, ki se bo ukvarjal s fenomenološkimi značilnostmi rastlin. Od 15. do 22. avgusta pa bo tabor Barve v estetski vzgoji otroka, ki ga bo vodil v Nemčiji živeči francoski slikar Da-

niel Moreau.

Poleg tega pripravljajo več spremljajočih prireditev. Na otvoritvenem koncertu 4. julija se bo predstavil Zoran Predin, pozneje pa pričakujejo še Vlada Kreslina, Trinajsto prase, Marko bando, folkloriste, bučkavske pevce, Tomaža Pengova, godalni kvartet Enzo Fabiani, Sagar, Ljudi z reke, predstavili pa se bodo tudi glasbeniki z diatoničnimi harmonikami ter izdelovalci domače obrti in gospodinjice z domačimi jedmi.

MILAN JERŠE

Vestnik

Novi zneski zavarovalnih osnov in prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za širši obseg pravic

Devetnajstega maja je bil sprejet sklep o novi najnižji pokojninski osnovi, ki velja od prvega maja. Neto najnižja pokojninska osnova (podlaga za odmero pravic) znaša 27 tisoč 48 tolarjev ali bruto 44 tisoč 523 tolarjev. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (31 odstotkov) znaša 13 tisoč 802 tolarja, za kmetijske zavarovanje (15,5 odstotka) pa 6 tisoč 901 tolar.

To je pomembno vedeti, saj se od najnižje pokojninske osnove

ODHOD K ZDRAVNIKU

določi tudi osnova za nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezn. Ker predvsem kmetom, katerim je bila ta pravica na novo uvedena z zakonom v letu 1992, še vedno zelo neredno izdajajo bolniške liste, velja opozorilo zavarovancem kmetom, da morajo pri osebnem zdravniku mesečno dvigniti bolniški list. Prinesti ga morajo na Zavod za zdravstveno zavarovanje zaradi rednega in nemotenega izplačila denarnega nadomestila.

Novost pri prostovoljnem zavarovanju brezposelnih delavcev

Že v prejšnji številki smo opozorili na novost pri prostovoljnem zavarovanju. Zavod za zdravstveno zavarovanje torej omogoča zavarovancem, ki so izgubili delo in so bili skupinsko

prostovoljno zavarovani, da se lahko v tridesetih dneh od prenehanja delovnega razmerja individualno zavarujejo enako ugodno kot prej, ko so bili skupinsko zavarovani. Premijo torej lahko odplačujejo mesečno. To velja tudi za vse, ki so na enak način ostali brez dela pred sprejetjem tega sklepa upravnega odbora. Zavarovanci morajo priti na enoto Zavoda za zdravstveno zavarovanje ter pokazati zdravstveno izkaznico, sklep o prenehanju delovnega razmerja, izkaznico o prostovoljnem zavarovanju, ali če so jo že vrnili delodajalcu, sklenitljo zavarovanja, podatke o njem.

Za vse zavarovance, ki so sklenili individualno prostovoljno zdravstveno zavarovanje in premijo plačujejo mesečno ali obročno, je dobro vedeti, da morajo imeti v izkaznici o prostovoljnem zavarovanju tudi potrdilo o plačilu premije.

MH

Asfaltiran pločnik na Gregorčičevi

Na zelo prometni Gregorčičevi ulici v Murski Soboti so minuli teden končali z asfaltiranjem pločnika na obojni strani cestišča. S tem se je v bitvu uresničila že dlje časa izražena zahteva komunalne službe za izboljšanje aktivne tretje osemletke, kamor hodi iz blokovega naselja v Lendavski ulici vse do učencev. Na nujnost zaradi prometne varnosti na tem cestnem odseku pa so meskozi opozarjali tudi člani občinske komisije za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Investitor delo je bila občina, ki je iz občinskega proračuna zagotovila okrog 1,5 milijona tolarjev, kolikor so stala vsa dela in 550 metrov pločnika. Izvajalska dela pa so izločili podjetju Nigra iz Murske Sobote.

MH

Vsak četrtek Vestnik

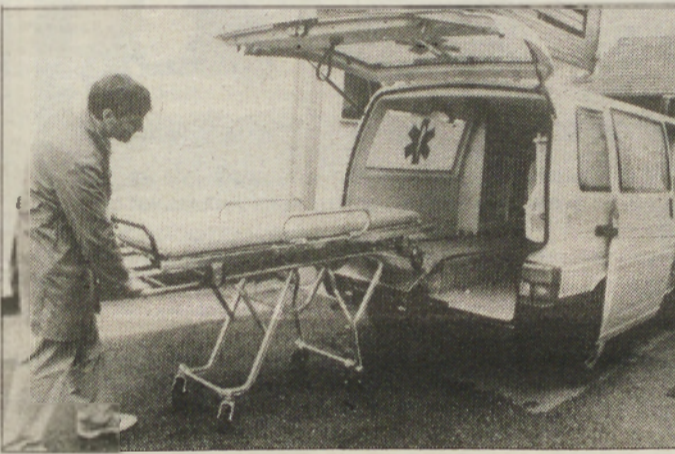
Zgodilo se je pred letom dni

Zakaj je moral umreti?

V ponedeljek, 7. junija, je poteklo leto dni od tragičnega dogodka v Jurovskem Dolu, ko je zaradi hudih poškodb s strelnim orožjem ugasnilo življenje 56-letnega dobrotnika in predsedniškega kandidata Ivana Krambergerja od Negove. Medtem so odkrili storilca Petra Rotarja iz Jurovskega Dola in ga obsodili na 12-letno ječo, toda obsojeni zdaj znova trdi, da ni streljal. Tudi mnogim ljudem se ne zdi »logično«, da bi nekdo pokončil sočloveka samo zato, ker ga ne bi mogel prenašati. Zadnje razkrinkavanje temnih strani naše poti je demokratično in pluralno družbo »podžiga« trditve tistih, ki so se zgodil v Jurovskem Dolu politični umor. Kdo

hobil naokrog v črnem in s klobukom na glavi, ko je agitiral za »svojo« stranko, prodajal svoje knjige ali pa govoril na predvolilnih zborih.

Ponedeljkova slovesnost je bila kratka. Negovski župnik Anton Petek je po krajšem verskem obredu blagoslovil Krambergejev nagrobni spomnik in njegov doprni kip in povedal nekaj spodbudnih besed o življenjskem poslanstvu tragično preminulega. Nekaj deset navzočih pa se nas je zdrznilo, ko smo poslušali črtico Cilke Žerdin.

terim lahko prevažajo več bolnikov ali hkrati dva ponesrečenca, notranja oprema pa je takšna, da lahko v reševalnem avtomobilu zdravstveni delavci bolniku dajo tudi zahtevnejšo prvo medicinsko pomoč. Gre torej za vozilo, ki je opremljeno po »naši meri«, meri slovenskih reševalnih služb. Pri Medicopu pa se lahko z vsakim naročnikom posebej dogovo-

rijo o njegovih potrebah in željah in jih upoštevajo.

V Medicopu torej izdelajo takšno notranjo opremo reševalnega vozila, s katero se lahko ponašajo tudi pred tujino, pomembno pa je, da so tudi s ceno konkurenčni. Program pa pomeni tudi, da bo v prihodnje pri njih dobilo zaposlitev še nekaj ljudi.

MH
Foto: N. JUHNOV

NOVA ŽAGA V PEČAROVCIH - Zasebna družba z omejeno odgovornostjo Pertomex iz Brezovce je v soboto odprla v Pečarovcih žagarski obrat v velikosti 360 kvadratnih metrov. Naložba je stala 400.000 mark v tolarški protivrednosti in zanjo je prispevala denar tudi LB - Pomurska banka. Slavnostni govornik, ki je tudi prerezal otvoritveni trak, je bil predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer, pridobitev pa sta blagoslovila katoliški duhovnik Ratnik in evangeličanski duhovnik Balazic. Š. S., fotografija: N. J.

Ponovno smo svetu dokazali, da ob Muri živimo ljudje dobre volje in odprtih src. Česar se lotimo s srcem, mora uspeti.

Pozivamo vse cicibane in pionirje, ki so tekli na maratonu in še niso dobili priznanja in spominske značke, da nam na dopisnici sporočijo svoj naslov. Zaslužena priznanja jim bomo poslali po pošti. Še enkrat prisrčen pozdrav iz Radencev in na svidenje, če ne prej na XIV. Maratonu treh src.

Organizacijski odbor Maratona treh src se najlepše zahvaljuje vsem, ki ste sodelovali pri izvedbi največje prireditve v naši pokrajini.

v kateri je opisala svoje občutke in ravnanje Krambergerjevih dveh mladoletnih otrok, na katera je pazila, ko so jima očeta (od)peljali

z doma pri Negovi na oddaljeno vaško pokopališče. Tedaj se je še nebo zdrznilo, saj je grmelo in ulil se je močan dež.

Ožaloščena vdova Marjeta na dan blagoslovitve spominske plošče in doprsnega kipa Ivana Krambergerja od Negove. Te dni je izjavila: »Želela bi vedeti resnični vzrok moževe smrti. A to bo najbrž možno šele čez kakšnih deset, dvajset let... Mislim, da obsojeni ni čisto sam kriv za uboj...« Fotografija: N. Juhnov

VRSTNE HIŠE V NASELJU PREKMURSKE BRIGADE V LENDAVI

Pri nakupu do 30. junija zelo ugoden popust in ugodne možnosti nakupa. Možnost bančnih posojil in posojila Stanovanjskega sklada Republike Slovenije.

Izkoristite zelo ugodne cene in posojilne možnosti do konca junija!

Informacije: SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GRADBENIK, Kranjčeva 6, LENDAVA, tel.: (069) 75 898

KRAJEVNA SKUPNOST MARTJANCI

Obvešča krajan, da namesto vencev in šopkov na grob pokojnika lahko nakažejo prostovoljne prispevke za gradnjo mrliške vežice in urejanje pokopališča na žiro račun KS Martjanci 51900-645-30117 KS MARTJANCI

delo

KANADSKO PODJETJE ADL išče pomočnika za območje Pomurja. Tel.: 75 72.

LAPOSILMO PRODAJALKA v MARKET trgovini v Lipi. Tel.: 22 33.

LENSKO za nego starejše osebe na doma kolen. Tel.: 44 141. možnost stavanja v hiši.

OKREPČEVALNICA v kraju Horvata, Črenšovci. tel.: 70 023.

TERENKA, d.o.o., redno in pogodbeno zaposli vse, ki imajo svoj avtomobil in veselje prodajati tekstil (50 vrst), na primer perilo Romeo in Julia, bermuda, stajce, trikoje, mečkanke itd. Prodaja na 3 črke in najvišja možna provizija 30%. Možnost napredovanja. Vodji skupine s potniki dajemo posebno stimulacijo. Tel.: 062 724 662. m-4528

storitve

AGENCIJA ALBATROS, ženitna posredovalnica, inf. vsak delavnik od 16.00. Mariborska 3, Celje. Tel.: 063 411 648. mpp

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustila draga teta

Klara Režonja

roj. Koroša, iz Renkovec

Vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in darovali cvetje, iskrena hvala.

Renkovec, 14. maja 1993

Žalujoci vsi njeni

Sanjal sem in življenje je bilo veselo. Zbudil sem se in življenje je bilo dolžnost. Delal sem in dolžnost je postala veselje. (Tagore)
Sedaj sem mrtev, umorili so me. Krivi so. Krivda je najhujši zapor. Krivde se ne da pozabiti, krivda te ubija in tudi ubije - želim, pričakujem!

V SPOMIN

Tomu Bošnjaku

11. junija mineva deset bolečih let, odkar so ti na tako krut način odvzeli življenje v Strinjavcih pri Puževcih (gostilna Šifter). Za vedno boš ostal del našega življenja, naša svetla zvezda, naše pričakovanje, naša ljubezen. Se bodo pomlad, se bomo hodili po naših skupnih poteh in ob tvojih spominih bo pred našo hudo sluhati prijeten šepet... in povsod boš z nami ti boli, boli...
Postojte z nami pri njegovem preranem grobu 11. junija (10. obletnica mature nekaterih).

Tvoja mama, oče in vsi, ki so te imeli zelo radi

ZAHVALA

V 94. letu se je iztekla življenjska pot naše drage mame, babice in prababice

Gizele Pojbič

roj. Mayer, učiteljice v pokoju

Na zadnji poti smo jo pospremili 22.5.1993 na soboškem pokopališču. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna hvala gospe dr. Nadi Šavel za zdravniško pomoč, višji strokovni sestri gospe Cvetki Dora za večletno nego na domu, sosedni gospe Veronovi in gospe Verbanovi za sosedsko pomoč. Iskrena hvala gospodu seniorju Ludviku Novaku za poslovilne besede in pevcem za odpete pesmi.

Žalujoci sinova Jožka in Laci z družinama

Ljubezen, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje, nam ostala je praznina in velika bolečina, le srce ve, kako boli, ko več te ni.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in sestra

Terezija Hujs

roj. Terplan, iz Lončarovec

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, in vsem, ki so sočustvovali z nami, ter vsem, ki so darovali vence in cvetje. Pristrčna hvala gospodu župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci vsi njeni

Solza, žalost, bolečina te zbudila ni, a ostala je praznina, ki hudo boli.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Helena Gorčan

iz Polane 28

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in vsem dobrim sosedom za pomoč v težkih trenutkih. Hvala pevcem za odpete žalostinke in g. duhovniku za pogrebni obred. Posebna hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Gizela z možem Ferijem, vnukinja Tatjana z možem Francem in pravnuk Domen

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Ludvik Zver

iz Lendave

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani ter sočustvovali z nami. Hvala vsem, ki ste nam izrekli pisno in ustno sožalje, darovali vence, cvetje, za svete maše ter hvala za darove za našo cerkev. Posebno zahvalo izrekamo dr. Alojzu Horvatu ter osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ki so mu ob njegovi boleznih vedno zelo pomagali. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku Jožefu Bernardu za pogrebni obred, pevcem iz Dolge vasi za odpete žalostinke ter prisrčna hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Lendava, 29. maja 1993

Žalujoci vsi njegovi

Ljubezen, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje, vsakega osreči si žnal, vendar pred usodo neizbežno ves nemočen si obstal.

ZAHVALA

V 70. letu nas je nenadoma in tiho zapustil naš dragi mož, oče, brat, dedek in pradedek

Ludvik Gorčan

iz G. Moravec, Cuber

Ob boleči in nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala g. duhovniku in pevcem žalostink. Hvala tudi za pozornost vsem gasilskim društvom, sodelavcem Agromerkurja in Potrošnika ter ZZ borcev.

Žalujoci vsi njegovi

Ljubezen, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje, vsakega osreči si žnala, vendar pred usodo neizbežno vsa nemočna si obstala.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in sestre

Marije Tratnjek

iz Ravenske 59 v Odrancih

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in darovali za svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju zdravstvenega doma Črenšovci in delavcem kolektiva Rašica Beltinka. Posebej hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za ganljive poslovilne besede.

Žalujoci: mož Franc, hčerka Marija z možem Francem, vnuka Bošijan in Damjan, brata Štefan in Jože z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče in dedek

Štefan Kardoš

iz Polane

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sovaščanom in dobrim sosedom ter prijateljem in znancem, ki ste darovali vence in cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala g. duhovniku in pevcem žalostink. Posebna hvala zdravstvenemu osebju Bolnice M. Sobota

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

Kje si dragi očka, dedek, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna dobra roka, ki skrbela je za nas.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi oče, tast, dedek in pradedek

Janez Ciglar

s Petanjec 58

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in za sv. maše. Iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku g. Mlinariču in gasilcem s Petanjec.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

V SPOMIN

11. junija bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mati, sestra, teta in babica

Marija Andrejč

roj. Bertalanč, iz Rankovec

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli radi

Dom je prazen, dom je tih, ker tebe, dragi mož, oče, od nikoder ni, na tvoji gomili noč in dan le sveče v spomin gorijo z dokazom, kako smo te imeli radi.

V SPOMIN

12. junija minevata žalostni in boleči dve leti, ko je umrl

Karel Bedek

iz Kovačevac 5

Še slutili nismo, da boš tako kmalu k sebi poklical svojo komaj dvajsetletno ljubljeno hčerko, ki si jo imel nadvse rad. Vajini življenji sta ugasnili v Avstriji, vendar vaju krije domača zemlja. Vsem, ki se ju spominjate ali prižigate sveče ter prinašate cvetje ali obstojite pri grobu, prisrčna hvala.

Vajini najdražji

Minilo žalostno je leto, zapustil nas si. Na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo krasi.

V SPOMIN

16. junija bo minilo leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Peter Bagar

iz Gorajh Petrovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate ter se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu ali prižigate svečo v njegov spomin.

Žalujoci vsi njegovi

mesarija FEKONJA
62235 Sv. TROJICA V SLOV. G. 9A
☎ 062/724-600

Pri nas lahko izbirate

- SUHE IZDELKE:
- TROJIŠKI ŽELODEC
- GAMSOVA SALAMA
- CIGANSKA SLANINA
- SUHA DOMAČA KLOBASA

- POLTRAJNI IN OBARJENI IZDELEK
- VSAK DAN SVEŽE DOMAČE SVINJSKO, GOVEJE IN TELEČJE MESO!

Večina ljudi nas pozna po kakovostnih domačih hrenovkah in obarjenih klobasah, ampak to še ni vse. Leta 1991 smo prejeli 2 zlati medalji za trojiški želodec in suho domačo klobaso, prav tako leta 1992, v letu 1993 pa srebrno in bronasto kolajno. Trudimo se, da bi bili naši izdelki iz dneva v dan kakovostnejši!

OD PAŠTETE DO SALAME

Vse zgoraj našete izdelke lahko kupujete ob četrtkih na tržnici v Murski Soboti v naši potujoči trgovini.

Ustanovljena Združena lista socialnih demokratov

Konec tedna je bil v Ljubljani združitev kongres Socialdemokratske unije, SDP in Delavske stranke Slovenije v novo levosredinsko stranko Združeno listo socialnih demokratov. S tem so sklenili več mesecev trajajoči proces povezovanja večine slovenske levice. V novo stranko sta se vključili tudi skupini socialistov in upokoјencev. Za predsednika stranke so izvolili Janeza Kocijančiča. Program, statut in predloge za novo vodstvo so s soglasjem sprejeli v vseh strankah.

Opozarjajo zlasti na mehanizme notranje demokracije, s katerimi naj bi preprečili prevlado močne manjšine. Resolucije so po besedah predlagateljev udejanjenje programskih točk, v gospo-

darskih temah pa namenjajo posebno pozornost gmotnim in socialnim razmeram državljanov. Na kongresu so sprejeli tudi posebno resolucijo, s katero so opredelili svoje stališče do urejanja proble-

matike slovensko-hrvaske meje ter izrazili zaskrbljenost zaradi nedavnih zaostrenj v odnosih med Slovenijo in Hrvaško, ki so nastale ob graditvi mejnega objekta v Sečovljah kljub veljavnim dogovorom med obema državama. Kongresa so se poleg predstavnikov strank iz Slovenije udeležili tudi zamejski in predstavniki članic Socialistične internacionale iz Italije, Madžarske, Slovaške, Francije, Španije in Švedske.

M. JERŠE

OLJARNA KETIŽ MARIJA

Benedikt 1
telefon: (062) 731 426

CVETLIČNO - DARILNI BAZAR

»S A Š A«

Ponujamo vam:

- domače bučno olje
- sončnično olje
- repično olje
- mešano olje

Možnost predelave oljaric.

Kar ne znaš izreči z besedo, lahko poveš s cvetjem!

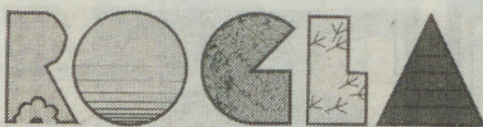
Poletje je tudi čas raznih praznovanj, zato vam ponujamo: - rezano cvelje, iz katerega vam naredimo lep poročni šopek s svečano ikobano ali žari aranžma, - k modni obleki se vam poda tudi lep nakit, ki si ga lahko izberete pri nas, - velika izbira unikatnih daril.

LETUJTE Z VESTNIKOM V SLOVENSkih NARAVNIH ZDRAVILIŠČIH!

VESTNIK

ZREŠKO POHORJE - ZELENA PLJUČA SLOVENIJE

RTC UNIOR ZREČE

DRUŽINSKI POČITNIŠKI PAKET NA ROGLI

ZNOVA NAGRAJUJE!

Tokrat s sedemdnevni počitnicami za dve osebi v slovenskih naravnih zdraviliščih.

Le malo se je potrebno potruditi in prislužili si boste prijetne in zdravilne počitnice.

Samo sredi obsežnih gozdov, skozi katere vodijo prijetne stezice brez večjih vzponov prek planjav, zaobljenih belih vrhov in mimo poledenelih hodourniških grap, lahko resnično doživimo razsežnost gorskega sveta. Na najlepšem delu tega pravilčno zimzelenega Zreškega Pohorja, samo 17 km od Zreče, je na nadmorski višini 1500 metrov rekreacijsko-turistični center Rogla - beli paradiz - tako za tiste, ki si želijo razgiban oddih, kot za tiste, ki želijo mir in stik z naravo.

Rekreacijsko-turistični center Rogla leži na nadmorski višini 1500 metrov. Poletje je na Rogli pravi čas za

tiste, ki bi se radi resnično spočili od vsakdanjega vrveža, kajti tisočletni gozdovi ne spustijo blizu nič, kar bi lahko motilo njihovo spokojnost. Onesnažen zrak in hrup sta še vedno nezaželeni gosti. Tu se lahko zadira s polnimi pljuči, spočijejo se oči ter srčno-ožilni sistem. Komfortno opremljen hotel Planja z dependanso in bungalovi omogoča oddih, rekreacijo in zabavo. Poleg številnih športnih objektov in igrišč, zaradi katerih je Rogla postala priljubljen kraj za kondicijske priprave vrhunskih športnikov, so poletni najbolj priljubljene steze in stezice, ob katerih rastejo različni gozdni sadeži in redke rastline.

- 7 penzionov v hotelu Planja
- izlet s kopanjem v Termah Zreče
- pohodniška tura pod strokovnim vodstvom
- turistična taksa
- sprehod do Mašin žage z večerjo ob glasbi
- že od 234 DEM

Izjemni popusti za otroke, če se prijavi več počitnic, v juniju 10% popusta za odraslo osebo z izrezkom tega oglasa:

KONECTEDENSKI PAKET V TERMAH ZREČE

- 2-krat polni penzion
 - kopanje v vseh bazenih
 - turistična taksa in zavarovanje
- CENE: od 109 do 129 DEM

POSEBNA UGODNOST ZA DRUŽINE nedeljska kosila v Termah Zreče - 550 SIT polovična cena kart za kopanje

Informacije in rezervacije

tel.: 063 762 451
telefaks: 063 762 446

KAKO?

Pazljivo preberite predstavni članek o zdravilišču, pravilno odgovorite na nagradno vprašanje na kuponu, zalepite ga na dopisnico in nam jo pošljite do torka, 15. 6., na naslov Vestnik, Slovenska 41, M. Sobota, s pripisom za nagradno igro Letujte z Vestnikom.

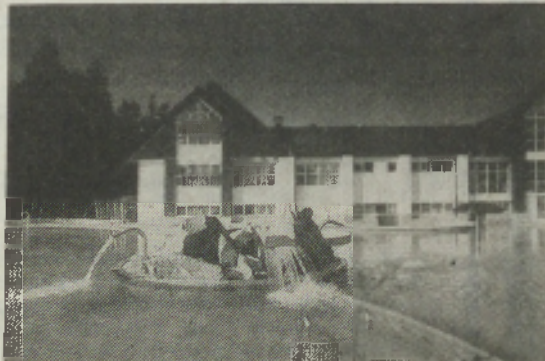
Srečnemu nagrajencu bomo potrdilo o letovanju z vsemi potrebnimi napotki poslali po pošti.

TERMALNE
Z R E Č E

Terme Zreče - termalno zdravilišče je v čudovitem okolju mesteca Zreče, ki leži v objemu zelenega Pohorja. Umeščeno je na rob čistega in urejenega mesta, obdanega s pohorskim gozdom. Položaj termalnega zdravilišča je edinstven, saj se dopolnjuje s ponudbo klimatsko-turističnega centra na Rogli na Zreškem Pohorju.

Čudovito naravno okolje, zdravilna termalna voda, blažilo srednjegorsko podnebje in prijazni ljudje so jamstvo, da bodo vsaj za hip pozabljene tegobe vsakdanjega časa. Naravni zdravilni faktorji so akrototermalna voda, s kalcijevimi-magnezijevimi in hidrogenkarbonati, topla 34,5 stopinj, naravno zdravilno blato in blažilo srednjegorsko podnebje.

V Termah Zreče uspešno zdravijo degenerativna revmatična obolenja lokomotornega aparata, stanja po poškodbah in operacijah, stanja po poškodbah in boleznih

periferne živčevja, motnje krvnega obtoka in psihične obremenitve.

Hotel Dobrava je prijeten s 104 ležišči v 51 sobah, restavracijami, konferenčnimi dvoranami in številnimi družabnimi prostori. V zdravilišču so pokriti bazen in bazen na prostem, bazeni s toplimi vreli, savne, turška kopel, individualne kopeli, več vrst fizikalne terapije, kozmetični salon in kavarna.

KUPON

Vprašanje: Kolikšna je višina Rogle in na katerem organe še posebej dobro vpliva blažilnosrednjegorsko podnebje, ki jo imenujejo Rogli?

ODGOVOR:

Nagrada: tedenski najem apartmana v Termah Zreče v juniju z vseh potrebni napotki za kopanje v termalnih bazenih

pisma, mnenja, stališča

Izjava OO SKD Gornja Radgona in poslancev SKD SO Gornja Radgona ob sprejemanju proračuna za leto 1993 in ostalih dokumentov

OO SKD Gornja Radgona je preko svojih poslancev na predlog odloka o proračunu občine Gornja Radgona za leto 1993 predlagal 12 amandmajev. Amandma št. 10, ki govori o Osnovni šoli Kapela je bil usvojen, ker je naš poslanec v Državnem zboru, ž. Jozef Kocuvan, dosegel, da je bilo ob sprejemanju proračuna izglasovanih 14.000.000,00 SIT za prizadele OS Kapela.

Amandma št. 4, v katerem predlagamo, da morajo uporabniki sredstev proračuna nabavo opreme, investicije in vzdrževalna dela praviloma oddajati s pogodbo na podlagi javnega razpisa, je IS SO Gornja Radgona sprejel. Prav tako je IS sprejel amandma, ki govori o obnovi Dajnkove domačije, saj je povečal sredstva za 200.000,00 SIT, tako da predvidoma znašajo sredstva za obnovo Dajnkove hiše 300.000,00 SIT.

Ostalih 9 amandmajev IS ni sprejel, prav tako pa jih ni sprejela občinska skupščina. Ob tem želimo dati svoj pojasnilo.

Vs amandmaji, ki so jih naši poslanci dali na Odlok o proračunu, so bili dani z namenom racionalne in uspešne porabe proračunskih sredstev. Zato želimo, da samostojno presodi, ali so bili naši predlogi pravi ali ne.

Zaradi neprestanega govorjenja o likvidnostnih težavah proračuna, smo v amandmaju št. 1 predlagali, da se proračun realizira na podlagi mesečnih načrtov. V kolikor bi se delali mesečni plani prilivov in odlivov proračuna, bi ta lažje reševal likvidnostne težave posebej še tisto, ker smo v amandmaju št. 2 predlagali, da morajo uporabniki proračuna posredovati mesečne potrebe po proračunskih sredstvih do 15. v mesecu za vsak mesec. Vsak dober finančnik mesečno planira. Taka metoda planiranja je v uveljavljeni praksi, in če bi jo tudi v Ministrstvu za finance republike Slovenije. Vključila bi torej naj tudi za proračun občine Gornja Radgona.

V amandmaju št. 2 smo tudi brezpogojno zahtevali, da se sredstva proračuna uporabljajo le za namen, ki so določeni s tem proračunom. Ker IS od uporabnikov sredstev proračuna ne zahteva letnih načrtov, je ta amandma zavrnil, kar pomeni, da uporabniki proračunskih sredstev ta sredstva trošijo brez letnega načrta, nenamensko, če pa bodo poslovali z izgubo, bo IS izgubo pokrnil brez prevajanja ali je bila namenjena in v skladu z načrtom ali ne.

V amandmaju št. 3 smo predlagali, da mora za dodatno zagotavljanje sredstev za plače delavcev in funkcionarjev v upravi razpravljati in višino sredstev predložiti Komisija za volitve in imenovanja. IS, kakor tudi poslanci v občinski skupščini tega amandmaja ni sprejela, zato ima IS vsa pooblastila, da lahko po volitvi plače, kar hoče in si dviguje plače.

Zanimivo je tudi nesprejetje amandmaja št. 8, s katerim smo hoteli doseči, da prenosa sredstev med poslovalnimi enotami občinskega proračuna ni mogoče, če s tem ne soglašajo prizadele uporabniki proračuna. IS z zavrnitvijo tega amandmaja lahko proračun vzame sredstva in jih da drugemu, na ta sklep pa se prizadele ne more pritožiti, ker ima IS vsa pooblastila.

Čisto je, zakaj zbori občinske skupščine niso sprejeli amandmaja št. 9, v katerem predlagamo, da je potrebno vključiti tudi kazenske določbe, ki so potrebne za vsak odlok. Proračun se lahko sprejme, za kršitve pa kazensko ne bo odgovarjal nihče, še najmanj pa IS, ki je po odloku odgovoren za izvajanje tega proračuna.

Najpomembnejši amandma, ki smo ga dali k Odloku o ustanovitvi javnega zdravstvenega zavoda Gornja Radgona, je bil, da je potrebno dejavnost za zobozdravstveno varstvo šolskih otrok vključiti v proračun. Šolski otroci postajajo videm ob Ščavnici in Apaču. Če se postavljajo vprašanja, kaj bomo občani upravljalci šolske zdravstvene dejavnosti in ne bo odgovarjal nihče, to je odločno, da se zdravstveni dom Gornja Radgona to dejavnost izvaja, lahko pa tudi ne, odvisno od njene volje. Krščanski demokrati ob tem ne prevzemajo nobene odgovornosti.

Kršanski demokrati protestiramo proti gradnji rekonstrukcije odlagališča komunalnih odpadkov v naselju Črnočinci, ki ga IS pripravljajo za zaprti vrati, skriti za očene poglede javnosti. Na poslance SKD se je namerno ogroževala in opozarjajo, da obstaja resna nevarnost, da se sistemsko delo, se kaže tudi v tem, da vsi poslanci vseh amandmajev, ki smo jih krščanski demokrati podali na Predlog programa dela zbornice občinske skupščine. Z našimi amandmaji smo naslednje:

- Program dela zborov skupščine naj se vsaj kvarirano odloči, saj v nasprotnem primeru ne vemo, ali smo po decembru stroškega leta.
- Vs odloki naj se pripravijo pravočasno in sprejeto po državnem postopku, da se lahko poslanci posvetujejo s svojimi volilci.
- Kot posebna točka v programu dela skupščine morajo biti aktualna vprašanja, ki se nanašajo na dejavnost v občini. K tem nalogam v prvi vrsti spadajo razselitve farme Podgrad s posebnim poudarkom na zaščiti in varstvu okolja (v nasprotnem primeru bi lahko prišlo do onesnaževanja okolja v številnih obeh, kjer bi se nekontrolirano iztrajevale mini

kvaliteto vode. Za tak projekt pa bi se dalo pridobiti tudi sredstva iz republiškega proračuna. Menimo, da je osnovni namen občine in njenih predstavnikov tudi skrb za zdravje in zdravo okolje občanov.

Za koristen proračunskih sredstev iz naslova turistične takse morajo vsa turistična društva izdelati letne programe.

5) Zaradi številnih dezinformacij o uporabi republiških in občinskih proračunskih sredstev, je potrebno poslance in s tem tudi javnost sproiti obveščati, da ne bi na račun neobveščeni prišlo do strankarskih obračunov, kot je to bila praksa v preteklosti.

Vsi naši amandmaji, kakor tudi nastopi naših poslancev v občinski skupščini so bili in bodo dobronamerno naravnani, zato so vsa natočevanja, ki se pojavljajo v javnosti brezpredmetna in tudi žaljiva. Pri svojih volilnih obljubah bomo vztrajali tudi v bodoče, pri tem pa za svojimi dejanji in pisanjem vedno stojimo z imeni in priimki in nam razne psevdonimke niso potrebne, zato tudi zavračamo namigovanja Radgonskih mehurčkov.

Poslanski klub SKD in OO SKD Gornja Radgona
Predstavnik za stike z javnostjo:
Kajdič Ivan

Kdaj bo naše mesto zares mesto?

Murska Sobota je imela ob zadnjem popisu prebivalstva 13857 meščanov kar jo tudi po danes aktualnih priporočilih Evropske skupnosti uvršča med kraje, ki bi po novi upravni reformi v Sloveniji lahko pridobili status mesta.

Če gledamo na zadevo v administrativnem smislu potem ji ne moremo oporekati ničesar; imamo to kar mesto mora imeti, t.j. šolske ustanove, zdravstvene, upravne, kulturne ustanove, imamo industrijo, banke, pošto... itd., manjka nam pa nekaj bistvenega kar tudi zahodnoevropska administracija ni predvidela in kar MESTA seveda imajo, to je zgodovinska tradicija; zgodovinska tradicija kot nosilno steblo in vse njene posledične veje kakor npr. BIVANJSKA KULTURA, HUMANI URBANIZEM, ODNOS DO JAVNEGA IN SKUPNEGA, PRIPADNOST MESTU, ODNOS DO SODEŠČANA... itd..

Da ne bo napaka razumljivo, M. Sobota ima pravice, ki so se podeljevale mestom, že od konca 15. stoletja naprej in sama historična plat ni sporna, sporna je pa lahko kulturna in socialna diskontinuiteta, ki je nastopila po letu 1950 in ki je predmet nadaljnje obravnave tega zapisa.

Naše mesto je umetno ustvarjena metropola Pomurja, katere pospešeni kvantitativni razvoj se je začel po letu 1950, ki jo temu do takrat majhnemu mestu ta nova vloga tudi bila podana. Intenzivno so se rušili objekti, ki bi še danes lahko bili ponos mestu (Sočičeva kavarna, židovska sinagoga...) in namesto njih so se gradile tovarne in objekti za delavce. Osnovno vodilo kakor misleč(?) projektantov »novega« mesta je bilo predvsem kako vanj stlačiti čimveč delavcev in temu najbolj primeren način se jim je verjetno zdelo bivanje v ortogonalnih betonskih kvadratih po vzoru čebeljega satovja; nato je bilo zopet premalo delavcev in jih je bilo potrebno zbežati s podeželja v mesto, skratka čimveč kmetov spremiti v delavce, nakar je bilo zopet premalo kvadratov za bivanje in je bilo potrebno zgraditi nove, po možnosti seveda čimveč na čim manjšem prostoru, ... in tako do danes, dokler nismo dobili takega mesta kot ga imamo sedaj. In kakšne so posledice tega »načrtovanega« razvoja?

1) V M. Soboti skoraj ni več meščanov temveč imamo v večini mestne vaščane!?

Pozabimo na privzogene predsojce o »razrednem« poreklu enih in drugih ter si oglejmo zadevo z drugačnega zornega kota, t.j. z vidika funkcioniranja mesta. Mestni vaščani, tako imenujem prebivalce M. Sobote, ki so rojeni na vasi, ki so začeli svojega življenja preživeli na vasi in so se nato iz raznih vzrokov naselili v mestu, predvsem zaradi zaposlitve (v največji meri je to industrija), so z eno nogo še vedno na vasi. V času delovnih dni sicer prebivajo v mestnem satovju zato pa že v petek popoldan odidejo iz njega, nazaj v kraje svojega porekla. In kaj je tu čudnega, me vprašate?

Čisto nič čudnega, normalno je tako in to bi morali vedeti tisti, ki so to mesto pospešno razvijali. Iz navedenega dejstva izhaja namreč nekaj drugega kar nas lahko zaskrbi v zvezi s funkcioniranjem mesta, to je odnos take populacije do obeh okolij v katerih živijo, na eni strani je to odnos do prvega doma na vasi in v naravi, na drugi strani je pa to odnos do drugega doma v mestu in v betonu, asfalu... za prvo okolje večina namreč skrbi sama, počisti ga, pobere smeti oz. jih sploh ne proizvaža, pokosi travo... skratka za tisto okolje vsak poskrbi sam. In kako je s tem v mestu? Tu pa jih čisto nič ne briga, smeti so lahko vsepovsod, delajo lahko kar jim paše, za vse bodo poskrbeli drugi... itc... popolnoma drugačen odnos skratka.

A pri vsem tem sploh ne gre za smeti, gre za dvojnost v odnosu do okolja v mestu in na deželi, gre za to dvojnost, ki je implicirana, vpletena v vsa področja bivanja, ki se nam vsakodnevno manifestira v nešteto oblikah in ki jo lahko strnemo v dejstvo, da se do mesta obnašajo res samo tako kot da ni naše!?

2) Politiki so ukazovali, strokovnjaki pa ubogali? Celotnemu diskutiranemu razvoju socialistične industrializacije mesta je seveda sledila urbanistična in arhitektonska stroka.

Posledice tega so, da imamo danes v M. Soboti 3 nekako artikulirana področja naselitve.

V centru mesta (notranji krog, prstan... nem. Innenring) imamo predvsem satovja za prebivanje delavcev, medtem, ko so »mestorodci« večinoma že v zasebnih hišah v tki. drugem krogu (nem. Mittelring), to so tisti, ki so tam že od začetka vojne rasti mesta. In potem je tu še tretji, zunanji ali prej primestni krog (nem. Aussering), kjer prebivajo prejšnji meščani, ki se jim je že uspelo odseliti iz prej omenjenega notranjega področja.

Za poznavalce urbane in socialne geografije to ni čisto nič novega, to se dogaja in se je dogajalo skoraj v vseh svetovnih mestih. Razlika med svetovnimi mesti in našim mestom je pa seveda v velikosti (vsaj 10-100 krat) in to je tisto kar bi nas moralo zaskrbeti, saj komaj smo nehali biti »vas« že smo takorekoč na pragu geografsko-socialne strukture mesta kot jo imu npr. Chicago.

Ali si sploh kdo upa predstavljati kaj se lahko zgodi, če npr. tovarna Mura ne bo vzdržala tekme s svetovno konkurenco sedaj ko nismo več balkanska država s ceneno delovno silo? Zgodi se nam lahko to, da se nam iz središča mesta kar hitro odsele nekaj tisoč

mestnih vaščanov nazaj v svoj prvi dom, kjer se bodo lahko na ostankih svojih kmetij vsaj prehranili, potem ko bodo ostali brez zaposlitve. In kaj bi to pomenilo v prostorsko-urbanističnem smislu?

3) V središču mesta je kaos?!

Posledica nepremišljenega razvoja je tudi ta, da imamo v najožjem področju mesta veliko koncentracijo stanovanj, poslovnih prostorov, poslovnih objektov, poleg tega še avtobusno postajo, parkirišče za bolgarske kamione, parkirišča za vse Prekmurce... itc., skratka v centru mesta je »živi kaos«, ki se odraža v vsakodnevnih zamašitvah ulic, zelenic in parkirišč z avtomobilsko pločevino, da o smradu in hrupu sploh ne govorim. Na ta problem sem se v uvodu ozrl s pojmom humani urbanizem; le kaj je to?

In še mnogo bi se dalo napisati o tem mestu in njegovem razvoju vendar naj bo to dovolj zaenkrat. Skratka, to mesto, ki je bilo nekoč znano po zelenju, cvetju, kopalnicah, vrtovih in rožah na vseh balkonih je postalo »živi kaos« in v teh nekaj dejstvih, ki sem jih navedel kot izvir za razmišljanje je že moč najti velik del odgovora na v začetku omenjeno vprašanje in tezo da nam manjka odnos do skupnega, bivanjska kultura, pripadnost mestu... itd. ter predvsem z vidika stroke tudi humani urbanizem in arhitektura.

Nad tem bi se morali zamisliti vsi, ki kakorkoli krojijo nadaljnjo usodo tega mesta (vsaj danes, če so donedavnim res za vse strokovne kake bili krivi komunisti?) po strokovni plati, morda tudi občinski politiki, mestni svet... ter vsekakor vsi pravi meščani, ki jim ni vseeno kaj bo s tem našim mestom v bodočnosti!!!

meščan in morda še kdaj tudi vaščan, Stojan Habjanič M. S.

Razočarani taborniki

Po tej poti bi radi seznanili javnost o dogodku, ki se nam je članom Taborniškega rodu Ljudska pravica Lendava pripetil dne 19. 05. 1993.

Že nekaj časa je v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti na ogled razstava z naslovom Skavti in gozdovniki na Slovenskem. Ker smo taborniki nasledniki skavtov in gozdovnikov, smo si želeli omenjeno razstavo ogledati. In razstavo bi si tudi ogledali, če...

Po večkratnih predhodnih informacijah s strani delavke Pokrajinskega muzeja, smo ugotovili, da si je razstavo mogoče ogledati vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure, v sredo pa tudi od 16. do 18. ure. Ker smo bili skupina, ki mora svoje delovne obveznosti opravljati dopoldan (otroci v šoli, odrasli v službi), smo se morali zadovoljiti z možnostjo, da imamo za ogled razstave na razpolago le bori dve uri in to le v sredo popoldan. Pa smo tudi to sprejeli.

V sredo, 19. 05. 1993 smo ob 17. uri z avtobusom (najetim) prispeli v Mursko Soboto pred stavbo Pokrajinskega muzeja. Skupino 45 otrok in 5 odraslih so nam odprli vrata Pokrajinskega muzeja pričakala zaklenjena vrata. Ne na vratih stavbe in ne na reklamnem panoju ob vhodu ni bilo nobenega obvestila, da si razstave iz tega ali onega razloga ni mogoče ogledati. V skupini je zavladalo veliko razočaranje, pri otrocih zaradi neizpolnjene želje, pri odraslih pa zaradi odgovornosti nad ravnanjem zaposlenih (odgovornih) v Pokrajinskem muzeju ter zaradi zaman vložene truda pri organizaciji ogleda razstave. Noben od prisotnih ni mogel dojeti resnice: »Razstave z naslovom Skavti in gozdovniki na slovenskem si danes ne bomo ogledali.«

Zato smo pomoč poiskali v knjižnici, kjer nam knjižničar kljub dobri volji ni mogel pomagati (ni imel ključa). Otrokom smo skušali pojasniti, da brez naše krivde nismo dosegli namena prihoda v Mursko Soboto. In kdo je kriv? Kdo nosi odgovornost pred otrokom, ki je željan spoznati zanj nekaj novega in mu to ne uspe?

Kdo bo podal opravičilo staršem teh otrok, ki so nam odraslim članom Roda Ljudska pravica dovolili, da popeljeval njihove otroke po iskanje novega znanja, a nam to ni uspelo?

To so vprašanja, ki so se nam odrazili ob čakanju pred zaprtimi vrati postavljalja. Kdo bo poravnal strošek prevoza iz Lendave v Mursko Soboto? Ker spada med organizacije, ki so finančno šibkejšje, se naša dejavnost financira iz dotacij, predvsem pa smo odvisni od samofinanciranja.

Strošek prevoza iz Lendave v Mursko Soboto je znašal 6.000,00 SIT (kar je mnogo ceneje kakor prevoz 50 oseb z javnim prevoznim sredstvom) in zato ker si nikakor ne moremo dovoliti nenamenske porabe sredstev, vztrajamo, da nam Pokrajinski muzej ta strošek povrne.

Nemalokrat letijo očitki na ljudi, da jim je za kulturno dejavnost malo mar. Ali ogled te razstave ne spada med kulturne dejavnosti?

Menimo, da si ustanova kot je Pokrajinski muzej nikakor ne bi smela dovoliti, da v obratovalnem času človeku prepreči dostop do omenjenih kulturnih dobrin. Če pa ima pokrajinski muzej mogoče kadrovske težave, posledice le-teh nikakor ne sme nositi občan, ki pričakuje s strani Pokrajinskega muzeja dejavnost v polni meri. Mi, taborniki obojujemo za nemožnost ogleda razstave Pokrajinski muzej kot ustanovo, menimo pa, da je v pristojnosti direktorice Pokrajinskega muzeja, da pokliče na odgovornost osebo, ki v svojem delovnem času ni izpolnjevala svojih delovnih dolžnosti.

Z gorkim okusom pelina smo se vrnili domov. Delavce Pokrajinskega muzeja pa naprošamo, da svoje delovne obveznosti izpolnjujejo resno ter da

v bodoče ne dovolijo, da se pripeti kaj podobnega, kajti če se že odločijo za organizacijo neke razstave, potem jim mora biti cilj, da si razstavo ogleda čimveč ljudi.

Člani Taborniškega rodu LJUDSKA PRAVICA LENDAVA

P.S. Čeprav se je direktorica Pokrajinskega muzeja po telefonu že opravičila ter obljubila vrnitev prevoznih stroškov, smo zaradi naše nekrivde pri organizaciji ogleda razstave in zaradi lažje ogleda opravičila pri starših teh otrok bili dolžni, da neprijeten dogodek posredujemo javnemu mediju - VESTNIKU.

Upokojenci - grešni kozel za težave in napake

Upokojenci ugotavljajo, da so že postali nekakšen grešni kozel za težave SPIZA, vlade in poslabšanje ekonomske moči podjetij. Drugače si ni več možno pojasnjevati pripetij s pokojniskim sklodom, kjer vlada po mili volji razpolaga s sredstvi in se ravna po irenomo nezavidljivi situaciji: vzemi tam, kjer se je. Tako so skladu odujili denar za obrambo in sklad brščas izposojenih 8 milijard SIT od vlade nikoli več ne bo videl.

To se dogaja kljub protestom upokojencev pri sprejetju omejitve pokojnin. Vsa čast poslancem, ki so glasovali proti temu zakonu. Ta omejitev se že srhljivo odraža pri nakazilih pokojnin. Ta linearna omejitev, ki vsem enako v odstotkih odvzema prisluzene pokojnine že pravo bogokletstvo. So še tudi invalidski upokojenci, z minimalno osnovo 12.500,00 SIT ali pa še manj, ki so najbolj prizadele ob tem interventnem zakonu. Tudi poračunov za nazaj več ni.

Nazadnje kaj ob tem meni dr. Ljubo Bavcon, saj so pokojnine najbrž tudi neodtujljiva pravica in omejitve pokojnin je kršitev človekovih pravic.

Znižanje po odstotkih je zelo relativno. Brščas gospodje iz statističnega urada ne hodijo in ne kupujejo po tržnicah in prodajalnah ter niso v statistiko vračunali visokih cen pomladne sveže zelenjave, za minudi mesec. Pa še uho vztrajno padanje tolarja v razmerju DEM, kar pospešuje znižanje cen živil in izdelkov, ko se vse ravna po naraščanju cene DEM.

Za sanacijo bank in neperspektivne železarnne se je našlo 300 milijonov DEM, medtem so gospodje pretekle vlade prepustili ELAN svoji žalostni usodi. Le kje so hodili v ekonomske šole? SPIZU se pa z veliko žlico odvzema denar.

Delno je tudi posledica odločitev pretekle vlade G. Lojzeta Peterleta, ki se je elegantno umaknil in za nagrado dobil mesto zunanjega ministra. Sedaj ga RTV Slovenije večkrat dnevno prikazuje kot najmanj rešitelja Republike Slovenije. Ta odločitev g. dr. Drnovška ni bila nikakor primerna, vsekakor upokojenci v prihodnje ne bodo več glasovali za LDS, imajo tehen vzrok in tudi za snedene predvolilne obljube.

Jože Kaučič
Lomanaše 6
69250 Gornja Radgona

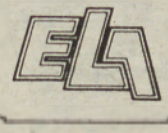
Ali bomo to še naprej dovoljevali?

Zadnje tedne se držim znanega pregovora: Kdor molči, devetim odgovori, vendar mi je tokrat, kot že ne vem kolikokrat, prekipelo. Smešno, boste dejali, komu pa v teh vročih dneh in z napovedmi o suši, ne bi. No, pa me suša še toliko ne moti, saj sem optimist, bolj me bolijo nekatere politične zadeve, katere človeka resnično spravijo ob živce.

Kar na začetku se bom dotaknil primera župana občine Gor. Radgona g. Alojza VOGRINČIČA, katerega obtožujejo za hude prekrške. Pred nedavnim smo imeli občutek, da bo sramotnih dogodkov v naši občini konec, ko nam je uspelo zamenjati mandatarja, tokrat pa smo ponovno na tapeti. Kaj je in kaj ni (drugo sem dodal samo zaradi lepšega), bodo verjetno ugotovili za to pristojni organi, a upam, da se bodo resnično zmigali, saj so za to namreč dobro plačani. Gospod Vogrinčič je čuden človek, čeprav ga osebnost sploh ne poznam, sem pa ga velikokrat moral poslušati rad ali pa ne in že takrat sem bil mnenja, da si ne zasluži po svojih sposobnostih niti mesta direktorja nekdanjega VG Kapela, kaj šele mesto župana občine Gor. Radgona. Na visoke položaje so se postavljali že pod prejšnjo oblastjo krščanskih demokratov in potem ni čudno, da je tako, kot je. Škoda samo, da so morali na takšnih in podobnih mestih ostajati ljudje, za katere vemo, da niso sposobni. Zadnjič me je nekdo vprašal, kako je lahko sploh postal župan našega mesta, a nisimo in nismo našli odgovora, kako je to bilo mogoče. Podobno je še marsikje po naši Sloveniji, kot npr. v Kranju, kjer še vedno »kraljuje prizadet« g. Gros. Morda bi lahko še našli kakšno mesto, vendar bo najprej bolje pomesti pred lastnim pragom, smeti nam v resnici ne manjka.

Pa da ne bom pre dolg! Zopet bomo morali stopiti skupaj ter se potruditi, da se rešimo sramot, ki nas obdajajo in naj nas stane, kolikor količ. Konec koncev je mesto župana Gor. Radgone takšna čast, ki si je resnično ne zasluži vsakdo, mednje pa sigurno sodi tudi g. Alojz Vogrinčič. Roko na srce, občani Gor. Radgone, in pamet v glavo!

Bojan Macuh
Drobinci 21
69253 Apače

**SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA
MURSKA SOBOTA**
Dr. Vrbnjaka 2, Rakičan

- razpisuje prosto delovno mesto

- UČITELJA KEMIJE

za nedoločen čas z nepolnim delovnim časom.

Pogoji: visoka izobrazba, smer kemija tehnologija ali kemija ali kemijsko izobraževanje (enopredmetno)
Začetek dela 1. 9. 1993.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po razpisu.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

od vsepovsod

Mesto, kjer žalostni golobi...

Bratislava. Danes prestolnica Slovaške. Ni več eno od nekdanjih češkoslovaških mest. Obnavljajo in prenavljajo jo. Kot turist se zaletavaš na vsakem koraku. Nešteto adaptacij, čez leto ali prej bo veliko novih trgovin in butikov in še česa. V nekaterih trgovinah je še gneča. Predvsem v živilskih. Kruh stane 15, mleko 12, meso 100 kron. Sliši se malo. Za Slovake dovolj, preveč. Za koncert kvarteta ali jazz skupine je potrebno odšteti 20 kron. Bratislava ponuja vsak večer kaj zanimivega. Predstavo, koncert, opero, polne gostilne, lahko pa si izberete osamljenega Rusa v starem delu mesta z orglicami in kitaro, ki nostalgično zapoje kakšno o ruski »žizni«...

Ljudje zaradi svoje skromnosti radi poklepetajo. Natakariji so prijazno prijazni. V središču Bratislave ni velikega prometa. Ljudje se vozijo na delo z avtobusi in tramvaji. Z osebnimi avtomobili redki. Vsako jutro se ob veleblagovnici zberejo prodajalci sreče... Z golobi pa je tako: žalostni so. Nikjer v mestu ni mogoče opaziti koga, ki bi jim kaj nadrobil. Ne zbirajo se v gruče, tu in tam je kakšen sam na oknu. Kot Slovaki. Čakajo novih toplih vetrov.

Vestnik tudi v Bratislavi

Tekst in fotografije: Nataša Juhnov

ERIKA ZELKO

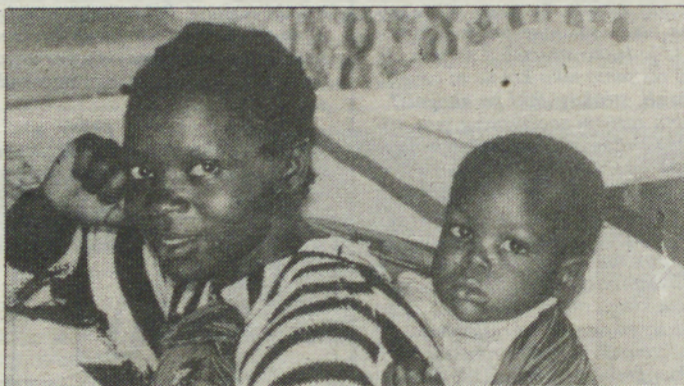
Afrika – ljudje in običaji

Zadnjič sem se razpisala o otrocih, a še nicesar nisem omenila o porokah in zakonskem življenju v Zambiji. Tu se zmeraj lahko srečaš »srečneže«, ki imajo več žena, a jih je čedalje manj. Morda se bo kdo vprašal, zakaj. Tudi v Zambiji je življenje čedalje dražje in enemu od misionarjev se je pritoževal možakar s 43 ženami, da ga preveč stanejo in da bogastvo plahni. V Zambiji so pri nekaterih plemenih obravnavali število žena kot statusni simbol. Čim bolj si bil bogat, tem več si jih lahko privoščil, s tem seveda več otrok, ki so pomenili več delavcev. In ravno sodobna Zambija je nastavila past takšnemu razmišljanju. Otroci naj bi šli v šole, za vse žene je potrebno enako poskrbeti, jih odplačati. Seveda žene ne moreš dobiti zastonj, tudi če si jo sam izbereš. Staršem neveste moraš plačati ceno, ki jo postavijo. Moji bi bili sedaj bogatejši vsaj za trinajst krav, kar za zambijske razmere ni niti tako malo, če... Če takoj ne moreš plačati, lahko za določen čas dobiš ženo na posojilo. Po izteku tega časa ti ženo, če je še nisi odplačal, enostavno odpeljejo. Kar prikladno, še posebej, če se je naveličaš, bi pripomnili zlobni jeziki. A za moškega v Zambiji je to hudo ponižanje. Zanimiva je pravzaprav razlaga potigamije. Na svetu je

tako ali tako več žensk kot moških. Naloga moških pa je, da osreči čim več žena; zakaj bi nekatere ostale same, saj niso krive za neenakomerno porazdelitev števil moških in žensk. Narava je nepravilna, zakaj bi bili taki tudi moški?! Preprosta, zanimiva in za marsikoga kar sprejemljiva razlaga. Mar ne? Ženske se običajno med sabo ne prepirajo. Tako nam je vsaj povedal eden od študentov, ki smo ga spoznali. Njegov očim ima namreč tri žene. Vsaka ima svojo hišo, v kateri živi z otroki, on pa obišče enkrat eno, drugič drugo... Zvestoba je relativni pojem. Je in je ni. Aids je nekoliko znižal promiskuiteto, a vendar... Spolno življenje je za Zambijce najbolj naravna stvar na svetu in marsikateri se kljub boleznim – o kateri kar presenetljivo veliko vedo, a je nekako niso sposobni dojeti – ni pripravljeno odreči užitkom. Uporaba kondomov pa ni razširjena, kljub precejšnji propagandi.

Zasluge za relativno malo tabujev o zakonskem in spolnem življenju med mladimi imajo obredi iniciacije. Inicacijske ceremonije se pri različnih plemenih nekoliko razlikujejo, a osnovni namen je isti pri vseh. Inicijacija pomeni pokazati osebi, kako začeti nekaj novega. Fantje, razen pri ple-

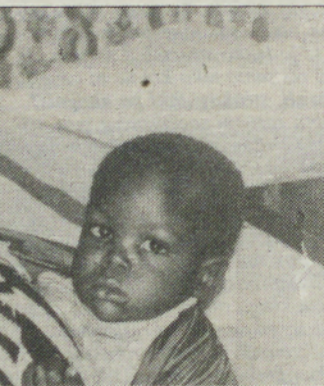
menu Lunda, niso imeli kakšnih posebnih obredov. Dokazati so morali, da so se sposobni združiti s punco. Fantje plemena Lunda pa so morali na začetku pubertete v kamp organiziran posebej v ta namen. Tu so se ob pomoči posebnih učiteljev učili različnih ročnih spretnosti, življenjskih resnic in modrosti, s pomočjo duha so se naučili tradicionalnega plesa makiši. Najtežja

V Zambiji večina mamc tako prenaša svoje otroke

preizkušnja za fante je bil obred obrezovanja. Šele po nekaj tednih so fantje prvič prišli iz kampa. Starši so takrat s strahom iskali svoje sinove, ki so sedaj postali odrasli moške, kajti ni nujno, da so vsi preživeli najtežjo preizkušnjo. Bolj pogoste in običajne so bile iniciacijske ceremonije za de-

kleta. Ceremonija cisungu je bila opravljena, ko so se začele razvijati prsi, včasih še pred prvo menstruacijo. Ena od številnih je potekala tako, da so punčko posadili na oltarček sredi vasi. Do pasu gola je sedela na oltarčku ter sprejemala darila in različne nasvete starejših žena, ki jih potrebuje za življenje odrasle ženske. Drugod so tudi za dekleta organizirali posebne kampe, v katerih

so bila do sedem dni. Dekleta so običajno na koncu ceremonije poročili, saj so bile sedaj odrasle ženske, sposobne skrbeti za svojo družino. Brez ceremonije cisungu nobeno dekle ni moglo postati dobra žena in mati in je bilo zanjo bolje, da umre. Nekoliko posodobljene oblike ceremonij lahko sre-

čamo še danes. Mestno življenje pri tem ni nobena ovira. Žal ima tradicija tudi senčne strani. Še danes se lahko zgodijo obredni umori, čeprav se vlada trudi, da bi jih preprečila, a tradicija je med ljudmi še zmeraj zelo močna. Zelo znana slovesnost je selitev kralja plemena Lozi. Z velikimi častmi vsako leto pred deževno dobo preselijo kralja iz zimske v poletno rezidenco. Za to priložnost dolne še posebej okrasijo in kljub strogi kontroli se v katerem od bobnov lahko najde glava dečka – sveta žrtev duhovom za srečno preselitev. Druga posebnost so bobni, ki stojijo pred hišo enega od šefov. Nanje zaigrajo samo takrat, ko šef umre oz. volijo novega. Preden zaigrajo nanje, jih morajo poškrpiti s krvjo nedolžnega fanta in deklice. V Zambiji pridelajo tudi precej koroze, in če le-ta ne raste dobro, žrtvujejo majhnega otroka ter polje poškrpijo z njegovo krvjo, da koroza bolje raste. Senčne strani tradicije k sreči vztrajno izginjajo z napredkom, ki preplavlja tudi najbolj oddaljene dele Zambije. Veliko, morda kar največ različnih verovanj in izročil je povezanih s smrtjo. Smrt je zmeraj huda udarec za sorodnike in v večini primerov kar za vso vas. Včasih je celo potrebno najti vzrok smrti. Ljudje so namreč prepričani, da je umrlemu kdo želel škodovati. Tako nam je misijonar Miha Drevenšek pripovedoval, da v takih primerih nosijo krsto od hiše do hiše po vasi. Krsto

nesejo v ozke koče in pri pasu oz. ravnanju se zgodijo, da padne na koga od navzočih. Ta je torej kriv, in če ima srečo, da se ne umre, mora plačati ogromno vsoto vrniti, da ga ne »odreši« krivde. Ljudje se teh pohodov zelo boje, saj končajo se šele takrat, ko se dojde »krivca«. Klasična pogrebna ceremonija, ki jo s plemenom krščanstva čedalje bolj podpirajo katoliški pogrebniki, mora izpolniti dva pogoja, če je zadovoljiti mora določeno umrlega ter žive sorodnike. Drugi pogoj za dobro pogreben pogreb je, prepričati umrlega, da zapusti vas. Če pogrebni obred ne bi bil umrlega pripravljen, bi bil duh umrlega jezen in bi se maskeval sorodnikom ter vasi. Še posebej, če je bil obred ob smrti pokojnega poglavarja. Hito, v kateri je umrl, so razglasili za hito smrti, poglavarja božanstvo ter posadili pred hišo posebnega drevo. Celotna vas se je nato in se vrnila šele takrat, ko je posajeno drevo začelo rasti. Drugi najbližji pogrebni obred ločil, kdaj bo pogreb. Ločil posebej izbrani ljudje, ki naloge je bila pokopavanje poglavarjev. Za poglavarja je rezervirano posebno mesto, ki lišče in potovanje do njega lahko trajalo celo polno noč leg starejših, ki so se za pogrebanju podlegli zaradi bolezni so nekoč ob smrti poglavarja žrtvovali tri njegove žene in trideset podložnikov. Nastlednjic pa ni bilo zaradi različnih religioznih miselnosti naših misijonarjev.

Čas staršev in čas otrok

Ko je oče profesorja Titana, ki je tam nekje v Mongoliji videl, kako je Kitajec pojedel podgano, prišel domov iz sovjetskega ujetništva, je nosil v sebi, recimo temu slovanski nemir, slovansko navdušenje. Čeprav morebiti ne čisto jasno, morda celo ne kot slovansko, marveč prej človeško navdušenje. Njegov sin Evgen, profesor telesne vzgoje, bo kakih štirinsedemdeset let pozneje, sedeč v soboški Zvezdi, ki se je nekdanj, ko je ob njej še tekli potok, imenovala Dobray, o očetovem izkustvu, ki je kot veliko pričakovanje vedno znova prihajalo na sina, pripovedoval kot o nekakem duhovnem rodbinskem doživljanju, kot o nečem, kar spremlja njegov rod. Kot porajanje slovanskega zgodovinstva v Beogradu in nekdanje očetovo doživljanje je postalo bistven in določujoč element v Evgenovi profesorski retoriki. Danes o vsem tem pravi takole: »Kot mlad človek takrat v Beogradu in pozneje sem si rekel: hočem imeti svoje vodstvo in svojega vladarja. In imel sem ga. Pravzaprav ni pomembno, kakšen je bil, če nanj gledam s stališča današnje zrelosti in po vsem, kar sem doživel.«

Pri štirinšestdeset letnem Evgenu Titanu je vse nekako koncentrično. Titan rad dela izrezanke. Izrezanka o njem, nekak Rocshahov osebnostni test, bi morala prikazovati množico koncentričnih krogov. Ni se zlivajo. Kot gladina ribnika, na katerega je nekdo vrugal prgišče kamnov. Od mesta, kjer so se kamni dotaknili in potopili v vodo, se širijo okrogli valčki, čeprav vsak izvor vodenja s svojim središčem ostaja na mestu. Tako kot se mnoge afekcije potaplja v Titanovo dušo in ga spodbujajo k delovanju. Ob ribnikovem robu pa se združijo v en sam val, v eno samo nemirno razpakovanje roba, ki nikoli, kakor pravi Evgen Titan, ni bilo zaprti v eno samo dejavnost. Robovi tega vala so spletno, kar človek srečuje na nekakem angažiranem Titanu.

Ob treh ribnikih v soboškem parku je v mladosti doživljal svoje najljubše logarice. Ob treh ribnikih v soboškem parku je v mladosti doživljal svoje najljubše logarice. Ob treh ribnikih v soboškem parku je v mladosti doživljal svoje najljubše logarice.

Vukovi so rekli njihovi domači hiši »nabijanci«, stari čez sto let, stala je tam ob severnem robu soboškega grajskega parka, ker so bili njegovi zaposleni pri grofih. Hišno dvorišče je segalo tja daleč proti Ledavi, proti Fazaneriji. Vukovi najbrž zato, ker so živali skorajda v gozdu, med volčevimi »Naša hiša je stala na pebrami« kot nekaka grajska postojanka.

Vesako jutro me je prebujalo petje, pripoveduje. Vse pomlad in jesen je polna od hiše poplavljal. V njem smo se vozili s plavili. Dole plavne reči in doživljali mladost. Daleč nazaj v rod smo bili »nemešnjaki« (svobodni, svobodni večji kmetje - op. avt.) še moj oče je imel 12 hektarjev zemlje, do 5 gozdov dolge njive (gonjaj) in stara njivska dolžinska mera, daleč je v eno stran dober par stoletov vlekel plug brez mnogo pripravljenosti, na en gonjaj - op. avt.) še zdaj imam gozd v Titani.

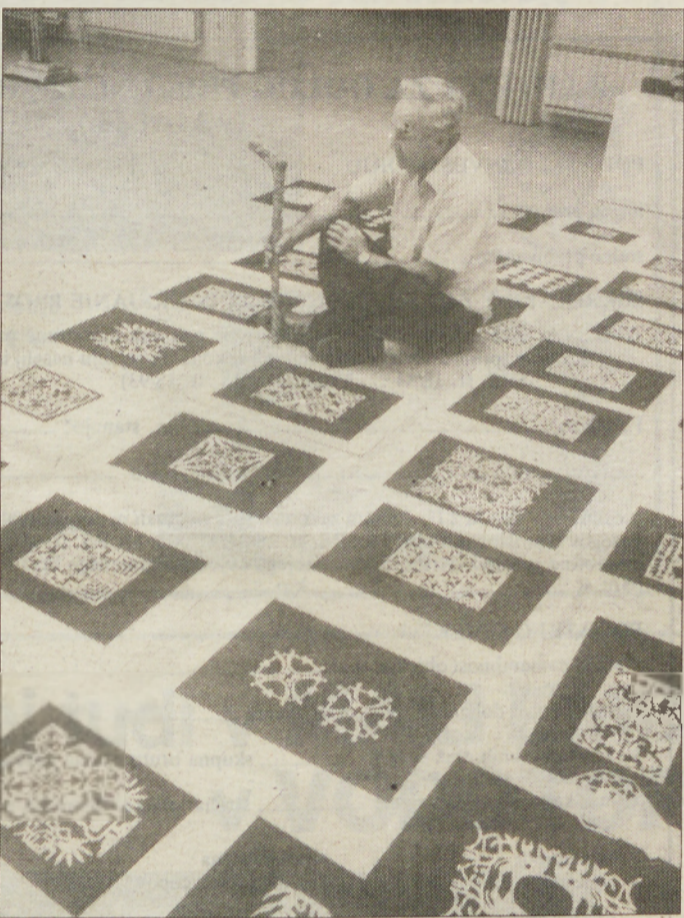
Evgen Titan je zdaj, ko kot profesor odhaja v pokoj, začel pisati. Vse ima zapisano, enakomerno oblikovani pisavi. Kakor da bi se izdal v Beogradu, ki je 4 gonjaje dolg. Evgen Titan je zdaj, ko kot profesor odhaja v pokoj, začel pisati. Vse ima zapisano, enakomerno oblikovani pisavi. Kakor da bi se izdal v Beogradu, ki je 4 gonjaje dolg.

Evgen Titan je zdaj, ko kot profesor odhaja v pokoj, začel pisati. Vse ima zapisano, enakomerno oblikovani pisavi. Kakor da bi se izdal v Beogradu, ki je 4 gonjaje dolg.

Evgen Titan je zdaj, ko kot profesor odhaja v pokoj, začel pisati. Vse ima zapisano, enakomerno oblikovani pisavi. Kakor da bi se izdal v Beogradu, ki je 4 gonjaje dolg.

Evgen Titan je zdaj, ko kot profesor odhaja v pokoj, začel pisati. Vse ima zapisano, enakomerno oblikovani pisavi. Kakor da bi se izdal v Beogradu, ki je 4 gonjaje dolg.

dojila. Rodil sem se pri minus tridesetih stopinjah, tistega leta devetnajstodevetindvajset je od mraza pokalo drevje, voda v lavorju je zamrznila. Spominjam se nekega daljnega otroškega ležanja na hrbtu srednjega travnika, oblakov, ki so plavali nad mano... V moji ontogenezi se ponavlja filogeneza našega rodu.«

Na nabitem ilovnatem gumnu domače hiše si je zlomil vrat Evgenov starejši brat Franc, ko je na doma narejen

izvora svojih gnani vedno znova vrelo njegovo poizkušanje. Titanov svetovni nazor? Nemara nekaj panteizem, pandemonizem, panvitalizem. Vseposvod je sveto in božje. vseposvod je božanska sila.

»To je del mene. Če tega ne bo, mene ne bo. Vedel sem in to elementarno vedenje določa, kdaj se vračajo lastovke, kdaj smem v aprilu prvič bos steči v gozd, kdaj mi bo v sobo zadišala prva akacija. Preganjaj sem martinčke, zvečer sem poslušal vojaško trobento iz garnizije na našem robu mesta. spominjam se poletnih vrtničastih vetričev, ki so dvigovali »plastiče«, v gozdu sem se zdržinil pred svetlečimi se štori, kakor sta se jih v pravljici prestrašila Janko in Metka.«

V Titanu se vrtniči od asociacij in nekega nemira. Doma so imeli biblijo z lesenimi platnicami in inicialkami. Kot gimnazijec - iz Sobote so bili v tistem času trije gimnazijci, se spomni - se je poskušal v okra-

vzgive, ki prihajajo od vseposvoda. To je kompendij navdihov, tukaj ni meje med šolskim in domačim, odraslim in otroškim, mestnim in deželskim, svetovnim in domačim. V Titanu je vse naenkrat, on hoče in poskuša, se začasno razočaran umakne in vrne znova. Vse, kar je dobrega videl in izkusil, hoče imeti zdaj in tukaj, ko pa ugotovi, da tega ni, da se velika upanja razsipajo v prašnosti in malenkostnosti vsakdanjika, je notranje ogorčen. In užaljen.

»Vsak, ki trdi, da se iz tega ljudstva ne da narediti nič, laže. Ne ve, kaj govori.« Med tistimi, ki so vplivali nanj, da je postal to, kar je, zanesenjak in ustvarjalec, so tudi gimnazijski profesorji Vilko Novak, Karel Jakob, profesor latinščine Slovak Petrašević, ki je obvladal 12.000 latinskih terminov in se nikoli ni mogel odločiti, katero besedo naj nam pri prevajanju priporoči, ter katehet Šošarič. »To je moja kvadriga, ti profesorji so v meni zanetili ogenj, vrgli so iskricke na moje netivo, da sem zagorel in še gorim.«

Titan hoče pripovedovati. Mora se izpovedovati, ker ga k temu nagiba njegovo notranje tlenje. Zaveda pa se tudi neznanske moči besede. V času duhovnih vaj, na katerih je bil kot gimnazijec, sta ga med govorniški vajami prvič prevzeli akustika in moč govorne besede.

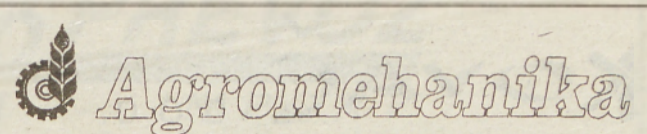
Titana so prevzele mnoge stvari. Tudi jugoslovanstvo. V beograjskih letih, ko je študiral in se mu je zdelo, da je to tisto, o čemer je pripovedoval oče, ko se je vrnil iz ruskega ujetništva, v katerem sta se ga dotaknila revolucija in slovanstvo. »Tokrat so bili redki ljudje, ki niso sanjali. Tisti, ki so sanjali, pa so se dali lažje zapeljati. Sanjali smo o slovanski Evropi«. Iz Beograda je hotel emigrirati v Kanado, po resoluciji informbiroja, »ko ulica ni vedela, kaj misli sosednja ulica.«

Ostal je. V Prekmurje se je vrnil leta 1953. V slovenskem navdušenju, ki ga ni zapustilo, je pozneje veliko potoval. Tudi po domačih krajih, markiral je planinske poti, skupaj z Dimekom, Mirkom Baligačem iz Beltincev, ki je postal lokalna legenda zaradi svojih odhodov na Triglav. Njegova potovanja v tujino so imela na sebi nekaj vzhodnjaškega, neko radovednost, ki je dandanes značilna za Kitajce. Japonce in druge vzhodnjake, ki hodijo po svetu zato, da bi se učili. In naučeno potem porabili doma. Razočaran je, ker mu niso pustili, da bi v javno življenje uvedel reči, s katerimi se je seznanil na potovanjih. Ne samo tiste z njegovega profesionalnega področja, pri pouku telesne vzgoje, marveč tudi druge. Študijsko se je izpopoljeval v Budimpešti. Londonu, obiskoval galerije in muzeje po Evropi, zelo impresivno je bilo potovanje po Švedski. »Gledal sem

minov, pripoveduje, da se spominja obsežencev Cvetka in Kardoša. »Zrinskemu sem vpričo madžarskih žandarjev

Evgen Titan, profesor telesne vzgoje, ki mu bodo slovenske šolske oblasti najbrž kmalu po skorajšnji upokojitvi podelile naziv šolskega svetnika, je vodil gradnje stadionov in igrišče. Titan: »Stadion oziroma športno igrišče je mesto transmutacije, je prostor agonistike, prostor notranjih človeških bojev, na katerem se vojni nagon transformira v kulturni nagon.« Tukaj je naštetih nekaj Titanovih poligonov kulturnega nagona: soboški stadion pri nekdanji gimnaziji, prvi osnovni šoli; igrišča: Petrovci, Cankova, Rogašovci, Tišina, Moščanci, Selo, Fokovci, študijski v Lendavi sem imel prste vmes, Ljutomer, Benedikt, Apače, Krog, Bakovci, Odranci, Sebeborci... Zakaj je to počel? »Tudi zato, da bi mladino odvrgel od gostiln, da ne bi zašla v Babilon, ne ne Babilon, Babilon je bil kulturni, v Kafarnaum.«

dal cigarete, prvo srečanje z orožjem sem imel 1942...« Večkrat poudari, da je bil vedno nagnjen h kulturi, h kulturniški kreativnosti. Razumljivo. Samo pisanje, slikanje, oblikovanje more spraviti med seboj tolikere vtise, tolikere

AGROMEHANIKA KRANJ, Hrastje 52 a, Kranj
objavlja za poslovno enoto Murska Sobota
prosta delovna mesta

1. Vodenje poslovne enote
2. Prodaja kmetijske mehanizacije in rezervnih delov, skladiščenje

Zahtevani pogoji:

Pod 1. višje-oz. srednješolska izobrazba tehniške oz. komercialne usmeritve, zaželjena praksa in znanje vsaj enega tujega jezika, komunikativnost

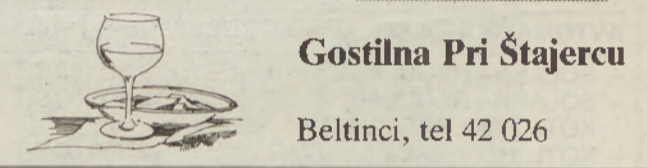
Pod 2. Srednješolska izobrazba tehniške oz. komercialne smeri.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Agromehanika Kranj, Hrastje 52 a.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po odločitvi.

Preprosto!

Obiščite nas, vse drugo bo naša najprijetnejša skrb!

ist interior

RAZSTAVNO PRODAJNI SALON IST INTERIER SEDAJ TUDI V MURSKI SOBOTI

Pohištvo, bela tehnika CANDY, vzmetnice, svetila in ostala oprema za vaš dom. Vse to lahko po **VEDNO UGODNIH** pogojih dobite v novem razstavnem prodajnem salonu, **IST INTERIER** v Murski Soboti, Blagovno trgovinski center, Nemčavci 1d. Tel. in fax 069/31-616.

Nakup na tri čeke brez obresti. Posojilo od 6 do 12 mesecev brez pologa. Popust za plačilo v gotovini.

Delovni čas: vsak dan od 8³⁰ do 18⁰⁰, sobota od 8³⁰ do 12⁰⁰

Dobrodošli in ne pozabite - naše gesto je **IST INTERIER - VEDNO UGODNO!**

Lovska družina Rankovci

priraja v nedeljo, 13. junija tekmovanje v **STRELJANJU NA GLINASTE GOLOBE**

- Tekmovanje bo na strelišču pri Belem križu
- Za jedajo in pijačo je poskrbljeno

Vabljeni!

TERME LENDAVA, d.o.o.
Tomšičeva 2a
Lendava
razpisujejo na podlagi sklepa upravnega odbora družbe

Javno dražbo
za prodajo garaže v velikosti 56,78 m² in pripadajočega zemljišča, 203,28 m², v Kranjčevi ul. 6 v Lendavi.
Javna dražba bo 24. 6. 1993 ob 12. uri na kraju samem. Izklicna cena je 1.510.245,00 tolarjev
Udeleženci javne dražbe morajo pred začetkom položiti varščino v višini 10% od izklicne cene na žiroračun prodajalca št. 51920-603-31567 pri SDK Lendava.
Neuspehim dražiteljem bomo varščino vrnili po končani dražbi. Kupec mora znesek kupnine, ki bo dosežena na javni dražbi, plačati takoj po podpisu pogodbe, pri čemer se kupnina prišteje za plačana varščina.
Pogodbo o nakupu mora kupec skleniti v osmih dneh po dražbi, sicer vrščina zapade.
Vse stroške s prodajno pogodbo in zemljiškoknjižnim prenosom ter davek na promet nepremičnin plača kupec.
Prodajali bomo na način videno - kupljeno.
Vsa dodatna pojasnila lahko dobite po telefonu 069 75 044 vsak dan med 8. in 14. uro.

Vsak četrtek Vestnik

drogu telovadil. »To je določilo moje nadaljnje življenje. Mati me je namenila duhovniškemu poklicu, družba pa za diplomacijo, za politiko. Zasukalo se je tako, da sem študiral in s povprečno oceno 9,8 diplomiral prvi v letniku na Visoki fizikalni šoli v Beogradu.«

Čeprav je bil in je še pod vplivom sodobnega sveta in civilizacije, čeprav je bil pod političnim in ideološkim vplivom, je na dnu vedno ostajal isti. »Tistega nekaj mi civilizacija in sodobni svet niso mogli vzeti ne ukrasti. To je del mene in sodim, da je vse drugo od muh, da je vse drugo v meni drugotno. Kadar je april in maj, v meni je ukaz, da vsako mlado grlo mora peti.«

Ob takih zagnanih verzih se skozi metež fragmentov Titanovih zgodb kaže neko središče. Neka trajna inspiracija, ki ga je vedno opredeljevala. Nezavedno. V vseh okoljih in v vseh časih je iz tega trajnega

Vestnikov vlak, 12. 6. 1993

črna gradnja

Spremembe zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor zaradi nelegalno zgrajenih objektov

10. 4. 1993 je začel veljati zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, objavljen v Uradnem listu RS, št. 18 z dne 9. 4. 1993, ki prinaša bistvene novosti v zvezi z nelegalno zgrajenimi objekti oz. drugimi posegi v prostor ali drugače povedano v zvezi s »črnogradnjami« in »črnograditelji«. Zato želimo bralce seznaniti z novostmi, ki jih zakon prinaša.

»Črna gradnja« je po definiciji zakona vsaka gradnja ali drugi poseg v prostor, ki je bila brez lokacijskega dovoljenja ali odločbe o priglasitvi del. Tako se za »črne gradnje«, za katere je po zakonu potrebno pridobiti lokacijsko dovoljenje, štejejo vsi posegi, ki so bili opravljeni brez lokacijskega dovoljenja od dneva uveljavitve Zakona o urbanističnem planiranju iz leta 1967 (z uveljavitvijo tega zakona se je uvedel inštitut lokacijskega dovoljenja) ter vsi »posegi«, za katere je potrebno pridobiti odločbo o priglasitvi del in ki so bili izvedeni brez priglasitve od leta 1984, tj. od uveljavitve Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor.

Bistvene novosti uvaja zakon pri inšpekcijskem nadzorstvu. Po spremenjenem 73. členu, ki govori o gradnji brez lokacijskega dovoljenja oz. odločbe o priglasitvi del, odredi organ urbanistične inšpekcije, da se objekt ali del objekta odstrani ter vzpostavi prejšnje stanje ali drugače sanira poseg v prostor, in sicer na stroške investitorja, če tega ni mogoče ugotoviti pa na stroške lastnika oz. upravljalca zemljišča. V primeru potrebne sanacije odredi pridobitev dovoljenja za sanacijo (slednja določba je v celoti novost).

S spremembo zakona je črtan dosedanj 74. člen, po katerem je inšpekcijski organ investitorja posega na območju, kjer sta bila sicer gradnja ali drug poseg v prostor dovoljena pod določenimi pogoji, napolnil k pridobitvi dovoljenja za že opravljeni poseg. Ker je ta člen črtan, te možnosti ni več. Inšpekcijski organ v tem primeru izreče ukrep odstranitve objekta.

V prehodnem obdobju, tj. v 90 dneh od uveljavitve tega zakona (do vključno 8. 7. 93) pa lahko vsi investitorji nedovoljenih posegov v prostor, za katere je predpisano lokacijsko dovoljenje, vložijo pri Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora vlogo za odlog prisilne izvršbe, in sicer ne glede na to ali jim je bil kakšen inšpekcijski ukrep že izrečen ali ne. Bistvo te vloge je, da začasno zadrži ukrep izvršbe (odstranitve objekta), in sicer do sprejetja prostorskih ureditvenih pogojev za sanacijo degradiranega prostora. Če upravni organ na podlagi tako sprejetih PUP-ov ugotovi, da je za nelegalno zgrajen objekt možno izdati lokacijsko dovoljenje, lahko investitor zahteva podaljšanje odloga prisilne izvršbe za največ 9 mesecev od sprejetja PUP-a oz. izteka 15-mesečnega roka, ki je po zakonu predpisan za sprejem PUP-ov. Poudarjamo pa, da ni mogoče zahtevati odloga prisilne izvršbe za pomožne objekte (ute, lope, čebelnjake, garaže ipd.).

Vloga za odlog prisilne izvršbe mora vsebovati poleg podatkov iz 67. člena ZUP-a še podatke o namenu, legi, velikosti, zmožljivosti, komunalnih priključkih in funkciji nedovoljenega posega, številko parcele zemljišča, kopijo katastrskega načrta in skico objekta, k vlogi pa mora biti priloženo dokazilo o plačilu depozita, plačanega na račun Stanovanjskega sklada R Slovenije, št. 50102-627-900-7407.

Depozit se plača v višini 2.500,00 SIT po kvadratnem metru bruto etažne površine stanovanjskega, počitniškega, gospodarskega ali poslovnega objekta, vendar ne manj kot 150.000,00 SIT oziroma 150.000,00 SIT za druge nedovoljene posege v prostor.

Za lažje razumevanje podajamo primer nelegalno zgrajene počitniške hišice (vikenda), ki je zgrajen v treh etažah (klet, pritličje, mansarda). Če so zunanje mere objekta 5,00 x 7,00 m, je izračun depozita naslednji:

klet: 5,00x7,00x0,50 = 17,50m²
 pritličje: 5,00x7,00 = 35,00m²
 mansarda: 5,00x7,00x0,75 = 26,25m²
 78,75m²x2.500,00SIT = 196.875,00SIT

Obrazce za odlog prisilne izvršbe je možno dobiti v sprejemni pisarni občine Murska Sobota (vhod III - pritličje; pri »okenčih«), kjer stranke dobijo tudi ok-

virne informacije; natančneje pa pri sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora pri lokacijskih referentih ali vodji referata.

V zvezi z vlogo za odlog prisilne izvršbe naj omenimo še to, da investitorji nedovoljenih posegov v prostor na nezazidljivih zemljiščih dejansko izgubijo možnost »legalizacije« objektov, če te vloge ne vložijo v zakonsko določenem roku, tj. do vključno 8. 7. 1993, kar pomeni, da se bodo objekti morali odstraniti.

Isto velja tudi, če bi investitor nedovoljenega posega v prostor, ki je sicer podal zahtevo za odlog prisilne izvršbe, nadaljeval z deli (gradnjo) med moratorijem, saj bi v tem primeru inšpekcijski organ uvedel nov postopek (17. člen zakona).

Zakon uvaja še druge novosti, in sicer glede načina vročanja inšpekcijskih odločb oz. drugih aktov (npr.: za kraj vročitve se šteje tudi lokacija nedovoljenega posega, za

mesto priritja pa objekt, del objekta ali vidno mesto na drugem nedovoljenem posegu v prostor), dalje predpisuje v 76. a členu plačilo nadomestila za uzurpacijo in degradacijo prostora, ki ga plača investitor na podlagi odločbe upravnega organa, pristojnega za izdajo lokacijskih dovoljenj; v primeru, da so z nedovoljenim posegom povzročeni onesaženje, poškodbe ali razvrednotenje okolja, nevarnost za okolje ali škoda na naravni in kulturni dediščini, pa še odškodnino, ki jo določi sodišče ob upoštevanju kriterijev iz 76. b člena zakona.

Prav tako so v zvezi z nelegalno zgrajenimi objekti prepovedana vsa glede zakonitih posegov v prostor sicer dovoljena ali predpisana dejanja, npr.:

- priključitev na komunalne naprave
- dodelitev hišne številke
- prijava stalnega ali začasnega prebivališča
- vpisi in spremembe v zemljiški knjigi, katastru
- promet nelegalno zgrajenih nepremičnin in zemljišč, na katerih le-te stojijo ipd.

Predpisane pa so tudi sorazmerno visoke denarne kazni tako

za investitorje kot izvajalce gradbenih in drugih del, komunalne organizacije, oz. upravljalce komunalnih naprav, nadalje za izdelovalce strokovnih podlag za pripravo PIA, upravne organe in organizacije, za dejanja v nasprotju z določili zakona.

Z zakonom so tudi opredeljeni nameni, za katere se uporabljajo plačani depoziti in nadomestila za uzurpacijo in degradacijo prostora, preostanek depozita, tj. v primeru, da so stroški izvršbe oz. stroški opremljanja stavbnega depozita nižji od 75% vplačanega depozita, pa se vrne investitorju, in sicer valoriziran brez obresti.

Upamo, da smo z objavo tega zapisa vsaj delno odgovorili na številna vprašanja in dileme, s katerimi se srečujejo »črnograditelji« odgovore na konkretna vprašanja pa smo pripravili posredovati našemu upravnemu organu.

Da bi se ob pomoči tega članka čim bolj seznanili tudi z vsakim vlogo za odlog prisilne izvršbe, vam dajamo v nadaljevanju še omogočeno vlogo (le-tega je možno dobiti v sprejemni pisarni občine M. Sobota).

Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora

ZAHTEVA ZA ODLOG PRISILNE IZVRŠBE ZA OBJEKTE (v 3 izvodih)

PODATKI O INVESTITORJU M. Sobota, dne _____

ime in priimek _____

stalno prebivališče _____

SEKRETARIAT ZA VARSTVO OKOLJA IN UREJANJE PROSTORA

ZADEVA: Zahteva za odlog prisilne izvršbe oziroma morebitne prisilne izvršbe po 11. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84 ... Uradni list RS, št. 18/93)

Podpisani _____, stanujoč _____, rojen _____

prosim, da v skladu z 11. členom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, Uradni list RS, št. 18/93) odložite prisilno izvršbo oziroma morebitno prisilno izvršbo rušitve mojega objekta, zgrajenega brez lokacijskega dovoljenja na zemljišču parc. št. _____ k.o. _____

PODATKI O OBJEKTU:

vrsta in namembnost objekta _____

tlorisne mere: dolžina _____ m, širina _____ m,

število uporabnih etaž skupaj _____, skupna bruto etažna površina _____ m²,

višina: kap _____, sleme _____, streha: oblika: (ustrezno obkroži)

- dvokapnica _____ - asimetrična _____ - enokapnica _____
 - simetrična _____ - s čopi, brez čopov _____ - ravna _____
 - drugo (opiši) _____

- smer slemena: (ustrezno obkroži)
 - S-J, - V-Z, - SV-JZ, - SZ-JV, naklon (v stopinjah) _____

PODATKI O KOMUNALNIH PRIKLJUČKIH: (ustrezno obkroži)

- elektrika	da	ne
- vodovod	da	ne
- kanalizacija	da	ne
- javna cesta	da	ne
- tlakovana	da	ne
- makadamska	da	ne
- neutrjena	da	ne
- telefon	da	ne
- plin	da	ne
- drugo (opiši)	da	ne

NAČIN IZVEDBE (vrsta materiala in konstrukcije):

- nosilni zidovi _____

- stropovi _____

- ostrešje _____

- streha _____

- fasada _____

NAMEMBNOST OBJEKTA:

OPIS TEHNOLOŠKEGA POSTOPKA - SAMO ZA OBJEKTE Z DELOVNIMI PROSTORI (opis šite, kako opravljate svojo dejavnost, vrste in količine surovin, izdelkov in morebitnih odpadkov, vrsto in način proizvodnega procesa, emisije, vrsto, frekvenco in količino transporta in podobno)

Izvirniku zahteve, ki jo vlagam v treh izvodih, prilagam kopijo katastrskega načrta in skico objekta oziroma nedovoljenega posega ter dokazilo, da sem na račun stanovanjskega sklada Republike Slovenije št. 50102-627-7407 z navedbo imena nakazal(-a) depozit za odlog prisilne izvršbe in plačal(-a) depozit

depozit v znesku _____ SIT.

Podpisani investitor jamčim za točnost podatkov. _____ (podpis investitorja)

Moravske Toplice tel.: 069/48/428
 Dolga ul. 103 fax.: 069/48/699

CENIK

OLJNI GORILNIKI

- ABIG NOVA 2000 E	67.000,00 SIT
- ABIG NOVA 2000 BE	70.000,00 SIT
- ABIG NOVA 2000 AC	77.000,00 SIT
- LIBELA 01K	57.900,00 SIT
- MINOR 1	43.000,00 SIT
- MINOR 1 R	47.500,00 SIT
- MINOR 4	44.000,00 SIT
- MINOR 4 R	48.000,00 SIT
- RIELLO G3	46.530,00 SIT
- RIELLO G3 R	56.000,00 SIT
- WEISHAUPT WL 10 R	118.961,00 SIT
- WEISHAUPT WL 20 R	126.157,20 SIT
- WEISHAUPT WL 15	88.830,00 SIT

POPOLNA AVTOMATIKA ZA CENTRALNO OGREVANJE S TIPALI IN DALJINSKIM UPRAVLJALNIKOM

- TERAMATIK	35.000,00 SIT
- HRC 10 U	48.800,00 SIT
- HRC 10 UK	60.500,00 SIT
- HRC 10 UBK	68.300,00 SIT

AVTOMATIKA ZA SOLARNO OGREVANJE S TIPALI

- SOLARNA REGULACIJA K01	9.800,00 SIT
- SOLARNA REGULACIJA K02	13.200,00 SIT
- KOTLOVNA REGULACIJA	
- KOTL. REGULACIJA KOVAČ	12.500,00 SIT
- KOTL. REGULACIJA SELTRON	13.500,00 SIT

SOBNI TERMOSTATI S TEDENSKO PROGRAMSKO URO

- DIGITALNI TERMOSTAT COMAP	15.900,00 SIT
- TERMOSTAT Z DIG. URO SELTRON	13.200,00 SIT

MOTORNİ POGON ZA MEŠALNI VENTIL

- MOTORČEK FIRŠT	15.100,00 SIT
- MOTORČEK SELTRON	13.200,00 SIT

KOVINSKE CISTERNE ZA OLJE - STANDARDNE (V CENO NI VRAČUNANA DOSTAVA NA DOM)

- CISTERNA 1000 l	18.000,00 SIT
- CISTERNA 1500 l	22.000,00 SIT
- CISTERNA 2000 l	26.000,00 SIT
- CISTERNA 2500 l	32.000,00 SIT
- CISTERNA 3000 l	36.000,00 SIT

OLJNA GARNITURA BREZ MERILNIKA NIVOJA

_____	6.900,00 SIT
MENJALNA VRATA	
- ZA PEČ TVT	7.800,00 SIT
- VRATA FERROTHERM STF	1.800,00 SIT
- VRATA FERROTHERM FKB/N	2.950,00 SIT

V CENE JE ŽE VRAČUNANA MONTAŽA

LITOŽELEZNI OLJNI IN KOMBINIRANI KOTLI

- OLJNI KOTEL SIME AR 3 (20-24 KW)	47.000,00 SIT
- OLJNI KOTEL SIME AR 4 (29-34 KW)	51.500,00 SIT
- OLJNI KOTEL SIME AR 5 (40-46 KW)	59.100,00 SIT
- OLJNI KOTEL SIME 1 R6 (59-68 KW)	98.000,00 SIT
- KOMB. KOTEL SIME FB 4 (28-34 KW)	120.000,00 SIT

BOJLERJI, LEŽEČI, KOMBINIRANI (ELEKTR., CENTRALNO ALI SOLARNO OGREVANJE)

- LIKO 100 l	24.700,00 SIT
- LIKO 80 l	22.500,00 SIT

BOJLER, STOJEČI, KOMBINIRANI

- LIKO 100 l	21.500,00 SIT
- LIKO 80 l	19.600,00 SIT

V CENO PEČI IN BOJLERJEV NI VRAČUNANA MONTAŽA

NA NAVEDENE CENE SE PLAČA 3% PROMETNI DAVEK!

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA OD 3 MESECEV DO 3 LET

NA IZDELKE, KI JIH VGRADIMO, DAJEMO 1 LETO GARANCIJE, SERVIS TER STALNA ZALOGA REZERVNIH DELOV!

MOTEL VINDIŠ

62230 LENART, Cmureška 2

Tel.: (062) 724-074, Fax: (062) 721-021

Ko vas pot popelje
v Slovenske gorice,
se ustavite
v Lenartu, kraju, ki
je le nekaj
kilometrov
oddaljen od
Maribora in
avstrijske meje.

V Lenartu obiščite
naš motel.

Dober tek pri pogrnjeni
mizi z mnogimi
kulinaricnimi
specialitetami, predvsem
ribjimi. Nazdravite pa
s kozarcem dobre kapljice.

Kat zankrožena skupina se boste dobro
pocutili v našem salonu, za seje in pogovore
pa je na voljo sejna soba.

Ne nadaljujte poti ponoči! Prenočite in se
sopojčite v naših sobah.

TRGO PREVOZ

EXPORT - IMPORT

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE
62230 LENART V SLOV. GOR. PTUJSKA C. 16
TELEFON: 062/724 675, TELEFAX: 062/724 617

Prodajamo traktorje

STARO ZA NOVO!

GENERALNI ZASTOPNIK ZA TRAKTORJE

Universal

Ugodne cene gum

Bavun

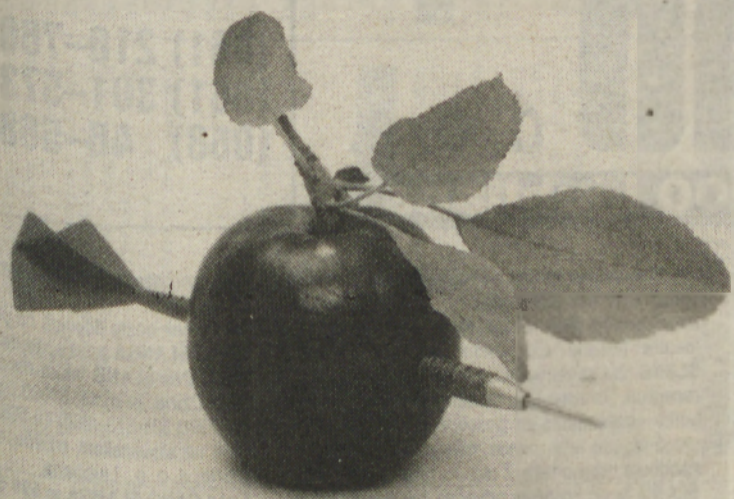
Prodajamo vse izdelke

Odslej tudi v MALI EMBALAŽI za 10 litrov vode v VODOTOPNI VREČKI!

Topas® C 50 WP

Vsebina: 15 g

Za 10 litrov vode v vodotopni
vrečki

TOVARNA DUŠIKA RUŠE
KEMIJA d.o.o.

Ridomil® MZ 72 WP

Vsebina: 30 g

Za 10 litrov vode v vodotopni
vrečki

TOVARNA DUŠIKA RUŠE
KEMIJA d.o.o.

TOVARNA DUŠIKA RUŠE
KEMIJA d.o.o.

82342 RUŠE, TOVARNIŠKA 27, SLOVENIJA ☎ (062) 661-108, TELEFAX (062) 661-032

ZASTAVLJALNICA *rasting* d.o.o.

DISKRETNOST, ZANESLJIVO, HITRO

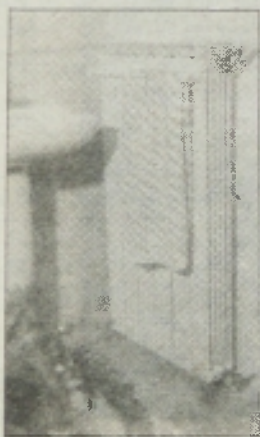
GOTOVINSKA POSOJILA ZA ČAS, KO ČLOVEK POTREBUJE DENAR

»TAKOJ«

Smo v prostorih biroja RIJA v Slomškovi 25 v Murški Soboti.
Delovni čas od 8. do 15. ure. Telefon: 069 32 498

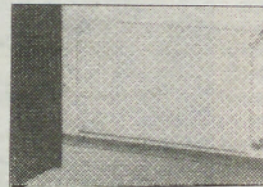
aklimat®

ponuja bogato izbiro radiatorjev na slovenskem trgu

Izbirate lahko že med znano različico aluminijastih radiatorjev **aklimat°/k** in novejšo **aklimat°/m**

- ki ima večjo ogrevno površino
- preprostejši način sestavljanja členov
- zaradi majhne globine člena prihrani dragocen bivalni prostor
- pobarvan je z različnimi temperaturno obstojnimi barvami
- mogoče ga je priključiti na enocestvni sistem
- višino lahko izberete po želji, tudi do 5m

V sodelovanju s priznanim evropskim proizvajalcem jekločevinastih grelnih naprav ponujamo kakovostne panelne radiatorje

VOGEL & NOOT

- znane po:
- veliki ogrevni površini
- suhoprašnem lakiranju
- različnih tipih in barvah.

MLM - **aklimat°** d.o.o. 62230 LENART, Kraigherjeva 22
Tel. centrala: 062/724-161, komerciala: 062/721-931, faks: 062/721-644

Vsak četrtek

Vestnik

ZETOR – MOTORPAL

Zagrebška 66, 41280 Sveti Ivan Zelina
telefon: (041) 860-941

- 25-letna tradicija servisiranja traktorjev ZETOR
- popravilo visokotlačnih črpalk in črpalk MOTORPAL
- v zalogi zobniki menjalnika, gredi in drugi rezervni deli.
- po naročilu vam izdelamo zobnike za traktorje IMT, Ursus, Torpedo, Deutz in druge.

SGP POMGRAD
ABI
d.o.o.

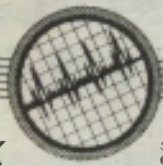
SGP POMGRAD – ABI Lipovci, d.o.o.
TRGOVINA
tel. 42 474, 42 403

Največja izbira betonske galanterije v Pomurju: **betonske cevi od Ø 12,5 do Ø 150, betonska opeka, goveje in svinjske rezatke...**

Ponujamo tudi raznobarvne betonske tlakovce ter termo- in hidroizolacije.

Posebno ugodne možnosti plačila.

ULTRAZVOK

specialistična ordinacija

Miroslava DOMANOVIC dr. med.

69000 Murška Sobotna, Kardoševa 6. tel.: (069) 32-425

Ordinacija odprta vsak dan razen v nedeljo od 8.00 do 15.00

Na pregled se naročite po telefonu. Pridete lahko z napotnico ali brez nje.

Svet OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, Cankarjeva 10 razpisuje po 86. členu statuta delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA z dopolnjevanjem obvez.

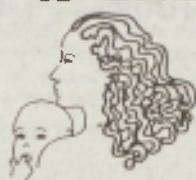
Pogoji: Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje, ki jih določajo Zakon o zavodih, Zakon o OŠ in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Začetek dela: 1. 9. 1993. Prijave z dokazili sprejemamo 8 dni po objavi na gornji nastov s pripisom »za svet šole«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po objavi razpisa.

MATERINSKI

DOM

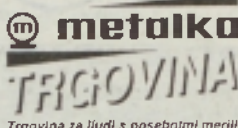
PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, številka 50101-603-43533 HVALA!

UGODNO

- mopedi TOMOS (možnost plačila na 6 obrokov brez obresti)
- keramične ploščice
- kmetijska mehanizacija

Metalka Trgovina Tomar Črenšovci d.o.o., tel.: 069/70-762

Trgovina za ljudi s posebnimi merili

AB

MEHANSKA ZAŠČITA PRED INSEKTI (komarji, muhami...) NA OKNIH, VRATIH...

ALOJZ BERTALANIČ

DELAVNICA: 61370 Logatec Tržaška c. 18 Tel.: 061/741 855
PRIVAT: 61000 Ljubljana Vodnikova 86 Tel.: 061/553 170 061/815 738

FENIKS,

podjetje za finančne storitve, trženje in svetovanje. Murška Sobotna, d.o.o., Štefana Kovača 12. Murška Sobotna

Posredujemo pri prodaji stanovanj, stanovanjskih hiš in zazidalnih zemljišč v Murški Soboti, Lendavi, Puconcih, Sebeborcih in Tešanovcih.

V Murški Soboti:

1. Stirisobno mansardno stanovanje na Lendavski ul. 59, površina 100 m² (dnevna soba, spalnica, dve otroški sobi, kuhinja, kopalnica, shramba, hodnik). Kletni prostor (primeren za obrtno dejavnost), drvarnica, garaža. Cena 80.000 DEM
2. Enosobno stanovanje na Lendavski 17 a, površina 41 m². Cena po dogovoru.
3. Pritlična stanovanjska hiša v Lendavskem naselju 28, površina 124 m², parcela 6,30 a, s centralno kurjavo na olje. Cena 150.000 DEM.

V Lendavi:

1. Dvosobno stanovanje na Trgu Ljudske pravice 11, velikost 48,50 m²
 2. Dvosobno stanovanje v Tomšičevi 3, velikost 55,62 m²
 3. Dvosobno stanovanje v Tomšičevi 5, velikost 62 m²
 4. Stanovanje v Mohorjevi 4, velikost 15,90 m²
- Cena po dogovoru.

V Puconcih:

1. Stanovanjska hiša v III. gradbeni fazi, 154,97 m², na parceli št. 616/5, k.o. Puconci, oboje s skupno površino 820 m²
- Cena 75.000 DEM

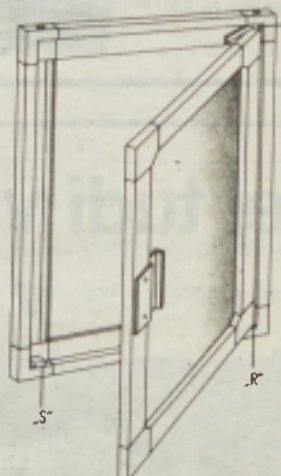
V Sebeborcih:

1. Zazidljiva parcela, 7 a 22 m².
- Cena po dogovoru.

V Tešanovcih:

1. V središču Tešanovec št. 67 hiša, zidana, starejša, z električno vodo (dve sobi, kuhinja, shramba, gospodarsko poslopje) s 25 a parcele (dvorišče, sadovnjak-vrt)
- Cena 30.000 DEM

Plačljivo v tolaški protivrednosti na dan plačila po vrednotenju tečajne Banke Slovenije. Zbiramo interese za nakup poslovnih prostorov v središču Beltincev. Objekt dograjen maja 1994. Vse dodatne informacije dobite na sedežu podjetja v Murški Soboti, Štefana Kovača 12 (drugo nadstropje) pri Bojano Žuniču ali Slavici Gerencner.

Nerjaveči, zelo stabilni aluminijški okviri. Svetlobno in zračno prepustna, skoraj nevidna vlaknasta mreža.

STROKOVNA MON- TAŽA KJERKOLI V SLOVENIJI!

Džirlo d.o.o.

p.p. 45 61000 Ljubljana

(061) 216-766
(061) 301-573
(068) 46-568

ČANG ŠLANG

shuševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanja preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je ČANG ŠLANG, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo leka. Z rednim pitjem čaja ČANG ŠLANG bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj ČANG ŠLANG je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti. ČANG ŠLANG so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica ČANG ŠLANGA vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za doseganje želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa ČANG ŠLANG, čaj s tradicijo več kot 1700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste

nervozni, nasprotno ohranili boste dobro razpoloženje. Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici ČANG ŠLANGA pred spanjem. Čaj ČANG ŠLANG lahko naročite po pošti na naslov: Džirlo, p. o. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 301-573, (068) 46-568. ČANG ŠLANG se daje na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetju Džirlo, d. o. o., Ljubljana. Cena ČANG ŠLANGA je 695 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek _____
ulica in št. _____
poštna št. in kraj _____
število zavijkov ČANG ŠLANGA _____
Naročilnico pošljite na naslov: Džirlo, p. o. 45, 61000 Ljubljana

KRI NI ZEMLJE

Vestnikov novinar Štefan Sobočan-Narodni, ki se tačas s serijo župnijskih kronik odkupuje za svoja deča leta, je tako vzljudil kuharske sposobnosti župnijskih kuharic, da je z eno od njih pobegnul in ga ni več v redakcijo. Ogorčeni župnik ga išče.

Prezidij se je potrdil in odkril univerzo, ki je rodnemu sinu Prekmurja Milanu Kucanu. Tačas na sezonskem delu v Ljubljani kot predsednik slovenske države, podelila častni doktorat. Univerza se ne imenuje Southern International University, marveč International University Gyenawle. V teh krajih je ustanova bolj znana kot »duhovni center za reformacijske študije v Zenavljah na Goričkem«; je mednarodna in univerzitetnega značaja. (Glede imena »Gyenawle« glej Historično topografijo Slovenije, Ivan Zelko: Prekmurje do leta 1500, str. 96.)

Zvedelo se je, da beltinski Potrošnik tekme s soboško Muro ni prodal, ampak je bil rezultat izsiljen. Ker so Beltinci priključeni na soboški vodovod, so jim Sobočani sporočili: Če nam ne pustite zmagati, vam ne damo več vode.

»Ko sem prišel k Potrošniku, me je koleno tako bolelo, da nisem mogel plesati z beltinskimi devojkami. Zato sem lepo sedel, poslušal nasvete doktorja Kettlerja ter znamenito pesem »Plesala je plesala beltinska devotka!«, na kolenu pa mi je ves čas sedela kakšna devotka. Zdaj sem tako pozdravljen, da bom lahko s prijeto prigranami markami zapustil Potrošnik in začel ponovno igrati za Studio D, Publikum ali Živila.« je izjavil Potrošnikov sojenji golgeter Vlado Milošević. Zvedelo se je, da je Milošević član tajne protestantske lože, ki se financira iz Murinih virov.

»Ker doktor Slavič tako uspešno vodi prekmursko živinorejo, da nesramni biki iz soboškega Živinorejsko-veterinarskega zavoda ne bodo več osemenjevali pohotnih slovenskih krav, mu bomo podelili častno članstvo v naši dostojni organizaciji.« je izjavil predsednik prekmursko-prleškega Društva rejcev drobnih živali in hišnih ljubljencev.

Za uspehe pri odpravljanju prekmurske živinoreje bo doktorju Slaviču prleska separatistična liga podelila medaljo za zasluge.

Dvoboj med najzaslužnejšo članico Prezidija Marijo Požonac-Anju Mariško, deputatko, in Irmo Benko-Mamo Grande je začasno preložen. Izzivalka je Benkova, ker ji je Požončeva v procesu etničnega čiščenja zmanjšala fevdalne pristojnosti v Nepsujagu. Ne moreta se zediniti o načinu bojevanja, Požončeva vztraja pri turnirskem konju pasme »murakocz«, Benkova se hoče pomerjati v teku čez drn in strm.

Milan Rus-Turkebij, neodvisni poljedelec, narodni demokrat in borec za slovensko samostojnost iz Prlekije, bo izvedel v spomin na 400-letnico zmage nad Turki pri Sisku od 18. 6. do 25. 6. nekaj vpadov na Hrvaško. Njegov prisilni vojni kurat bo razkriški župnik Slavček. Pokrovitelj: slovensko obrambno ministrstvo.

Radgonski mehurčki

Tu smo, naše smo, dragi naš moški svet! Moram vam odkrito reči, da smo »jako« razočarani nad nekaterimi stvarmi, ki se dogajajo v moji ljubi Radgoni. Pijem svojo prvo kavico (Marketov bife) in gledam in razmišljam (ja me ženske znajo tresno razmišljati). Pogled mi zanese na našo novo tržnico. Lepa bo. In koristna za nas ženske! Upam, da ne bodo sami bifeji na sladoleđdarji! In prislunhem: o ti hudiča, kaj se šepeta? Jaz, znana klepetulja, povežem niti in ugotovim to našo dvojno moralo. To kar bom povedala, je sveta resnica.

Neki postavni gospod z naše občinske davkarje ti na svoj naslov prijavi kakšnih pet zasebnikov s tržnice in lepo pobira denar. Saj ne poznam vseh zakonov, vendar jih ta gospod zanesljivo pozna. Mogoče je našel »luku« v zakonih, vrag si ga vedi. Toda ta gospod je vendar uslužbenec davkarje! Radgončanke, poslušajte, kje je tu morala in poštenost. Ukrepati bo treba, ukrepati, ljube moje.

Zdaj pa, ljube moje in ves moški svet, rešimo in uređimo že enkrat našo mestno sramoto. Ne veste, kaj je to? Avtošušna postaja vendar. Gledam ob moji sedmi kavici ta interni radgonski kanal; predvajajo neko na-

daljevanko s skupščine in hudičevu so se neki težki poslanci penili okoli magistrale in postaje in polnih črt in lukenj in vseh težav... Tudi jaz bi rada vedela, kakšna bo naša avtošušna postaja in kdaj bo to »pošlitanu«. Čujte, vi odgovorni, posebej vi novi gospod iz Murske Sobote: jaz moram vsako jutro pri svoji jutranji kavici na postaji poslušati kleptivce zaradi tega nerada škoda, da je novi predsednik vlade svojim delavcem prepovedal hoditi dopolndne po bifejih.

Samo »toti« urbanisti bi morali iti med pošteno ljudstvo in slišati in videti, kaj se dogaja. Ljube moje, mislim, da nekateri sploh ne vedo, da je leto 93 leto turizma! Ja, pa še to: naš presvetli župan se kar dobro drži na občinskem stolčku, pa toliko vsega se je zgrnilo na njegovo firmo na Kapeli. Ja, ljube moje, 35 jurčkov honorarja bi tudi meni prav prišlo. Bom kandidiral! Skrajni čas je že, da dobi Radgona zopet »mater županjo«. Na koncu pa se moram spomniti in se pokloniti spominu na mojega dobrotnika Iveka od Negove. Ljube moje, leto dni ga že ni med nami. On bi že naredil red na občini - morda pa se bo vseeno našel kdo, ki ga bo naredil.

Čakam in pijem kavico!
RADGONSKA KLEPETULJA

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	ZELENAVA POMURKA
Jabolka	100,00	66,00
Jagode	200,00	260,00
Pomaranče	100,00	70,00
Limone	140,00	100,00
Banane	120,00	125,00
Hruške	200,00	
Česnje	280,00	170,00
Mladi krom.	140,00	100,00
Solata	150,00	120,00
Mlada čeb.	150,00	180,00
Česen	500,00	500,00
Korenje	190,00	190,00
Cvetača		230,00

Cene rabljenih avtomobilov

Prejšnjo nedeljo so prodajalci pripeljali na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti 56 vozil, lastnike pa je zamenjalo 6 jeklenih konjičkov. In kakšne so bile cene?

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
BMW 316	1985	76.000	15.200 DEM
Golf JX	1988	57.000	13.700 DEM
Zastava 126 PGL	1987	53.000	1.500 DEM
Renault 4 GTL	1986	89.000	2.900 DEM
Renault 5	1991	18.000	11.700 DEM
Mercedes 280 E	1978	150.000	9.500 DEM
Fiat Regata 100	1987	85.000	10.000 DEM
Jugo Florida 1.4	1990	19.000	8.700 DEM
Jugo 45	1988	35.000	4.300 DEM
Zastava 750 LE	1984	61.000	1.100 DEM
Zastava 128	1982	90.000	2.200 DEM
Zastava 101	1991	16.000	6.500 DEM

		PANONKA M. Sobotica	Shopping POTROŠNIK M. Sobotica	Samopost. MERCATOR SLOGA G. Radgona	MERCATOR UNIVERZAL Lendava	POMURKA BTC Nemčavci	Blagov-
							nica VESNA Ljutomer
Alpsko mleko	1 l	71,50	71,90	71,90	67,60	71,90	71,90
Jajca	1 kos	10,00	10,50	10,50	9,40	8,00	10,50
Navadni jogurt	lonček	23,90	23,90	23,90	24,90	23,90	23,90
Skuta	500 g	124,70	128,10	144,70	148,30	144,70	144,70
Surovo maslo	250 g	78,70	78,70	78,70	69,30		75,60
Morska sol	1 kg	59,10	59,10	63,30	63,80	59,10	54,20
Jedilno olje Zvezda	1 l	153,60	153,60	153,60	136,40	151,00	146,10
Vinski kis	1 l	120,70		132,10	112,30	121,00	133,10
Sladkor	1 kg	70,00	70,00	70,90	70,00	70,00	70,00
Moka, tip 400	1 kg	54,60	54,60	54,50	54,60	55,50	53,50
Moka, tip 500	1 kg	35,70	35,80	44,70	35,80	36,70	35,60
Kava Barcaffé	100 g	59,50	64,40	60,60	61,10	61,00	59,90
Benquick	400 g	182,40	183,90	189,70	173,40	166,00	189,70
Čokolešnik	200 g	145,90	148,40	109,90	126,00		160,90
Natreen	120 tabl.	169,00	169,00	169,00	153,30	169,00	169,00
Fructalov hruškov sok	7 dcl	124,90	138,50	125,00	142,90	125,00	
Pralni prašek Persil	3 kg	898,60	898,60	930,30	922,00	930,00	938,10
Mehčalec za perilo							
Demit	1 l	217,30	227,60	217,40	217,40	218,00	208,70
Zobna pasta							
Dent-a-med	mala tuba	106,50	115,10		115,00	102,00	107,50

Morebitne prevetlike razlike v cenah so nastale zaradi različnega dneva nabave ali tudi različnih izdelovalcev.

TOTI in TOTA iz Lotmerka

En TOTI iz Lotmerka je zadnjič (skrivaj) pisal eni ... iz okolice Male Nedelje. Dolgo je sedel v pisarni, da je vse misli zilil na papir. Ko je končal, bi si najraje čestital, tako imenitni so se mu zdeli nekateri stavki. Še dobro, da tista dobra, 'tršica' ni odšla prej v pokoj, preden je on končal šolo. Ko je že naredil piko, kot je to prav, se mu je porodila želja, da bi svojo ... čimprej tudi videl. Na tako lepe besede se bo gotovo ujela, si je mislil. Pripisal je torej, da jo vabi na zmenek pri 32. drevesu v 3. vrsti godemarskega sadovnjaka. Predvideval je namreč, da je tam še vedno dovolj visoka trava za 'sladka' srečanja. Na pismo je dal še eno znamko več, kot bi bilo treba, da bi poštar ja odnesel pismo na željeni naslov. Naslednji dan se je

ves vznemirjen odpravil na predlagano mesto. Prišla je določena ura, nje pa od nikoder. Žalosten se je vrnil in čez dva je zvedel, da je šele tedaj prišlo pismo do ... Pri Mali Nedelji namreč raznašajo pošto samo vsak drugi dan, češ da si ljudje premalo pišejo. Ste videli, kaj se lahko zgodi zaradi tega? Ampak TOTI je vseeno videl nekaj dobrega v godemarskem sadovnjaku. Zdaj ko so ga dali v najem nekemu zasebniku, je trava lepo pokošena in tudi druge stvari so bolj urejene kot prej. Tako je lahko zadovoljen tudi gospod G., ki je tam blizu doma.

Ena TOTA pa je bila zadnjič na obisku v Vardovem gradu nedaleč od Lotmerka. Še vedno čakam, da mi bo o tem kaj povedala.

Toča

Medtem ko je suša letos že pokazala zobe in grozi s še večjo katastrofo kot lani, pomurski kmetijci ne morejo dočakati obilnejših padavin. Nekaj padavin pa je bilo minuli ponedeljek zvečer v okolici Turnišča, žal pa je padala tudi toča, ki je povzročila precejšnjo škodo v kmetijstvu. Po prvih ocenah je na območju Turnišča škoda 40-odstotna, nekatere poljščine pa so utrpeli tudi 60 odstotkov škode. Poleg Turnišča je toča prizadela še dobršen del Renkovec, območje med Turniščem in Dobrovnikom ter med Nedelico in Gomilicami.

L. K.

Lendavski pereci

Sorodnik Geza, sicer poslanec v občinskem zboru krajevnih skupnosti, mi je na prošnjo, ali ima kaj časa, da bi mi v ponedeljek pomagal pri škropiljenju vinograde, odgovoril, da ne bo mogel priti, ker gre na občinsko sejo. Nisem moledoval, saj sem toliko osvežen, da mu moramo dati prilomasto, da se izkaže v politiki, če smo ga že izvolili. Toda glej ga (pitička: na zasedanju skupščine sploh ni bil, čeprav je odšel z doma. Sicer nimam prijemljivih dokazov, kje se je zadržal, da nisem mogel priti na občino, slutim pa, da je našel družbo v kakem gostinskem lokalu. Je že tako, da moški radi posedimo, še posebej, če sreča lepa »kelnarca«. Brž ko bom odkril, kod je hodil, ga bom za ušesa, saj zdaj vem, kakšen je: ne mika ga ne fizično in ne umsko delo, le sedel in pil bi ter gledal mlade.

Mojega poslanca pa bom okrcal tudi zato, ker zaradi njega in še nekaj njemu podobnih seja ni bila sklepčna. Šlo pa je za sila važno zadevo, ki so jo dali na dnevni red skupnega zasedanja: odločanje o podelitvi plakete Mariki iz Dobrovnika in Ferencu iz Lendavskih Goric. Ona je daleč naokrog znana kot kegljavka, on pa deco uči lepega risanja. Priznanjem seveda ne nasprotujem, kajti oba sta si ju zaslužila, še zlasti Marika. Podiranje kegljev niso mačje solze! Ko je bilo kegljišče v »suhi« Termi, sem tudi sam poskušal zalučati kroglo proti istim izzivajočim kegljem, pri čemer sem bil prepričan, da bom podrl ne le nje, ampak celo kegljišče, toda zgodila se je nesreča: krogla mi je padla iz rok in se »dotaknila« mojega kurjega očesa. Potem sem izustil nekaj, česar si pri nobeni spovedi še nisem upal povedati. Veliko bolj pa so delegati, ki prihajajo iz tako imenova-

nega združenega deia. Ti so pršli na skupščino polnoštevilno, saj so stili, da ne bo sklepčna, zato so po čakanju in »preštevnanju« (oboje je trajalo pol ure) lahko šli domov. Zdaj, dokler so direktorji še »družbeni«, je to seveda mogoče; drugače bo, in bodo fabrike »privatizirale«, se se tedaj ne bo mogoče več zanašati na državne »injekcije«, če ne bo dohodka, potem bodo šli vsi raketom žvižgat. Zanimivo (ne pa logično) je, da neki direktor, ki sicer »nabija« dnevnicice, ni zaskrbljen nad čedalje slabšim uspehom svoje firme, češ če bo izguba, potem bo firma vredna manj in lažje jo bodo (od)kupili. Ne pove pa njegov glas, da bo glavni kupec - on, saj ima največ pod palcem.

Tisti, ki že dlje časa prebrskajo moje zapiske, že veste, da sem pisatelj kmet. Zdaj pa se vidi, da sem se »pogibil« še v kmetstvo in elektroindustrijo. Pa vse to, zakaj? Semem biti »kmet«? Me ne bodo obesili? Namreč, da bi moj sin, ki je že lep čas na tako imenovani cakanju, postal delničar! Praviljen sem prodati ne le mojo bika, ampak vse tri; denar pa bom dal za nakup delnice. Še mer upam, da bo zopet dobila službo. Zdaj je že lep čas, da in zdi se mi, da nas je prišlo preveč. Pravzaprav prišlo. Drugače je, ko je treba prijavit delo. Tedaj ga običajno ni, bo spet hodil na delo, bo zame tudi zato, ker se bom tem lažje pogovoril z našimi snah, ki je madžarske naravnosti, vendar pa se je že nekoliko asimilirala, da sicer tu in tam prekolne v svojem »prleškem« »guču« pa samo po markovni štirirana (?) madžarska narodna skupnost razglašajo, da jalko.

Turnišče: cene pujskov

V zadnjem času je ponudba pujskov na sejmu v Turnišču velika. Tako je bilo tudi minuli četrtek, ko so rejci pumprali kar 10 živali. Žal pa pravega zanimanja kupcev ni bilo, saj je lastniki zamenjali le 20 pujskov. Za par živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov, je bilo potrebno odšteti od 8.000 do 10.000 tolarjev.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	983,4800	980,00	2.100,00
Francija	100	2.054,7127	2.011,00	7.100,00
Nemčija	100	6.920,5547	6.980,00	7.500,00
Italija	100	7,6022	7,42	7.950,00
Švica	100	7.702,5774	7.540,00	136,50
ZDA	1	112,5905	110,20	

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 8. junija 1993, tečajji veljajo od 8. junija 1993 od 00.00.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 8. junija 1993 od 00.00.

Znižanje realnih obrestnih mer pri kreditiranju gospodarstva in drobnega gospodarstva

Da bi razbremenili gospodarstvo visokih stroškov financiranja, smo se v LB - Pomurski banki, d.o.o. odločili za znižanje realnih obrestnih mer.

Kreditojemalci so glede na kriterije razvrščeni v tri osnovne razrede, na podlagi katerih se določijo obrestna mera za posameznega kreditojemalca.

Izhodiščna realna obrestna mera za dolgoročno posojila je 18% letno, za kratkoročna pa 15% letno.

Pred spremembo je bila izhodiščna obrestna mera 24% letno tako za dolgoročna kot kratkoročna posojila.